

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ecclesia

Buchinger, Michael

Dilingae in Rhetia, 1556

VD16 B 8998

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64468](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64468)

LESIA.

Paderborn. a. 1610.

A. I. 38.

et amaritudo mea
clarissima.

Joachēm Bucchingerum
Almariensem.

per privilegio Imperiali.

no M. D. LVI.

I
48.

ECCLIESIA.

Lib. Coll. Soc^{is} I. a. Paderborn. ad. 1610.

ESA I. 38.

Ecce in pace amaritudo mea
amarissima.

Per V. Michaëlem Buechingerum
Colmariensem.

Cum gratia et priuilegio Imperiali.

Anno M. D. LVI.

FOGELIA

Facsimile of the original
manuscript

Facsimile of the original
manuscript
The original manuscript
is in the possession of
the University of Paderborn

AD DEVM PRECA-
catio pro Ecclesia fan-
cta Catholica.

EST unum corpus uarijs Ecclesia terris,
Per Christum miris consociata modis:
Qui caput illius, nos uiuida membra uocamur,
Quos eadem casto iungit amore fides.
O caput, o nostræ reparator Christe salutis,
Quem dominū nouit Christiadum ora suum:
Qui quodcunq; uoles uel nutu perficis ipso,
Cuius ut hæc rerum est machina tota manu:
Collige nos uarijs sparsos tot sensibus, uni
Quos hic diuersos Vis inimica facit.
Fac, ut qui loti sacra baptismatis unda,
Ac per te geniti, turba nouata sumus,
Concordes uerè corpus coeamus in unum,
Cælitus unitum cuius es ipse caput.
Ceu propria humanam reparasti morte salutē,
Deniq; & immensi totius orbis opus:
Sic eadem nobis Da sit doctrina fidesq;
Grataq; plebs celebret nomen in orbe tuum.
Tot fluctus passim, rapidas tot uerte procellas,
Hæc tua queis uariè uoluitur ipsa ratis.
Naufragiū siquidē præsens minitatur et urget,
Et prope iam sæuis præda rotamur aquis.

Vlla nec uires hominum, sapientia nulla,
Iam nec opes poterunt ferre salutis opem.
Hos rerum fluctus, tempestatesq; malignas
Sola serenabunt lumina, Christe, tua.

ALIA PRECATIVNCULA
pro pace.

Omnipotens eterne Deus, rerumq; creator,
Qui mare, qui terras, summaq; regna tenes:
Huc oculos aduerte tuos, auresq; benignas,
Et clemens populi suscipe uota tui.
Temporibus, qua sunt longe tristissima, nostris
Pacis, te petimus, munera redde tua:
Per Christum, uera quem uoce saltemur, Iesum,
Tecum cum sacro Flamine Numen idem.

SEBASTIANVS
SOLIDVS scripsit
7. calend. Maias, Anno
Christi, 1556.

REVERENDISSIMO in Christo pa-
tri, ac pientissimo principi & Domino, D.
Iohanni Rudolpho Abbati Muerbacensi
et Lutrensi, Domino suo clementi,
Michael Buechingerus.

S. D.

Tsi Christus saluator,
Princeps, gloriosissima
& triumphali sua passi-
one serpētis antiqui ca-
put ita contriuerit, ut
iam nihil uirium seu po-
testatis in unctos et ele-

ctos domini habeat teneatq;: nisi quantū à deo
incrementū ipsi cōceditur. Tamē nō quiescit sty-
gius ille ueterator millies execrandus. (qui seui
leonis instar nobis imminet totos absorbeat) sub
inde superciliū erigere, et uenenoso suo Circae-
poculo humanū genus, quod primitus exercuit,
demētare, hominūq; salutē nunq; nō insidiari. Nū-
quam inquā capit somnū, somnificus ille et an-
tiquus amuleti dissuasor, uerū omnē (quod aiūt)
mouet lapidē, id unū die noctuq; curās, ut quos-
cūq; potest à tramite salutis in cacoethes et in-
uiū adducat. Atq; id quidē nō solū per se, sed per
eacoangelos spiritus impostores: superciliosos

A 3 & uas

et uafros heresiotas ministros suos, Quorū qui
de instinctui etiā nostro tēpore deploratissimo
ferē, cheu, nouissimo, nimiū plures aures prābēt
Hoc ego cū considerārē, Princeps et Columē Ec
clesiæ, tēperare mihi nequiui quin cruetissimorū
pseudomistarū (qui sua uota secant) panurgiam
et sucū detegerē, ut si qui boni Christiani ophio
machi, ex illius insidijs nondū circūuenti et illa
queati sint, à nequissimis hostib⁹ pseudoangelicis
sibi cauēdū esse intelligāt. Si qui uerò lethifero il
lo phyltro inebriati, et illorū laqueis irretiti sint
ut quū cōpedes suos intellexerint profundā sum
mi opificis misericordiam supplices imploran
tes uinculorū suorū dissolutionē impetrēt. Quē
ad, uerò hostis, tū demū periculosissimus et dirus
est quū amicū se simulat, et latrones pessimi sunt
qui amplexādo strāgulāt. Ita ecclesiæ spurij, cū
maximē nobile inferorū spoliū (animas) ad inter
ritū ducūt, dū nō se sanguinarios hostes, sed ami
cos: Non cacoangelos sed angelicos, simulant et
ostendunt. Qua ratione impulsus Classicos et
grauissimos pietatis authores, (ex quibus tan
quā ex amēnissimo prato selectissimos floscu
los gnomas et iudicia decerpsi, et in hunc libel
lum contraxi: Et sicut Lucretius canit,
Floriferis ut apes in saltibus omnia libant.
Omnia nos itidē decerpsimus aurea dicta, etc.)

Et religionis orthodoxæ assertores præcipua
os, quos θεολογικοὺς vocamus, quāta potui
diligentia, cura, & attētionē animi perlegi, ut
ipsorū et consilio adiutus, et authoritate firmas
tus me recētioribus hostibus S. R. E. opponerē.
Nō quidem ad effundendū sanguinem, sed ad ius
gulandū errores. Has ergo primitiolas & the-
ses, quū uidiſſent amici haudquaquā indocti &
Nominis R. D. T. studiosissimi, omni ope conſi-
ſunt efficere, ne ſupprimeretur: At ego, omnium
doctiſſimorū abortiuus humilē dicendi filiū ſti-
liq; tenuitatē perpendens, id prorsus reſuſauī,
(ſolēt nāq; primi fetus horriduli eſſe & inſua-
uioreſ) mihi ipſi enim ea, memoriæ cōſulturus,
cōſcripſerā, addēs præterea me nudius atq; incul-
tiūſcriptiſſe q̄ pro hoc noſtro ſæculo politiſſi-
mo: Nā qui Icari in modū aſſūptis penniſ, altius
q̄ par eſt uolare cōtendunt, ſacilime glutino ſo-
laribus radijs diſſoluto, uno motu ad imū ē ſuper-
niſ deturbātur. Cū enim tāgo abuſuſ, mox futu-
roſ obmurmuratoſ ſcio, fuciſ ſimileſ ignauis
omnia caniniſ rictibꝯ mordēteſ, qui dicturi ſunt
ſupercilioſuſ eſt, aliena à noſtriſ moribuſ prædi-
cat. Si aut ſciſmaticoſ pūgo, mox adulator ſum,
hypocrita, ſic multuſ innatū eſt calūniari, et neſ-
cio, an nunq̄ Λογολά Lucianica, ualidior, repre-

hēdebatur à pseudoapostolis D. Pauli studiū, in-
 terim tamen ipse ἀνεπιληπτῶς erat. Hic illi,
 ob unam hanc causam in publicū dabis, (cum &
 mulier Moabitida spicas collegerit) nā hac in re
 iunioribus mystis ansa dabitur, & imperiti nō
 dū emūcta naris quibus cortice natare opus est,
 quibusq; nō uacat grādia heroū uolumina, spissi-
 tudine Commentariorū deterriti, reuoluere, in-
 proptu, & breui (ut aiūt) manu summariū habe-
 būt cōtra dicaculos Anomistas: Sic ergo persua-
 sus uētis uela cōmisimus, cū tota uirtutis laus, ut
 præclare scriptū est à Cic. in ipsa tantū actione
 cōsistat: & Isocrates, εἰ μὴ φιλομαθὴς ἦσιν
 πολυμαθὴς. Præstat Penelopes telas texere,
 q̄ ocio et delitijs diffluere. Non nobis solū nati
 sumus, sed quisq; ad id quod facere potest, detru-
 dedus est, inquit Cic. Merces interim nostras nul-
 lis præferētes, nec gloriolæ choragiū ambiēs (id
 bona numina testor) Christi gloriā quero nō mo-
 ror lectorū applausum: cessurus libēter meliora
 offerētibus, quorū etiā nō recuso limā. Quū huc
 aūt atq; illuc multū diūq; circūspicerē, cui hosce
 meos ardores, et gratū animū nominatim dedi-
 carem (priscis enim mos fuit scriptoribus, sua
 studia consecrare Principibus) nemo mihi te,
 princeps ter maxime, cum dignior, tum aptior
 occurrere

Ruht. 2.

Ignoti nul-
la cupido,

Cic. 1. off.
in Apo. 11.
1. de Orat.

occurrit: Primum enim, frigescat adulatio,
 norūt pleriq; R. D. T. et pietate & eruditione
 multijuga insignē esse, ideoq; amabilē. Itaq; ple-
 riq; tuā nobilitatē nō ex maiorū imaginibus, quas
 clarissimas accepisti, Nō diuitijs qbus uel Craeso
 equiparandus es, sed ex uirtute dimetiūtur: Νο-
 uimus τοὺς αὐτοὺς εὐγενεῖς τοὺς καὶ ἐναργεῖς
 τοὺς Recte igitur διδασκτικὸς uocaris: Recte
 φιλαγαθός, qui uere bonis rebus studes, & bo-
 nos adamas & promoues, à quo mala ita sunt a-
 liena, quàm quæ alienissima. At non commodum
 uidetur esse, Princeps optime, nunc tuas omneis
 laudes recensere, probe sciens, et tenuitatem meā
 id digne & pro merito non posse, & aures
 tuas ad laudes proprias plusquàm Catoniana gra-
 uitate ac seueritate rigidas & occlusas esse, &
 multis alijs nexibus irretitum, omittam itaq; atq;
 in aliud tēpus differam. Accipiat ergo R. D. T.
 hunc exiguū libellū (quod ex multis præclarissi-
 mis S. Paginae scriptoribus iā ferē per 183. dies,
 non sine uigilijs & laboribus maximis collegi, cō-
 gessi, & quantum ingenio, atq; industria potui,
 augmētaui) à me obuijs manibus ac serena frōte,
 pro magnis in me collatis beneficijs, malui enim
 tenuia hæc, quam nulla dare: & minime dubito,
 quin hæc mediocria (nihil enim obscure & sphin-
 A 5 gicōs

gicōs traditur) animo latissimo s̄s. accepturus:
Artaxerxes Persarū rex, cognomento Memor,
non tam donum, quā donantis animum exoscu-
latus est, donamus ergo & nos parui agelli fru-
ctum, sed ut T. R. D. auxilio larga copia crescat.
Maximè præterea laborem T. R. D. placituum
spero, cum non ignorem, quantum illa delectetur.
S. matris ecclesiæ Statutis, et Patrū in eadē scri-
ptis. Longiorem Iliāda ad te, Princeps optime,
scripsisse, nisi pro me apud T. R. D. materia ipsa
loqueretur. Tu me, ut facis, opera, cōsilio, gratia
iuua. Deus Op. Max. tuam amplitudinem ad pue-
blicū orbi christiani commodum quā diutissime
seruare dignetur, tueatur et dirigat: Cui me uni-
cè commendatum iri cupio. Dilingæ in Rhetia
ex officina Sebaldi Maioris, Anno redempti or-
bis 1556. die uerò 9. mensis Maij.

T. R. D.

Obsequentissimus.

Michael Buechingerus
Colmariensis, presbye-
ter indignus.

Peto

PERORATIO AVTHORIS

Ad Lectorem.

HAbes candidissime Lector, quisquis es, introductiões has nostras, paucis ac ceu subcisiuis horis absolutas, in quibus nō spectabis uerborū corticem, sed medullā, non carnē sed spiritū, non uerborū duritiem ac incōcinnitatem, sed materiæ ac rei maiestātē, est enim causa fidei, in qua non uerbis, (nemo enim leditur nec dāatur, uerū uel uirtutes commendantur, uel uitia taxantur) non prudentia carnis certandum, sed spiritu, sed ueritate, quæ olim triūphabit, utcūq; iā ab hominibus cōculcetur, utcūq; iacturam patiat: uincit tamen si quādo diligētius examinata fuerit. Vita breuis est, inquit Cicero pro Senectio, gloriæ cursus sempiternus. Inueniet hic ingenuus nō pauca ad bene, beateq; uiuendū hortamenta. Discet hic hereticorū terriculamenta esse fugienda, & uoluptatum fugam, ad sanctiorem uitā q̄ maximē conducere. Nec ista scripsimus, ut extolleremus ecclesiam (cui omnia submittimus) seu huius fidē quæ nullius cōmendatiōe aut præconijs indiget: tantū abest, ut nostris egere uideatur: sed ad fratres cōfirmādos, et externos quoq; perducēdos ad tāti boni cōmunionē. At iā nūc quosdā criticos

ticos

ricos exaudire uideor, meis lucubrationibus ob-
strepentes. Hui: Quid mihi Buechingere cū istis
tuis frigidis exercitationibus? Scio ego, haud il-
las esse, quæ præclaris ac maximis ingenijs respō-
deat, (mihī enim non tam propitius Mercurius,
nec tam dulces camenæ. Daui non Oedipi sumus)
sed ut authoritate sua paruo pedi magnos calceos
circudent. Quapropter amicissime lector rogo,
ut hoc studium quod tam innumera secum adfert
commoda studiosè amplectaris, pariter ac pronā
beneficiendi uoluntatem æquo animo suscipias,
quæ ad promouenda piorum studia edita sunt.
Hæc si placuisse cognouero, omnibus ingenij cor-
porisq; neruulis conabor maiora quæ postea Deo
auspicante condonabuntur: Quicquid autem est
operis in hoc tibi inscribitur, ut arbitrio stetq;
cadatq; tuo. Verū ne te optime lector longis
ambagibus circumducam, & ne compen-
dium nostrum titulum breuitatis amit-
tat, paucissimis uerbis compre-
hendam capita tractan-
dorum.

Index

INDEX LOCORVM MA

xime insignium.

E cclesia qui d.	
Ecclesia ex pluribus constat. folio 1.	
Vna ecclesia.	
Ecclesie unitas unde.	2.
Ecclesia ubi.	6.
Ecclesia monstrosa distracta.	9.
Distortores scriptura qui.	10.
Septem ordines in ecclesia.	14.
Conuentiones in ecclesia.	21.
Prima ecclesia & huius incrementa.	24. etc.
Ecc. Sion	28.
E. Stella.	28.
E. terribilis demonibus.	28.
Ecclesie arma.	28.
Duo gladij in ecclesia.	29.
Ecclesie typus uinea.	29.
E. cælum electorum.	30.
E. ciuitas supra montem.	30.
E. ardens rubus.	30.
E. turris fortissima	31.
E. Nauicula Petri.	31.
E. Macrocheira inconsutilis.	33.
E. Mulier uirginitatis.	34.
Cause remanendi in ecclesia.	35.

Capit

Caput ecclesie cur Christus	35.
Ecclesia loquitur Christus	37.
Quomodo Christus in medio ecclesie.	38.
Tria hominum genera in ecclesia.	39.
Excommunicationis uis & censura.	41.
E. supplicat pro infidelibus.	42.
Credere ecclesiam.	42.
Multa commoda ecclesie.	42.
Duplex status ecclesie.	43.
Martyres qui.	43.
3. Species iustorum in ecclesia.	52.
Vasa ecclesie.	53.
S. R. E. Autoritas.	53.
Contra negantes S. R. E.	59.
Primatus S. A.	60.
Ordo episcoporum succedentium.	66. &c.
Traditiones ecclesiasticæ obseruandæ sunt.	153.
Bona temporalia ecclesie unde.	164.
Munus pastorale & didiscalie.	166.
Paraclesis.	168.
Ad sponsum Christum oratio intensa.	169.
Triplex ecclesie persecutio	170.
Tyrannis in ecclesia.	171.
Vulpecula uineæ dñicæ deuastatrices.	fol. 176.
Ad 2. orbis lumina paraclesis.	fol. 214.
Oratio ecclesie ad sponsum.	fol. 223.

FINIS.

HAec sunt amice lector in eū (quem uides)
ordinem paucissimis sanē mensibus à nobis
cōgesta, quo piorum animi corroboraren-
tur. Neq; est quod mihi impudenter ex hoc li-
bello ausim asserere, prāter insignem ignorantia,
et breuem laborem (si modo labor est gratifica-
ri pijs) siquidem uniuersa fermē quæ hic offendis,
ab alijs sunt tractata, licet diffusius: Nos aliò pro-
perantes breuitati studuimus. Tuum autem fue-
rit hoc qualecunq; est numeris æqui boniq; con-
sulere. Vale candidè, et tu Inuidia uale longum,
macresce, κρόμμυα ὅσφραίνῃς, καλαίε διμρόζε.

Nil aliud nisi se ualet ardens Ethna cremare.
Sic se: non alios inuidus igne coquit.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, arranged in two columns. The text is faint and appears to be a transcription or a list of items. The first column contains several lines of text, and the second column contains a few lines. The text is written in a dark ink on aged, slightly discolored paper.

ECCLESIA Quid.

ECCLESIA
CATHOLI
CA MILI
TANS. Est
sanctorum com=
munio seu con=
gregatio, (uide
Hieronym.: ad
Gerontiam de=

mono:)complectens tam bonos quàm malos: De In Ecclesia
monstrat parabola Euangelica de area, Matth. boni pari
13. tritico & palea: item altera de sagena missa ter & ma
in mare. Est autem duplex uerriculum, unum, li.
prædicationem Euangelicam designat, quod tra=
xerunt Apostoli & posterī, de quibus Hier. 16.
Alterum calumniatoris est, de quo habacuck
cap. 1. Et Ecclesiast. 7. &c. Vel aliter, EC
CLESIA est multitudo uel collectio fi=
delium fide & charitate unita, pro qua unione
Christus orauit Ioan. 17. Dicens: Pater rogo
ut omnes unum sint, sicut tu pater in me, & ego
in te. &c. Vel ut Lactantij uerbis utar, lib. 4.
diuinarum institutionum cap. ultimo. EC
CLESIA catholica est, quæ uerum cultum re

B tinet

tinet, & in qua uera religio est, scilicet confessio & penitentia, quæ peccata, et uulnera delinquentiū salubriter curare potest &c. Hæc hætenus inconcussa stetit propter constantiam fidei in Christum, unde non immeritò dicitur petra offensionis & scandali, quando ad eam quàm plurimi hætenus collisi.

ECCLÉSIA EX PLVRIBUS constat.

Constat autem Ecclesia, (in qua à bonis deus colitur 1. Thessal. 2. 1. Timothe. 3. Acto. 12. 1. Pet. 5. &c.) Vt latius discutimus deo annuente, ex pluribus, Barbaris puta: Græcis, Latinis, Hebræis, pueris, senibus, dominiis, seruis, masculis, foeminis, non genus, non conditio aditum regni celorum obstruit.

Breuitè, tenetur quilibet Christianus firmitè credere, VNAM esse in terris VNIVERSALEM ECCLESIAM VISIBILEM, ut paulò post dicitur, in fide & moribus errare non ualentem: Cui omnes fideles, in ijs quæ sunt fidei, & morum, obedire adstringuntur.

VNA ECCLESIA.

EST autem VNA ECCLESIA cum illa ueteri Ecclesia Christi, (utrinq; connectit lapis angularis) habēs immobile ac solidum

dum fundamentum usq; ad nos deriuatam firma-
 mentum atq; inuicta ueritatis columna, nō con-
 fusa atq; indigesta congeries, sed ordinatissima
 Christianorum compages. Nec alia, inquam, est
 Ecclesia Christiana ab illa ueteri, utraq; enim,
 ueluti ciuitas magna, fundata est super fundamē-
 tum prophetarum & Apostolorum, Christum: **Unitas**
 quem patres expectauerunt, prophetae prae- **Ecclesiae**
 xerunt, Apostoli aduenisse praedicauerunt. &c. **Christia-**
HANCECCLESIAE unitatem Solomon **næ cum ue-**
 indicauit, canticō 6. perfecta mea, una est matri **teri.**
 suae, Electae genitrici suae. Eadem inculcat fortis
 fidei agonista Paulus ephesijs, ca. 4. Vñ cor- **Vide Cy-**
 pus, inquit, unus spiritus, sicut uocati estis in una **prianum 2**
 spe uocationis uestrae. Vnus dominus, una fides, **li. Epist. 6.**
 unū baptisma. Et idē. 1. Co. 11. caput uiri Chri- **Ephes. 1.**
 stus, caput uerò Christi, deus, etc. Vna ergo quā-
 quam a S. pneumate paracleto regatur inuisi-
 biliter, **EST** tamen & in manifesto pa- **Ecclesia**
 lamq; cognoscibilis: de hac hymnidicus psaltes e- **cognosci-**
 gregius, Psalm. 21. Apud te, inquit, laus mea in **bilis.**
 Ecclesia magna, &c. Et idem Psalmographus,
 Psal. 67. In Ecclesijs benedicite domino, Rur-
 susq; psal. 106. Exaltent eum in Ecclesia plebis,
 & in cathedra seniorum laudent eum, &c. **Unitas**
 Ecclesiae meminit D. Cyprianus martyr.

B 2 libro

Cyprianus
anno
260.

Ecclesia
atomos
id est indi-
uisibilis.

libro 2. capite 12. Ecclesia catholica, inquit, una esse potest. scindi uel diuidi non potest. Et Augustinus de utilitate creden: cap. 7. ait. Vna est catholica Ecclesia, cui hereses alie, diuersa nomina imponunt, cum ipse singula proprijs uocabulis, quæ negare non audeant, appellentur: et Cyprianus ad magnum filium li. 1. Epistolarum, ait: Quod una Ecclesia sit, declarat in canticis spiritus sanctus, Vna Ecclesia est, ebuccinat idem Cyprianus in tracta: de simpli: Præla: Quæ in multitudinem latius incremento fecunditatis extenditur, quomodo solis radij multi, sed robur unum tenaci radice fundatum. Et cum de fonte uno riui plurimi defluunt, numerositas licet diffusa uideatur exundantis copie largitate, unitas tamen seruatur in origine. Et idem Epistol. 8. libro 1. Deus unus est. Et Christus unus est, una Ecclesia, et cathedra una, super petram domini uoce fundata. Aliud altare constitui, aut sacerdotium nouum fieri, præter unum altare, et unum sacerdotium, non potest. Quisquis alibi collegerit, spargit, &c.

ECCLESIÆ unitas unde.

Sed unde Ecclesiæ ea unitas, et sibi per omnia secula consentiense R. Ex spiritu unice ueritatis unico. spiritum enim Christus (qui idoneos

nos

nos fecit ad participationē sortis sanctorū in lumine Colloss. 1. qui eripuit nos à potestate tenebrarum, qui est imago dei inconspicui, primogenitus uniuersae creaturae, &c.) suae Ecclesiae non solum consolatorem, sed & rectorem, & omnigenae ueritatis doctorem promisit: Hic est ille spiritus, qui charitates nequit, affectiones constringit, sectas repellit, regulam ueritatis expedit, haereticos reuincit, improbos foras expuit, Euangelia custodit, &c. Et cui liberum est diffingere & destruere pro arbitratu, quod arbitrio suo finxit. Vnde in peruersorum conuenticulis spiritus talis esse nō potest, quia distracti sunt in Sion habitat dominus, Psa. 73. Hi. 8. Io. 3. Christus ueritas est, Io. 14. Spiritus sanctus nusquam sibi dissidet, sui ubiq; similis est, Harnagedon ille infernalis mille artifex est, & centiceps bestia, mendax: exite de illo pij.

Tertullia.
de trinita.

Vnitatis Excellentia.

VNitas autem omnem numerū simplicissime penetrat, omniumq; numerorū cōmunis mensura, fons & origo, omnem numerum in se unice coniunctum continet, multitudinis omnis infors, semper eadem & immutabi-

B 3 lis

lis & indiuisibilis est, partium omnium expers,
 non secatur, sed multiplicatur in unitates. Sic
 unum rerū omnium principium est, unus Deus,
 sui ubiq; similis, cuius uiribus nihil obstat: Deus
 tero. 6. A D O N A I E H A D, hoc est. Vnus
 est deus. Vnius dei unus mundus, & rector illius
 unus: Vnius mundi unus Sol. Vnus quoq; in mun-
 do phoenix. Vnū est elementum uincens & om-
 nia penetrans, ignis. Ab uno homine Adamo,
 omnes producti sunt: Ab uno illo omnes mortui
 sunt: ab uno I H E S V C H R I S T O, quo ni-
 hil sapientius, nihil melius, rursus regenerati
 sunt. Vnus deus & pater omnium, unus media-
 tor dei & hominum, cuius cognitioni nulla in-
 terponitur nubecula: Vnus altissimus creator
 qui super omnes, per omnia & in omnibus no-
 bis: Vnus enim Pater deus, à quo omnia, & nos
 in illo, unus deus I H E S V S C H R I S T V S
 ω τ η ς, per quem omnia, & nos per ipsum,
 quem & D. August. de gra. no. Testa. epistol.
 120. sacrificium noui testamēti uocat, &c. Vnus
 deus spiritus sanctus, in quem omnia, & nos in
 ipsum: Sed ad institutum. Sic una ciuitas, ut re-
 petam, unum uerriculū: una petri nauis hippa-
 gona, &c. Que omnia monadem exigunt: Sic
 etiam una sancta catholica Ecclesia, sponsa
 Christi.

Trinitas
 ratione no-
 minum &
 propieta-
 tis perso-
 nalis.
 Monas ra-
 tione sim-
 plicissima
 unitatis.

Arca & τ ι
 τυ π &
 Ecclesia.

Christi, Mater omnium. Hæc est Arca illa patris Noë, Geneseos 7. quæ in toto orbe terrarum unica fluctuat in aquis horum temporum, extra quam nemo saluus esse poterit. Hæc in Arca, inquam, Noëmi, qui delitescit, securus erit, Gen. 7. 1. Pet. 3. Firmissime tene, Arcam dei esse catholicam ecclesiam, inquit Augustin: in libro de fide ad Petrum, cap. 43. &c. Egressus Noë vineam plantavit, & bibens de ea inebriatus est: natus quoque in carne Christus ecclesiam plantavit, & passus est. Nudatum patrem irrisset Cham, at uero Sem & Iaphet operuerunt uerenda patris sui, Geneseos 9. & deum crucifixum illuserunt pharisæi, Psalm. 21. Et honorauerunt gentiles, &c. Qui ergo extra Arcam est Extra ecclesiam Sacramenta extra ecclesiam suscepta non ualent, ap- non ualent. probante D. August. contra donatistas de Baptismo, lib. 3. cap. 17. Sacramenti, inquit, integritas ubique cognoscitur, sed ad peccatorum illam irreuocabilem remissionem, extra ciuitatem ecclesie non ualebit, Hic est hortus ille conclusus, soror mea et sponsa: Cuius maceriem nemini attentare licet. Magna uis est unitatis ecclesiasticæ, magna artissimaque coniunctio: quam qui uiolat, non unum hominem, sed totam fide-

lium congregationem, neq; hanc solam, sed Chri-
stum ipsum, qui caput eius est, uiolat.

HEPTADESMVL TÆLE

guntur in libro Apocalypseos: &
quid sibi uelint.

Licet autem in Apocalypseos libro, cap. 1.
Septem scribantur Ecclesiæ: Ephesus 1.
Smyrna: 2. Bergamus: 3. Thyatira: 4. (de
qua erat illa puella Lydia Porphyropolis seu
purpuraria, acto. 16. quæ per Apostolum pau-
lum in Philippis urbe Macedonia, uerbum uitæ
suscepit.) Sardis. 5. (σάρδεις pluraliter urbs
Lydiæ caput, regia Cræsi: apud quam Aliacis tu-
mulus super excelsa crepidine: Huius ciuitatis
Episcopus fuit Melito, uir celeberrimus & do-
ctor insignis, cuius multa extant passim uulgata
opa:) Philadelphia 6. (urbs quondā Mysia ter-
ræ motibus concussa: iuxta quam orientem uer-
sus, exusta regio patet stadijs longa quingentis,
quadringentis lata &c.) Et Laodicea. 7.
una tamen in Canticis, cap. 6. est columba: Nam
sapientia ædificauit sibi domum, prouer. 9. Ex-
cidit columnas 7. una est ergo Ecclesia. septem
ordinibus distributa, uel 7. charismatibus, Esa.
11. insig-

Vide Hero-
dotum.

Cypria-
nus.

Laodiceæ
meminit
7. in Epi. 9.
ad Collos.
sub finem.

in insignita: quam ille pacificat, & adunat, cu-
stodit & regit, &c. In hisce septem Iohannes
prædicans, Episcopus & pastor horum fuit an-
tequam in Patmū à domitiano relegaretur. Exu-
lans in Patmo, officio suo Episcopali, pastorali,
Euangelistico & Apostolico fungi non poterat:
scripsit itaq; prophetiam eam sibi reuelatam, cō-
tra Hebionitas, Cerinthum, atq; contra omnes
hereticos & scismatarchas, pacem Ecclesiæ con-
turbātes, corpus bestiae infernalis. Ecclesias 7.
ponit, inquit Cyprianus, ut seruetur septenari-
us numerus: ut dies septem, quibus dominus mun-
dum fecit, ut angeli septem qui assistunt ante fa-
ciem Dei. Et lucerna septiformis in tabernacu-
lo testimonij, & spiritus septem, ac candelabra
septem, & columna septem, super quas aedifica-
uit domum S A P I E N T I A.

De Iohāne
Apostolo,
D. Hiero.
lib. 3. Epi.
ad Gal. ca.
6. Tertul-
li. in libro
de præscri-
ptionibus
hæretico-
rum.

Obijcitur Lemma.

Hic uideo adesse quosdam multis questioni-
bus, tanquā tendiculis instructos: tamen
Ecclesiarum, blaterant, numero plurali
meminit Paulus 2. Corinth. 11. Et 12. &c. Res-
pon. Quod hic dicit Ecclesiā, nemo Christia-
nus accipiat de mollibus honoribus Cellarum &

Cauilli re-
motio.

B s bast

Basilicarum, sed de fidelium cōtionibus. In plurali loquitur etiam. Ro. 16. acto. 14. 1. Theſſalo. 2. Gala. 1. 1. Cor. 14. &c. sed neq; hoc fit abs re.

V N A idcirco sola Ecclesia catholica, quam nos olim propheta, & posthac Christus Deus et homo docuit, in qua per I H E S V M Christum apertissime, & citra omnem ambiguitatē aeterna felicitas seruatoribus promittitur (positus enim in resurrectionem & ruinā multorum in Israel,

Sola fides nō sufficit, Lu. 2.) Numeri 15. Psal. 102. Exec. 33. Math. 23. ad absolu- Mat. 5. 6. Lu. 11. Ro. 2. &c. Et incredulis con- tam iustifi- tēptoribus sempiterna incēdia interminātur. Er- cationem. go, inquit Ambrosius offi. li. 3. ca. 16. Qui facit

mandatū Dei, eius amicus est, & hoc honorabitur nomine. De bonis fidelium operib⁹ uide Orig. in caput Ro. 4. et li. 3. in caput Rom. 3. Chrys. hom. 29. in Rom. ca. 15. Item: Hom. 31. in Rom. cap. 16. Augustinū in Psal. 94. Chryso. Homil. 12. in Genesim. Et Hom. 1. in cap. Ephe. 1. Eundē in 1. Timot. 1. August. in Psal. 89. &c. uerū ad institutum. H A E C ergo unica ecclesia catholica omnes in uniuersum orthodoxos, cum uiuos tum mortuos continet, qui eadem fidei sacramenta, idem baptisma, eūdem seruatorem Christū, eandem ecclesie auctoritatem profitentur. Summa: Ex hac unica ecclesia multae conflantur ecclesie, hoc

hoc est, cōgregationes, una in omnibus fides doce-
ctur, unum Euangelion. Hissdem omnes sacra-
mentis utuntur. Nulla cæremonijs certis caret:
Nihil dispar in tanta potest esse unitate. Ex hac
ergo concordia, atq; consensu ex omnibus resula-
tante, nascitur manifestum argumentum ueræ
ecclesiæ dinoscendæ.

ECCLESIA VBI.

AT reclamant dicaculi Anomystæ (quos
Græci uocāt ἀνόμους) stentorea uoce: pe-
nes nos ista catholica ecclesia est, nos illi
filioli, si credere fas est, & coheredes Christi,
Rom. 8. Et quid nō audent argutuli? Quibus re-
spondemus & quidem paucis, nō enim commen-
tarios, sed tantum breues theses, primitiolas, &
curtam περὶ σωτηρίας tractamus & offerimus:
si ueritas iamprimum, uti actanter gloriari sole-
tis, uobis authoribus reuelata est, ubi quæso spi-
ritus ille Dei intra 1500. annos sese cōtinuit: cū
sponsus manifestè dicat, uos cognoscetis eū, quia
apud uos manebit, et in uobis erit. Quod autē il-
la pollicitatio non ad solam apostolicum sena-
tum pertineat, sed ad uniuersos ecclesiæ my-
stas, omnibus catholicis planè cognitum es-
pere

perspectum esse debet. Si enim consolator ille,
 qui paracletus est & spiritus sanctus, ad Aposto-
 los tantum pertinuit, quis post Apostolorum ex
 hac ualle lachrymarum emigratiōem, ueritatem
 Mar. 16. docuit? Certe sicut nō solis Apostolis, sed postea-
 ris dictum est: Euntes docete omnes gentes: ita
 etiam ad uniuersos Ecclesiæ mystas pertinet,
 quod Christus dicit: Paracletus docebit uos om-
 nia. Quomodo inquam uerum est, quod Christus
 Matth. 23. dicit: Ecce ego uobiscum usq; ad consummatio-
 nem seculi, si hætenus deseruit theantropos spō-
 sam suam? Garriunt quidem Hæresiotæ in prio-
 ribus seculis neq; Christum, neq; Euangelion, ne-
 que Baptisma, neq; fidem, neq; opera bona: &c.
 cognita fuisse: huius generis est illud, quod qui-
 dam dicere non erubuit, nempe Euāgelium se ha-
 bere tam purum et opulentum, ut nunquam fue-
 rit à tempore Apostolorum. Quid poterat dici
 θγαρονικό τρεγογ? Execrabiles & detestabiles
 sunt, inquit D. Cypria. Epistol. 13. lib. 3. qui tu-
 mido & inflati aliquid sibi arroganter assumunt,
 &c. Quod si uerum est, ipsos esse Ecclesiam, non
 hætenus extitit Ecclesia, nec in spiritu. Item ua-
 na, imò nulla fides Christianæ religionis. Ergo
 nondum baptizati sumus, Et reinctio quam di-
 baphi lychnobij periculose moliūtur, arcem ob-
 tinet

tinēt palmamq; pr̄ripit. Sed blaterant Christū
quidem, qui uere ἀναμάρτητος & impecca-
bilis est, perpetuò adst̄tere concioni suæ, sed nō
esse eam, quam nos dicimus, ueram Eccle-
siam: dicant ergo nobis ubi prius uera Ecclesia
fuerit, in oriente ne, an in occidente? Imò dicant
nobis, si Romana Ecclesia Catholica, quam anti-
quam, ut infra docebimus, Et catholicam uoca-
mus, & in qua Hæretici baptizati sunt, à qua
Biblia & sacramenta acceperunt, & absq; cuius
suppetijs, nec suam synagogam conseruare pos-
sunt Anabaptisticam. Si, inquàm, hæc non est: di-
cant nobis certò, ubi nam illa sit, & qui nam ad
ipsam pertineant: miseri suæ Ecclesiæ nullam
possunt ostendere traducem. Acephali, audent se
opponere uniuersali cōsensui Christianitatis &
Christo, qui Ecclesiæ caput est. At ganniūt Chri-
stum suum esse caput, certè cauda foeda, tradu-
cem colli, pectoris, & aliorum Christi corporis
membrorum, ostendere non possunt: catholici ue-
rò possunt suam fidem ostendere traducis esse cō-
munionis sanctorum, uniuersorum seculorum & Psalm. 2.
omnium nationū: postula à me, inquit dominus,
& dabo tibi gētes hereditatem tuam, possessio-
nes tuas, terminos terræ, &c. Sinant igitur no-
bis nostram ecclesiam, habea ut illi suam Eristi-
cam

Abusus
nō tollit in
stitutionē.

eam & spinosam, donec ipsi nobis demonstrare
possint certiore. Non enim ideo ecclesia non
est, quia in ipsa sunt multi mali, paucis bonis
admixti, nam & in horreo dominico sunt tritici
cum & paleæ: in rete Evangelico boni & mali
piscis: ad nuptias uocantur & prudentes & fa-
tue uirguncula. (abusus reformandos censemus,
ipsam autem ecclesiam matricem minimè abolē-
dam.) Augustin. ille maximus, eruditioe et pie-
tate clarissimus antistes, hoc negotium contra
Parmenianum Donatistam tractans lib. 2. ca. 11.
inter cætera sic scribit. Spiritus sanctus in eccle-
siae prapposito uel ministro sic inest, ut si fictus
non est, operetur per eum spiritus sanctus, &
ad eius mercedē in salutem sempiternam, & eo-
rum regenerationem uel adificationem, qui per
eum siue consecratur siue euangelizatur. Si au-
tem fictus est, quoniam uerissimè scriptum est,
Spiritus sanctus disciplinæ effugiet fictum, deest
quidē saluti eius, ut auferat se à cogitationibus,
quæ sunt sine intellectu, ministerium tamen eius
non deserit, quo per eam salutem operatur alio-
rum, hæc ille. De hac materia uide Theophyla-
ctum in cap. Lu. 19. & Augustinū in omnibus li-
bris contra Donatistas. Et D. Chry. Ho. 8. in 1.
Corint. 3. &c. ergo promissio facta hic Aposto-

is non ad Hussitas & dibaphos: sed ad pastores
 ecclesie legitimos pertinet. At gannit, Quid
 annē Spiritus sanctus operatur per tam impios
 prothomystas Christicidas, Hipparchos? Ego
 nullius impietati suffragium ferā & patrocina-
 bor, nec mea ipsa delicta excusare conabor: sed
 hoc plenis buccis intono: si Spiritus sanctus, qui
 digitus Dei est, Luc. 11. non nisi per bonos mini-
 stros operatur, in maximo discrimine certē uer-
 satur ecclesia. Si enim septiformis ille gratia spi-
 ritus per solos bonos operatur, ergo soli boni
 pradicant, nullus apostata: soli boni Eucharis-
 tiam, & alia ecclesie sacramenta administrant:
 certē qui hoc olim in ecclesia approbarunt,
 cum Donatistis anathemate percussi sunt. Euan-
 gelion pradicauit haud dubiē sine detrimento
 catholicorum, miser ille & nulli miserabilis, tri-
 fur Iudas & magistri sui proditor. Et qui tincti
 sunt à Iuda nō minus baptizati sunt, quā quos
 baptizauit Cephas: in hoc tamen differunt, quod
 ministerium ipsum, Iudæ in perniciem: Petro
 uerō ad foelicitatem cesserit. Ea propter non
 est existimandum, à spiritu ueritatis dereli-
 ctum gregem 1500 annos fuisse, (ubi enim eccle-
 sia, ibi & Spiritus Dei, & ubi spiritus Dei,
 ibi & ecclesia, & omnis gratia, spiritus
 autem

Esai. 11.

Hiero. in
Mat. ca. 6.

Irenæus li.
3. ca. 40.

Incredibi-
le est Chri-
stum tam
diu Eccles.
in errore
dereliquisse.

Ecclesia ca-
tholica.

autem ueritas) ac nūc primum funesti cuiusdam
impudentissimis, flagitiosissimisq; scriptis, spiri-
tum illum elicitum nos reuifere uoluisse. Eum e-
nim benignissimum & mitissimum I E S V M,
Nympham suam tot sæculis dereliquisse, nullus
est, nisi malo impiorum morbo infectus, qui non
credat. Breviter: Eradicabitur certè & magnū
fragorem suis horis faciet omnis abusus, pater
enim non plantauit: Rursus autem plantatio
Christi, & huius pollicitatio Ecclesie facta, sem-
per uigebit, & in æternum efflorescet. Non po-
terit petridos nauicula submergi: Nihil efficient
aduersus eam fluctus, acto. 14. Nihil tempesta-
tes opinionum, Titum 3. 1. Cori. 11. manet quod
domino semel placuit, & quod dominus semel fe-
cit. ECCLESIA uerò V B I S I T, inquit
Augustinus contra petiliani Donatistæ epistolā,
cap. 2. quæstio certe inter nos uersatur, utrum
apud nos, an apud illos (donatistas) quæ utiq; ut
ex ipso nomine ostenderent, quia per totum est,
secundum enim totum κκθολογ græcè dicitur.
Hæc autem ecclesia corpus est, sicut dicit Apo-
stolus pro corpore eius, quæ est Ecclesia. Vnde
utiq; manifestum est, eum qui non in membris
Christi est, Christianam salutē habere non posse.
Membra uerò Christi, per unitatis charitatem
sibi

sibi copulantur, et per eandē capiti suo coherēt,
 quod est Christus I E S V S, hæc ille. Catholicum
 autē esse, est ueritatem sensus cōmunis tenere.
 Apertius: ille uerē & germanē catholicus est, Catholicū
 qui ueritatem Dei, qui ecclesiā, qui Christi cor- esse quid
 pus diligit, qui diuinæ religioni, qui catholicæ fi- sit. Et uerē
 dei nihil præponit: non hominis cuiuspiam au- catholicus
 thoritatem, non amorem, nō ingenium, non elo- quis.
 quentiam, non philosophiam, &c. sed cuncta hæc
 despiciēs, in fide fixus ac stabilis permanēs quic-
 quid uniuerſaliter antiquitus ecclesiam Catholi-
 cam tenuisse cognouerit, id solum sibi tenendum
 credendumq; decernit, hæc parergōs. Lactantius
 lib. 4. cap. 30. de ecclesia sic loquitur. Sed ta-
 men, inquit, quia singuli cœtus hæreticorum se
 potissimum Christianos & suam esse ecclesiā ca-
 tholicam putant, sciēdum est illam esse ueram in Vbi uera
 qua est religio, confessio, & pœnitentia: quæ ecclesia.
 peccata & uulnera, quibus est subiecta imbecil-
 litas carnis, salubriter curat, hætenus Lactan-
 tius. Magna ergo insania est Christo Neonym-
 pho & huius sponsæ, ecclesiæ, nō credere, (assu- Insania ecc
 metur illa, relinquetur synagoga, Ambrosius de clesiæ non
 Cain & Abel, lib. 1. cap. 8.) cuius ueritatem credere,
 sanguis martyrum clamat, Apostolicæ resonant
 uoces, prodigia probāt, ratio cōfirmat, mundus
 C testas

testatur, elementa loquuntur, demones confitentur. Sed longè altior mægera seu insania de huius ueritate addubitare, maximè uerò & extremè dementiæ est, ibi nos nolle collaborare ubi à labore itur ad mercedem, quàm ubi à labore itur ad supplicium.

ECCLESIA MONSTRO

sa, distracta & diuisa est in uerbo.

DE ANTIChristi uerò mabhela seu synagoga (quæ & Iudæorū & priscorū, tum nouissimorum eorū, qui Christum et huius sponsam persequuntur corona est) loquitur dominus, Psal. 25. Odiui ecclesiā malignantiū, & cū impijs non sedebo, &c. At obijcitur: prædixit Obiectio. Christus suis Apostolis, dicens: Multi dicent uobis, ecce hic est Christus, ecce illic est, magna erūt dissidia dogmatum, & quælibet pars gloriabitur se habere ecclesiā. Quid tali tempore faciendum erit? quis poterit iudicare quæ pars adhaereat ecclesiæ Dei: nam alteram partem errare ratio efflagitat. **SCIENTVM** Itaq; ueram Quæ pars adhaereat Ecclesiæ dei. Euangelij doctrinam, & ueram sacramentorum administrationē, non esse nouā, sed peruetustam, perpetuq; ab Apostolis et successoribus in ecclesia

ita usitata. Igitur, qui probauerit se eandem habere doctrinam, & eadem sacramenta, quae habuit uetus ecclesia, ille uerissime catholicus censendus, & militiae Christi adscriptus est, extra Antichristi Synagogam & ἡὐτοῦτοῦτοῦτο uiuit.

Quod si dixerint aduersarij nostri, ut repetam, (lectio enim repetita tenacius haeret,) nos non habere ecclesiam, age dicant nobis, ubi illi baptizati sint, et unde Euangelion acceperint: dicant item, ipsi ne à nobis, an nos ab illis desciuerimus?

Quod si ista doctrina uestra, Husita, & haec ecclesia Christi est, necesse est primitiuam ecclesiam & Apostolicam doctrinam Christi non esse, nam ex Diametro disident.

DI Stortores scripturae potissimum qui.

Ecclēsiae uerò spurij quomodo distracti sint, testantur partium scripta, Deus enim eos confundit in sua pertinacia. De incarnatione uerbi, an non crudeliter alter in alterum inuehitur? Legant pij Partium scripta, & iudicabunt, me certe hic nihil confinxisse. De paranympho ipso CHRISTO IESU, quid multi friuolè tradiderint, hoc est, quam impie

C 2 scripta

scripta testantur, nisi prudēter à quodā sit scri-
ptum, Christum, ut alium sanctum, non uidisse,
nec audisse, nec sensisse semper omnia: & nisi piē
scripserit collega huius, & uolatile ingenium,
Christum in cruce desperasse. Confessio fidei no-
stræ est, Christū descendisse ad inferos, quod una
pars negat. An cognitio peccati Originis, leuicu-
la res est? Certè in eo dissentiunt partes ab inui-
cem. Quomodo conueniant de Baptismo inter se
partium commentarij testantur. De Eucharistia
notius est quàm illi ipsi uelint, utrisq; discor-
dant dibaphi.

Verba Zuinglianorum con- tra Lutherum.

Propheta (inquiūt) et Apostoli, Dei gloria,
non priuato honori, non suæ pertinaciæ &
superbiæ studebāt, sed & peccatorum salu-
tem quærebant unicè: Adeò, ut, licet acrius non-
nūquàm uerbis inueherentur, in ipsa tamē acri-
monia, paterni spiritus ingenium elucesceret. Lu-
therus sua querit, pertinax est, insolentia nimia
effertur, & confestim sathana tradit, quotquot
illius sententiæ non illico subscribere uelint. Et
in omnibus correctionibus suis, plurimū maligni
spiritus

spiritus, quàm minimum uerò amici & paterni ingenij deprehēditur. Et paulò post: Magna enim & plus satis magna eorum cōcionatorum est copia, qui ex Lutheri libris, ladorijs & mordacijs, ingentem maledictorum uim colligētes, eandem illam postea in publico suggestu, in miserum domini gregem exonerant, &c.

Antea negarūt iustificare sacramenta, nūc uerò affirmant, Antea scripserūt quidā, non licere Christianis forēses sectari lites, nūc reducto calculo affirmant licere, extant libri eorum.

Antea scripserunt, Eucharistiam non debere in promiscuā turbam temerè communicari, Pauperum more, nunc ipsi omnibus ex equo dant.

Antea scripserunt, nō esse nephas, si is ab Eucharistia abstineat, qui non satis de ea instructus sit in ista cōtrouersia. At nunc scribunt tyrannicissimè, eum neq; hominem, neq; Christianū esse, sed diabolum, qui pedem subtrahit.

Antea scripserunt, liberam esse acceſsionem ad sacra, nunc faciunt legem.

Antea dicebant, neminem soluere posse, nisi habētem spiritum sanctum: Nunc huius dicti nulla ratio, & quilibet Iouinianista, Giezita, Desmas absoluit, &c.

Quid mouerit Andreas Osiander, anno 1551. Osiādriste

C 3 testans

stantur noui theologiſta ſcripta, (ſcripſit inter
alia Oſtander, Lutherum & Melanchthonem cō-
feciffe theologiam quandam Ariſtotelicam, carnē
potius quā ſpiritum redolentem) quem impu-
gnat Lutherus: Finxit Lutherus præcentor &
magiſter ſui uerbi, ſolam fidem iuſtificare: Oſtan-
der uerò contra Lutherum, homini non fidē, ſed
iuſtitia Chriſti, quæ in nobis, ſufficientē eſſe con-
tendit: in Chriſti ſanguine atq; morte non conſi-
ſtere iuſtitiam fidei, qua redempti ſumus, ebuc-
ciat, &c. Quale nouū dogma publicariſt Seruetus
in ſanctam Trinitatem, Allobroges norūt. Vuica-
cleſus, Huſſita, & Lutherus Berengarij errorem
reſuſcitarunt, ſed non ex integro. Oecolampadius
uerò, aliās Huſſchin, cōtra illos, reſuſcitauit uni-
uerſum. Oecolampadius, anno 1524. mēſe Iulio,
indignabatur ſanguinem Chriſti denegatum fide-
libus in Synaxi: Et anno nondū euoluto, ipſe cū
cōplicibus conſectaneis denegat fidelibus & cor-
pus & ſanguinem Chriſti. Sic Carolſtadius &
Zuinglius, in Pronominibus HIC & HOC di-
uiſi ſunt: Carolſtadius uerba Chriſti ſic interpre-
tatur. Hoc eſt corpus meū, id eſt, hic ſedet cor-
pus meū. Zuingler uerò ſic. Hoc eſt corpus meū,
id eſt, hoc ſignificat corpus meū: tã Albiſ non di-
ſtat à Tiberi, atq; hæc interpretatio à ueritate.

Nota.

te. Oecolāpadius uerò sic: Hoc est corpus meum: interpretatur, hoc est corporis mei signū, sic Akobitæ Albicolæ ex suo affectu omnia interpretatur, &c. Quomodo anno 1526. Zuinglius τρεῖς λόγ, uocatus à septē pagis Heluetiorū ad publicū cōgressum, pedem subtraxerit, ceteros cachinno excipiēs, ac si solus esset ἀντιπροσώπων, καὶ ἐπερωποιοῖς, apologia & frigida ipsius excusatio indicat. Sic Bugēhagi⁹ in epistola ad Vratislauiensis ecclesiæ pastorem, ridet magnū illū theologū (Zuingliū) cū suo Carolstadio. Eūdem Ionā nudē scripsisse super Lucā, Bullingerus clamat. Sic Heibmannus anomalū opponit Luthero. Sic Lutherus toties omnes in unū prouocans, ab uno COCHLAEO liberaliter prouocatus, in suorū cōspectu, cōgredi recusauit. Sacramētū Cōfirmatiōis, Calvinus reputat inter maximē exitiales Sathanæ prestigijs, aitq; sacrilegiū esse execrandis blasphemijs refertum: quod tamen Luther multo mitius taxauit, sic enim ait Lutherus saxo cullatus: Quare satis est, pro ritu quodā ecclesiastico seu cæremonia sacramentali cōfirmationem habere, similē cæteris cæremonijs cōsecrādæ aquæ aliarūq; rerum. Nā si omnis alia creatura sanctificatur per uerbū et oratiōem, cur nō multo magis hominē liceat sanctificari eisdē: hæc ille. Eadē

Luther de
capti. Ba
bylo.

C 4 peruerso

Articulo
37. assert.

Digressio

Chara-
cter.

peruerſitate negatur à rabulis purgatoriū: quod
tamē cerebricoſus ille diſputator Lutherus, con-
ceſſit. Ego credo, inquit, purgatoriū eſſe, & cō-
ſulo ſuadeoq; credēdū, ſed neminē uolo cogi, etc.
Sic pios magiſtratus uocat ſchlauius Matthias Il-
lyricus Magdēburgēſis eccleſiaſtes, ironicōs: Ad-
iaphoriſtas: interimiſtas. Hodie ſunt qui infernū
negāt, Græcis infernum uocatur ᾠδὴς, Hebræis
ſchol, & quando illa uocula hebraica & ſepul-
chrū et infernū ſignificat, ſepulchrū eſſe garriūt
noſtris temporibus quidam ᾠθεοί. Sic & latinis
coelū dicitur aër: non ſequitur tamen, præter aë-
rem nullum eſſe cœlum. Hodie quidā blaterāt, ſa-
cramenta propter ſolam fidem nutriēdam inſti-
tuta fuiſſe. Hodie quidā garriunt in tribus ſacra-
mentis, Baptiſmo ſcilicet, Cōfirmatione et ordi-
ne, non imprimi characterē (character in anima,
eſt ſignum quoddā ſpirituale & indelebile) in ani-
ma. Hodie quidam Baptiſmum Ioānis eandē uim
cum Baptiſmo CHR. Iſti habuiſſe futiliter gane-
niunt. Hodie quidā dogmatizant, aquam natura-
lem nō eſſe de neceſſitate baptiſmi, atq; ideo uer-
ba illa domini I E S V C H R I S T I, Ioā. 3. Nie-
ſi quis renatus fuerit ex aqua et ſpiritu ſancto, ad
metaphoram aliquam detorquent. Hodie multi
blaterant iniurios eſſe ſpiritu ſancto eos, qui
ſacro

sacro confirmationis Chrismati uirtutem alius
 quam tribuunt, &c. Sic & de multis alijs mater Sadducæi
 rijs friuolè obijciunt nostrates Saducæi recenti quid con-
 ores: Negabant hi Liberum arbitrium, negant firmarint.
 & hoc Acutuli nostrates. Sadducæi negabant
 carnis resurrectionem, act. 23. Matth. 22. Luc.
 20. Marc. 4. Nostrates negant meritum, cuius
 causa resurgere habemus. Cum Phariseis & pla-
 tonicis somniant resurrectionem, &c. et quid
 est superbius quàm sibi omnem sensum scri-
 pturarum arrogare? Non credo maiorem arros-
 gantiam, à condito mundo auditam, quàm ea
 est, qua nostrates etiam ipsos beatos omnium
 retrò temporum, ad unum ferè omnes, ignauie
 & errorum insimulant. Sed nimium esset singu-
 la ad uiuum resecare, ad institutum. VBI igitur
 claritas illa S. literarum, de qua superciliosè
 si Hussitæ tam gloriose scribunt? Vbi spiritus
 Qualem huius Ecclesiæ sponsum esse credis?
 Certè illis ambitiosulorum exoticis opinionibus,
 litium & rixarum seminarijs, nunquàm
 edificabitur Synagoga illa, (Lya lippientibus
 oculis fœtosa synagoga formam monstrat, in-
 quit Ambrosius lib. 3. de uirginibus) semper
 erit misera plebecula in Chenoboscio, Chenoz-
 trophio & Nessotropheio. Scismaticorum ergo

C S c ons

conuenticula non minus auersanda sunt, quam
 inferni praesens faus & chasna, sicuti foeda &
 tabifica leprodochia seu nosocomia, &c. Haec
 autem non scribo Lutheri aut Zuinglij causa,
 (quos Antesignanos fuisse omnibus compertum
 est) quibus iam nihil haec nostra prodesse po-
 terunt, ut qui iamdudum apud iustissimum &
 districtum iudicem suorum hic commissorum ra-
 tionem reddiderunt. Non ullo odio, ita mihi op-
 to Christum in suo de me iudicio propitium fie-
 ri: sed tua causa Christiane lector, reliquum
 probe intelligis.

Modestia
 authoris.

Differen-
 tia inter sy-
 nagogam
 & Eccle-
 siam.

DE Nouis autem Scismaticorum fabulis,
 monstruosa illa Scylla, loquitur Epipha-
 nius contra haereses, lib. 1. Tomo. 1. Ter-
 mini nobis positi sunt, inquit, & fundamenta, &
 edificatio fidei, & Apostolorum traditiones, &
 scripturae sanctae, & successiones doctrinae, &
 unde quaque ueritas dei munita est. Nemo igitur
 decipiatur nouis fabulis: haec ille. Est etia-
 am, ne & hoc omittamus, differentia inter
 Synagogam & Ecclesiam. Synagoga est con-
 gregatio: Ecclesia uocatio, possunt quidem
 irrationabilia congregari, uocari nequaquam,
 inquit Rabanus super Matthaeum. Summa sy-
 nagoga nox est, dies ecclesia, unde & Paulus di-
 cit,

cit, Ro. 13. Nox præcessit, dies autē appropin-
 quauit, Bona lux, quæ perfidiæ excussit caligi-
 nem, fidei diem fecit, inquit Ambrosius de Vir-
 gin. lib. 3. Verum ut tandem pensum absoluam,
 o theomachi, societatem inite, at inferiores
 eritis. Inite consilium & fiet irritum: loquimi-
 ni sermonem (in uestris latibulis) sed non sta-
 bit, quoniam Immanu el nobiscum deus. Specula-
 tores uestri, Thaboritæ & zythobibuli, auari
 sunt, bona enim aliena diripiunt: superbi sunt,
 plus enim eruditionis & iudicij sibi tribuunt,
 quàm uniuersis Cōcilijs, sanctis patribus, & toti
 ecclesiæ catholicæ. Blasphemi sunt in Christum
 & suum Sacramentū, in sanctos omnes ac ima-
 gines eorum. Inobedientes sunt, Pontificios
 enim ac Casareos iussus cachinno excipiunt
 Democriti. Cæci sunt, non solum superstitione,
 sed odio & rabie contra nos: inde execratio-
 nes illæ diræ uestre in nos acerbissimæ, quæ
 sunt à bonis & pijs uiris multo alienissimæ, &
 ab ingenio Dei, quem uos existimatis solos uos
 colere &c. Semper scænum habent in cornu.
 Canes muti oblatrare nō possunt ueritatē, tor-
 pent, iacēt, somno indulgent: horas Canonicas,
 preces Ecclesiasticas negligunt. Et canes uehe-
 menter auidi: & pastores ipsi zythobibuli
 nihil

Esai. 9.

Esai. 56.

Esai. 7.

Esai. 56.

nihil uolūt intelligere, quia ipsimet nutant in fide sua, diuisi sunt, distracti sunt: Quisq; uiam suam spectat: Quisq; à termino suo ad emolumentum suum propensus est, uenite aiunt, sumamus uinum & impleamur ebrietate, & erit sicut hodie sic & cras, & multo amplius exite de illa societate, ô Christifideles, ne de plagis eius accipiat, Apocalypseos 18. &c.

SEPTEM ORDINES, MAIORES & MINORES in Ecclesia, & quæ singulorum munera.

Varios esse gradus in uinea Zebaoth sc3 ecclesia, probat Hesaias cap. 54. Ecce ego, inquit dominus, sternam per ordinem lapides tuos, & fundabo te in saphyris & ponam Iaspide propugnacula tua, & portas tuas in lapides desiderabiles, &c. Ostendens ecclesiã multa bona habeturã munitiones, diuitias, (quæ sunt Christi & filiorum eius uidelicet pauperum) Artificia: sapientiam, Pacem, iustitiã, mansuetudinem, destructionem hostium eius, & quamplurimos Cathecumenos, sternens per ordinem lapides, alios Prophetas, &c. 1. Cor. 12. Et Hiobus Vzita cap. 5. Cum lapidibus

Vide Ire-
næum lib. 3.
cap. 40.

pidibus regionum erit pactum tuum, ad illos re-
 uertar ad Hierusalem in misericordijs, & re-
 edificabitur domus mea, inquit dominus. Instituit
 olim sanctus ille legislator, qui non semel in dei
 colloquium admissus est, ministros: Numeri 4.
 1. par. 25. 2. pa. 8. Instituit, imò auxit & Hym-
 nidicus ille Psalter, & ministrorum numerum,
 & officia. Hos imitati sunt sacratissimi quique
 imperatores. Iam uerò plures esse in hac domo,
 in ECCLESIA, ordine & officio distinctos
 ministros, uberrimè testantur sacræ literæ. Hi-
 ob inquit, ca. 26. Spiritus eius ornavit cælos: ut
 enim cælum sideribus: Ita ecclesiam ornavit
 & præfulgidam reddidit ministris. Idem
 Psalmographus corroborat, Psalm. 44.
 Adstitit regina à dextris tuis in uestitu deau-
 rato circumdata uarietate. Proinde cum lex
 umbra sit futurorum bonorum, lege autem Hebræo. 2.
 multi erant ministri sacrorum uasorum admi-
 nistratores, operæ precium, ne ueritas obscu-
 rior sit umbra, & nox luce ipsa, & in Euange-
 lio quosdā esse officio, ordine, ac dignitate distin-
 ctos. Omnia enim, inquit fortis fidei agonista, 1. Cor. 14.
 secundum ordinem, & honestè fiant in uobis. Et
 Aggeus ca. 2. Magna erit gloria domus istius no-
 vissimæ, plusquàm primæ, dicit dominus exerci-
 tuum,

tuum,

Theophy
lactus.

tuū, & Paulus Ro. 12. Nunc autem multa membra, idem autem corpus, omnia autem membra non eundem actum habent: et quosdam quidem dedit deus in ecclesia, primo Apostolos, secundo prophetas, tertio doctores, deinde uirtutes, exinde gratias curationū, opitulationes, genera linguarum, &c. De hac re copiose Theophylactus in cap. Luc. 19. Tria, inquit, uidemus in ecclesia esse: purgationem, illuminationē, & perfectionē. Tres enim operationes illas sortiti sunt ordines: Diaconi purgant, per instructionem & doctrinam. Presbyteri illuminant per Baptismum: (de illis uide locos. 1. Timot. 4. 2. Ti. 1. Tit. 1.) Episcopi & sacerdotales ordines constituāt, perficiant, ordinant. Vides ordines cum operationibus, & neq; plures neq; pauciores ordines. Illis ergo seruis distribuit 10. mnas, hoc est, dona, quæ unicuiq; data sunt in utilitatem, hæc ille. Hieronymus ad Rusticum Monachum, (secundum Epiphanium) inquit, Singuli ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo ecclesiasticus suis rectoribus nititur. Vide eundem Hieronymum contra Ruffinum: Episcopus, inquit, & presbyter & omnis gradus ecclesiasticus habet ordinem suum. Et idem D. Hieronymus in epistola taphio

*taphio Nepotiani, inquit: Fit clericus, & per
solitos gradus presbyter ordinatur &c. De ini-
tiandi delectu uide Apostolum ad Timotheum
& Titum, & Cyprianum Epistol. 6. ad Mag-
num lib. 1. & Hier. in Esai. cap. 19. De gradibus
Ecclesiasticis, Arnobius Psalm. 135.

Vocantur EPISCOPI, id est superintenden-
tes, ab ἐπισκοπέω quod est considero, uel ἐπι-
κέετομαι, quod est uisitare: illorum enim est
superintendere, uigilare, gerere curam su-
per eos, quibus præficiuntur. Dicuntur ANTI-

STITES, ut qui quanto cæteris antestant
authoritate & dignitate, tanto etiam debent
suis subiectis antestare uirtutibus & discipli-
nis: Antistes græcè prophetam significat: Pau-
lus Hebræo. 13. illos egumenos, id est, duces an-
tesignanos uocat. Vocantur etiam Episcopi, Hy-
peretæ, id est, apparitores. Alio nomine epita-
cteres, id est, præsidēs: Alio nomine pontifices, à
posse & facio, ut Scaudola affirmat: ut autem Var-
roni placet, à ponte, &c. Videant ut sint rosæ:
Cui multum datum est, multum quæretur ab eo.
Bonū ergo opus desiderat, qui Episcopatum ritē
desiderat, Matthie 18, & aliorum Apostolorum
est collega. Qui fastum, luxum, inancem glo-
riam mundi (fucata meretrick) quærit,

Iudæ

i
Episcopi
nomē cla-
tura.

Iude confors, domino deo penas dabit aliquan-
 do, Matth. 25. Daemonium mutum (scribit D.
 Gerardus Loricus Hadamarien.) est Episco-
 pus indoctus, non docens, non exhortans non
 arguens, hereticis os non obstruens, atq;
 reuincens, &c. Episcopos instituit Paulus, Act.
 20. Phil. 1. Tit. 1. De episcoporum moribus, 2.
 Cor. 2. 1. Tim. 1. 2. 4. Timot. 12. 4. Titum 2.
 Acto. 20. Episcopatum an desiderare liceat, 1.
 Timoth. 3. &c. Qualiter debeant Episcopi or-
 dinari, uide Canones concilij Carthagineñ. 4. cui
 interfuerunt 214. Episcopi. De officio episco-
 porum, quod est predicare populo, curare in-
 firmos: prospicere miseris: Item de predicator-
 ribus instituendis, uide canones concil. Latera-
 neñ. Can. 10. &c. De constituendi potestate,
 Titum 1. Episcopos humiles esse debere tota
 scriptura diuina testatur, unde ecclesiast. 3.
 Quanto maior es, tanto magis te humilia, & in
 conspectu domini inuenies gratiam. Et iterum,
 cap. 32. ducem te constituerunt ne eleueris, sed
 esto inter eos, quasi unus ex illis. Et Hieron. ad
 Nepotianum: Episcopi sacerdotes se esse noue-
 rint, non dominos, &c. Desidia Episcoporum
 reprehendit in decretis Damasus PP. de Insulis
 uide Ambros. Epistol. 59. Mitra autem bicor-

nis noui pariter ac ueteris instrumenti scientiam designat. Duæ fimbriæ spiritus & litera. Chyrotecæ, purum manuum officium indicant. Pedum, populi uitia castigandi potestatem attribuit: debent enim Episcopi incolumitatem gregis sibi crediti præcipue curare: Sanguinē eius requiram de manu tua, dicit dominus. Ezech. 3. Baculus est acutus in fine, rectus in medio, rectus in summo. Sic pontifex debet per eam pungere pigros, regere debiles, colligere uagos, &c. Annulus Christi & ecclesiæ copulationis, ut pignus & fidei sacramentum, habetur. Linea uestis summa, quæ niueo candore insignis uitam undiq; puram admonet, Pol. Breuiter: Nouem sunt ornamenta pontificum specialia, uidelicet caligæ, Sandalia, Succinctorium, tunica, Dalmatica, Mitra & Chirothecæ, annulus et Baculus. Quia munia nouem sunt in quibus specialis Episcoporum potestas consistit: uidelicet clericos ordinare, uirgines benedicere, pontifices consecrare, manus imponere, Basilicas dedicare, degradandos deponere, synodos celebrare, Christum ma conficere, uestes et uasa consecrare, &c. Vis de Innocenti. 3. lib. de altaris mysterio 1. ca. 10.

Sequitur ordo presbyterorum, id est, seniorum: unde non propter decrepitā senectutē,

D sed

Nouē ornamenta specialia pontificum.

sed propter sapientiā sacerdotes presbyteri nominantur, Vide 2. Epist. Anacleti ad Episcopos Italiae. De ordinatione horum Actor. 6. 1. Timot. 3. sint pudici, nō bilingues, clemens Epi. 2. Anacle. Epist. 1. &c, Dicti à sacris, sacrificant enim dant & docent: Ipsi datum eucharistiae synaxio suē sacrum litare. Si plebei hominibus orationis causa, inquit Ambros. super locum 1. Tim. 3. &c. ad tempus se abstinere precipit Paulus, ut uacet orationi, quantomagis Leuitis & sacerdotibus, quos die noctuq; pro plebe sibi commissā oportet orare? Mundiores ergo debent esse ceteris, quia actores dei sunt, haftenus ille. Septuaginta duos, Lu. 10. designauit dominus. Qui praefigurarunt presbyteros, sicut Apostoli sancti Episcopos, inquit Hieron. ibidem. Sacerdotium uocat Epiphanius Hagian Hierosynen, &c.

Sacerdotes actores dei.

3 DIACONI sacrosancti ministerij ministratores, (dionys. Arcopagita, in Epist. ad Hieronem diaconum) sequuntur. Quibus censura morum commissā est, Verbum dei i gentibus praedicare debent, & in sacris ecclesiae actibus sacerdoti deferuire: prauaricationes cum clericali laicorum Episcopis significare. Hos conuenit esse μαρτυροῦμεν, id est, boni testimonij

Diaconis quæ censura commissā,

Et

Et spectatae probitatis. Constat diaconatus ordinem ab ipsis celebratum Apostolis (ut in Actis & libro praxeon legitur.) Septem viros plenos spiritu sancto, adhuc elegerunt gradum ministerij, & oratione premissa manus eis imposuerunt, consecrationis eorundem formam tradentes & relinquentes posteris. Quocirca diaconus, corde purum, ore mundum, opere castum se studeat exhibere. Euangelion enim, puteus aquarum uiuentium, non fluit impetu, id est, liberè, nisi de libano, id est de corde casto, & ore candido. Non enim est speciosa laus in ore peccatoris, dicente domino, eccles. 15. Psal. 49. Quare tu enarras iustitias meas, & quare assumis testamētum meum per os tuum? De diaconorum ordinatione, 1. Corinth. 4. 2. Corint. 3. 11: 2. Timoth. 4. Actor. 1. Protodiaconus fuit S. Stephanus: Hunc uocat Damascenus taxiarchon, id est, antesignanum: & Athanas. lib. 11. contra Arria. primitias martyrum, hæc parergos. Diaconatum prophanum ministerium facit Lutherus excucullatus cum incircumspecto Card. Caietano, &c, Pigh. lib. 2. cap. 4.

Diaconis adiumento dati sunt ministri qui apud hebreos Nathinnei appellantur dati uel donati, Esdræ 2. nunc. SVBDIA-

D 2 CONI

CONI, quòd Diaconis subsint. Horum munus oblationes percipere, calicem, patenamq; attrectare, & ad sacrificiū deferre.

Delegit & alios nonnullos ordines Ecclesia. ACOLYTOS, id est, Ceroferarios seu sequentes, sequebantur semper Episcopum, unde & nomen habent: Nam acoluthos græce, sequentem latine sonat: Candelabra, luminaria, urceolos ad aram disponebant, atq; portabant.

OSTIARIOS, hos uocat Ignatius in Epist. 12. ad Antiocheneses, custodes sanctarum portarum (ianitores epiphania sunt thyrori.) Horum munus est ostijs basilicarum adstare, indignos aspectu & communione sacramentorū, è templorum foribus excludere, uide Ambros. Epist. 33. lib. 9. Auba: lib. 2. cap. 12. &c.

LECTORES, horum munus est lectione seu recitatione scripturarum populum in ecclesia instituere, fidem sanctis uocibus pascere. Vide Tertullia. in Apologetico cap. 59. de disciplina Christiana. Hos uocat Epiphanius Anagnostas.

EXORZISATORES, (hos Epiphanius exorcistas, latine eiuratores uocat) Energumenis manus imponebant, & solennibus coniurationibus inquietos in ecclesia compescabant,
ἐξορκίζω, adiuro. ἐξορκιστής, adiurator.

bant, uide Ambros. in capite 4. ad ephes, &c.

Nemo ergo se Christo dignum putet seruuum citra operam. Opera exemplum habet Episcopus in Apostolo & eius discipulis Timotheo & Tito: Sacerdotes in sacerdotum exemplo, Acto. 14. 1. Tim. 5. Diaconus in diaconorum Act. 6. 7. &c. Viderit quisq; ut suae respondeat uocationi: Si cum seculo gaudemus, ut rendum est ne cum seculo & lugeamus, de idolatria, & seculo postea lugente gaudebimus. Sic Eleazar alias Lazarus, apud inferos in sinu Abrahae refrigerium consecutus, contra diues in tormentis ignis constitutus, haec Tertul. Doceant igitur inquam, non in friuola garrulitate, sed in doctrina, secus facientes condemnabuntur. Nec hoc interim reticendum, ordines conferre cum signo sensibili gratiam, scripturae loci sunt testes ueracissimi, Math. 10. Marc. 6. Luc. 10. Luc. 22. Ioan. 20. Acto. 13. Titum 1. 1. Timot. 5. 2. Timot. 4. Phil. 2. 1. Thes. 5. Heb. 5. 1. Pet. 5. Act. 20. Act. 6. Phil. 1. 1. Tim. 3. &c.

Ignatius sancti Ioannis discipulus ad Trallianos, extollit dignitatem prothomistarum, scilicet Episcoporum, praesbyterorum: Et diaconorum. Et ad Antioenses inquit. Saluto sancto praesbyterum uestrum, saluto sanctos

D 3 diaconos

diaconos. saluto subdiaconos, Lectores, Cantores: Hosiarios. Laborantes: Exorcistas, atq; confessores, &c. Cyprianus lib. 1. Epist. 3. ab initio meminit Acolythi. Gradum cathedræ sacerdotalis meminit D. Cyprian. lib. 2. Episto. 5. Et Ambros. in 1. Timot. 3.

Habent & puri spiritus in suis choris ordinem, ut apertissime gentium doctor ad Ephes. 4. alijsq; locis manifestat. Etiam longe decãtati superstitiosi & miseri gentiles suos flamines. Archiflamines: & protoflamines habuerunt. At nunc, cheu, barbato apertissimis calceis ad aras stare decorum est, sæculo isto iudice. Coronula uerò tonsa & terete pileolo cum calari ueste, & χιμῶτος: Hodie certè multi insinuant fidem & nullam habent: Ministros creant & non sunt. Promittunt libertatem ipsi corruptionis serui. Qui iusiurandum uiolat fidem uiolat, inquit Cicero, Chore cum suis, nihil interesse inter sacerdotes & leuitas præsumens, deo iudice, hiatu terræ absorptus est. Et Osiæ rex cū opus sacerdotale præsumeret, lepra percussus est: sed ad institutum. Numquam qui forsitan sacerdotio dignissimi sunt ciues, & contra alij seplasiarij sunt sacerdotes

Numc. 16.

dores, qui uix suis pascendis idonei sunt: & nisi uigilauerit magistratus semper in ecclesia sal erit infatuatum, & terra falsa. Mirum: execrantur nunc Angelici, ut schematicè loquar, ceu toxicum ecclesiasticos gradus: At illorum bona temporalia, rapacissime in sua auaricia auerunt.

CHRISTIANÆ PLEBIS

gradus.

Habet & reliqua plebs Christiana suos Digressio.
gradus, primus est audire uerbum: Intel-
ligere, secundus. In memoria retinere,
tertius: corde credere uerbo est quartus: Verbo
fidere, est quintus: Verbi præscripta fideliter re
ipsa complere, sextus est & summus gradus.
Non auditor legis, sed factor iustificatur inquit
Paulus Roman. 2. Eadem loci scripturæ confir-
mant, Matthe. 23. 1. Corinth. 4. Psalm. 44.
Ezech. 33. Matth. 7. Et scitum est hoc Iustini
martyris. Non in uerbis, sed in factis sita est no-
stra religio. Et Seneca facere docet philoso-
phus, non dicere tantum, philoxenus erat
Loth, Tobias, φιλόξενος, id est, hos-
pitalis, Nazir νοὺν λειτούργητος Samuel, &c. Id est, Na-
zareus &

Fides per
charitatē
operatur.

Id est, Na-
zareus &
sacerdos.

D 4

Audia

Audiamus igitur tonantem buccis plenis fratrem
 domini: Iacob. 2. Vis scire o homo inanis, quonia-
 am fides sine operibus mortua est? Abraham pa-
 ter noster, nonne ex operibus iustificatus est, of-
 ferens Isaac filium suum super altare? uiden? fi-
 dem consummatam esse ex operibus? & Phine-
 es, Numer. 25. pro opere quodam, quod ingens
 ti zelo patrauit, audiuit. Ecce do ei pacem
 fœderis mei: & erit tam ipse, quam semini
 eius pactum sacerdotij sempiternum, quia ze-
 latus est pro deo suo. Sic & Dynastes credidit
 quidem uerbo Christi, sed & obedientiam
 prestitit: Est enim fides, qui per charitatem
 operatur, donum dei quam omnibus adauge-
 re solet deus liberalissimus. Similiter & Raab
 meretrix nonne ex operibus iustificata est sus-
 cipiens exploratores? Fatuis uirginibus, in-
 quit D. Chrysostom. in 6. cap. Zach. non in-
 fidelitatis, aut peruersæ fidei crimen muni-
 tur, sed olei tantum defectus, quia scilicet mise-
 ricordiam non exercuerant, neq; elemosynas
 fecerant. &c. De fidelium operibus, uide
 eundem Chrysostomum Homil. 7. in Hebre.
 cap. 4. Nazianze. Oratione 26. Ambros.
 in 2. Corinthior. 3. & in 1. Corinthior. 7. Au-
 gust. contra Iulianum pelagianum li. 6. ca. 117.

Fides

Vide deu-
 tero. 13.
 1. Ioan. 3.

Iosue. 2.

Fides impetrat, quod lex imperat. Et eūdem Augu-
 gusti. Psal. 91. Gregorium lib. 6. epistolarum ca.
 179. Damascenum lib. 4. ca. 10. Basilium in Psal.
 114. Augusti. Epistola 157. Eundem in præfa.
 Psal. 31. & in Psal. 52. Hilarium in Psal. 2. & in
 Psal. 51. &c. Sicut ergo corpus sine spiritu cada-
 uer & truncus est: ita & fides sine operibus ca-
 dauerosa, et effigies in speculo euanida: Sciēdum
 autem merita nostra esse dona Christi, palmes ea-
 nim non fert fructum à semetipso, nisi manserit
 in uite, hæc parergôs.

CONVENTIONES IN ecclesia.

SI ecclesiam non audierit, inquit Agonotheta
 siue Choregus Christus, Matth. 18. sit tibi si-
 cut Ethnicus et publicanus. Vnde S. Grego-
 rius: Vbi sunt, inquit, qui Ecclesiæ cōuentū præ-
 sumunt contemnere, & uenerandæ congregatio-
 nis preces solitarias anteferre? Si duobus uel tri-
 bus simul possitis, IESVS medium se promisit,
 quid non dabit plurimis? Legimus Moysen Exo.
 18. Deutero. 17. & 18. Seruum domini, uoluisse
 synagogam populi esse iudicium: etiam eidem sac-
 cerdotes præfecit, qui nō tantum de lege, sed etiā

D s de

Sedulius
Tripar. hi
sto. lib. 7.
cap. 12.

de causis prophanis cognoscerent, peiorene loco
erit ecclesia: Sic, inquit Sozomenes, Valentinia-
nus imperator dixit. Mihi quidem cum unus de
populo sum fas non est talia perscrutari, (de
haereticorum dogma loquitur) uerum sacerdos
tes: Labia enim sacerdotis custodiunt scientiam,
et legem requirunt ex ore eius, Malac. 2. Ephe.
4. Quibus dixit Valentinianus, haec cura est, ad
pud semetipsos congregentur, ubi uoluerint, etc.
Grauis enim est ueterum authoritas, inquit Hi-
larius de synodis contra Arrianos. Et Irenaeus
lib. 4. cap. 45. ait. Vbi chrismata domini posita
sunt, ibi discere oportet ueritatem, apud
quos, est ea, ab Apostolis successio, et id quod
est sanum et irreprobabile sermonis constat,
haec ille. Quemadmodum ergo apiculae, leuibus
pennis arborum et herbarum floribus insi-
dent, latentemque in flosculis liquorculum, inno-
cua depredatione auhunt, ut tandem dulcissi-
mos mellis fauos, nido confectos hominibus
praestent. Ita et ecclesiae catholicae doctores su-
per amena, uernantiaque scripturarum uirga-
daria, leui mentis ala residentes, insitae lite-
rae, succum spiritus sancti haurientes, solicia
ti sunt, ut dulcissimum mel fidei, auditorum
Cordibus placide instillent. Concilio Gangrensi
sic

sic decretum legimus: si quis docet domum Dei contemptibilem esse, & conuentus qui in ea celebrantur, Anathema sit. Item: Si quis extra ecclesiam seorsum conuentus celebrat, & despicit ecclesiam, ea quæ sunt ecclesiæ uoluerit usurpare non conueniente presbytero iuxta decretum Episcopi, Anathema sit, &c. Non destruent ecclesiam, qui edificauerunt eam. Non seducent ecclesiam, qui pro ecclesia animas suas posuerunt.

Docet pater p prophetas: Filius per apostolos: Spiritus sanctus per apostolicos.

Tria genera conciliorum ecclesiasticorum enumerat Albertus Pighius lib. 6. cap. 2.

VNIVERSALE & Oecumenicum, οἰκουμένην enim orbem terrarum appellant Græci, ubi totius ecclesiæ negotium uentilatur, ex omnibus totius orbis provincijs conuocatis Orthodoxis Episcopis. Sic Nicaenum 1. extitit, authore Constantino imperat.

PROVINCIALE, & ipsum quale sit, æquè indicat eius nominis ratio, nempe in quo sub uno metropolitano unius tantum provincie
Epi

Episcopi conuenientes, eiusdem, consulunt pro
spiciuntq; negotijs.

M E Dij uero generis concilia sunt, in quibus
causa quidem quæ tractatur uniuersalis est, hoc
est, fidem aut ecclesiasticam obseruationem con-
cernens: sed conuocatio aut congregatio nequa-
quàm. Cuius generis sunt uerè uniuersa, quæ an-
te Nicænum celebrata reperiuntur concilia, in
illa primitiua ecclesia, & in primis illud omnium
primum Hierosolymis habitum. Quod uniuersale
le dici nō potuit, ut in quo ex 12. tres tantum in-
terfuisse legantur Apostoli, Petrus, Iacobus &
Ioannes, &c.

Idcirco autem inchoantur concilia Oecume-
nica: ut lapsa morum disciplina, & penè collapsa
ecclesia erigatur, & instauratur: & uetus popu-
lus post diuturnam captiuitatem apud externos
reges redeat Hierosolymam ad instaurandum
templum.

Qui ergo sic legitime congregantur, dominus
alloquitur Deutero. cap. 20. uos, dixit Moyses,
hodie contra inimicos uestros pugnam commit-
titis, non pertimescat cor uestrum, nolite metue-
re, nolite cedere, nec formidetis eos, (scismatari-
chas) quia dominus Deus uester **IN MEDIO**
VESTRI EST & pro uobis contra aduer-
sarios

Deus in
medio ec-
clesiæ.

farios (Hæretistas) dimicabit, ut eruat uos de periculo, &c. Talis legitimus confessus dicit cum Psalmographo, Psal. 26. Non sedi cum hominibus uanis, & ad fucatos nō ingredior. Coetū malorum odi, & cum impijs (hæreticis) nō sedebo. Lauabo in innocentia manus meas & circumdabo altare tuum domine, ut edam uocem laudis, (sponso meo) & enarrem omnia mirabilia tua, &c. uide quātō præniteat fides ecclesiæ fidei synagoga, & ueritas, atq; res ipsa ab Enigmate discrepet.

Tria expectantur à
 1. Hæresum extirpatio.
 2. Disciplinæ Ecclesiasticæ,
 generali confessu. & morum reformatio.
 3. Pax totius ecclesiæ.

Pereant itaq; qui audent tam salubrem et necessariam Aposto. traditionem spernere & sacrilega lingua sacratiss. concilijs quæ nobis fidei mysteria tradiderunt contradicere & detrachere. Hinc etiam apparet quā pestifera illorum nostris temporibus sit Archisecta, qui usq; adeo sibi placent sua φιλαυτία. ut suū iudiciū in interpretandis literis uniuersali ecclesiæ præferāt. Miramur: Cur non & concilium illud per Apostolos

stolos & ecclesiam, acto. 15. celebratum errasse
dicunt, aut D. Paulum dementiae simul & impie-
tatis arguunt? Quam iniurius contumeliosusq;
& blasphemus in sacra concilia fuerit Zythobi-
bulus, nouerunt sane omnes, qui excucullati in
sanias, in Babylone, in abroganda Missa, in ui-
sione Danielis, (in septicipite cap. 34.) legerunt.
Sic anno domini 1521. cum personaliter uocatus
Vuormatiam seu Borbetomagum, Lutherus sa-
xo cucullatus nigellus, in caesarea Maiestatis a-
liorumq; imperij principum ac procerum con-
spectum, clementer admonitus fuisset, ut futuri
concilij determinationi causam suam submitte-
ret, pertinacissime recusauit, sicut ipsemet
iactitauit in suis actis. Sic in sermone 11. su-
per illud Christi, Attendite a falsis prophetis,
Matth. 7. nititur funditus, radicitus stirpitusq;
Papatum & omnia concilia subuertere, Eadem
corroborauit ipse articulo 39. assertionum, his
uerbis: Via nobis facta est eneruandi authorita-
tem conciliorum & libere contradicendi eorum
gestis, & iudicandi eorum decreta, & confiden-
ter confitendi quicquid uerum uidetur, siue
probatum, siue reprobatum fuerit a quocunque
concilio, hac ille. Verum paulo post ultra uallum
progressus, sese repressit. At obijciunt nasutus
li,

li, scripturam uolumus esse iudicem Concilio-
rum: & nos scripturam non recusamus, sed or-
thodoxam non peruersam requirimus, &c. Mi-
rum: frangitur marmor, mollescit Adamas san-
guine hircino, at zythobybulus ille perstitit in-
exorabilis, (sicut leena raptis catulis, ita ille in-
canduit) non parcens nec saluti animæ, nec ata-
ti, nec imperijs, (qui mentis est duræ, corruct in
malum, prouerb. 28.) Proh dolor, quàm precio-
so munere mundum spoliasti: quàm citò placidam
pacem, nec inopinantibus, orbi eripuisti? pro-
misit olim Calvinus, &c. se uelle acquiescere Cō-
cilio generali sed mutato animo, contra acta cō-
cilij Tridentini, scurriliter, atrociter atque ca-
lumniose & scribit & prædicat. Mirum in-
quàm, concilia, Constitutiones patrum, &c. re-
spuunt: At suas conuentiones omnibus obtru-
dunt. De concilijs plura uide act. 15. Gregor.
Epistol. 23. lib. 1. Euseb. lib. 20. cap. 6. Histo.
Trip. lib. 1. cap. 21. & lib. 2. cap. 5. & lib. 4. ca.
9. & lib. 7. cap. 12. lib. 2. cap. 7. Leo. in Episto.
11. Orige. Matth. 24. Euseb. lib. 7. cap. 22. Irea-
næ. lib. 4. cap. 43. & 45. & 61. de concilio ge-
nerali latissime conscripsit sex libros, D. Contra-
dus Brun iuriconsultus.

Obiectio-
nis confu-
ratio.

Pietas.
In Deum.
In patriā.
In parētes.

Vide Cos-
chlæum.

P R I

PRIMA ECCLESIA, ET

huius incrementa, Quando instituta : &
in quot plagas mundi se extendat
Christianismus.

PRIMA ECCLESIA corpus est u-
num, cuius plurima membra, inque membris
iam augetur iā minuitur, iam enim multi,
Ecclesia iam pauci Christicolæ sunt. Legimus ab ascēſio-
paruis ini ne domini Hierosolymis 120. fideiū fuisse, acto.
tj's creuit. 1. 2. 4. Ea q; prima ecclesia fuit: Nemo enim gen-
tes ante ſaluatoris aduentum in Dei cognitione
uocauit, inquit Cyrillus in Gen. lib. 3. &c. De
Quæ ſint atates ec- inde aucta trium ac quinq; milium fuit, quos Ce-
clesiæ ca- phas duobus sermonibus ſuis ad fidem Christi cō-
tholicę, in- uertit : protinus pari ratione ſubinde aucta eſt,
crementa per eos, qui uerbum in Samaria receperunt, Lu-
atq; pro- cas in libro praxeōn 8. 9. 10. per Paulum, And-
greſſus, in- niam, Cornelium Romanum, &c. Et in omnem
dicat cam- terram exiuit ſonus eorum, Pſal. 18. Mar. 16. Et
penſis lib. in fines orbis terræ uerba eorum, Breuiter. Ex
1. ca. 1. ecc. hier. Aegypto translata eſt uinea ſolymas, inde ex-
Oſee 11. pullulauit in nationes, acto. 11. 14, &c. HANC
igitur eccleſiam nos cum ueteribus matrem ad-
pellamus, filioli enim eius ſumus, nos antiquos
ſeu polychronious habemus quos ſequimur, quos

non

non puduit lauare stolas in sanguine agni. Et me-
cum sequuntur Christi fideles Germaniæ: regno-
rum Hispaniæ, Galliæ, Angliæ, Hungariæ, Polo-
niæ, Neapolis, Italiæ, &c. Quibus etiam se
coniunxerunt fere communi uoto, proximis an-
nis & nostra ætate, qui 35. annum Dei nutu at-
tigimus, Indi Cinpualenses Tascaltecalenses:
Temistitani: Aculuacenses: Tuxtebequenses
(olim Anthropophagi & humanæ carnis come-
stores) Churultecalenses, &c. item: Ophira, de
qua 3. Regum, Iucatana. Fernandina, Cuba prius
dicta. Cozumella, Colluacana, &c. Canonoren-
ses, Cambaïenses, Guzeratenses, &c. item Ca-
nariarum Insulæ. America, quam uocant Atlan-
ticam aut Brasiliæ. Tepeacenses, Matenira, Do-
minica, ubi Episcopum agit frater Garfias de Pa-
dilla. Quodoluppa, Mandasseret S. Christopho.
S. Martha, S. Bartholo. S. Maria Della rotundo,
S. Crux. S. Iohannes, Episcopum ibi agit Alpho-
sus Mansus: Dariennensibus præest Ioannes Ca-
bedus Episcopus ibidem. In conceptione oppido
fungitur officio pastoralis Petrus Xuaretz Do-
ctor: Cubensis hodie Episcopus, F. Bernardus de
Mesa, nobilis Toletanus, &c. Item, Sciana, Ia-
mica, Antillæ, Medera, insul. Hesperidū, hæ sunt
regis Portugalliæ, Insul. Tortucarum, &c. Qui

Gentium
uocatarū
numerus
infinītus.

E omnes

omnes indies ardentem Christum agnoscere doceant, & suis in terris uiuificum Dei uerbum cum sanctorum patrum decretis & traditionibus, nō sine admiratiōe ueneranter cū gratiarum actiōe diuino impulsu puncti, prädicare permittunt, et religionem Christianam complectuntur: sanē memoria nostra, quod dictu mirandum, cum Clemens 7. Romanus pontifex, & Carolus V. Imperator Bononiam negocij causa conuenissent, PRETO IAN seu Belulgian maximus Abyssinorum rex (cuius fines seu limites in 40. amplius regna distinguuntur, Mediterraneam enim Africæ partem tenet, hodiernum ipsorum idioma Atanadidinghel uocant, nos Claudiu:) cum ABVMA, qui his in terris patriarcham agit & cum suo purpureo senatu sedem patriarchalem habet in urbe Barrara, &c. Anno reparate salutis 1533. fidei suæ rationem & præpēsū animum erga occidentalem S. Romanam ecclesiam uniuersalem, quæ nunc radios claritatis suæ in Orientales, Occidentales, Meridionales, Septentrionales occiduas plagas mittere consueuit, per Legatos suos pontifici Maximo & Carolo V. Augusto Casari Maximo, exposuit mense Februario: Qui & Clementi 7. Romano pontifici per Petrum Aluaren Indica

claf
pet
Tu
se p
S. R
lis:
lis.
stol
men
mon
cha
Sic
Ma
feli
gen
gni
Inn
chr
por
Op
que
rat
cul
sum
A
ti
clafis

classis præfectum, aureâ crucem in signum perpetui fœderis transmisit. Taceo regem Muleassê Vide Ioâ.
Tunetanum qui eandem spem certam ecclesiæ de Etrobiû.
se promisit, anno 1537 etc. Sic anno domini 1543 Et Io. Chri
S. Roma. ecclesiæ obedientiam iurarunt, Cupentum stellâ
Sis: & Scianus, ambo reges in Moluccarum insu Hiberum
lis. Eodem etiam anno Frâciscus Caberius Apo &c.

stolicæ professionis homo, 10000. hominum uno
mense in aurea Chersoneso (quæ gens olim dæ
monum cultrix fuerat) catechizavit, ubi & Mi
chaël Vassius Lusitanus homo Episcopum agit.
Sic anno domini 1544. à prorege Lusitaniæ in
Malacha aureæ Chersonesi emporio, præter
felicem rerum externarû successum supra quin
genta hominum milia dedisse nomen Christo si
gnificatum est, publice signatis literis, &c.

Innumeros populos transeo. Excutite ergo la
chrymas pijs, nolite desperare illis miseris tem
poribus, meliora vobis promittit ecclesiâ:
Oportet esse scandala, hæreses, &c. sed uæ per
quem scandala fiunt. Hæc autem omnia indu
ratis (qui mentem suam supremam hominis spe
culam à Deo abalienarunt) in confusionem
summa ueritas prædixit, alio loco dicens. Deute. 32.

Auferetur à vobis regnum, & dabitur gens
ei facienti fructus eius, putasne Iudæis illa

E 2 tan

tantum dicta fuisse & minime. Nam & Ethni-
 cos quoque opus manuum suarum plastes as-
 gnoscit: Quapropter dicit, Habeo alias oues
 & illas adducam. Et Psalm. 17. populus quem
 non cognoui seruiuit mihi, in auditu auris obe-
 diuit mihi. Et Esai. 65. Ecce ego, ecce ego
 ad gentem quæ nesciebat me, & quæ non in-
 uocabat nomen meum. Et ecclesia canit: Te per
 orbem terrarum sancta confitetur ecclesia. As-
 pertius: prius uocati sunt Pharisei, sed quan-
 do noluerunt (est enim peccatum uoluntatis)
 deuolutum est sceptrum Iuda, gratia uerbi &
 uirtus ad omnes gentes, Apocalyp. 7. Statim na-
 tus, Orientales reges sibi conciuuit, Matth. 2.
 Idem etiam Romanorum præfides & tetrarchas
 non repulit, Matth. 8. Actor. 10. Cananaeos ite-
 dem recepit, Matth. 25. pastoris quoque uox
 est: Amen dico uobis, quod multi uenient ab Ori-
 ente & occidente, & discumbent cum Abra-
 ham, Isaac & Iacob in regno cælorum, Matth.
 8. Lucas addit cap. 13. à Meridie, & septem-
 trione. Huius meminit Diuus Augustinus con-
 tra Epistolam Parmeniani libr. 1. cap. 2. dicens.
 Sedit in cathedra (ecclesia Romanæ) totius
 orbis Christianus in transmarinis, & longe re-
 motis terris subiectus est, &c. De uocatione

Ecclesiæ
 auctus nō
 desinit.

gene

gentium mentionem facit, Actuum Apostolorum liber cap. 6. item: Matth. 28. Romano. 3. Ephe. 3. Galat. 1. Colloss. 1. Acto. 9. 11. 13. 18. 28. 1. Pet. 4. Romano. 10. 15. &c. Sic etiam se typus habet ecclesie. Respice, dixit dominus Abraham, stellas cœli, Coh ij heie zarecha, hoc est, sic erit semen tuum. Summa: Filiorum Ecclesie numerus arenam superat maris, Romano. 4. Psalm. 138. Nos ergo ecclesiam illam magnam diffusam non in unico & eo frigido orbis angulo, ô Zythobibuli Hussite, ubi nihil nisi crapula, atque adeo libido & cetera hoc genus uitia dominantur, querimus. Non, inquam, apud unicam natiunculam lingue inexpedita, inuestigamus: sed & homines Latinos, Græcos, Indos. Fortes Christifideles Germanos, Orientales, Occidentales, Meridionales, Septentrionales, tot Chiliades si-
 Ecclesiam esse per omnes gentes & linguas, uide August. in Epist. Ioh. Tracta. 1.
 ue Myriades sanctorum triumphantium & militantium, merito uobis nugiuendulis præferimus. Eant ergo nunc *νομοδοτοι*, & iactitent se habere multos fautores dogmatum, ingentes uires seu accessiones (habuit autem etiam immensum sodalitium Samaritanus, Catilina, Arrius) & ultimum Thule, quid uerò Thyle quantil-
 Thyle in-
 li æstimanda ad ecclesie catholice collationem? sularum

ultima,
quæ circū
Britanniā
iacent in
oceano Or
cadico.
Nota,
Zach. 2.
Catholica
ueritas re-
fulget in
uniuersa
ecclesia.
Ecclesia
domus
ampla.

Sed nolo ulterius fundere sermones, quid uelim,
candide lector nosti: ualeant itaq; homines, Et
cælo & terræ inuisti: Cæterum non existimādum
est amplitudinem ecclesiæ ex copia populorum
innumerabili, & ex terræ climatibus seu oris
multis pendere, sed ex fidei, spei & charitatis
sinceritate & ardore, tot enim ecclesias seu ac-
cessiones tantis locorum & temporum interual-
lis sibi distantes, docuit hætenus unus Spiritus
sanctus paracletus, Nam uniuersæ ecclesiæ con-
sentiunt sibi: Domus certe ampla est ecclesia, &
mnium capax est, omnes peccatores uere pœ-
nitentes recipit, de qua domo Genes. 28. 2. Reg.
7. 3. Reg. 8. Psalm. 25. 83. Esai. 5. 56. Agg. 1. 2.
&c. Cum interim tumultuaria ecclesia hypocri-
tica sit, idea platonica, Belua tricorpor, chimæ-
ra, scylla latrās, ex dentibus serpētinis nata, non
diffusa sed in angulo, sed in multas partes distra-
cta, ferro flammaq; omnia miscens, sanguine ple-
na, defectuosa, diuisa, &c.

SION mons, ecclesiæ catho-
li. habet significationem.

Allegoricōs SION har Kodes, hoc
est mons sanctus, ecclesiā significat. Ruy
su

sus illa eadem militas ecclesia, Sion, id est, specula: Quia ab ea gloriam domini à longe speculamur, dicente Paulo 2. Cor: 3. Nos uero omnes reuelata facie gloriam domini speculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem tanquam à domini spiritu. 2. Quod ab ea insultus hostium praeuidere debeamus, testante Hesaiā cap. 21. Super speculam domini ego sum stans totis noctibus scilicet in prosperitate & in aduersitate seu supremis miserijs: 3. Quia paranympus, qui θεοῦ τῆς ποτῆς, & αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ (hoc est potestas & uirtus altissimi) est, à longe ueniens ab ea speculatur: Et Baruch. 5. exurge Hierusalem & sta in excelsis, & circumaspice ad orientem.

ECCLESIA STELLA.

EST hæc eadem S. ecclesia asteriscus, unde Iohannes in Apocalypseo libro cap. 2. Hæc dicit, inquit, qui tenet. 7. stellas in dextera sua, id est, sanctam ecclesiam septiformis gratia dei prælucentem.

ECCLESIA TERRIBILIS

lis demonibus.

E 4 E8

Vide Hu-
gonē Car-
dinalem.

Est terribilis ecclesia demonibus (satan he-
braeis dicitur Sched) propter terribilem
inquisitionem, dicente domino per He-
saia cap. 22. figam vexillum in loco fidei. Et
idem cap. 30. penebit Assur uirga percussus.
Terribilis est etiam propter mirabilem con-
seruationem sacramentorum, & suauem iubi-
lationem, unde Hierem. cap. 30. uocem terro-
ris audiuius, &c.

Ecclesiae arma,

Ecclēsia autem non armis secularibus uin-
cit aduersarias potestates, sed armis spiri-
tualibus, (doctrina & oratione) quae sunt
fortia Deo ad destruendas munitiones & altitu-
dinem nequitiae spiritualis, inquit Ambrosius
de uidiis, &c. Neque enim apud Ethnicos ma-
gni aestimatur, sanguine sibi laudem parare, unde
ait poeta.

Nolo uirum, facili redimit qui sanguine uitae
Hunc uolo laudari, qui sine morte potest

Duo gladij in ecclesia.

Dicens

Dicentibus Apostolis, Luc. 22. ecce duo
gladij hic, non respondisset dominus, satis
est, sed nimis est. Vterq; ergo ecclesie,
& spiritualis scilicet gladius, & materialis.
Sed is quidem pro ecclesia, ille uero & ab eccle-
sia exercendus est. Ille sacerdotis, is militis ma-
nus, sed sane ad nutum sacerdotis, & iussum im-
peratoris. Bernard. de conside. lib: 4. &c.

ECCLIESIÆ CATHOLI.

typus est uinea.

Dicitur ecclesia nouelletum domini, nun-
quam enim sterile scit, Malac. 3. Et psal. 79. dicit propheta regius: Vineā ex Ae-
gypto transtulisti, & plantasti: radices & arbu-
sta eius, & replesti terram, operuit montes um-
bra eius, & arbusta eius cedros dei, extendisti
palmites eius usq; ad mare, & usq; ad flumē pro-
pagines eius. Et Esai. ca. 5. uinea facta est dilecto
in cornu in loco uberi & macerie circūdedi etcir-
cūfodi uineā Soreth. Vinea illa dedit fructū suū in
copia. Hāc subplātauit maschiah et Adonai
hoc est, Christus domini, et cruore suo irrigauit &
confirmauit. Vinea illa maxima copia fructuario-
rum palmitum spem pollicetur certam, quamuis

De uinea
domini ui-
de Au. de
uerbis do.
ser. 59. &c.

E 5 illis

illis ferè nouissimis temporibus maligne successus
hactenus responderit. Vineam illam, inquam, do-
mini hactenus indissolubilis permansit, solida,
stabilitatis perpetuae, auctoritate fulcita est:
Quam uniuersae conditor creaturae tanta com-
plectitur charitate, ut nullus spiritus tempe-
statis neque procella aduersus eam praeualere
possit. Vineam illam exoticis ampelis uiticulisque
non conferitur, nullum peregrinum seminari-
um aliunde in hoc nouelletum infertur, respuit
peregrinas uites. Agricola nutu (*γεωργ* *græce*)
per se huberes, pulchros, dulces, atque
perpetuos fructus profert: Illam elegit sponsus:
Hanc omnigenis charismatibus fecundauit: Hæc
sterilis fit nunquam, &c. In hac uinea unani-
mi consensu prædicarunt Apostoli Christum
gentibus: Hanc fortis fidei agonista ecclesie
Christi primus antistes fideliter docuit: Quæ
omnia ab Apostolis accepta illibate custodie-
runt pii ad usque sua tempora, id quod Irenæ-
us Lugdunensis, Anno 185. sub Commodus, Se-
uero: atque hunc secutus Augustinus, factum esse
ingenue fatentur. De uinea domini Hierem.
2. 12. Matth. 10. Luc. 13. Marc. 12. &c.
Sed qui sunt agricolæ quibus uineam locat do-
minus excolendam nisi sacerdotes Ad gloriam
quidem

quidem, si diligenter vineam Dei, id est, popu-
lum eius tractauerint: ad periculum autem, si
negligenter, inquit, D. Chrysosto: in Matth. hos
mil. 40. &c.

ECCLESIA cœlum

Electorum.

Electorum cœlum ecclesia dicitur: Apoca-
lyp. 8. & 12. Quod confirmat Gre. Moral.
lib. 30. cap. 24. dicens. Cœlum ecclesia uo-
catur electorum, quæ ad æternam contempla-
tionem sublimatur surgentesq; ab infimis co-
gitationum tumultus premit: atque intra se Deo
quoddam silentium facit. Quod quidem silen-
tium contemplationis, quia in hac uita non po-
test esse perfectum factum dimidia hora dici-
tur, &c. Eadem corroborat Diuus Augustinus,
dicens. In ecclesia incarnationis Christi my-
steria patefacta sunt, unde ostenditur ecclesia
cœlum esse: hæc ille super locum Apocalyps.
cap. 12. &c.

Ecclesia ciuitas supra montem.

Sic

Sic ecclesia perpetuae pacis foedere per me-
diatorem Christum (qui nulla temporis di-
uturnitate mutatur, unde Malach. 3. Ani-
Adonai uelo sanithi, hoc est, ego domi-
nus qui non mutor, permanet enim Psa. 106, He.
17. &c.) deo reconciliata, illuminata fide, & mi-
sericordia redemptoris sanata, Ciuitas est supra
montem posita, quae nequaquam potest abscondi, di-
cente Psalmographo Psalm. 86. gloriosa dicta
sunt de te ciuitas dei: promontorium Christus
est, cuius ueritati, tanquam fundamento quod con-
uelli non potest, ecclesiae fides innititur unde V.
Beda. Ciuitas haec in monte oliueti posita esse re-
fertur, ut ecclesiam per gratiam sui conditoris
saluandam esse designet, qui nos unctione spiritu-
alium charismatum & scientiae pietatisque per-
petua luce refouet, &c. Babylon autem ciuitas
est Diaboli toto orbe terrarum diffusa: in qua
omnis immunditia in hominibus malis pertotum
orbem commoratur, inquit D. Augustinus.

Babylon
ciuitas Di-
aboli.

ECCLESIA ARDENS rubus.

Hanc D. Hieronymus ardenti rubo &
non comburenti comparat, in lib. de 24.
mansis

mansionibus ad Fabiolam. De rubo exo. 3. deute.
33. Marc. 12. Luc. 6. 20. Act. 7. etc. inflamma-
tur persecutionibus, sed loquente domino non
perit.

ECCLESIA TURRIS

fortissima.

Hec facit iudicium pupillo & uiduæ, amat
peregrinum (pauperem uere) & dat ei
uictum atq; uestitum, deuter. 10. Et
prouerb. 18. Turris fortissima, ad ipsam cur-
runt pij & exaltantur. Est inq; Arx, quæ impu-
gnari quidem potest, expugnari & deleri nun-
quam, geminæ enim gigas substantiæ turriger,
inuigilat.

ECCLESIA SCAPHA

ueliuola petridos.

Nauis seu flata ecclesia dicitur, que Petri
est, Luc. 6. in qua Christus est. Licet in
huius mundi pelago hereticistarum passim
turbibus ita agitetur ut aliquoties penè uideat-
ur obrui, est enim ad miseras & labores ab æ-
terno prædestinata: (periclitata est arca in cas-
taclysmo)

*Ecclesia
cimba.*

et aclysmo: & hodie pericitatur ecclesia in mūdo
(nunquā tamen supprimetur, uexabitur
quidem infestabitur per hæreticos: per scisma-
ticos: per Turcas & iudeos: deniq; per caput
omnium hypocritarum ANTichristum impu-
gnabitur, sed non excindetur, Christus enim ue-
rus Nauarchus & Limenarcha inuigilat, mane-
bit in æternum, quia regnum Christi perpetuum
est. Ecclesia uidetur, inquit Ambr. Hex. 4. cap.
2. Sicut luna deficere, sed nō deficit, obumbrari
potest, deficere non potest. In hac Cymba abest
perfidia, fides adspirat: Huiusmodi prosumia &
phaselus mysticæ ecclesia est. Et sicut in ecclesia
triumphante deus regnat per gloriam, Sic in illa
naui rostrata ecclesia militante, regnat per gra-
tiam. Quæ omnes naui species in se continet
& representat non absq; mysterio: omnes uere
penitentes recipit, omnibus spem salutis pro-
mittit neminem excludens: prorsus omnes inui-
tās: Carpasso, hoc est, charitate omnibus tegumē-
tū prebens, charitas enim operit multitudinē pec-
catorū. Remiges (quos Veneti gagliardos uocāt)
sunt rectores: Remi, bona opera, &c. Sic ener-
giticē & intēse in hac naui orabat Dauid in spi-
ritu, Psal. 142. Spiritus tuus bonus deducet me
in terram rectā, &c. Fugiant igitur pī Christifi-
deles

deles myoparones scismatarchas, Caccidiabolos
 piratas: Qui exoticis opinionibus mentes mor-
 taliū, animas, per ceca & canosa uada in eternū
 abyssum auerunt. De huius stabilitate sanctus
 Ambrosius lib. de solomone cap. 4. inquit: Infe-
 statur fluctibus ecclesia sed nunquam submergi-
 tur, & Theophylactus super locum Luc. 21. in-
 quit, cælum & terra quo ad generationes cessa-
 bunt, & mutabuntur, Fides autem non deficiet.
 Apparet autem hoc loco, quod ecclesiam omni
 creaturæ præferat. Ecclesia enim eius, et uerbū
 ac Euangelion nequaquā peribunt, hæc ille. Cum
 enim syrtes, scyllas, & charibdes colligit, ad
 portum tendit salutis, ratio est: quia Christus
 nauta, sua casteria optima queq; huic reſeruat,
 Marc. 4. Quomodo oporteat te in domo dei
 conuerſari, ſcribit Paulus 1. Timoth. 3. ô quā
 celebris lembus quem cæli cælorum capere non
 potuerunt. Nauis illa portauit, pudeat ergo
 poëtas de cymba Deucalionis & de rate Argos
 nautarum tempus conſumere: cedat & arca
 nohemi, Hanc unicam ſponſam electam, que eſt
 ecclesia dei uiui, columna ueritatis et firmamen-
 tum, elegit ſibi dilectus ſponſus CHRISTVS
 IESVS: Quā Sybilla erythraea πᾶντα τὸ ποῖον
 id eſt, omnia paſcentē uocauit, &c. Nec hoc reti-
 cendum

Cymbula
 charonis
 fugienda.

Ecclesia
 stabilis.

Syrtes di-
 ctæ sunt
 ἀπὸ τοῦ
 σὺν γὰρ,
 id eſt, tra-
 ho.

1. Tim. 3.

Sybilla di-
 ctæ a ſiſos,
 quod lin-
 gua

Aeolica cendum, ecclesiam constare ex Iudeis & genti-
 est deus, et bus, Luc. 5. Idipsum enim adumbrant 2. nauicu-
 68λκ lae quae petri sunt. In naui illa praecipua merx est
 quod con- uerbum dei, quod est panis uitae, quod aere non
 filium. uenit, Esai. 55. Matth. 10 prope est talis cibus
 2. nauicu- omnibus Christi fidelibus, deuterio. 30. Rom. 10.
 lae unam ecclesiam faciunt. Nec est quod existimes ecclesiam esse authorem,
 Eccles. uer & caput uerbi, sed quod sensus VERBI sit ue-
 bi dei ge- rus & genuinus penes ecclesiam cuius efficacem
 nuinum dispensationem illa habet: Verum haec prolixius,
 sensum he- quam patitur prefixum tempus, &c.
 reditat. Irreprehensibilis illa est, omne irreprehensi-
 Eccles. irre- bile defendens, & ut inquit Marcellinus PP. E-
 prehensi- pist. 2. Omne quod contra Euangelicam, uel pro-
 les. pheticam, aut Apostolicam doctrinam constitutionem
 successorum uel eorum siue sanctorum patrum
 actum fuerit, non stabit, &c. De cuius dignitate
 etiam Hilarius lib. de trinitate 7. claruit anno
 Eccles. dig 371. ait. Hoc ecclesiae proprium est ut tum uin-
 nitas. cat, cum leditur: tum intelligatur, cum arguitur:
 tum obtineat, cum deseritur: facilius enim celum
 exterminari potest ut cum D. Chrysosto: in Ho-
 melia pentecostes loquar: quam aliquid mali pa-
 ti ecclesiam quo scilicet consumatur sed durabit
 usq; ad finem mundi Videtur. quidem in ecclesia
 lolium, zizania, &c. sed illa non impedire de-
 bent

debent aut fides aut charitas nostra, ut quoniam
 in ecclesia lolium esse cernimus, ipsi de ecclesia
 recedamus, sed nobis tantummodo laborandum,
 ut frumentum esse possimus, ut cum caperit fru-
 mentum dominicis horreis condi, fructum pro
 opere nostro & labore capiamus. Matth. 25.
 Psal. 6. Errant ergo sede, ut iterum dicam, im-
 panatores zythobibuli, qui solam fidem iustifi-
 care gannunt. Dicet, n. non signatis: ite in ignem
 æternum. Nudus fui, & non me contexistis: uas
 gus, & non me collegistis: Hic in proprio adipe
 frixæ libidines bullient, & inter sartagines flā-
 meas misera corpora cremabunt, &c. Nisi
 enim euangelion factis expresserimus, parum no-
 bis proderit, Mat. 5. 6. 7. Heb. 5. 10. Scriptum
 enim sur me Ra, Va Ase Tob. hoc est, de-
 clina à malo, & fac bonū. Duas tibi aures diuini-
 tus dedit dominus una fidē altera charitatē am-
 plectitur, 1. Ioan. 4. &c. Breuiter: iustitiam ex-
 pectandam esse ex operibus bonis, approbant
 scripturæ loci, Ioan. 4. Apoca. 1. 2. 3. Esai. 58.
 Facite iustitiam inquit dominus. Fides sine ope-
 ribus neminem saluat, ipsa enim est (non repro-
 ba fides) quæ per dilectionem operatur, inquit
 Augustinus contra 2. Epist. pelag. ad Bonifa. li. 3. ca. 5. uide eundem Aug. de spiritu & littera
 F cap.

iustitia ex
 opere bo-
 no æsti-
 matur.

Psal. 30.

Absoluta
 fides nulla
 fides.

Affectum
sequitur
effectus.

Nora.

cap. 16. Et 18. Iustus ex fide uiuit, & Christus
iustificat impium, Quomodo autem iustificat im-
pium nisi credentem, et confitentem: inquit Au-
gust. in Psal. 34. Ille credit in Christum, ait idē
Aug. De uerb. domini in Euangel. Ioan. Sermo.
61. Qui & sperat in Christum, & diligit Chri-
stū. Nam si fidem sine spe habet, & sine dilecti-
one, Christū esse credit (sicuti et daemones Chri-
stum crediderunt) nō in Christū credit. Et idem
August. præfa. in Psal. 31. inquit. Si fides sine di-
lectione fit sine opere erit, sed addatur opere fi-
dei spes & dilectio. dilectio enim non uacat, hæc
ille, &c. Verū quando hoc argumenti genus
non pertinet ad nostrum institutum ergo non
immorabor amplius.

ECCLÉSIA MACRO-

cheira consutilis.

Nota.

ALio in loco inconsutilis exom' seu lana
domini, ECCLÉSIA dicitur: pro qua
seruanda Christus corpus exposuit mor-
ti, unde August. in lib. de haeresibus lamentatur
dicens in persona Christi, caput meum spinis op-
posui, manus meas clauis obieci, lancea latus meū
aperuit, tot nō dico iniurijs, sed asperitatibus la-
ceratus sum, sanguinem meū fudi, animā meam
posui ut mihi cōiunger. te, & tu diuidis me: &
paulo

paulo post: Erubescite tandem impij, tunicam
hominis iam iudicati in cruce pendentis pilati
Neopolemi non sunt ausi conscindere, & uos co-
namini charitatem hominis in celo sedentis imò
regnantis cum deo, diuidere: De mysterio autem
quadripartite uestis loquitur idem S. August.
tractatu. 11. in Ioannis Euangelion, dicens.

Mysteriū
uestis qua
dripartite

Quadripartita uestis domini nostri IHESV
CHRISTI, quadripartitam figurauit eius
ecclesiam, toto scilicet qua, quatuor partibus
constat, terrarum orbe diffusam, & omnibus
eiusdem partibus æqualiter, id est, concordi-
ter distributam, hæc ille. Numerum quater-
narium pythagorici Tetractin appellant, per-
petuum naturæ fontem, hæc parergos. &c.

ECCLESIA. GYNE PARTHENIAS,

hoc est, mulier uirginitatis.

Ecclēsiā esse uirginem & matrem imma- De matre
culatam declarat Ambrosius lib. 1. de uir- ecclesia to
ginib. dicens. Virgo est castitate, mater est to orbe dif-
prole: parturit itaq; nos uirgo non uiro plena fusa uide
sed spiritu, parit nos uirgo non cum dolore mem Aug. Epi.
39.

F 2 bro

brorum sed cum gaudijs angelorum: nutrit nos
uirgo non corporis sed Apostoli, &c. Et Augu-
stinus lib. de sancta uirgine, ca. 2. Ecclesia uirgo
& mater est, inquit, cuius prolem alloquimur si
mater non est? Et Hier. lib. 2. aduersus Ioninias-
num, sic ait. Sponsa, soror, Mater, & quaecunq;
alia putaueris uocabula unius ecclesiae congrega-
tio est, quae nunquam est sine sponso fratre, fia-
lio, unam habet fidem, nec constupratur dog-
matum uarietate, nec haeresibus scinditur, uirgo
permanet, quocunq; uadit agnus sequitur illum:
Sola nouit canticum Christi, (Breuiter. Hares-
is scorto similis est, doctrina sana matri casta.)
Merito igitur mater, quia compatiens Hier. 31.
Cuius nixus seu puerperium multiplex: Fit es

**Multiplex
partus.**

**Ecclesia
sterilis
quomodo**

nim aut per Baptismum: aut per penitentiam:
uel per uotum quae ingressio religionis est: &
per ordinationem: per martyrium: Quae omnia
nobis mystice sunt significata per sex filios Lia
Et quae olim ante aduentum Christi sterilis erat.
iam ressecans uitia, postquam iustitia de caelo
prospexit, secunda reddita est, Galat. 4. ui-
de Ambrosium. libro. 2. de Abraham patriarcha
cap. 10. Cypri. in 1. libro aduersus iudeos, &c.
illa igitur mater naturali ad hoc adfectu insti-
gante alūnos suos ad bene beateq; uiuendū ducit
plerunq;

plerumq; semper sua beneficia & merita, præ-
 miaq; proponit. Et ut semel dicam; Filij eccle-
 siæ sunt omnes qui in ecclesiæ alua sunt foti & siæ qui.
 inde nati. Habet enim illa uirtutem sacramen-
 torum, & ueritatem efficacem uerbi; quod dicitur
 tur aluus ecclesiæ: recte ergo mater & matrix
 ecclesiæ dicitur, cuius filioli, ut superius ostendi-
 mus, hic militant spe, triumphant re, utrunq; in
 ueritate possident, Rom. 8. &c. Sponsus, inquit,
 D. Hieronimus, Christus, sponsa ecclesiæ: De hoc
 sancto spiritali connubio, Apostoli sunt procre-
 ati, qui lugere non possunt quamdiu sponsam in
 thalamo uident, & sciunt sponsum esse cum spō-
 sa. Quando uerò transferint nuptiæ & passio-
 nis ac resurrectionis tempus aduenerit, tunc
 sponsi filij ieiunabunt, hæc D. Hieronymus. 9.

CAVSÆ REMANENDI in ecclesiā.

Sunt autem multa quæ fidelem alumnū in
 ecclesiæ gremio iustissime tenere ualēt. Te-
 net me, inquit August. aduersus epistolam
 Manichæi, cap. 4. consensio populorum, atq;
 gentium: Authoritas miraculis inchoata. spe nu-
 trita, charitate aucta, &c. postremo ipsum ca-
 tholicæ

tholica nomen, quod non sine causa, inter tam
multas hæreses sola obtinuit.

CAPVT ECCLESIAE

cur Christus.

Mulieres uiris suis subditæ sint sicut do-
mino, inquit Paulus Ephes. 5. Quoniam
uir caput est mulieris: sicut Christus
κεφαλή ecclesie. Et idem 1. Corint. 11. uiri ca-
put Christus: caput autem mulieris uir: Caput
uerò Christi deus est. Hic est ille sar Salmon,
hoc est, princeps pacis: πατὴρ μελλόντων,
hoc est, pater futurorum rerum: Saluator, νεο-
γὰμ, etc. Qui multis rationibus dicitur ca-
put ecclesie. 1. Quia eminentior can. 2. sicut ma-
lus inter ligna siluarū: & Psalmographus, Psal.
88. Et ego primogenitum ponam illum, etc. 2.
Quia speciosior sole Sapi. 7. & Psal. 44. specio-
sius forma præ filiis hominum. 3. Quia potentior,
cui data est omnis potestas, influit enim sem-
sum & motū. 4. Quia sine macula, 1. Pe. 1. unde
August. Episto. 50. ad Bonifacium de moderatè
coercendis hæreticis, inquit: Ecclesia catholica
sola corporis Christi est, cuius ille caput est, sal-
uator corporis sui. Extra hoc corpus neminem
uiuificat spiritus sanctus, etc. Huius ergo ecclesie
caput Moschel princeps et dux Christus est.

not

nos autem eius membra, 1. Cor. 12. Eph. 2. & 4.
Col. 1. & 3. Sic etiā Thalmutista aliās Thalmu-
dicanisti seu kalmuserani, ex Hosea uocant Mes- Hosee 1.
siam caput populi sui, uerba prophetae sunt: ue-
sa mu lahē Rosch Ehad, hoc est, cōstituēt
eū unicū caput. sic iterū: Messias caput in Iesra-
hel est futurus: Et Eph. 1. Coll. 1. fortis fidei a-
gonista Christū uocat caput ecclesiae. Breuiter:
ut prēmā sum cibū in os inserā, Christus prae-
cipuus est architectus, ca. et uerū fundamentū eccl.

VERECUNDA ecclesia, deiparae ue-
recundiae insistens, Lu. 1. & Ecclesia. ca. 26. Gra-
tia super gratiā mulier sancta & pudore plena.

VENUSTA & sudifica est, tota pulchra. Cā.
4. Sed quādo erit uenusta sine ruga & macula?
Nō quidē in præsenti, quādiu est in hac malitia,
quā diu stat in procinctu, in acie, nō solū aduers-
sus carnē et sanguinē, sed aduersus principatus
& potestates, aduersus dominos mundi rectores
tenebrarū harū, aduersus spirituales astutias in
coelestibus, hac saucia, illac cicatricosa, obsita su-
dore et puluere, malos una cum bonis intra sa-
genā suā permixtim inclusos retinens. Sed facta
tandem separatione in littore maris angelico Vide Hie.
ministerio, accipiet illam uir suus gloriosam, nō in Hierc.
habentem maculam, aut rugā, sed immaculatam. cap. 31.

E 4 CVPI

CVPIDA & amabilis, Helcanam quæ diligebat Annam imitans.

Submittit SVBDITA per obedientiam quam habet ecclesia, ætenus præstitit & præstabit sponso suo IESV Christo, hinc geneleos libro cap. 3. Mulieri Heue exprobrans transgressionem dominus maledixit dicens, sub potestate uiri eris.

Ecclesiæ SEDVLA est, obseruans illud Sapientis crebritas. cap. 26. gratia mulieris sedula delectabit uirum suum, &c. Mollit herum ecclesia, quia Cardiorum gnosten orationibus fatigans, placat & propitium reddit. Et ergo quia prudens dispensatrix mysteriorum dei est, S. Ambrosius lib. 3. de sacram. cap. 1. Sanctam Rom. ecclesiam in omnibus sequi iubet: Nā huic adstipit Christus (in quo sapientia doctrina, probitas uitæ, et diuinitas essentia) & suggerit omnia septiformis ille spiritus cuius maxima dignitas est, summa potētia, immensurabilis auctoritas, quæ neq; fallit neq; fallitur Quis si quis docentem corripientemq; contempserit ut ethnicus & publicanus habendus est, atq; ut D. Cypri. sentētiæ consonemus alienus est, prophanus est hostis est: habere nō potest deū patrē qui ecclesiā nō habet matrē. Hæc ergo, Christiane lector, ecclesia, sit nobis in quæstionibus illis hodie controuersis, in illa opinionum uarietate, sacra anchora

anchora. Hæc sit nobis in corde, in ore, in omni
uita: Hanc penitus spiciamus, hanc loquamur, hæc
exprimamus, &c.

Ecclesiæ loquitur Stadiodro-
mus, Christus, multis modis.

Certum est eternā esse pacem, inter amas-
sibilem Nymphum & huius dilectam spon-
sam ecclesiam, nunquam dissentiunt, nunc
enim laudat *Sup̄ de yos* (cuius cælum thronus
est, & cuius scabellum terra est, inquit Aus-
gusti. de sermo. do. in mont. lib. 1. cap. 31. &c.)
genas sponsæ, labra, oculos, collum, totūq; adeo
corpus usq; ad capitis uerticem, nunc sororem,
nunc sponsam, nunc amicam, nunc unicam uocat:
Canti. 2. columbellam blandissima omnium ap-
pellatione compellat: monet huius in gremio &
sinu alumnos, ut obliuioni tradant patronos pe-
nates, Psalm. 44. uocat ad se, Matth. 11. uocat
ab omni idololatria, Ioan. 8. ut uerbum audiant,
Matth. 17. ut uerbum custodiant in hac naui, Io-
an. 8. ut uestigijs suis insistant, & bonis operibus
studeant, Matth. 5. Luc. 1. ut ingenium Spiritus
sancti, per quem renati sunt referant, Ioann. 3.
Collo. 3. 1. Petr. 1. Breuiter monet & uocat do-

F 5 minus

Vocamur
multipha-
riam.

minus Deus, qui de nube tonat inquit Sedulius, suos in ecclesia uarijs medijs & modis: per predicationes: per beneficij largitionem, per inspirationes, per flagella, &c. de quibus omnibus in prouerborum libro cap. 1. Dominus Vocauit, inquit, & renuistis: extendi manum meam & non fuit qui aspiceret. Despexistis omne cōsiliū meum, & increpationes meas neglexistis, &c. Et Hierem. 7. Misi ad eos omnes seruos meos, prophetas per diem, consurgens diluculo, & mit-tens. Et non audierunt me, nec inclinauerunt aurem suam, sed indurauerunt cervicem suam, & peius operati sunt, quā patres eorum, &c. Sed quæ nam causa tantæ induratiōis? parabola Euā-gelica, Luc. 14. Gordij nodum soluit. Et alio in loco idem dominus dissoluit, Hoseæ 15. Perditio tua ex te Israël. Quid ultra debuit facere & γέντος ille saluator: Et Thamim. i. perfectus, quod non fecit? Esai. 5. Audi ergo dominum, crede, charitatem exerce, spera in eo sperantes in domino misericordia circunda-bit, &c.

Hoc est,
angelus te-
stamenti,
Malach, 3.

Quomodo Maleach Ha Berith,
Christus, sit in medio ecclesie.

Dixit

Dixit Gamaliel Iudæis, acto. 5. Si ex hominibus cōsiliū hoc aut opus, dissoluetur: si uerò ex Deo est, non poteritis dissoluere illud, ne forte & Deo repugnare uideamini: Est ergo Christus (lux uera, ex cuius lumine illuminata ecclesia, inquit Orig. in 1. cap. Gen.) in medio sanctæ ecclesiæ eam defendens, sicut teda seu lampas ad illuminandum, dicente Hiob cap. 12. deridetur iusti simplicitas, lampas contempta. Et Hesaias cap. 62, propter Sion non tacebo, inquit dominus, & propter Hierusalem non quiescam, donec egredietur sicut splendor ecclesiæ, iustus, & saluator eius ut lampas accendatur, &c. Est ergo dominus in medio ecclesiæ, quem admodum presbyter in medio templi ad erudiendum, Eccles. 15. In medio ecclesiæ aperui os eius & impleuit eum dominus spiritu sapientiæ. Et sicut cor in medio corporis. Sic unicus omnium charismaton author daduchos Christus, est cor totius ecclesiæ, fons, scilicet caloris à quo distinguitur calor uitalis in membris, unde in prouerbiorum libro cap. 4. inquit dominus. Omni custodia serua cor tuum, quia ex ipso uita procedit. Sic fuit in medio latronum in cruce. Sic in medio suorum discipulorum, instruens modum & meditationis & orationis:

Sic

Christus
lampas in
ecclesia.

Sic in medio Doctorum, modū præscripsit, præs-
dicationis, disputationis, locutiōis, sermonis, &c.

Tria hominum genera in
ecclesia.

Dixit Moyses populo Israhelitico. Vos sta-
tis hodie cūcti coram domino Deo uestro,
principes uestri & tribus ac maiores na-
tu atq; doctores: Omnisq; populus Israhel, liberi
& uxores uestre & aduenæ qui tecum moran-
tur in castris: Ex quibus emergit triplicē esse or-
dinem hominum in domo Dei, ecclesia.

Intellectus iactatissimæ sententiæ.

TV SUPPLEX ORA, TV
PROTEGE, TV QVE LA-
BORA.

Supremus locus clericorum est (ἀκλῆρος, la-
stine sors uel hereditas, sunt enim de sorte
domini, & partem domini habent.) Horum
est illuminare ecclesiam, Psalm. 118. Reuela o-
culos meas & considerabo mirabilia de lege tua.
Hos alloquitur Dominus philaletes & philadel-
phus

phus. Esai. 58. Roma. 8. clama, inquit, ex guttore, ne parcas: exalta instar tubæ uocem tuam, & annuncia populo meo prauaricationem suā, & domui Iacob peccata sua. Et te quidem fili hominis institui speculatorem domui Israël, ut audias ex ore meo uerbum, et diserte moneas eos ex me. Cum dixero impio tu certissime morieris: Tu uero non fueris locutus ut diserte moneas impium, ut discedat à uia sua, ipse impius in iniquitate sua morietur, & sanguinē eius de manu tua requiram: si uero tu diserte monueris impium à uia sua ut ab ea discedat, is autem à uia sua non conuersus fuerit, ipse in iniquitate sua morietur, tu uero liberaſti animam tuam, &c.

Alterum locum obtinet toparcha, (in principibus enim illustrior est Dei potentia, quam in hominibus priuatis atque plebeis) Græca ueritas eos uocat satrapeias, respondens originali hebraico, quod habet sarnim sive Sarne, quod principem significat, &c. In hoc ordinatus à Deo est, ut insontes defendat, perfidos puniat, omnia ex præscripto faciat, Missus ad uindictā maleuolorum, laudem uero bonorum: iuxta illud. **Magistratus officium.** Parcere subiectis & debellare superbos, etc. Iusto ergo non est imposita lex, sed iniusto, i. Timothy.

moth.

mot. i. Et non subditis, uerum impijs & transgressoribus, sceleratis, dissolutis etc. Sic Barrabas seditionem mouens in carceres coniectus est, Mat. 27. Sic Catilina, &c. Huius generis sunt hodie, qui nolunt Mystarum obedire imperio & uotis, ut Deuteronomius precipit, cap. 17. Qui contumaces sunt ac apertissime scelerati: qui omnes catholicos pios magistratus cum illorum grauibz edictis cachinno excipiunt, id quod palam domini mandato reluctatur, cum ait. Reddite quae sunt caesaris caesari, & quae sunt Dei Deo, Mat. 22. Marc. 12. Luc. 20. Numisma autem Dei, homo. Numisma uero caesaris, aurum. Praestiterunt se obedientes Caesari, Ioseph & benedicta uirgo, & non reprehenduntur: nam & lex ipsa dicit, reges & regna Dei esse ordinatione: Eadem confirmant Apostoli, Roman. 13. 1. Petr. 2. Qui ergo sese magistratui in pijs negotijs subdit, Dei ordinationi sese submittit. Vsum igitur gladij nullo modo CHRISTVS (ad cuius comparationem summi monarchae nihil aliud quam uermiculi sunt) ademit, sed permisit. Quod Iohannes Christi Prodromus, Luc. 3. satis aperte testatur, dicens. Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis, & contenti estote stipendijs uestris. Sic & Centurioni, Eunuchis, Can-

dacis

In quos
nimaduer
tendū sit.
Deute. 21.

Deum ti
mete.
Regem ho
norate.

hæc reginæ, Cornelio, Sergio, non subla-
tus gladij usus, testatur Lucas, Act. 8. 10. et 13 Et
Psalmographus, Psalm. 143. Benedictus domi-
nus Deus qui docet manus meas ad prælium
et digitos meos ad bellum, &c. De uindicta le-
gitima in impios, uide Deuterono. 14. 18. Le-
uiti. 24. 3. Reg. 18. 4. Reg. 2. Iohann. 2.
1. Timoth. 2. Actor. 5. Galat. 4. 1. Corin-
thior. 10. &cæ. Hieronymus refecare iubet
putridas carnes. Sic Augustin. libr. 2. contra
Episto. Gauden. de hære. sed & LL. imperiales,
& quidem antiquissime serio damnant, & da-
mnatam perpetuo uolunt apostatarum memo-
riam, L. quoniã C. de Episcopis & clericis, &c.
MAGISTRATVI autem quatenus obsequen-
dum, uide Tertullia. in Apologe. cap. 30. 31. 32.
&c. Et quando etiam confidenter resistendum,
uide in Eusebio, ubi Polycarpi martyrium pro-
sequitur: Item apud Basilium de institutione
Monachorum cap. 14. &c. breuitatis enim gra-
tia supersedeo. Hodie certè, ut cum piorum
uenia loquar, rara est admodum grauitas & Hier. s.
legum peritia in prætoribus pilatistis, quæ-
storibus. (Gozelita sunt qui uiuunt ex ra-
ptu, qui nusquam non deprædantur) præse-
ntis, & hoc genus magistratibus, prædicari,
per-

3. Ab egre gio princi pe expe ctanda. pergracari, lenocinari, deferre, adulari, deplu viare, desquamare, & hoc genus facinora com mittere nobilitat, ô impia & stulta panurgia, &

1. Sâctitas cecitas, &c.

domi. In Tertijs plebeorû est, (crassissima quidê hu ius orbis pars, sed ita crassissima, ut tamen ad armisforti tud. Vtro Christi pertineat corpus) qui sunt pedes ecclesie biq; pru dentia. ad portandum eam, ait Hugo Cardinalis: De quibz Promiscu bus Psaltes regius, de quo dubium, an rex glorie um uulg. osior, an propheta sanctior fuerit, Psal. 17. Qui Subiecti posuit pedes meos quasi ceruorum, &c. Summa, debet pre sidibus o bedientiâ. subiecti debent præsidibus obedientiam, quasi iudicibus à Deo constitutis in his quæ ad salutem animarum pertinent. Deinde etiam subiectione, sunt enim à Deo præpositi; Hebre. 13. Ipsorum autem est peruigilare & rationem pro animabus reddere, Esai. 58. Nemo enim, inquit Ignatius ad smyrnen: potior est Deo, neque similis, neque Episcopo in ecclesia honorabilior. Qui enim ho norat Episcopum, honorabitur à Deo, & qui inhonorauerit eum, à Deo inhonorabitur, &c.

Leuit. 19.

Reuerentiam quoque debent & honorem tanquàm patribus suis spiritualibus. Victum deniq; & sumptus, sine quibus ecclesiasticum ministeri um exerceri non potest: Dicit enim scriptura. 1. Tim. 5.

Non obligabis os boui trituranti, & dignus est peccat

operarius mercede sua, &c. Humanā temeritatem in sacerdotes Dei non grassari debere, indicat concil. Matisconen. 2. ca. 9. & 15. &c.

Primi ergo duos ultimos ordines instruunt: Medij defendunt. Tertij sustentant duos primos: De his tribus membris mentionē facit Apostolus ἀνεπίληπτος 1. Corinth. 12. ubi comparat ecclesiam corpori, τοῦ σώματος, &c. Qualiter uero mali persequantur illam, uide 1. Corint. 11. 15. 2. Corin. 11. Gala. 1. Philip. 3. Acto. 8. 12. 19. &c.

Excommunicationis ecclesiasticae uis & censura, Quanta.

Sacris proditum est literis, eijci aliquem ab ecclesia militante duobus modis. Primo à merito per gratiae subtractionem uel nō appositionem: Eijcit autem, id est, permittit eijci, Apocalyp. cap. ult. Huiusmodi canes sunt uenefici & impudici. Alio modo à numero per excommunicationem siue à consortio, secundum illud, Numc. 5. Eijce omnem Elephantiacum extra castra. Et prouerb. 22. Eijce Derisorem & exiit cum eo iurgium. Et os ecclesiae Paulus, prohibet 1. Corinth. 5. ne cum ipsis sumamus panē. & Ioan. 2. Nolite, inquit proreta Christus, cum

Vide Hunc Cardinalem.

Derisor Bullingerus qui excommunicatus

G recte

rationē ni- recipere in domo, nec Aue ei dixeritis, etc. EX
 hil aliud COMMUNICATIONIS (quæ neruus ecclesiæ
 esse blate- sticæ disciplinæ dicitur) meminit D. Ambros. sus
 rat quàm per Psalm. 118. Sermo. 8. dicens. Recte ergo &
 beraceum sacerdos uulnus, ne latius serpat à toto corpo-
 telum, etc. re ecclesiæ, quasi bonus medicus debet absce-
 Nota. dere, & prodere uirus criminis quod latet,
 3. Species &c. De excommunicationis effectu 1. Corinth.
 excōmu. 5. 1. Timoth. 1. 2. Thessalo. 3. De usu Matth.
 Suspensio. 18. 1. Corinth. 16. Galat. 1. Ioan. 1. De abusu Io-
 Anathe- ann. 9. 16. &c. Petrus, Acto. 5. Ananiam & Sa-
 ma. phiram pro defraudatione precij agri non solum
 Interdis- excommunicauit, sed sententia mortis damna-
 ctum. uit. Et alio in loco scriptura, Hæreticum homi-
 Immedica- nis Ense resecandū
 bile uul- est.
 nus
 resecandū
 est.
 Augusti. idipsum in ecclesiā excommunicatio, &c. Nō er-
 quæsti. 19 go parua excommunicationis censura pœna, iuste
 super Deo irrogata, satius esset homini, mille mortis gene-
 teronom. ra subire, quam suapte culpa in excommunica-
 tionis pœnam incidere, Verū si ab iniquo fue-
 rit

rit illata iudice, nihil illa magis meritorium est:
 Maneat ergo lex imperialis, maneat uirga Ec-
 clesiae: Mater ecclesia filiolos inobedientes mi-
 tius corrigit, ac pater coelestis, Matth. 25. 22.
 &c. Sed alijs obstinatis & pertinacibus nō me-
 dicamen est, uerū potius gladius interimens.
 Nam hi contemnunt sponsam Christi, cui com-
 mist paranympheus & Christus, in proteruos &
 contumaces uerius spurios gladium exercere:
 Quod expertus est apud Florentiam Tusciae Hie-
 ronymus Sauonarola, qui in hac re se contuma-
 cem contra censuras ecclesiae praestitit: Huius
 peruersum propositum non ueretur defendere
 Sebastian Meier Bernensis, in suis commentarijs,
 scilicet super Apo.

Vide Cy-
 pria. lib. 12
 Episto. 112

Eijcit etiā ab ecclesia triumphante, per extre-
 mam sententiam definitiuam & iudicialē, de qua
 Christus tyrannoctonus, Mat. 25. Suru mime-
 ni Arurim el elch haolam, hoc est, disce-
 dite à me maledicti in ignem aeternum, &c.

Ecclesia supplicat pro infis delibus.

Supplicat ubiq; ecclesia Deo non solum pro
 sanctis & in Christo iā regeneratis, sed etiā
 G 2 pro

Ambros.
de uocati.
gent. lib.
1. cap. 4.

pro omnibus infidelibus et inimicis crucis Christi, ut relictis erroribus suis conuertatur ad Deum, accipiant fidem, accipiant charitatem, pro quibus omnibus sibi uult dominus supplicari: unde subdit. Qui omnes homines uult saluos fieri, et ad agnitionem ueritatis uenire.

Credere ecclesiam non in ecclesiam.

CRedimus autem S. Catholicam ecclesiam, non tamen in ecclesiam credere debemus. Quia ecclesia non est Deus, sed domus Dei est, catholicam dicit toto orbe diffusam, quia diuersorum hereticorum ecclesie ideo catholice non dicuntur, quia per loca, atque per suas quasque provincias continentur. Hec uero a solis ortu usque ad occasum unius fidei splendore diffunditur, inquit D. Aug. de Tempo. Serm. 131.

Multa commoda ecclesie con- tulit paranympus.

Contulit autem cardiognostes Christus (qui uitam fecit ex morte, lucem creauit ex tenebris, Ambro. de uirgi. lib. 3.) sue sponsae

se multa bona: uirtutibus, sacramentis, scripturis, diuersis sanctorum generibus, eam ornans & decorans, pascens eam similagine, melculo & oleo, Ezech. 16. quod est fide S. Triadis, uel sacra scriptura, uel sacramentis ecclesiasticis, &c.

Quæ attendens Augusti. in hæc uerba ebuccinat.

Ego uero, inquit, Euangelio non crederem nisi Obserua.

me catholice ecclesie commoueret authoritas, quibus ergo obtemperaui, dicentibus, credite Euangelio. Cur eis non obtemperem, dicentibus.

Noli credere Manichæo: hæc August. cōtra Epistolam Manichæi, quam fundamenti uocāt, ca. 5.

Simili modo Hiero. ad Mincrium, plenīs buccis intonat. Meum popositum est, antiquos legere,

probare singula, retinere quæ bona sunt, & à fide Arrige au

de catholice ecclesie nō recedere, &c. Breuiter: res excu-

Ecclesia fouet, orat, benefacit: At ingrata Sobo- cullate,

les rursus tribus modis ipsam matrē impugnat: Ecclesia

Atrabili, uerbis, cruciatibus. tribus mo-

dis impu-

gnatur.

Duplex status ecclesie.

Est autem 2. status ecclesie, uterq; perpetuus, CONTEMPLATIUIORUM, Qui omnibus temporalibus abrenunciantes holocaustum protogono, id est, primogenito offerunt. ACTIUI

G 3 V O

VORVM, Qui uictimas cadūt seipfos per pœ-
nitentiam mortificantes: unde Ecclesiasticus, ca.
35. Salutare sacrificium est attendere mandatis,
et discedere, ab iniquitate.

Martyres recentiores in ec-
clesia, Qui.

Laurētius
Sixti PP.
Archidia-
conus an.
153.
S. Ignatius
anno do-
mini 101.
S. Cypria-
nus an. do.
254. ali
260.

O insensati tardiusculi Galatæ, quis uos fas-
cinauit? Quis illam inobedientiam uo-
bis incussit? Date Episcopos Hussitæ: ad-
ducite capulares senes prædecessores catholicos:
ubi mitrati Episcopi uestri: ubi sunt qui laue-
runt, cum Lino, Cleto, Clementi, Alexandro, Si-
xto, Calisto. Urbano, Fabiano, Cornelio, Sixto
2. Pontific. Roma. et cum quibus pari successu
fortiter pugnarunt, Laurentius, Cyprianus,
Carthagineñ. Episcopus, Ignatius Antiochenus
Episcopus, (qui ad bestias damnatus, uide so-
phronium, et lachrymas excutiet historia) Po-
lycarpus (Iohannis Zebedæi discipulus, Smyr-
neorum Episcopus, Dionysius Alexandrinus:
Athanassius, Cyrillus, Chrysostomus, &c. San-
ctissimis pontificibus, &c. Qui, inquam, laue-
runt stolas suas cum illis in sanguine agni?
Quales fuerint authores, à quibus, hoc nouum
dogma

dogma edocuiſtis, & quod nūper orbi inuexiſtis nobis oſtendite? Certē nullum poteſtis, molles ciniſſones, niſi fortē unum & alterum uoti transgreſſorem, addo leues etiam & induratos pneumatomachos. Sed nos, nos inquam, facile, etiā deploratiſſimis illis temporibus, martyres ſeu teſtes ueritatis infinitos (ſumma enim gloria pro Chriſto ignominiam pati: & ueritas omnium rerum fortiſſima eſt) maximē Anglicanos uere Angelos dabimus. THOMAM ſcilicet MORVM Cancellarium regni & regij ſcriniij magiſtrum, anno Chriſti 1535. ſexto nonas Iulij, Helic ſecutus exemplum, qui cum Sidoniorum conſpiceret impieſtatem quotidie inualeſcentem, in montis Oreb ſpeluncam ſeceſſit. Eodem modo noſter Morus ſpretis omnibus, urbanos fugiens tumultus, magiſtratum ambitionem, &c. in melioris uitae amorem exarſit. Addo IOHANNE MPHISCHERVVM Roſſenſem Episcopum, qui paſſus eſt anno Chriſti 1535. decimoquinto Calendas Iulij, de quo ſcriptura. Zelatus eſt pro Deo ſuo, & expiauit ſcelus filiorum Ieſrabel, &c. Item D. Reginaldum, (anno uirginei partus 1535. die 15. Aprilis paſſus) & ſtrenuos athletas Chriſti 18. Carthuſianos, & plures alios

Nume. 25.

G 4 Chriſti

Vide Ge-
or. Lil.

Christiane modestiae columnas, scilicet Redin-
gium Glacofniensis canobij abbatem Clocestrē-
sem, Elizabetham Barthoniā. Item: Andreā Me-
tonensium Episcopum, cuius mitratum caput lu-
nigeri Barbari Alfurcanistae propter fidem anno
1500. Detruncarunt. Adhuc Hydruntinum Epi-
scopum loci dignitate & aetate uenerabilem, quē
etiam exquisitis supplicijs miserē excarnificauit
atrox & cruentus Barbarus, anno 1480. &c.
Qui omnes, ut innumeros transcam, pro eō
quod schismatici adhærere, & ab unitate S. Ro.
Eccle. segregare semetipsos nolebant, crudeli-
ter martyrizati sunt, (de diuersis tormentorum
generibus loquitur Eusebius Emisse: De Epipha.
homil. 4. dicens. Hic uerberibus dilaniatur,
hic candenti craticula sacrificij more torre-
tur, hic abscisso capite aeterno capiti iungitur:

Vide quor-
certamis-
na, & una
coronae
Amb. off.
lib. ca. 36.

Hic defecta lingua inuiolabilem fidem melius
loquitur & Christum dominum in silentio o-
ris clamore uulneris confitetur, &c.) Et in
ipso mundi iam senescentis occasu, quo omnia
uitia stant in praecipiti: adeo, ut nequeant
uel ulterius progredi, uel altius conscende-
re, ad immortalitatis lauream & desidera-
tam patriam (hodiepori & martyres, po-
stremò Omologetae) euocati & profecti sunt: c
ser-

seruitute in libertatem: de erumnis ad felicitatē
 de caligine in lucem: de periculis in tutum: de
 morte ad uitam: de morbis ad immortalitatem:
 de tot malis ad summum bonum: de caducis ad
 æterna: de terrenis ad cælestia: deniq; ab homi-
 num colluue ad angelorum contubernium sunt
 traducti. Hac autem lege nascimur omnes ut om-
 nibus fortunæ casibus subiaceamus. Neq; enim
 magni artificij est tranquillo mari, uentisq; fe-
 rentibus, rectum tenere cursum, sed egregium
 nauclerum tempestas arguit aduersa. Non pos-
 test quis præmium accipere, nisi legitime cer-
 tauerit, nec est gloriosa uictoria. inquit Ambro. 2. Tim. 2.
 offi. lib. 1. cap. 15. nisi ubi fuerint gloriosa certa-
 mina: tentatio domini probatio est, tentatio de-
 monis uel carnis deiectio. Masculam autem illam Euche.
 atq; inuictam uirtutem non natura, sed gratia quæst.
 dat: ubi enim minus succurrit natura, ibi mira- diffil.
 bilius operatur gratia, &c. Hi sunt quos habu-
 istis, ô hagioctoni & christicydæ crudeles, in de-
 risum, & in similitudinem improprij: uos in sen Sapiētia. s
 sati uitam illorum æstimabatis insaniam, & fi-
 nem illorum sine honore. Ecce quomodo com-
 putati sunt inter filios dei, & inter sanctos fors
 illorum est: Hi uero errore deposito in Christo
 baptizati sunt, effecti ciues sanctorum, domesti-
 ci dei,

G s ci dei,

ei dei, coheredes Christi: participes promissi-
 ſionis in Christo, membra Christi, templum do-
 mini, perfecti abrenunciatores mundi: in quibus
 mundicia cordis, decor uirtutum plurimum emi-
 cuit. Qui ſuccreſcentes hereses, uerbi dei ſar-
 culo fortiter ſuis ſcriptis radicibus ſtirpitibusq;
 euulſerunt, et quaſi Marpeſia cautes maris exa-
 gitantibus fluctibus in obſtinato ceptoq; propo-
 ſito, inalterabiles & inexorabiles ſteterunt: Exul-
 tabunt igitur in gloria uidebunt deum, & gau-
 debunt, letabuntur, & delectabuntur, & fru-
 entur gloria, & in felicitate iocundabuntur eter-
 na. Nihil eis deerit, nihil oberit, omne deſideri-
 um eorum Chriſtus praſens implebit. Non ſe-
 neſcent, non tabeſcent non putreſcent amplius.
 Non erit concupiſcentia in membris, non ultra
 ulla exurget rebellio carnis, ſed totius hominis
 ſtatus pudicus & pacificus, ſana ex integro na-
 tura, ſine omni macula & ruga deinceps perma-
 nebit. Sicut enim abundant afflictiones, ita per
 Chriſtum abundat conſolatio, &c. Legimus pro
 Roma Curtium: pro Thebis Meneotheum: pro
 Athenis Codrum: & alios multos nobilium ur-
 bium municipes, ſummo felicitatis loco duxiſſe,
 pro patria mortem oppetere. Tragoedi ſubinde
 crepant uerba Iphigeniae Agamemnonis filiae haec
 ὦ πατήρ

Ὁ πατήρ παρείμι σοι τοῦ μὲν δὲ σώμα τῆς Pulchrum
ἐμῆς ὑπὲρ πατρίδος, καὶ τῆς ἀπάσης ἐλλά- pro patria
δος γαίης ὑπερβῦσαι δίδωμε ἐκδῶα, Hoc mori.

est, pater praesto sum, corpus meum libenter im-
pendam in sacrificium pro patria & pro omni-
bus graiugenis. Et alio in loco Homerus. εἰς δὲ
νὸς ἀγῆς ὁ αἰωνεῖ πατρίδος, id est, unum
augurium optimum pugnare pro patria. Non er-
go moritur quisquis pro patria mortem oppe-
tit, ut palma contra impositū onus, ita masculus
animus, contra fortunæ difficultatē debet erigi,
ultroq; insurgere. Virtus duris laboribus pasci-
tur nō frangitur: uiri nihil habet, qui glorioso la-
bore ullā uoluptatem anteposit, &c. Si glorio-
sum nunc pro patria mortem oppetere, longe
iustius certē homini Christiano pro regno dei, et
pro patria celesti se uoluntarium sacrificiū of-
ferre? Cyprianus 2. martyria celebrat, in hac
uerba. Non enim semper scuiunt Neronēs, Do-

Gelli. lib.
3. cap. 6.

2. Marty.
genera.

mitiani, Decij, ac Maximi: nunquam tamen ces-
sat diabolus exercere Christi militiā, professos.
Sufficit ergo esse confessorē, si deus nō uocauerit
ad martyrium uterq; Christi est Apostolus, tam
ille, Petrus, cui dicitur, sequere: quā ille, Io-
hannes, cui dicitur, Si eū uolo manere, Ioan. 21.
Nec hoc reticendū: Martyrū aliquos testificari
de Chris

**Triplex
martyriū.**

de Christo, ipso facto, at nō uolūtate, sic innocē-
tes bimuli Mat. 2. Quidā uerō uolūtate et opere
lumbos precingentes ad mortem properant, ta-
les extitere & Apostoli, & Apostolici in hodi-
ernum usq; diem, Matth. 5. Reliqui uoluntate
patiuntur at non re & opere, neq; enim senti-
unt martyriū, sic Iohannes Euangelista, confes-
sores, &c. Summa: propter puerū I H E S V M
mactantur pueri: propter uirum, uiri: propter
innocētem innocentes, &c. uerū ad institutum:
Quapropter quicunq; ab huius ecclesiæ obedi-
entia abducere tentauerit, sit nobis anathema.
Neq; horreamus cum cæco illuminato, Ioan. 9.
Exterminari ē Synagoga Baalitarum, millies
moriendum potius quā ut manus polluamus
cum impijs: Sanctus Hermegildus, quem etiā
sacri canones celebrant, maluit à patre occidi
quā Arrianorum, forma noua sacrificantium,
sacris interesse. Et certum est pios in Ecclesia
nunquam improborum caruisse morsibus, sem-
per, inquam, redundarunt labores atq; ærumna
capitis in membra, iuxta illud, Eccles. 27. Vasa
figuli probat fornax, & homines iustos tenta-
tio tribulationis: semper obsequium amicos, ue-
ritas (summa sapientia) odium peperit: Exem-
plum est Iesaias, qui lignea ferra dissectus, &c.

Amici

**Pij in hoc
mundo
non tribu-
larī non
possunt.**

Amicitia huius mundi, est inimicitia dei: Ama-
 ra est ueritas, inquit D. Hiero. aduersus Ioui-
 nia: lib. 2. Et qui eam prædicant, replentur
 amaritudine: unde Beda. Sicut aurum in fornace
 (1. Pet. 1.) clausum ignibus examinatur, prola-
 tum uerò foras, cuius sit fulgoris apparebit, ita
 fidelium constantia inter infidelium pressuras
 contemptibilis uidetur ac stulta, sed ubi tempus
 retributionis finito certamine tribulationum af-
 fuerit. tunc quantæ fuerit gloriæ, quantum flam-
 mis passionum profecerit eorum uirtus, ostenditur.
 Beda ibidem, &c. Euidens igitur testimo-
 nium archihomicidam. quem græci antikimenon
 uocant, 2. Thess. 2. &c. Illic regnare, ubi Chri-
 stiana pietas inuertitur, & iusti & innocentes
 uiri partim crudeliter & publice: partim fla-
 granti odio necantur, & contra peßimi quic-
 pneumatici nasutuli in honore & precio habentur.
 Sic Dauidi non erat locus in regno Saulis, in
 quo tamen Doeg primus post regem, admodum
 sublimis, emicuit. Sic propheta & sacrifices Ba-
 alim apud Achab regem obseruati, qui de mensa
 Iezabelis cibum acceperunt, latitante interim
 propheta in montium cauernis. 3. re. 18. Hinc
 Hebræorum illa pontificum nefaria infectatio,
 Christi regis acta & uitam infamantium, nihil
 aliud

Hoc est,
 eum qui
 se alijs op-
 ponit.

1. Reg. 18.

Regnum
 behemoth
 in terris
 ubi.

Hierosoly
ma inter-
fectrix pro
phetarū.

aliud fuit quam inuidia, quæ cecos & præci-
pites egit, ut quem uenerari debuerunt, crucia-
affixerint, & Barrabbam latronem libertati
restituerint, nec impune autem uindicta est ea
iniuria non solum patriæ excidio, tantaq; homi-
num iactura, quantam nulla unquam uidit ætas
unum in locum & gentē coaceruatam, sed per-
petuò etiam posteritatis supplicio: Cuius memi-
nit Cyrillus in Genes. lib. 2. occiderunt, inquit,
omnium dominum, atq; præ nimia scelerositate
ausi sunt dicere sanguis eius super nos, &c. At
sanguis Abelis contra duntaxat homicidam su-
um redundauit, Christi uerò sanguis præcio-
sissimus, Iudæorum immanitatem ingratitude
nemq; arguit, mundum tamen peccato rede-
mit, cuius gratia effusus est, hæc ille, Sic Ana-
tipas Iohannem persecutus, Math. 14. Mar.
6. Luc. 9. 13. Sic Agrippa Iacobum occidit
& Petrum inclusit, Actor. 12. Stephanus lapia-
dibus obrutus, Actor. 7. Quibus Paulum affe-
cerint malis, uide Actor, 16. 2. Corinth. 11. &c.
De Apostolorum maxime Petri & Pauli mar-
tyrio: uide Euseb. libro 3. De demonstra, Euan-
gelica. Tertullian: in Apologetico, cap. 21.
Chrysostomum super Timothe. 2. capite 2.
& cap. 4. Augustin. super Psalmo: 65.

140, &c. Sic nulla uirtus potuit euitare dentes
 liuoris: tentat autem deus, inquit Augustin.
 Ser. 72. de tempo. ut doceat, diabolus tentat
 ut decipiat, &c. Olim laudabilis antiquitas
 suos Dauidas, Solomones, Ezechias, Iosias: Phia-
 nees: Zacharias: Iesos & Onias: Augustinos:
 Ambrosios: Gregorios: Hieronymos: Chryso-
 stomos, &c. Breuiter, suos martyres, confes-
 sores: Virgines, &c. moderatis & condignis
 encomijs (charitas enim nunquam excidit) cele-
 brabat, Nunc Roboamos rudes, ophni et Phine-
 es delicatulos, molles pseudo angelicos, mundi
 calamitates, huiusmodi mancipia inquam illis
 (ô crudelitas crudelitatum) preponimus. Nouit
 quidam cosmeta in suis editis libris mangonia-
 zare (quos nec iudico, nec enim hereseos te-
 merè quenquam insimulandum esse arbitror, nisi
 ab ecclesia prius declaratum & proscriptum.
 Nam deum offendit qui proximo maledicit.)
 Superstitionum colluuiem, Hopperum scilicet,
 Bratsfordum: Sanderum: Taillerum: Io. Rogerū
 dauidensem: Petrum Flistedium: Adolphum clae-
 rebachū Merindolanos: Valdenses: Spieram: Fa-
 rellū: Robertum Barnū, &c. Quos omnes (ma-
 nifestū est & in propatulo) fuisse penas condigna-
 tas & eiurasse patriā iusto iudicio, & certis
 firmisq;

1. Reg. 22

Martyres
suspecti.

firmisq; legibus. At quid (ut hodierna exempla
proferam) omni momento, imò in omnibus locis
ferè, patiantur miseri Christicolæ. Roman. ec-
clesiæ obedientissimi pedissequi, Tam in utraq;
Sarmatia (Europæa & Asiatica) maxime uero
Solimis à Mahometistis: Quàm hinc inde à Chri-
sticydis, hic omnino elinguis est, obmutescit. Nō
pudet hodie Angelicos, scilicet, è suggestiolis ue-
nifica lingua & uipereosibilu, contra φιλα-
σελφίαν, cōscelerare, detrahere, proscindere
et tantum nō ad furcas condemnare miseros Pa-
pistas (sic enim probrose soliti sunt appellare ca-
tholicos) Quibus tamen nos pepercimus hu-
cusq; scriptis: Nūc enim sumus uiro dei, scilicet,
(titulus libri est, **Das Papstumb vom
Teufel gestift.**) Lutherò excucullato, qui
sic succum lolliginis effundit & eromit **Blat-
tenhengst; Papst Esel; Epicurische
Sew; Teufels Apostel** (utor enim pitu-
osi uerbis) **Spigbüeben: Rasende; tolt-
le/ze.** Virū grauissimū D. Ioannem Eccii, buc-
cinat doctore Saw dei creaturæ et imagini de-
trahēs. Decreta S. Patrū predecessorū nostrorū,
sibi sunt drecketa, Christianissimū principē
Georgium ducem Saxonie Patruелеlectoris
Friderici, Sathane Apostolum blasphemauit,

Anno

Anno 1526, Catholicos: Parricidas, caini proge-
 niem & posteritatem blaterat. anno 1537. Lo-
 uanienses doctores, sanguinarios hereticos, ipse
 hereticus uerius, mendaciter ebuccinat, anno
 1545: Quo enim uita fuit longior, hoc magis ad-
 creuit scelerum cumulus: (Sic irrisus est Athe-
 nis Paulus, ab Epicureis & stoicis) Ecce Luthe-
 rius summus ille dissipator, dispensator inquā,
 et reformator, hæc prædicat, cum tamen scrip-
 tum sit 1. Corinth. 2. Nolite ante tempus iudi-
 care, & Exo. 20. Lo Thirtzah, hoc est, ne
 occidas. Nec osculum Iudæ respuit dominus: Ma-
 ledicenti benedictio respondeat, inquit Lactant.
 lib. 6. cap. 18. Nunquam ipse maledicat, nec
 malum procedat ex ore hominis qui colit uer-
 bum bonum. Quin etiam caueat diligenter ne-
 quando inimicum sua culpa faciat: hæc Lactant.
 Et Roman. 14. Tu quis es qui iudicas alienum
 seruum? domino suo stat aut cadit, &c. In quem
 tamen & ego uerius ebuccinare & pyrobolari-
 orum more fulminare possem, si non obstaret
 eharitas seu dilectio, his uerbis. Luth. pi-
 etatis oppugnator: Scælerati dogmatis assertor:
 fraudis minister: Nouæ impietatis author: an-
 tiquæ pietatis prædo: Libidinis præco: peccati
 manceps: Incircuncisus Nabuzardan: Lerneum

H imo

4. Reg. ult. inō stygium mōstrum: Tenebricosus Oniropola
ΑΥΤΩΝΙ ΟΥΟΣ, & quid aliud, ut adagium
sonat, quā nullus magnus malus piscis & multa
supprimo, quae me Christiana charitas deprome
re non sinit: ad institutum. Etiam profundus ille
& trilinguis eruditionis phœnix D. GEOR-
GIVS VVICELIVS politropus, in quem tamē
mecenatem (cuius scripta quoties lego, toties
pectus illud sacrum ac caeleste mecū adoro, atq;
exosculor) natura omnes vires suas contulit: &
Gutelio pātinomo nihil nō iniuriarū passus est,
Scripta clarissimi viri illud clarē manifestant:
Simili modo Calvinus, (qui ob hæreseos crimen
proscriptus, exul et infamis patriæ suæ deser-
tor, quem etiā rex Galliarum Franciscus ē finis-
bus suis eiecit, sic scribit Cochleus) Ambros. Cas-
tharinū venerabilē senem istū, & episcopū Mino-
ricensem, putridū cadaver et filicerniū, blasphemā-
mat: cōtra Pauli Apostoli præceptū, 1. Tim. 5.
Idem calumniator propudiosissimis calūnijs, Tri-
dētinōs patres uocat idola oleata. Cathedra Pe-
tri, illis rabulis, sedile Baalitarum est. S. Roma-
nam Ecclesiam, (quam non cessant proscindere,
quantū in ipsis est) Diaboli ecclesiam, Satanae sy-
nogā, meretricē Babylonicā, &c. garriūt men-
daciter. Ius Pontificium, quasi Antichristi
comp

commentum, Vulcano dicauerunt. Pontificatum Romanum, robusti uenatoris Nimrodi potentiam gannunt. Quid Papatus in uniuersum aliud est, blasphematur Bastian meier Zuinglicus buccinator, quam demonicarum superstitionum feda quædam colluies? Idem meier, S. Liberium Romanum pontificem Arrianistam friuolè & mendaciter blaterat, &c. Pios etiam obediētes magistratus Augustanæ Confessionis, uocant nugiuenduli ironicōs, Interimistas, Adiazphoristas, &c. Quis unquā gnato, aut colax seu gelasius, usq; adeo fuit impudens aut intantum esuriit, ut istiusmodi uerba matri suæ ausus sit in os dicere? Sed singula percurrere nimis longum arbitror. Hanc autem imaginem hodiernæ persecutionis prædixit Chrysost. ad Innocent. dicens: Ecclesiæ ad genua usq; humiliatæ, populi dispersi: clerus diuexatus, Episcopi exules: Constitutiones Patrum uiolatæ, Clerici fustibus casti, Diaconi plumbo elisi, &c. Christianos uariæ delationi & proditori esse obnoxios, habes Math. 10. Subsannandos fideles scriptura sacra indicat, 2. Para. 30. Gallia, 36. Nehem. 4. Psalm. 34. Hierem. 20. Acto. 2. & 17. Infamiae notæ atq; stigmata Christianis inurenda, Christus ipse prædicit Ma. 5. &c.

Imago hodiernæ persecutionis.

Vide Bas. mag. epi. 70 ad episc. Italiae ac Gallia, &c.

H 2 Verbes

02
Verberibus & flagris nos esse prosciendos,
Matth. 23. nobis prædicatur: Exempla extant
2. Cori. 11. Acto. 4. 22. 23. Math. 21. 23. &c.
Melius igitur est homini incidere in manus ho-
minum, quam impingere in legem dei, unde Eu-
seb. Emissæ. de Epiphan. Hom. 4. Quos per cru-
entissimum persecutorem humiliauerat diabolus
exaltauit deus: quos ille damnauit, iste glorifica-
uit: Ille opprobrijs adimpleuit, hic præmijs: Ille
affecit flammis, refrigerijs hic refecit: Ille indu-
xit in mortem, hic ad uitam de morte perduxit:
Ille interfecit gladijs, hic dignos fecit coronis,
&c. & Prudentius.

Carcer Christicolis gradus corona est.

Carcer prouehit ad superna cæli,

Carcer conciliat deum beatis.

Sed uideamus Angelicos illos martyres, scilicet,
cohortantur alios ad militiam sibijs suis cauēt mas-
gistelli profugi, In scolis & latibulis suis sum-
mos prothomijstas satanæ tradunt, uocant Ano-
tichristū Rom. pontificem. At egregij illi marty-
res, extra periculum feroces quemad. canes ig-
naui, qui in domibus uel post sepes dominorum
allatrant pretereūtes, cur non Rhomam. Luteti-
am parisiiorum, Louaniū. &c. & ad alias acade-
demias

demias, ubi Antichristum esse blaterant, profici-
 eiscuntur: qui hæc non sapit certe τυφλότε-
 ρον τελεσιδ: Antichristi. sunt docendi & ins-
 crepādi tēpestiue & intēpestiue, facultatē impe-
 diētes. Antichristi sunt, inquam, qui facultatē ad
 ministrādi remorātur. Qui sacerdotiū imperia
 subiiciunt, Ex emporio & Lyceo aliqua dica-
 culorum, metropoles & dioceses facientes, Antichri-
 stus est, qui bonis operibus detrahit: die qui
 Antichristi sunt sibi ueritatem omnem uendi-
 cantes, & inter sese discordantes, quippe
 quorum alius hic, alius illic, hoc est, alius
 in illa secta, alius apud aliam, ueritatem cer-
 tam esse contendunt, &c. In mundo iam est
 Antichristus, non corporaliter, sed propter
 eorum præsentiam, qui uiam illi præparant,
 Quid fiet in ipsius Antichristi seuitia, si ec-
 clesia ab illius prodromis tanta patitur? Sum-
 ma, Antichristus homo qui Sathanam circum-
 fert elato animo. Sed sinamus illos in suis sep-
 tis latrare, nobis erit ecclesia Vniuersalis ouile,
 ibi enim uidemus scaturire sanguinem uere
 Christianorum. Et ergo quando forte, ut sche-
 maticè loquar, percutiuntur, supplicium es-
 se memento, non martyrium, Quando enim
 suas ostentant cicatrices, sua facinora mani-
 festantur,

festantur, (de martyrio hereticorum uide Canones concilij Laodicen. can. 34.) scalesta qui patrarunt mala, decet pati inquit, Euripides. Phrygum filij, nisi plagis concisi, non emendantur, &c. Sic nec fortis Mutius Scauola, qui dexteram ad ignem torruit, quod non interemisset Por senam, martyr dicendus est: imò uerius martyr dicenda Appolonia, quæ corpus totum prunis obiecit. Sic nec martyr Sophronia dicenda, quæ sibi manum intulit, Lucretiæ animi robur æmulata, &c. Quia nō pro Christi nomine, sed partim ob meritum: partim erroribus inuoluti succubuerūt cum recentioribus illis martyribus pseudoangelicis. Exempli gratia: Anno domini 1550. Non. Decemb. Parysijs (distat Lutetia paristorum ab Argentorato miliar. 85. Et Compostella ad sanctum Iacobum miliar. 350. &c.) in Basilica diuæ uirginis sacra, in liturgijs uespertinis, cum pro more clerus in templo sollempniter, ut in uigilia Conceptionis diuæ uirginis hymnum diuæ uirgini modularetur, Ioānes quidā, ab ipso pronai capite per mediū utrinque adstantis chori, ense quo erat accinctus districto, quanto potuit impetu ad uirginis imaginem accurrens, ipsam cōcidere tentauit, &c. sed quinto post die execta prius lingua, uiuus pro eade uirgo

uirginis exuritur, an propterea dicendus martyr: Sinamus itaq; delitiari Baalitas, Pij malunt cum filiis Prophetarum & Heliseo in deserto conuiuere, quam in principū aulis: & cum Psal-
 mista dicere. Elegi abiectus esse in domo dii, quā Psal. 83.
 habitare in tabernaculis peccatorum: Pro pia enim ueritate mortem constanter perferre, non subterfugere, non dissimulare, institutū est quod Christus ē cælo ad nos detulit, &c Verū ut soluamus lora tandem, hæc enim fusi-
 us prosequi, & infinitum et propemodum impossibile, quandoquidem & nos non commentarios seu hagio-
 logium scribimus, sed locos aliquot indicamus, nam sunt Catholici qui hac de re & locupletius & eruditius pleraq; multa scriptitarunt.

TRES SPECIES IV

storum in Ecclesia.

TRes sunt iustorū species in ecclesia, accipie-
 tes triplicē fructū à domino deo: uidelicet,
 30. 60. et centesimū, Christo testāte, Mat.
 23. Hinc NOAH rector arcæ, significat rectores
 seu primarios ecclesie mystas. DANIEL qui cōti-
 nēs extitit et cælestibus uisionibus uacauit, signifi-
 cat cōtinētes et uirgines, qui uacāt contēplationi

H 4

et orationi. HIOB coniugatus et tribulatus,
 per quem boni coniugati, in summis tribulatio-
 nibus erumnis et miserijs stantes, significan-
 tur. Isti tres sunt Petrus, Iacobus, Iohan-
 nes. Qui interfunt resurrectioni puella, et
 transfigurationi diuinae, Marc. 5. Math. 17.
 etc. Petrus enim seu Symehon Haca-
 phi, rector ecclesiae et princeps Apostolorum.
 Iacobus seu Iahacobah, luctator in pugna
 tribulationum. Iohanah seu Iohannes Arch-
 igrammateus Christi, uirgo sublimatus ad intel-
 ligentiam caelestium uisionum. Petrus in agro
 dominico excolendo exercetur. Iohannes in
 lectulo contemplationis et quietis meditatur.
 Iacobus in mola tribulationum premitur, sicuti
 Math. 24. scriptum est, duo erunt in agro, unus assume-
 tur, et alter relinquetur: duae erunt molentes in
 mola, una assumetur et altera relinquetur,
 Ezech. 13. duo in lectulo, etc. Vel per istos tres. Noe,
 Daniel, et Hiob, Significantur, Incipientes.
 Proficientes. Perfecti. Hi omnes uno nomine
 Ossa eccle ossa ecclesiae dicuntur, debent enim sicci esse ca-
 stia. stitate, Concaui humilitate. medullati charita-
 te, Fortes patientia: De huiusmodi ossibus E-
 zech capi. 37. Ossa arida audite uerbum domi-
 ni. Haec dicit dominus deus ossibus his, Ecce
 ego

ego immittā in uos spiritū et uiuetis, & dabo super uos neruos, & succrescere faciam super uos carnes, & super extendam in uobis cutem, & dabo uobis spiritum & uiuetis, &c.

Vasa ecclesiæ.

IN magna domo, inquit Paulus, 2. Timoth. 2. non solum sunt uasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia, et quedam quidem in honorem, quedam autem in contumeliam. Nostrum igitur erit operam dare, ut simus in ecclesia uas aureum & argenteum: uasa aurea sunt pij qui sunt aurei per sapientiam, & argentei per doctrinam sicut Paulus de quo in actis cap. 9. Vas electionis mihi est iste. Et Eccle. 51. Quasi uas auri solidum, ornatum omni lapide precioso, &c. 2. Timoth. 2. In ecclesia tria sunt, inquit Hiero. super locum 1. Corinth. 3. genera bonorum. Est bonum, melius, optimum. Tria sunt e contrario genera malorum: malum, Peius, pessimum. Prima auro, argento, uel lapide precioso. Secunda lignis, fœno & stipulæ comparantur, &c. Vasa lignea autem & fictilia sunt impij incendijs apti & fictiles, fractionibus propinqui, 2. Corint. 4. sa. 1. Thessal. 4. Vult ergo Epilogizare Agonista,

H 5 sicut

sicut fictilia uasa prosunt in domo, ita heretici
prosunt bonis, 1. Cor. 11. Psal. 67. Apertius: Ma-
lum non est, lupos, leones, ursos esse: sic & expe-
dit ecclesiam ab hereticis sollicitari, oportet ut
fiat scandala, sed Vae per quæ. Breuiter: Vas au-
reum is est, inquit Basilius (claruit anno 380.) ho-
mo, qui mente moribusq; simplex ac sine dolo est.
Argenteum item, qui illo paulo est inferior di-
gnitatis ac pretij estimatione. Testaceum est ac
figulinum qui terrestria sapit. Ligneum qui igni
eterno materiam præbet. Iræ uas est, qui omnem
in se diaboli operationem suscipit, &c.

S. ROMANÆ ECCLE-
SIAE, ET HVIVS EPI-
scopi quanta Authoritas.

Authoritatis S. Romanæ ecclesiæ meminit
D. Hie. (uixit anno 422.) ad Theophy-
lum Episcopum Alexandrinum. Sed tamē
Scito, inquit, nobis nihil esse antiquius, quàm Chri-
sti iura seruare, nec patrum transire terminos,
semperq; meminisse Romanam fidem, Apostolico
ore laudatam, cuius se esse participem Alexan-
drina ecclesia gloriatur.

Eccles

Ecclesia Constantinopoli, Cez
dit R O M A N A E.

ROMANAM SEDEM esse primam omni-
um ecclesiarum, declarāt Achatij episcopi
Constantinopolitani, et Timothei uiri do-
ctissimi scripta, quibus rogatur Simplicius pōti-
fex Max. ut Petrū Alexandrinū episcopū Euthi-
cetes imitatore hæreseos damnet, anno 471.

Sic anno domini 1433. D. Iohannes impera-
tor Græcorū: Iosephus patriarcha Cōstantinop.
Archiepiscopus Trapezōtinus, Ephesinus, Chi-
stensis, Heracliensis, Monenbusiensis, Sardensis,
Nicens, Nicomediensis, Tornobensis, Lacede-
moniensis, Mitilenensis, Noldebacensis, Rho-
diensis, Amentesciensis, Suranensis, Ne-
lausenensis, Droniensis, Atheniensis, Co-
rinthius, Magnus Scacelarius, Magnus Carto-
philax, Magnus Ecclesiarcha, Protodicus, Ne-
merophilax, etc. (omnes partium Orientalis ec-
clesiæ, aliter enim senserunt de processione spiri-
tus sancti, ac S. Romana Ecclesia) se Occidentali
S. Roma. Ecclesiæ coniunxerunt: Verū quan-
do soluerunt fidem, (Catholicos Azymitas pro-
brose & ironicos blasphemantes, ipsi Fermenta-
rij uerius) iusto Dei iudicio à uirga Assur in

E. X. &
PER, Græ-
cos & La-
tinos di-
scruit.

Anno 1453

seruis

seruitutem Babylonicam protrahi sunt : ecce
quàm rectum iudicium Dei :

Orientis episcopi obseruant S.
Romanam ecclesiam.

Sic & Orientis Episcopi fatentur et ebuccia-
nant S. Roma. Ecclesiast. esse munificam :
& eandem matrem Apostolica cura res-
fertam, intonant. Tripar. Histo. libr. 4. ca. 16.
Ex extremo etiàm Oriente Episcopos obedi-
tiam prestare consueuisse sedi Apostolicæ, osten-
dit Campensis eccle. Hier. lib. 4. cap. 10. &c. Ex
quibus apertissime demonstratur etiàm ab initio
cōstituta iam Ecclesiasticæ hierarchiæ forma tot-
ius ecclesiæ curam, omnesq; toto orbe difficilio-
res ecclesiasticas causas relatas fuisse ad S. Roma-
nam sedem, &c.

Pontifices Aegyptiorum pro
S. Romana Ecclesia.

S. R. E. matrem & caput esse omnium eccle-
siarum, confirmant scripta Pontificū Aegy-
ptiorum ad Marcum PP. Sicut enim car-
dine, inquit Anacletus, ostium regitur : Sic huius
ius

55

ius sanctæ sedis auctoritate omnes ecclesiæ dispo-
nente domino reguntur, &c.

Iohannes Husz S. Romanam

Ecclesiam commendat.

S. R. Ecclesiam esse uniuersalem, & alias eccle-
sias omnes excedere Iohannes Husz tri-
bus causis probat 1. Quia gētes loco Iudeo-
rum adiuncti sunt Ecclesiæ sub Romano imperio.
2. Quia maior multitudo martyrum ibi trium-
phauit, quàm in alia ciuitate. 3. Vt innotescat,
quod non locus siue antiquitas, sed fides formata
fundat. Hæc ille.

Verba M. Lutheri pro S.

R. Ecclesia.

Lutherus etiam in plerisq; libris confessus
est, nemini licere à Romana ecclesia dis-
sentire aut discedere, id quod in resolutio-
ne XIII. Propositio: Sex probauit rationibus.
Itidem fecit in declaratione quorundam articu-
lorum, maxime uero, in Commētario super Epi-
istolam Pauli ad Galatas, ubi sic ait circa sextum
caput. Consequens est, quòd Bohemorum dissi-
dium

dium à Romana ecclesia, nulla possit excusatione defendi, quin sit impiū, & Christi omnibus legibus contrarium, quia contra charitatem, in qua omnes leges sumantur, perstat.

Anno do-
mini 1518.

Et idem Luther Protestatus presentibus Cesarianis Augustæ Vindelicorū, coram Legato S. Apostolicæ Thome Caietano TT. S. Sixti Cardinali, his uerbis. EGO protestor me prorsus nihil dicere aut tenere uelle, nisi quod in & ex sacris literis primo, deinde ecclesiasticis Patribus ab ecclesia Romana receptis, hucusque seruatis, & ex Canonibus ac Decretalibus pontificijs habetur, & haberi potest, &c. hæc Luther excucullatus.

Luther se
submittit
R. Pontifi-
fici.

Et Idem Martin Luther, ad pontificem Leonem decimum de indulgentijs scribens, in fine præfationis sic se remissè submittit. Quare Beatissime pater, prostratum me pedibus tuæ beatitudinis offero, cum omnibus quæ sum & habeo. Viuifica, occide, uoca, reuoca, approba, ut placuerit. Vocem tuā, uocem Christi, in te præsentis & loquentis agnoscam, hæc ille pro summo Romano Pontifice, Anno 1518. At P. Melancthon Brettanus reluctatur, sic enim suum calculum adiecit. Vindicare Germaniam, inquit, à pontificia tyrannide, & plium & necessarium

rium est hoc tempore, hæc ille. Ecce spiritus di-
uinus: Alio in loco affirmat Philippus Pontia-
ficem Romanum iure humano præcipuum Epis-
copum, &c.

Verba Martin Luthers contra S. Romanam ecclesiam.

Attamen paulò post, ubi fulgurator ille ac-
cepit se à LEONE 10. Damnatū & ana-
themate percussū, horum omnium oblitus,
maximè cōmendauit discessionē à S. Romana ec-
clesia, uocans Bohemos Euāgelicissimos, & dixit
generaliter: Beata Græcia: Beata Bohemia: Bea-
ti oēs qui à Romana ecclesia sunt separati, &c.

Articulo 30. assertio: ait. Aliqui articuli Ioan-
nis Husz condēnati in Concilio Constantiensi, sunt
Christianissimi, uerissimi & euangelici, quos nec
uniuersalis ecclesia posset damnare. Et paulò
post idem in eodem articulo recantat Palino-
diam Stefichori more, dicens. Erraui, & hunc Luther di-
articulum reuocaui, & adhuc reuoco, in hoc cit se erra-
quod dixi, aliquos Articulos Ioannis Husz esse re-
euangelicos, &c. & sequitur, Proinde non rea-
tō faciunt, qui me Husitam uocant. Non enim
mecum ille sentit. Iohannem Husz (contra Lu-
thera

therum.) Bastian meier Zuinglista Bernensis cū
Bullingero, Euangelicæ ueritatis adsertorem uo-
cat, &c.

Vide obsecro, candide lector, quomodo ut lu-
na mutatur Lutherus: intueri subitam Pytha-
goricam μετεμψύχωσιν hominis, uersipellem
uersicoloris Polypi animum, qui quod ore palam
protestatus postmodū mire insequutus est, quā-
tum in ipso fuit: sed scriptum esse scimus. Ab
Aquilone pandetur omne malum super omnes
habitatores terræ. Et Iesaias, Ab Aquilone enim
fumus ueniet, & non est qui effugiat agmē eius.
Et alio in loco scriptura. Ventus turbinis uenie-
bat ab Aquilone, &c. Et sicut Hiæna seu ichneus
mon, nunc mas est, nunc foemina. Ita ille pentas-
glottus (hircocerus & tragelaphos) sui dissimi-
lis, calidum et frigidum ex uno ore, satyri in mo-
dum, efflat Protheus, &c.

Hiere. 1.
Esai. 14.
Zach. 2.
Ezech. 1.

Lutherus
anguilla
lubrica.

Ite nunc, & hunc uestrum Prophetam, scili-
cet (quem quidam credidere à λουτρον quod est
lauacrum, uocatum: Fuere nonnulli qui ipsum
alytron seu præterium appellarunt: Alij dictum à
litrofi, perfectam liberationem significat, existi-
mauerunt, &c.) Laudibus efferte mendacissimis
in cælum, credite eū uobis de cælo lapsum, san-
cto spiritu eius obumbrate imaginem: Euangeli-

cm

cum uirum prædicare: diuinum hominem dicite:
tanquam aheneum murum immotum constitisse
ebuccinate: spargite flores, date lilia, ponite sta-
tuas, illi uestro duci, &c.

Ad hanc igitur S. Romanam ecclesiam (inquit
Irenæus aduersus hæreses Valēt: & similium li.
3. cap. 3.) propter potentio rem principalitatē
neccesse est, omnem conuenire ecclesiam, hoc est
omnes, qui sunt undiq; fideles, in qua semper ab
ijs, conseruata est ea, quæ est ab Apostolis tras-
ditio, &c.

Cæterum de Romanæ sedis præstantia, uide
Anacletum in fine 1. Epistol. Et Zepherinum
PP. ad Episcopos Sicilienses. Bonifaciū in Epi-
stola ad Eulaliū, Alexandrinū Episcopum.
Vigiliū in epistola ad Eutherum, &c. Innume-
ros prudens transeo, sunt enim omnia diffusiori
stilo et pinguiori Minerva, à doctioribus grauiſi-
mis uiris dudum conscripti, &c.

Hæc ergo S. R. E. Spiritus sancti discipula,
& malis prohibita, Matth. 18. &c. Semper im-
maculata permansit: & domino præuidente, &
B. Petro Apostolo opem ferente, in futuro ma-
nebit, & sine ulla impiorum insultatione, firma
& immobilis, Marpesia cautes, omni tempore
persistet. Referant Iudæi suam fidem ad Abra-
ham,

I ham,

ham, nos referimus fidem nostram ad D. Petrum.
Et sicut sani Iudæi non reijciunt Deum patrem,
dicentes: Patrem habemus Abrahamum: Ita &
nos non reijcimus Christum, (cum huius sponsa
unica.) dicentes. Patrem siue summum pastore ha-
bemus Petrum. Petrus enim, ecclesie primus an-
tistes, quoniam fide præstabat, inquit Basilius cō-
tra Eunomia: lib. 2. Ecclesie in seipso edificatio-
nem suscepit.

Eccles. à
domino
fundata.

HAEC, inquam, S. Romana ecclesia (Rachel
quam dilexit plurimum Iacob, Hiero. ca. 12. in
Ose. Et quæ est à domino fundata, Mat. 7. 16. 1.
Corint. 3. Ephes. 2. 1. Pet. 2. Act. 9. 14. 20. etc.)
mater est omnium ecclesiarum Christi, quæ per
omnipotentis Dei gratiam à trinitate Apostolicæ
traditionis nunquam errasse probatur, nec hæ-
resotarum novitatibus deprauanda succubuit,
sed ut in exordio normam fidei christianæ perce-
pit ab authoribus suis apostolorum Christi prin-
cipibus, illibata fide tenus manet, secundum ipsius
domini saluatoris diuinam pollicitationē, qui dis-
cipulorum suorum principi in suis fatus est euā-
gelij, Petre, inquiēs, ecce Sathan expetiuit uos,
ut cribraret, sicut triticū, ego autem rogaui pro
te, ut non deficiat fides tua.

HAEC

HAEC illa uinea Zebaoth, Quam isch Zech. Id est, uir
mach in Canticis sponsam: columbā, etiam di- germen,
lectam suam uocat, cap. 2. & 5. Cui qui detra- Zach. 3.
hant, inquit Irenaeus lib. 4. cap. 37. incusant &
irrident, non erunt mundi, &c. Quae ad omnes
fortune incurfus, animum armare solet, opti-
ma consolatrix: extra quam nulla fides, sed opi-
nio & error. Quam etiam speciali priuilegio de- Matth. 24.
corauit dicens. Amen dico uobis, quia non prae-
teribit generatio haec, Ecclesiam denotans, donec Matth. 16.
ista omnia fiant. Adhuc. Querente, IESU quis
esset, respondit Simon Petrus, & ait. Tu es
Christus filius Dei uiui: Cui respondit & =
Tñq: Beatus es Simon Bar iona, quia caro
& sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus
qui in caelis est, et ego dico, quia tu es Petrus, &
super hanc petram aedificabo ecclesiam meam: &
portae inferi non praeualebunt aduersus eam. A-
lexandriam: Ephesum, Anthiochiam, &c. expu-
gnauit aliquando haereticorum furor. At S. Ro-
mana Ecclesia (quā elegit prae participibus suis)
inconcussam fidem nulla unquam uiolauit im-
pietas, nullum de ea spoliū haereticorum su-
perbia seu mothonia reportauit, defecit Acha-
ia, ubi Andreas. Asta, ubi Ioānes, India, ubi Tho-
mas. Persia, ubi Simon & Iudas. Aethiopia, ubi
I 2 ubi

Exitū ec-
clesiarum,
quae se se-
parauerūt
à Cathe-
dra Petri.

ubi Matthæus. Hierosolyma, ubi Iacobus. Græ-
cia, ubi Paulus. Phrygia, ubi Philippus. &c.
Vbi sunt ecclesiæ Aegypti, Alexandria: Pen-
tapolis: Syriæ: Cananæ, Aftalonis: Cæsa-
rea: Gigibet, Edesse, Nicopolis, Scitopolis,
Ieropolis, Adraffonis, Sarrepta: Beriti, Bos-
scia, Nilonis, Chalcedonis, Nicomediæ: Thes-
salonia, Athenarum, Selonæ, Bethsaide: &c. ubi
100. Ille & 53. Cathedrales ecclesiæ, quæ olim
sub Antiocheno fuisse commemorantur: S O-
L A immobilis stat CATHEDRA PE-
T R I in ecclesia Romana, quæ uniuersalis est, et

Vide Dio- cui aliæ subijciuntur: Machinamenta quidem cō-
nys. ad Ste tra eam præparantur, sed turris illa non elidit-
phanum tur: Hanc hærescon corruptio nunquàm fermenta-
Episcopū tur: Hanc hæresarchas nullos unquam produ-
Rom. &c. tauit. Quod si mentior, argue mendacium meum.
S.R. E. nū- xit: Quod si mentior, argue mendacium meum.
quàm hæ- Quisquis itaq; hanc Christi sponsam in hijs quæ
retica fuit. ad fidem pertinent: uel acceptandis uel reprobā-
dis exorbitare posse impudenti ore asserere non
ueretur, is fidei catholicæ principia demoliri co-
natur, &c.

Contra negantes S. Romas
nam ecclesiam.

S.R.

S. R. E. meminit D. Bernhardus super Can.
 Serm. 68. Tolle hanc ecclesiā, inquit sanctus
 uir, & frustra inferior illa creatura reuelas-
 tionem filiorum Dei expectat. Tolle hanc, & nec
 Patriarche, nec Prophete aliqui consumabun-
 tur, cum Paulus asserat Deum ita pro nobis pro-
 uidisse ne sine nobis consumerentur. Tolle hanc,
 & ipsa sanctorum angelorum pro imperfectione
 sui numeri gloria claudicabit, unde postremo da-
 bis mihi lactentes infantes, quorum ex ore laudē
 suam perficiat Deus. Cælum non habet infantes,
 habet Ecclesia, quibus dedit nobis lac. Potum des-
 di, non escam quos per lauacrum regeneratio-
 nis in Christo genuit per fidem suā cum nec ha-
 berent, nec sine fine ecclesie sufficeret aliena,
 hi ad laudem donec ueniat qui in conspectu an-
 gelorum psallant sibi dicentes. Letati sumus pro
 diebus quibus nos humiliasti, annis quidem ui-
 dimus mala. Hoc genus letitiæ angeli nescies-
 runt nisi per filios Ecclesie. Omne opus ele-
 ctorum est laudare Deum, sed deest laudi, si de-
 sit qui dicat. Transiimus per ignem & aquam
 & deduxisti nos in refrigerium, quod utique
 habet facere Ecclesia, hac ille clauit anno Psal. 65.
 1140. &c.

PRIMATVS
Sedis Apostolicæ, &
PETRI.

PETRV M S. R. E. tanquàm magistrum
præ cæteris primitus rexisse unanimi consensu omnes Doctores ecclesiastici, uiri
sancti & martyres, approbant: Præfuit enim
Ecclesiæ Bea. PETRVS Apostolus secundum D. Hieronymum, annis 27. & secundum V.
Bedam, annis 29. (discordia scriptorum in
tempore, non infirmat fidem rei gesta.) Te-
nuit Pontificatum in Oriente, secundum D. Hie-
ronymum, annis 5. & secundum Bedam 7. annis.
Deinde ueniens Antiochiam urbem Syriæ,
(cuius meminit Ammianus libr. 14. & Me-
la libr. 1. Geogra.) Sedit ibidem annis 7. Do-
cens populum uiam ueritatis: prædicauit etiam
in Ponto, Galatia, Capadocia, Asia &
Bithinia, quibus postea de R O M A episto-
las direxit: Simonem magum (de quo Ter-
tullian. libr. de hæresibus) confutauit, & de
Roma fugauit, discipulos diuersos diuer-
sis prouincijs ad conuertendum populum mis-
it, & fidem Christi gloriosè, gloriosus athleta

ta Christi in diuersis regionibus dilatavit.

Tandem post multa sanctitatis insignia, cum Romæ sedisset annis 25. mensibus 7. diebus 8. Martyrizatur à Nerone, adiuncto comite suo coapostolo, Anno mundi 5232. testatur Aegysippus, qui sub Aniceto uenit Romam, anno domini 160. &cæt. De excidio Hierusalem. Et eundem secutus anno Domini 250. (alii tantum 200.) Tertullian. libr. 3. aduersus Marcionistas, eadem confirmat. Scribit Ioachimus Perionius Benedictinus Comaricianus, Petrum (& Vicarium Christi & synstauromenon, id est, concrucifixum) Vide Ca. à Nerone supplicio crucis, inuerso capite, pensam li. quod indignum se esse diceret, qui ita ut 3. ca. 14. q. illā materi Christum moreretur, affectum fuisse: Sepulchrum pinguius in Vaticano uia Aurelia secus hortos Neronis, non longè à uia triumphali, quæ uauêtilat. ad Apollinis templum ducit, 3. Calend. Iulij. S I C E R G O ambo iactis iam ualidis religionis fundamentis, sunt martyrij coronam adepti: Quod uerum esse testatur iū histori- idem Tertullian. libr. 4. Aduersus Mar- cū in pro- tionem scribens. Videamus, inquit, quod lac- culum quæ- dam Cata- à Paulo Corinthij hauserint, ad quam regu- phrygū di- lam Galatæ sint recorrecti, quid legant Phi- sputatem.

I 4 lippena

lippenſes , Theſſalonicenſes , Epheſi , quid
etiam Romani de proximo ſonent, quibus Euan-
gelium & Petrus & Paulus ſanguine quoque
Doctor Petrus cir- ſuo ſignatum reliquerunt, &c. Hic P A V L V S
cūciſionis, omnibus ſalutatis Chriſtianis , liſtori cerui-
Paulus gē- cem & iugulum præbuit , ex ceruice cum ſecu-
rium, ri percuffus eſſet, pro ſanguine lac , quaſi inte-
gritatis & innocentie ſignum fluxiſſe dicitur :

Euseb. lib. Funeratur uia Oſtienſi, anno poſt mortem Chri-
2. cap. 12. ſti 37. &c. Cur autem uas electionis dici-
tur: nempe quia legis & ſanctarum ſcripturas-
rum armarium , inquit Hiero. ad Paulinum .

Qui plura de ſanctiſſimis Apoſtolis Petro &
Paulo legere concupiſcit & deſiderat , Legat
Egeſippum li. 3. ca. 2. &c. ad inſtitutū. Sic idem
Tertullia. in libr. de præſcriptionibus hæret.
ait. Clementem à Petro initiatum, quo nemo ho-
mo poſſit ambigere eos Apoſtolos apud Roma-
nos authores religionis fuiſſe , &c. Sic ergo
duæ oliuæ , Apocalypſeos 11. à quibus proflu-
xit oleum benignitatis & lenitatis per ſalu-
tarem doctrinam uitamque ſanctam gerentes

Petræ no- mundo mortui, Chriſto uiuunt. P E T R V S
mē conue- autem græcis ſaxum , uelut Cephas Syro ſer-
nit Petro, mone ſoliditas , ſolidus enim fuit Petrus in
confeſſione ueritatis : Sed audiamus pin-
guiori

guiori minerua, quomodo Petro hoc petrae
nomen conueniat, Ambros. in Ser. de fide Apo-
stoli Petri (quod Chaldaei Cepha, hoc ipsum
Graeci πέτρα uocant, nox saxum) 47. Di-
centem. Petrus deniq; pro soliditate deuotionis
ecclesiarum petra dicitur, sicut dominus: TV
ES PETRVS & super HANC PE-
TRAM, &c. (exponit D. Hieronij: id est,
Super te, & tibi dabo claues, &c.) Petra enim
dicitur eo quod primus in nationibus fidei posu-
erit fundamenta, & tanquam immobilis lapis
totius fidei negocium compagem molemq; con-
tineat, petra ergo pro deuotione Petrus dicitur,
& petra pro uirtute dominus nuncupatur 1.
Corinthy. 10. Bibebant autem de spiritali conse-
quente eos petra, petra autem erat Christus.
Recte ergo meretur consortium nominis, qui
consortium meretur et operis. In eadem enim
domo Petrus lapidem angularem seu fundamen-
tum iecit, Petrus plantat, dominus incremen-
tum dat, irrignum subministrat, Petrus cum su-
is tentationibus proficit, fletibus suis gaudet, pe-
riculis suis crescit: Petrus caput Ecclesiae: Petrus
respectu supremi capitis membrum ecclesiae. Pe-
trum alijs omnibus Apostolis praefuisse, confir-
mat Cyrillus in Euange. Ioan. libro 2. capite 2.

I S Christus

Christus, inquit, Petrum instruit, eum se esse,
qui cuncta, etiam antequam fiant, nouit: nec Si-
mon fore iam sibi nomen, sed Petrus præcidit,
uocabulo ipso commodè significans quod in eo,
tanquam in petra, lapideq; firmissimo suam es-
set ædificaturus Ecclesiam. Et alio in loco, Apo-
stolorum principem eum uocat. Ambrosius uo-
cat Petrum præcipuum Apostolum, huic enim
dominus curam uniuersalis ecclesiæ commisit.
Gregorius Nazianze. ora. 21. ait. Hic petra uo-
catur, et illi fundamenta ecclesiæ concreduntur.
Hilarius super Psalm. 31. Petrum uocat pri-
mum confessorem Christi, fundamentum eccle-
siæ, et ianitorem celi. Iterum idem super Psalm.
141. uocat eundem Apostolum firmam petram
ecclesiæ superædificandæ. Et August. in Iohana-
nē dicit. Petrus natura unus erat homo: gratia
unus Christianus: superabundantiori gratia
unus idemq; primus Apostolus, &c. Quam cele-
bris primatus Petri sit in Euangelio, uide Mat.
26. Ioan. 21. Luc. 22. Actor. 15. Ephes. 2. &c.

Ego Romam (arcem omnium gentium) pro-
pterea, inquit D. Chrysosto. hom. ult. in cap.
Roman. 6. diligo. Nempe à magnificentia, ab
antiquitate, à pulchritudine, à multitudine,
à potentia.

à potentatu, à diuitijs, & à rebus in bello fortiter
 gestis, sed relictis istis omnibus ob id, illam
 beatam deprædico, quod erga illos (Romanos)
 Paulus dum uiueret, adeo fuit beneuolus, adeo
 illos amauit, coram differuit, & postremo uitam
 apud eos finiuit, unde & ciuitas ista hinc fa-
 cta est insignis, plusquam à reliquis omnibus. Urbem
 Et quemadmodum corpus magnum ac ualidum Romanā
 duos habet oculos illustres, sanctorum uidelicet uocat Eras
 illorum (Petri & Pauli) corpora. Ita cælum Roterod.
 non splendet, quando radios suos sol ex sese arcem &
 dimittit, quemadmodum Romanor. urbs, du- culmen
 os illos lampadas ubiq; terrarum effundens. Christia-
 Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus. Con- næ religi-
 siderate, & horrete quale spectaculum uisu- onis in E-
 ra sit Roma, Paulum uidelicet repente ex pist. ad
 theca illa cum Petro resurgentem in occur- Griman-
 sum domini sursum ferri. num Caro-
 Qualem rosam dinal.
 Christo mittet Roma & Qualibus coro-
 nis duabus ornatur urbs ista? Qualibus ca-
 thenis aureis cincta est? Quales habet fon-
 tes? propterea celeberrima hanc urbem, non
 propter aurum, non propter columnas,
 neq; propter aliam phantasiā, Sed propter Columnas
 columnas illas ecclesiæ, hæc ille, Columnas Eccles.
 fuisse

fuisse ecclesie hos duos Apostolos testatur Ambrosius super salm. 118. &c.

Gregorius itidem (quem anno domini 1545. Catholicum Rom. Ecclesie episcopum Lutherus pronunciauit) de primatu Petri scribens in parte 2. sui Regesti: Epist. 34. ad Columbum episcopum, ait. Nos qui licet immeriti sedem Apostolicam uice Petri Apostolorum principis suscepimus gubernandam, ipso pontificatus tempore cogimur generali hosti, quibus ualemus nobis obuiare.

Sedem Romanam. Petro esse dicatam seruataque testatur August. de agone christiano capite 30. dicens. Non sine causa inter omnes apostolos huius Ecclesie. Cat. personam sustinet Petrus. Huic enim ecclesie, clauis regni celorum datae sunt. Et idem Hipponensis, contra literas Petiliani, lib. 2. cap. 51. Quid tibi fecit cathedra, in qua Petrus sedit, & in qua hodie Anastasius sedet?

Clemens
Apostol.
tempore.

Symeon hacæphi, inquit Clemens, epi. 1. ad fratrem domini, uerae fidei merito, & integre praedicationis obtentum, fundamentum esse Ecclesie definitus est, haec ille.

Ambros.
anno 380.

Petrum inquit Ambrosius in Luc. cap. 24. amoris sui uelut uicarium reliquit.

Petrus sanctus magister, & princeps Apostolorum

florum, de Antiochia utilitatis causa transla- **Antherus.**
tus est Romam, ut ibidem potius proficere pos-
set, inquit Antherus epistola de translatione e-
piscoporum.

Augustin.
anno 430.

E T Augustinus tracta. 56. in euangelion Io-
annis inquit. Quis nesciat, primum Apostolo-
rum esse beatissimum Petrum haecenus ille.

De primatu D. Cyprianus, lib. 3. Epist. 2.
ad Cornelium summum pontificem. Nos Cornes-
lium, inquit, Episcopum sanct. cathol. ecclesie
erectum à deo omnipotenti, & Christo domino
nostro, scimus: Nos errorem nostrum confite-
mur, circumuenti sumus perfidie loquacitate,
factiosa amentes, uidebamur quasi quãdam com-
municationem cum scismatico homine habuisse
syncera tamen mens nostra semper in ecclesia
fuit, nec ignoramus Vnum deum esse, & unum
Christum esse dominum, quem confessi sumus,
unum Spiritum sanctum, unum Episcopum in
ecclesia catholica esse debere. hæc Cyprianus
martyr, Et alio in loco Idem, unitatem ecclesie
dependere dicit ab unitate Episcopatus Petri.

Quod si Petro oratio ecclesie proficit, acto. **Claruit**
12. & columnam illam, tu contemnis ac negligis? **anno 403.**
Chrysost. ibidem.

Aurelius Mundius Carthaginensis concilij
Præses

Augustin. *praeses noluit Pelagium & Celestinum, hereticos declarare absq; consensu Romani Pontificis, cuius authoritas est, inquit Augusti. in Epistolis, epistola 90. &c.*

Ambrosi. *Ambrosius lib. Hexa. 5. cap. 24. de sancto Petro ait. Ipse ecclesiae petra culpam suam diluit.*

Athanasius *Vniuersalis Ecclesia, inquit Athanasius ad us anno Liberium Papam, uobis in Christo est commissus, ut pro omnibus laboretis, cunctis opem ferre non negligatis.*

334: uide Io. Areti- *re non negligatis.*
num. *S. Petrum uocat Arnobius psalm. 138. Episcoporum Episcopum, &c.*

Scimus (dixerunt Episcopi Aegyptiorum) in Nicæna magna synodo, 318. Episcoporum, ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere, absq; Romani pontificis sententia, Concilia celebrari, neq; episcopos damnari.

Episcopi Carthaginei: Synodum postulant authoritate Romani Episcopi confirmari, & hoc nomine etiam ad Innocentium Pontificem Romanum literas destinant, sicut hæc habentur apud D. Augustinum epistola 90. &c.

Obserua. *Quid est, inquit D. August. tracta. 10. in Canonica Ioannis 1. Super hanc petra edificabo ecclesiam meam: Super hæc fidem, super id, quod dictum*

dictum est. Tu es filius dei uiui, hæc ille. In illis
certè uerbis domini latet celestis uis quadam
uiua & efficax, quæ legentis animum (si modò
illas pure humiliterq; tractauerit) in diuinum
amorem mirabili quadam potestate transfor-
mat, &c.

Summa: discurre per cæterorum Apostolo-
rum sedes, & iam aut omnes uacuas inuenies,
aut non legitimos habere successores: Nec Pau-
lus (qui ob superbiam de sede doctrinæ legalis
depositus est: inquit Beda, sed mox ob humilita-
tis subiectionem ad euangelizandam Christi fi-
dem leuatus est) nec Iohannes: nec Iacobus: neq;
cæterorum fermè quisquam, successionem hodie
reliquit ullam. Soli Petro, sua successio perman-
sit incolumis: Rectè igitur Christus dixit: T V
E S P E T R V S.

Fides Petri Ecclesiæ est fundamentum, per Eccles. fun-
hanc fidem infirmæ aduersus eam sunt portæ damentū
inferorum: C L A V E S (non tantum pro- fides Petri
misse, sed etiam datæ primo à Christo uni B. Pe-
tro, & non reliquis Apostolis aut ecclesiæ) sunt
potentia & scientia discernendi, quibus Clauēs in
dignos recipit Mystes ad ecclesiæ gremi- ecclesia.
um, oblucentes uero & rebellantes legibus
euange

euāgelicis, semel receptis coercet et excludit à regno, dicente domino Ioan. 20. Quorum remiseritis peccata, &c. duabus clauibus scilicet, ut repetam, discretionis, & potestatis, quæ sunt significatæ per clauis ostiariorum templi qui immundos abieciabant, &c. ubi etiam notandum iuxta D. August. Quod ecclesia non modo baptizando (ut somniarunt quidam) sed etiam iudicando & absoluendo peccata dimittit. Sciendū etiam triplex esse genus ligationis: Ligatur enim peccator uinculo culpæ, quando peccat. Vinculo pænæ cuius debitor efficitur postea ligatur in iuncta satisfactione uinculo pænitentiae, &c.

In ecclesia
triplex li-
gatio.

Petrus cur
negare
permisus

Ceterum nec hoc etiam omittendum, petrum tribus de causis tentatum fuisse à domino, Mar. 8. Mat. 26. primo, ut sciret ex seipso compati infirmitati aliorum. 2. ut supprimeretur temeraria presumptio, Hebræor. 4. ultimo ut spes ueniam per simile peccatoribus preberetur: $\mu\epsilon\gamma\alpha\lambda\omicron\tau\epsilon\pi\epsilon\sigma\epsilon\alpha\tau$ & enim ille Christus uult infirma curare non abicere, Ezech. 18. Mat. 11. &c. Sed ad institutum.

Ambrosi.
exa. li. 5.
ca. 24.

Hoc autem quod ex præmissis auctoritatibus liquefit, intelligendum est de spiritu, fide, fiducia, confessione, professione, &c. Hæc si abstuleris non remanebit in filio Ionæ, quo merito chæ nobis

nobis conſtruas: Chryſoſtomus itaq; dicit, eccleſiam fundatam in confeſſionem petrinam, Auguſtin. in homilia ſuper hanc petram, quam ſcilicet es confeſſus. Item: ſuper me ædificabo me, non me ſuper te. Chriſtus itaq; petrarcha: pe- Chriſtus
trus petra, Petrus à petra, & non petra à Pe- petrarch
tro. Chriſtus petra: Petrus eccleſia, inquit Augu- Petrus pe-
ſtin: Recte ergo Petrus nō ob fidē ſed ob fidei cō- tra.
feſſionem clauium accepit promiſſionem, multi enim olim crediderunt, at unus petrus clauis, quando confeſſus eſt, meruit, &c.

De Episcopi Romanæ eccleſiæ authoritate,
Tripar. Hiſto. lib. 4. cap. 3. & lib. 5. cap. 29.
Auguſt. de agone chriſtiano, cap. 30. Cyprian.
Epiſto. 11. lib. 3. & lib. 4. Epiſt. 2. & lib. 4.
Epiſt. 8. Chryſoſto: Homi. 55. in Math. cap. 16.
Orige. li. 5. in Ro. ca. 6. Irenæ. lib. 3. ca. 3. Ter-
tullian. pag. 109. Hilar lib. 6. de ſacra Triade.
Cyprian. lib. 4. Epiſtolarum ad pupianum. Et
lib. 1. ad cornelium. Orige. Homi. 6. ſuper Ma-
theum. Hiero. lib. 1. contra pelagianos, & ſu-
per Mat. 16. Ambroſ. Sermo. 47. Cyrillum lib.
2. cap. 12. Super Iohannem. Chriſoſt. ſuper Io-
hannem homelia 80. de penitentia. Dionyſius
cap. 3. de diuinis nominibus Hieronij in. Ezech-
ielem cap. 41. &c.

K

Iohans

Iohannes Hus uocat S. Petrum, Romanæ ecclesie supremum episcopum, sicut & tota confitetur ecclesia. Martin. Luther uero petromastiges populo persuadere conatur S. PETRVM nunquam Rhomam uenisse: ecce spiritus diuinus: Iohanni Hus autem consensere, Nobiles milites, militares, & armigeri præclarissimi Marchionatus Morauie, in epistola ad patres concilii Constantiensis, cuius datum Sternberg, anno domini 1415. die & festo sancti Venceslai martyris domini nostri IHSV CHRISTI, &c.

Electores Imperij Romani recognoscentes authoritatem Roma. pontificis, Friderico successorem delegerunt Henricum, Anno. 1220.

ORDO EPISCORVM succeedentium.

Hic ergo PETRO successit Linus, &c. unde D. Chrysost. Hom. 102. Timoth. 4. Aiunt quidam, inquit, Linum, secundum Petrum Romanæ ecclesie, Episcopum fuisse, Anacletus: Clemens: Euaristus: Alexander: Sixtus, &c. Qui ecclesiam ut studiosissime ita felicissime coluerunt. At unus xithobibulus apostata cum cõfectis
neis,

neis, non ueretur insurgere contra sedem Apostolicam et huius rectores, tot retrò seculis cunctis nationibus uenerabilem: Sic etiam Augustinus donatista cuidam Epistola 365. ait. Si ordo sibi episcoporum succedentium considerandus est, quanto certius, & uere salubriter ab ipso Petro numeramus: cui totius ecclesie figuram gerenti, dominus ait: Super hanc Petram edificabo ecclesiam meam, & portæ inferorum non uincunt eam: Petro enim successit, Linus, Lino: Clemēs, Clementi. Anacletus, Anacleto: &c. In hoc ordine successionis nullus donatista episcopus inuenitur: hæc ille, &c.

CATALOGVS PONTIS

ficum Romanorum à Petro usq; ad
Paulum huius nominis 4.

Item.

Farrago succinctè cōplectens quæ à multis sparsim tradita sunt: Recreat enim VARIE-
TAS modo non nimis externa sit &
remota.

1. PETRVS, Galileus è Bethsaïda, Aposto-
lus et fortissimus fidei Agonotheta, in stadio pos-
tus, et uerissim⁹ Christi testis, bonū certamē cer-
actō. 15.

K 2 tavit,

tauit, cursum consummauit, fidem seruauit, de
reliquo recepturus depositum, crudeli & impio
ense trucidatur sacrumq; gutturis organum quod
iugiter nomen Christi personabat præcinditur,

Anno 33.
sub Nero
ne archity
ranno.

anno redempti orbis 33. alij 38. sedit an 25 mens.
7. sepultus in Vaticano, aliquot milia hominum
conuertit unica contione.

Sub Nerone in Alsatia Tribochi ad fidem
christianam, à S. Materno (S. Petri discipulo)
perducti sunt quamuis cursu temporis religio sit
intercepta. Idem S. Maternus urbem Argentinam
ingressus, ecclesiam extra portam construxit
quæ usq; in hodiernum diem, S. Petri senioris no
men habet. Alteram Basilicam in eiusdem petri

Ecclesia
Duphiet
uocat Bo
nifacius 8.
in quadam
Bulla filiã
ecclesiæ
Molishe
mensis.

honorem prope Molisheim argentinensis dioce
seos extruxit, quæ latinè domus Petri, uulgo theu
tonico DOMPHIETER: ibi sarcophagus
in quo inscriptum sequens antiquissimis charac
teribus Epitaphion:

ET MEMORIÆ Terentiæ aus
gustui cōiugi sanctissimæ Iustus Iusti
nus maritus eius: Ti oceanus & flori
da matri pientissimæ. hæc parergos.

S. THECLA uirgo & Martyr passa est
apud Iconiũ imperante Nerone christicida, etc.

S. GERVASIUS & Protasius passi sunt
sub

sub Nerōe circiter annū domini 57. x. Ca. Iulij patrē habuerūt uitalē, q̄ Rauēnā, et matrē Valeriā quā fide Mediolani p̄ Christi martyriū tulerūt.

Ann. 71. Vernierus.

LINVS, natione Italus de regione Tuscia, patre Herculaneo, sedit episcopus annis 11. mēs, 3. di 12. Alij an. 11. mēs: 4. di. 12. Temporibus Neronis: Martyrio coronatur à Saturnino cōsule. 9. cal. octob. Irenae li. 3. ca. 3. plat. Euf. &c. Ne qua mulier nisi uelato capite templū ingrederetur ex mādato Petri cōstituit. Idem ex sacris ordinibus bis in urbe habitis, presbyteros 18. Episcopos. 11. creauit.

Scripsit res gestas Petri, maximē uerō eius contentionem cum Simone Mago:

Anno 81.

CLETVS, Natione Romanus, de regione uicopatritij: patre Aemiliano, adhortate Clemēte pōtificatus onus inuitus suscepit, licet doctrina moribus et dignitate plurimum apud suos ualeret, sedit, an. 12. mens. 1. di. 11. alij 12. Temporibus Vespasiani & Tit. anno 82. sub domitiano martyrio coronatus V. calendas Maij.

Huius tēporibus fuit Lucas Medicus Antiochēsis; Graeci sermonis apprime doctus, Pauli Apo-

K 3 stoli

Varianti
antibi
autho-
res sed
in re
non
admo-
dum
perple-
xa iu-
diciū
permit-
tole-
ctoris
arbi-
trio.

S. Lucas. stoli imitator & omnis peregrinationis eius comes ac socius, uixit annos 83. uxorem habuit in Bythynia, sepultus est Constantinopoli, etc.

S. Dionys. S. Dionysius episcopus presbyter & ELEV-
TERVS diaconus passi sunt parisijs, sub perse-
cutione domitiani Imperatoris agente Fescenino
praefect. passi sunt autem 7. Idus octobris, cir-
ca annū domini 96. etatis uero dionysij 90. etc.

S. Martia. S. MARTIALIS discipulus Christi & epi-
scopus Stephani protomartyris consanguineus
patre Marcello & matre Helizabeth à tribu
Ben Iamin ortus, unus ex 72. discipulis Christi
in pace quieuit pridie Calend. Iulij anno à passio-
ne domini 74. Vespasiani uero Augusti anno 3.
episcopatus autē sui 28. Lemonice quiescit, etc.

S. Apolin. S. APOLLINARIS Episcopus apud
Rauennā passus est tēpore Vespasiani imperato-
ris 10. Cal. Augusti, circa annos domini 70. etc.
Anno domini 95. alij 92.

2. Clemēs 1. Romanus, qui et uidit Apostolos, et
cōsulit cū eis, de regione Cēlij mōtis, patre Fausti-
no Domitiani tēporibus fuit, qui ab Augusto non
Tito successit, Neroni aut caligulae similior, quā
patri Vespasiano, aut fratri, etc. Sedit an. 9. mē.
6. di. 7. Alij an. 9. mens. 2. di. 10. Ad anchoram
alligatus, anno Traiani 3. (Traianus Vlpus Cri-
nitus)

nitus, Hispanus ex Tudertina, cuius uxor Ploti-
na, anno 100. coronatus Colonia Agrippi: mor-
itur lynteria tactus, &c.) in mare projicitur.
uide D. Hieronij in catalo pontificū. Linū et Cle-
tū prēmisit ambitionis exēpli declinatiōe: Clemē-
tis honorificā facit mentionē in sua ad Philippē-
ses epistola S. Paulus, cap. 4. uacat sedes di. 22.

Pontificum ornatus instituit: De pontificum
ornamentis, & huiusmodi uestium mysterijs ui-
de Polyd. de inuen. rer. lib. 4. ca. 5. Item Inno-
cen. 3. in libello de altaris mysterio, &c.

Quod episcopi Baptizatos Chrismate inun-
gūt, id huius praeceptū est (Hodie quidā, ex caco-
angelicis dicūt Confirmationē characterem esse
Antichristi et aduētitiā solennitatē etc) Quod au-
tē ea ratioe fit, ut in eos per impositionē manus
pōtificis, spiritus sanctus infūdatur uberius q̄ ab
Apostolis factitatū, in actis testatur Lucas, uide
Poly. li. 5. ca. 3. De CHRISMATIS autē usu (quod
fetidū rancidūq; oleū excucullatus Lutherus ap-
pellat) uide Tol. conc. 1. ca. 20. Itē Antisiodoren-
se ca. 6. Dionysiu in Hierā. ecclest: Clementem in
recognitiōibus. Cyprianū in epistola ad Ianuanā
Origenē in epistolā ad Romanos. Magnū Basiliū,
li. de spiritu san. etc. Magnae uirtutis & profundi
mysterij est VNCTIO, unde etiam seruator ipse,

Antiquissi-
mus usus
consecra-
tionis sa-
crorum lo-
corum, ue-
stium, ua-
sorum.
Confirma-
tionis ini-
tium.

K 4 Chria

Vfus sa- **CHRISTVS** (id est, unctus) dicitur Chri-
cri Chris- stus unctus spiritualiter Chrismate spirituali:
matis.

Nos uero qui opus habemus caeremonijs, Chri-
smate linimur cum baptizamur. Recte ergo Chri-
ma pro baptizandis omni tempore, ad dexteram
græce, La summi altaris in inciso risco et clausura conser-
tine un- uatur. Sine Chrismate, et episcopi iussione, neq;
ctio Aug. presbyter neq; diaconus ius habet baptizandi, uide
Tract. 33. Hierony. aduersus Luciferianos. Theophylactum
in euā. 10. in cap: Lu. 10. de Iustificatione que in Baptismo
fit. Itē Am. li. 3. de sacra ca. 2. etc. hæc parergos.

Salutationes, que per dominus uobiscum septi-
es in Missa fiunt, ex lib. Ruth trassumptæ, Clemēs
et Anacletus interposuere Auba. Boem. lib. 2.
cap. 12. etc.

Anno 103. alij 101.

³ **ANACLETVS** 3. PP. Natione Græ-
cus, ex patre Antiocho, beati PETRI discipu-
lus Camp, sedit an. 9. alij an. 12. mens. di. 20. tēs
Martyr 3. poribus domitiani. Euf. eccle. hist. lib. 3. ca. 14.
Eidus Iulij sub hoc pontifice Iohannes Apostolus migravit
ad dominum, uacat sedes di. 13.

Mirandē. Barbā itidē aut comā ne præsul, neue reliqui
illud decre- sacris initiati nutrirēt, ex Mosis præscripto, iux-
tum etiam ta Apostoli præceptū, uetuit. Poly. li. 4. cap. 8.
adscribit
Aniceto. Tōdet aut in ordinatione eccl. clericos et mona-
chos

chos significans requiri ab eis uitā mundissimā, ut
 reſectis omnibus carnalibus deſiderijs, iugi affe-
 ctū & cogitatione perpetua, non in terrenis, ſed
 cœleſtibus, 1. Corinth. 7. rebus uerſentur, ut ea
 tantum cogitent quæ domini ſunt, ſancti corpo-
 re & mente, &c. Decurtare comas uiros, &
 utroſque in habitu diſcretos eſſe Beatus PE-
 TRVS primum præcepit. Auba. lib. 2. cap.
 12. &c.

Idem Anacletus pp. non eſſe ſacrificandum ſi-
 ne arbitris, cenſuit: Gratianus illud præſcriptum
 Sotero attribuit. Myſterium huius rei alio in lo-
 co pinguiori Minerua tradidimus, &c.

Anno 110.

4 EVARISTVS, natione Græcus, ex
 patre Iudæo, nomine Iuda, de ciuitate Bethle-
 hem; an. 9. mens 10. di. 2. Tēporibus Domitiani
 & Neruæ Traiani, inquit Platina: uiuæ hoſtiæ ca-
 put cruento mucrone rotatur 6. Calen. Nouem-
 bris, uide Irenæ. lib. 3 cap. 3. Eusebius Eccle. hi-
 ſto. 1. Secus illius annos proſequitur. uacat ſedes
 di. 19. alij 29.

MATRIMONIA PVBLICA be- Benedi-
 nedixit, uide canones concilij Carthagineſ. 4. ctio cōiu.

K 5 Sic

Sic autem Synodus ebuccinat. Sponsus & sponsa
cum benedicendi sunt à sacerdote, à parentibus
suis uel paranympis offerantur, qui cum bene-
dictionem acceperint, eadem nocte pro reueren-
tia ipsius benedictiōis in uirginitate permaneāt,
&c. Vide Ambro. lib. 9. Epist. 70.

Primus item omnium TITVLOS ipsi
presbyteris diuisit.

Septem Diaconos instituit, qui ueritatis gra-
tia concionatorem obseruarent, in hoc imitatus
Apostolos, Polij lib. 4. ca. 9. de inuēto. rerum.

Anno 121.

5 ALEXANDER 1. Romanus, tempo-
ribus Traiani, sedit an. 10. mens. 7. di. 2. de hoc
Eusebius Ecc. hist. li. 4. ca. 4. Cuius sanctissima
anima carnis ergastulo foeliciter absoluta, sacri
sanguinis imbræ purpurata, gloria martyrij co-
ronata, angelico stipata comitatu ascendit ad re-
gem suum, 5. Nonas Maij.

Quid instituerit uide Gratianum: Platin. Sa-
bellicum, &c.

De AQUA BENEDICTA scribit S. ille Ale-
xander. Aquam, inquit, sale conspersam, populis
benedicimus: ut ea cuncti aspersi sanctificentur

ae

ac purificentur, quod & omnibus sacerdotibus Aquæ be-
 faciendum mandamus. Nam si cinis uitulæ asper-
 sus sanguine populum sanctificabat atq; munda-
 bat: multo magis aqua sale aspersa diuinisq; pre-
 cibus sacrata, populum sanctificat & emundat.
 Etsi sale asperso per Heliseum prophetam, steri-
 litas aquæ sanata est: quanto magis diuinis preci-
 bus sacratus sterilitatem auferet rerum huma-
 narū, & coinquinatos sanctificat, mūdat & ex-
 purgat, & cætera bona multiplicat, & insidias
 diaboli auertit, et à phātasmatibus & uersutijs eius
 homines defendit. Nam si tactu fimbriæ uesti-
 menti saluatoris saluatos infirmos non dubita-
 mus, quanto magis uirtute sacrorum eius uerbo-
 rum diuinitus sacrantur elementa, quibus sani-
 tatem corporis & animæ humanæ percipit fra-
 gilitas.

Anno 129.

6 SIXTVS, siue Xystus, Romanus tem-
 poribus Adriani: sedit an. 10. mens. 3. Euseb.
 Eccle. histo. libr. 4. cap. 5. martyrizatus 8. Idus
 Aprilis, Vacat sedes di. 2. &c. Hic Gallos in fi-
 de continuit.

A Sixto habuerunt initia MISSARVM SO-
 LENE

Solennia L E N N I A, Poly lib. 6. cap. 12. Quid amplius
Eucharisti instituerit Platin. & Sabelli, &c.
ci sacrificij

Gregorius, offertorium apposuit.

Leo, præfationes.

Gelasius, Maiorem & Minorem Canones.

B. Sixtus, SANCTVS.

Gregorius, P A T E R N O S T E R ex Mat-
thæi Euangelio.

Martialis, Benedictionem dare Episcopos iussit.

Innocentius, pacem minores sacerdotes seu Mys-
tas dare constituit.

Sergius A G N V S D E I adiunxit.

Vide Au- Gregorius, communionem.
banum li.

2. cap. 12. Leo, conclusionem per Ite Missa, per Benedi-
camus domino, & Deo gratias, addidit, &c.
hæc parergôs.

Anno 141. habet Vernies
rus: alij an. 139.

Martyr
nō. laua-
rij.

TELESOPHORS, natione Græcus, ex
patre Anachoreta, temporibus Antonini
pij, cuius quidem imperatoris paternū ge-
nus ē Gallia Cisalpina originem habuit: sedit an.
31. mens. 3. adijciunt alij di. 22. conuenit cum hoc
Euseb

Eusebius lib. 4. cap. 10. uacat sedes di. 7.

Huius tēporibus inualuit Valētiniana hēresis. Valētinia
ni hēretici

Hic, sacerdotem ter in Natali die diuinā rem
tractare statuit, Mystērium huius institutionis
indicaui, crassa equidem Minerua, multa enim
ab incurioso Chalcographo me absente transpo-
sita & omissa sunt, in meis euulgatis lucubratiū-
culis, quæ nuper diuum auspicijs in publicū pro-
dierunt, &c. Idem pp. confirmauit ut 7. hebdo-
madibus ante pascha ieiunium obseruaretur, etc.
non author ieiunij, sed ex actor. Campens.

Quid instituerit amplius uide Aegesip. & Eu-
seb. in Chronicis.

At uerò Telephorus cum ordinationes 4.
mense Decembri habuisset, creassetq; presbyte-
ros 15. Diaconos 8. Episcopos 13. in Vaticano se-
pelitur.

S. EVSTACHIVS, rectius Eustathius, S. Eusta-
thius.
cum uxore Thephyta, & filijs Agapito et Theo-
pisto Romæ sub Hadriano in æneo tauro necati
sunt 13. Calen. Iunij, circiter annum 140.

Anno 143.

S. HYGIVS, qui & Iginus, Græcus,
patria Atheniensis, patre philosopho, Ana-
tonia

tonino pio imperante : sedit an. 4. mens. 3. ad-
dunt alij di. 4. sepelitur tertio Idus Ianuarij, uas-
cat sedes di. 3.

Cōpatres
ad Baptis-
mum insti-
tuti.

HIC PATRINVM & MATRINAM (sic
enim eos appellant, qui infantes tenent, dum ba-
ptizantur.) Baptismo & confirmationi adhi-
bit: uide Euseb. 4. cap. 10. Sabelli. Poly lib. 4.
cap. 4. & Augustinus de rectitudine Catho. cō-
uersatiōis, inquit. Filios quos ex Baptismo susce-
pistis, docete, & castigate, ut semper cū domino
uiuāt, &c. De Baptismi usitatissimis ceremonijs,
uide Tertullia. de corona militis pag. 460. &
aduers. praxeam pag. 443. Cyprianum Episto.
12. lib. 1. Origenem in Roma. cap. 6. lib. 5. Chry-
sostomum Hom. 12. in 1. Corin. 4. & Hom. 40.
in 1. Corinth. cap. 15. & Hom. 1. in cap. Ephes.
1. Theophylactum in Luc. cap. 10. Hierony-
mum in Esai. cap. 55. lib. 15. Augustinum lib. 15.
de Trinitate, cap. 26. Damascenum lib. 4. Or-
thodoxæ fidei, cap. 10. Cyrillum in Euangelion
Ioannis, lib. 12. cap. 64. Hilarium Cano. 15. in
Mattheum. Ambrosium de spiritu sancto, lib. 2.
cap. 11. & lib. 1. Hexametron. cap. 4. Basiliū de
spiritu sancto, cap. 15. Theophylactum in cap.
Marci 8. &c.

Idem pp. ne templa sine celebratione dedi-
carentur

carentur, neue augerentur, diminuerenturq;
sine arbitratu metropolitani, uel Episcopi, insti-
tuit.

Vetuit item, ne tigna reliquæ materies ad
ædificanda templa congesta, in prophanos u-
sus conuerteretur, posse tamen ad structuram al-
terius templi uel cœnobij concedente Episco-
po transferri.

Idem, Polycarpum Ioannis Apostoli discipu-
lum, Smyrneū Episcopū creauit: De S. Polycar-
po uide Euseb. lib. 4. cap. 15. &c.

Anno 147.

PIVS 1. Natione Italus, Aquileiensis, Fi-
lius Ruffini, M. Antonini Veri tempora attigit:
sedit an. 19. Eusebius ponit lib. Eccle. histo. 4.
cap. 11. an. 15. Alij an. 11. mes. 4. Martyr 5. Idus
Iulij uacat sedes di. 24. &c.

Hic Nouati thermas, diuæ potentianæ des-
dicauit.

PASCHA ad diem dominicam celebrari
censuit, de pasah suo tempore celebrando, ui-
de Concili. Carthagineñ. 4. ca. 65. Toletanum
4. cap. 4.

Quod uirgines sacrantur, id est, uota cae-
stitatis

stitatis facientes religioni addicuntur, Pij, præscriptum est. Virgines quæ post consecrationem nupserint, non tam adulteræ sunt, quàm incestæ, inquit Hie. lib. aduersus Iovinianũ, &c. & quãto uirginitas maior est, & sublimior, tanto maiores sunt & coronæ, & retributiones, & repromissa bona eorum, qui cum hac in alijs bonis operibus se exercent, refert Chrysostomus, Homil. 17. in Gene. cap. 4.

S. Praxedis floret.

10.

S. Apollinarius Asiæ Hierapolitanus episcopus. ANICETVS, Natione syrus, sedit ann. 11. adijciunt alij mens. 4. passus est sub Marco & seuero 16. Calen. Maij Anno Domini 160. Vrsper gen. Non enim oportet pastores Dominici gregis tantũ esse ἀκίνητος, hoc est immobiles, sed & ἀνίκητος, id est, inuictos, &c. Vacat sedes di. 7. alij 24.

Episcopũ
à 3. cõsecra
ri inceptũ.

Hic cauit, à paucioribus quàm tribus ne consecraretur Episcopus.

Anno 168. alij 172.

11

SOTER Natione Campanus, ex Fundis: sedit an. 9. mens. 3. Martyr 10. Calen. Maij vacat sedes di. 21. &c.

Nua

Nuptias in celebritate fieri statuit, Gratia. Inthroni-
Volat. Sabelli, &c. zatio nu-
ptiarū so-
lennis.

Huius temporibus Cataphrygarum heresis
se se extulit è stygijs undis.

12 ELEVETHERIVS, Natione Græcus, Cataphry-
Nicopolitanus sedit an. 15. Irenæus lib. 3. cap. 3. ga.

Martyr passus 7. Calend. Iunij. Claruit tempo-
ribus Antonini Commodi, Euseb. lib. 5. cap. 22.

Vacat sedes di. 5.

LVcius Britannia Rex, huius tempore se ab
eo Christianum fieri per Epistolam impetrauit.

Huius etiam tempore, Marcionis secta uarie Marcioni
diuisa est. sta.

Anno 196. alij 198.

13 VICTOR, Natione Apher, (sedere
cepit anno circiter 196. à natali seruatoris)
sedit ann. 10. mens. 2. Euseb. libr. 5. cap. 28.
Hunc quidam sub Commodio martyrem 5. Calen.
Augusti dicunt. Vide Polydo. libr. 4. cap. 4.
& lib. 6. cap. 7. de inuen. rer. &c. uacat sedes
di. 12.

Tempore necessitatis quolibet tempore uel
loco baptizandum esse censuit.

Idem pp. ut pascha à 14. luna primi mensis,

L Mata

Martij, ad 22, contra morē Iudeorum celebra-
retur, idq; die dominica, cum P I O (Polydor,
lib. 6. cap. 7. Eleutherio adscribit) prædecessori
suo confirmavit.

P. Samose-
tanus,

Huius temporibus Hæresis Pauli Samosetani
emerfit.

Floruit Tertullianus,

14. ZEPHERINVS, (qui centesimo cir-
citer post anno Anacletum est secutus) natio-
ne Romanus, sedit an. 9, alij 18, mens. 7, tempo-
ribus Antonini, Euseb. lib. 6. cap. 16. migravit
Kalend. Septemb. uacat sedes di. 6, alij 12.

Hic grauiores causas ad sedem Romanam de-
ferendas esse censuit.

Idem omnibus Christiani nominis, pubertatis
annos attingentes Eucharistiæ perceptionem
paschali die iniunxit. FABIANVS uero in
ordine 21. PP. ut ter id fieret, postea sanxit, Po-
lyd. lib. 5. cap. 11. &c.

Calices aureos & argenteos ad usum S. Eua-
charistiæ, instituit. Alij VRBANO 1. assignant.
Calices in quibus sanguinis Christi consecratio
fit, primitus ligneos fuisse satis aperte manife-
stum est, at id decretum sublatum, propter ma-
teriæ raritatem qua liquor imbibitur, &c.

Quid

Quid amplius præceperit Eleutherius pp.
uide Euseb. lib. 5. cap. 28. Platin. &c.

Anno 207.

25 CALISTVS (qui & Calixtus) pri-
mus, Natione Romanus, sedit an. 5. mens. 2.
di. 10. Euseb. lib. 6. cap. 16. uacat sedes di. 6.

Constituit ieiunium 4. temporum, (mysteri-
um ostendimus in alijs scriptis) uide Poly. lib. 6.
cap. 3. Platin. Et sabelli. Item, decreta Concilij
Maguntiaci, cap. 34.

Idem pp. Cæmeteria instituit. Cæmeterij usum
Abrahamo quidam adscribunt, qui dicitur emisse
ab Ephron Etheo filio Saor prope Hebron,
quadringentis siclis speluncam duplicem, & a-
grum circa eam, sepelisseq; in ea Saram uxorem
suam, in qua & ipse mox recubuit, uide Io-
sephum, &c.

Cum excommunicatis omnem conuersatio-
nem sustulit.

Consanguineis interdixit Matrimonia.

Anno 230. alij 222.

L • VRBA

VRBANVS 1. Romanus, Patre pontiano, M. Aurelio Antonino imperatore fuit, anno Christi 226. ab urbe uero condita 970. sedit an. 8. (Carranza habet ann. 4.) Euseb. lib. 6. cap. 18. Martyrizatus octauo Calend. Iunij sub Alexandro Imperato. Sub quo etiam Calixtus prædecessor eius. uacat sedes di. 30. &c.

Eius tempore ecclesia tēporalia bona et prædia cœpit possidere, quorum prouentibus alendos statuit ecclesiæ ministros & scriptores, qui hagiologia scriberent, Petr. de Natal. Platin. Sabell.

Ne uasa sacra uitrea, sed aut aurea, aut argentea, aut stannea pauperioribus ecclesijs essent, legem dixit. Pet. de Natal.

Sunt qui Urbano 1. attribuunt distinctionem 4. temporum ac ieiunij, quæ ante confundebantur hominum imperitia, &c.

Huius temporibus Tryphonē Origenis audientem fuisse constat, qui librum præcipue cōposuit de uacca ruffa in Deuteronomio.

S. Cyprianus Episcopus & Iustina uirgo, passi sunt 6. Calend. Octobreis circa annum domini 230. &c.

S. Quiric. S. Quiricus puer & Iulita eius mater apud Tarra

Tarsum Ciliciæ passi sunt Idibus Iulij, circiter
annum domini 230. &c.

PONTIANVS Romanus, sedit ann. 9. ^{17.}
mens. 5. Hic cum Hippolito presbytero in Sar-
diniâ insulam à Maximino imperatore relegatus
est, et ibi 12. Calen. Decembris mactatus: sub quo
Imperat. Cosmas & Damianus fratres in Egæa S. Cosmas
urbe Arabiæ nati, post innumera supplicia capi- et damia-
tis obtruncatione martyrio sunt coronati, 5. Ca- nus.
lendas Octobreis, &c. uacat sedes di. 11.

Hic pp. statuit ut Psalmi die noctuq; per o- CONF-
mnes ecclesias decantarentur. E T ut ante Missæ TEOR
celebrationem sacerdos, Confiteor Deo omnipo- Missæ ad-
tenti, &c. præmitteret. iectum.

Anno Domini 239.

AN THERVS, Natione Græcus, tem- 18.
poribus Maximini martyrio coronatus,
3. Noñ. Ianuarij, sedit ann. 3. alij 5. (Vr-
spergeñ. tantum ponit mens. 1. di. 13.) uacat se-
des di. 7.

Hic gesta martyrum diligenter exquisiuit, &
in ecclesiâ recondidit. Volat. Sabelli.

Constituit Episcopos de sede in sedem transfe-
rri posse.

L 3 Anno

Anno 242.

19 **FABIANVS** Romanus, miraculose per eum
lumbā est electus, Plat. Cornipol. quidā uerō hoc
spectaculum in Seuerino accidisse tradunt, Sabel
li, sedit an. 14. Abbas Vrspergen. cum Eusebio
ponit an. 13. mens. 11. adiiciunt alii di. 11. Tempo
ribus Maximini, Volat. ait sub Decio sedisse, mar
tyrio coronatur 13. Calend. Februarii, (Paulus
Orosius lib. 12. cap. 18. confert 10. plagis Aegy
ptiorum decem persecutiones ecclesiæ) uacat se
des di. 6. &c. de **FABIANO** Hiero. in libro
de scripto. Eccle. cap. 21.

**Persecutio
sub Maxi
mino.**

Singulis annis in cœna domini Chrisma ut re
nouaretur, statuit, Plat. Volat.

Sacerdotes causam dicere, & mulctari in sa
cro, non prophano foro debere, edixit. Sabell.

Ne uxorem quis ducat intra 5. consanguini
tatis gradum, statuit.

Ab hoc primus imperatorū baptizatus Phi
lippus, Christi fidem amplexus est, Orosius 7.
cap. 20. Euseb. 6. cap. 21. & 34.

**Nouatiāi.
Agatha,
hoc est, bo
na uirgo,**

Sub hoc pontifice, Nouatus heresiarcha.

S. Agatha uirgo & martyr passa est. Nō. Fe
brua. circa annum domini 253. finis & nos Aga
thi, Agathæ, &c. Huius S. uirginis meminit Ra
phael Volat. lib. 13. Anthropologia, Sabellicus
lib.

lib. 5. exemplorum. Gregorius lib. 1. Epistol. ad
10. Episcop. Surretinum, &c.

20 S. CORNELIVS Romanus, patre
Castino, (circiter annum 255.) sedit an. 2. addūt
alijs mens. 2. di. 3. à Decio martyrio coronatus
3. Nonas Maij, quia noluit ductus ante templum
Martis adorare, Euseb. lib. 7. cap. 2. uacat se-
des di. 35.

Statuit is pōtifex ne quis à sacerdote, nisi pro
fide, exigeret iuramentum, Hiero. in Catalo.

Hic etiam primus omnium in VRBE, 60. Epi-
scoporum, totidem presbyterorum ac complu-
rium diaconorum conuentū fecit, in qua Nouati-
stæ damnati sunt, Polyd. lib. 8. cap. 5.

Sub Hoc PP. Concilium Carthagineñ. de re-
bapt. ubi unanimi consensu decretum Ab hære-
ticis non cōferri uerum Baptisma, Meminit Cy-
prianus.

Idem corpora Apostolorum Petri & Pauli
leuauit.

Circiter annum 258.

21 LVCIVS Romanus, sedit an. 3. alijs mens.
5. di. 10. à Valeriano martyrio coronatur: uacat
sedes di. 25. alijs 30.

L 4 Hic

Hic Episcopū 30. annis minorē repudiavit, &c.
Idem tres Diaconos et duos presbyteros Episcopo adherere, (propter bonū testimonium.) Statuit. Cornipol. &c.

Excommunicauit bona ecclesie expoliātes, in Epist. 1. ad Episcopos Gallie & Hispanie, &c.

Anno 261.

22.

STEPHANVS 1. Romanus, sedit an. 7. Alij an. 8. alij an. 3. mens. 2. martyrio coronatur temporibus Valeriani: uacat sedes di. 20. alij di. 21.

Hic pp. pœnitentes non rebaptizandos censuit, Euseb. 7. cap. 3. & 5.

Idem usum sacrarum uestium ad cultum Dei confirmauit.

Circiter annum 268.

23.

SIXTVS 2. Natiōe Græcus, patria Atheniensis, ex philosopho Christi discipulus factus est: sedit ann. 2. adijciunt alij mens. 10. di. 23. sub Decio & Valeriano martyrio coronatus, 4. Idus Augusti. uacat sedes di. 35.

Tempus

Tempore huius exorta est sabellianorum se= Sabellij.
sta, uide Euf. lib. 7. cap. 4.

Idem Sixtus, pater spiritualis S. Laurentij Hispanici martyris statuit Missas super altaria celebrari, Cornipol.

24. DIONYSIVS, Monachus seu Heremita (cornipol. dicit illum martyrem) sedit ann. 6. (alij mens. 2. di. 4.) temporibus Galieni, uacat sedes di. 6, alij. 8.

Distinxit parochias.

Huius tempore congregatum est prouincia= le concilium in Antiochia, Euseb. lib. 7. cap. 23. polydo. lib. 8. cap. 5.

De S. Lau-
rentio Au-
gust: super
Ioh. tract.

27. Amb.
li. 2. offici.
ca. 28. &c.

24
7. Calend.

Ianua. in-

quit pe-

trus episc.

Equilin.

Conc. An-

tiocænū.

Circiter annum 272.

FELIX 1. Romanus, sedit an. 4. Euseb.
7. ca. 30. sub Claudio & Valeriano, uacat sedes di. 5.

Hic PP. consulens gloriæ martyrum statuit in eorum memoriam annua sacra fieri: Poly. lib. 6. cap. 8. &c. Cuius meminit Eusebius lib. 7. cap. 27. Hodie certè, pro dolor, festiui dies ludis choreis, amoribus, compotationibus, aleis, pacti onibus, atq; nundinis peraguntur: Cum tamen non ea de causa constituti sint: dies enim illi pre-

Fertur Ana-

cletus hu-

ius rei fus-

isse primo

Author.

Festorum

dierū abu-

sus.

Festi dies

quare in-

stituti.

L 5

cibus

eibus ac diuinarum litterarum studijs dandi,
Et c. Festū D. Sixti habes apud Augusti. tractat
27. in Euan. 10. Festū inuentionis S. Stephani,
habes Tracta. 120. in Euā. 10. etc. hæc parergōs
Idem PP. festum dedicationis confirmauit.

Manichei

Sub hoc pontifice Manes persa Manicheo-
rum introduxit archisectam.

Anno 276.

26. EV TYCHIANVS 1. Tuscus, sub
Aureliano. Pla. an. 1. mens. 1. di. 1. Volat. an. 8.
mens. 10. Euseb. 8. mens. Philippus Heremita-
nus an. 8. Et amplius ecclesiast. hist. men. 10, etc.
Is temporibus suis per loca diuersa 342. alij
3600. alij 344. Sabellius tantum 300. ponit,
martyres proprijs manibus sepeliuit. Platin. 1.
Vacat sedes di. 8.

Hic etiam statuit, ut cum dalmatica aut co-
llobo martires sepelirentur, Euseb. li. 7. ca. 7.

Accusationem coram iudice scripto fieri ius-
sit, Volat.

Extant decreta eius apud Gratianum 20. q. 1.
2. c. statuimus.

S. Anasta.

S. Anatastasia passa est 8. Calend. Ianuar.
circiter annum Christi 280.

S. Cris

S. Cristina uirgo in Tyro ciuitate Italia, pass S. Cristin.
 sa sub præsido Iuliano, sepulta in Tyro ciuitate
 à Christianis s. Calend. Augusti circiter annum
 domini 277. cuius corpus Venetijs in Monasterio
 Monialium S. Marci quiescit.

Circiter annum 284. Barthol. Carranza.

27. G A I V S, Dalmata: sedit an. 11. alij 15. alij
 20. mens. 4. temporibus Diocletiani Imperato-
 ris: Huius meminit Eusebius lib. 7. cap. 27. Vas-
 cat sedes di. 11. &c.

Sacros ordines, & amictendi usum, instituit
 Pol. lib. 4. cap. 7. alij IGINIO pōtifici assignāt,
 cum quibus in cōsentire & annuere minus pæ-
 nitet, nā sic fieri potuit, ut quod Iginus inchoa-
 uerat, CAIVS rite perfecrit, &c.

Idem clericos à seculari iudice exemit.
 Gradatim ascendere ad sacerdotiū sanxit. Cor-
 nipol. &c.

S. Simplicius, Faustinus, Beatrix Romano S. Simpli.
 nati sanguine, adeoq; Stemmata senatorio, mar-
 tyrizati sub diocletiano circa annum domini
 287. quorum corpora thecis reconduntur in
 Fuldensi canobio, &c.

S. Mauritius cum tota legione Thebaeo- S. Mauri-
 rum,

rum, occubuit 10. Calend. Octob. circa annos domini 286, alij 287.

S. Crispi. S. Crispinus & Crispinianus fratres passi sunt in Sueffionensi ciuitate Gallie sub Maximiano imperatore, agente Rictionario praeside, passi sunt 8. Calend. Octobris, &c.

S. Demet. S. Demetrius apud Theffalonicā coronā martyrij promeruit, passus secundū Vsuardū 7. Cal. Nouēb. secundum Adonē 8. Idus Octobris &c.

S. Primus Felicia. S. Primus & Felicianus martyres passi sunt in ciuitate Numentana, circa annū domini 286, 5. Idus Iunii, &c.

28. S. MARCELLINVS, Romanus: patre Proiecto, Diocletiani Dalmatæ obscuro loco nati, & Maximiani temporibus fuit, sedit an. 9. (Alii an. 14. mens. 4.) mens. 2. di. 16. Hic metu supplicij Christum negauit cum Petro & Idolis sacrificauit: postea uerò in Sinuessā urbe congregatis 180. Episcopis, errorem suum dixit, poenitentiam egit, (à nemine hominum damnabilis se damnauit) ad Ecclesiam rediit: & tandem martyrio coronatus cum Claudio Cyrino, Anthonino Christifidelibus: uacat sedes di. 25. (pos 5.

Creauit presbyteros 4. Diaconos 2. Episcopos
Hic titulos 25. in VRBE constituit.

An.

Ancyranum concilium post tempora Marcellini, circa annum domini 308.

Ancyra ciuitas Galatiæ.

Sub hoc pontifice tantam Christiani persecutionem passi sunt, quantam alias nunquam, Platina teste, uide ecclesiast. histor. lib. 8. ca. 2. & 3. & c.

Circiter annum 304.

MARCELLVS, Natione Romanus, patre Benedicto, Ex regione Viæ Latiæ, sedit an. 5. alij men. 6. di. 21. adijciunt: à Maxentio damnatus, uacat sedes di. 20.

29

Statuit concilium generale & œcumenicum non posse seruari sine auctoritate Rom. pontificis.

Idem elegit 15. Cardinales, propter sepulturas martyrum, & Baptismum: Cornip.

Ex Marcellino & Marcello quidam unum duntaxat faciunt, ne hic quoq; aliquid offendaris candide lector.

S. LVCIA uirgo Syracusana & martyr, S. Lucia. efflauit animam, transfixo gutture, anno domini 310. sauiente Maximiano & Diocletiano, cuius meminit Hermannus Contractus, & c.

Anno 309.

EVSE

EVSEBIUS, *Græcus*: sedit an. 6. mens.
1. di. 3. Volat. & Cornip. an. 2. men. 6. di.
25. Euseb. mens. 7. Alij an. 1. alij 3. alij 2.
&c. Temporibus Constantini: uacat sedes di. 7.
alij 1. &c.

Episcopos exemit à Laicorum accusatione,
exceſſa fide. Cornip. &c.

Idem qualis esse debeat mensa episcoporum
præscripsit, Miranden.

Sub hoc crux domini nostri **I H E S V**
CHRIST I. 5. Nonas Maij inuenta est, &
festum de ea celebrandum instituit. De signaculo
crucis, August. Tracta. in Ioan. Euang. 118. Et
in psal. 30. concio. 2. item, in Psalm. 141. & de
sanctis sermon. 19. &c.

Anno 312.

MELCHIADES, (alij Miltiades)
Apher. sedit an. 3. Alij an. 4. mens. 7.
di. 9. Martyrizatus iussu Maximiani
uacat sedes di. 17.

Hic ieiunium prohibuit die dominico, & Ios
uis, quia sacri dies ethnicis, Volat.

Sub hoc confluit concilium Neocæsariens
se, &c.

Quatuor

Quatuor coronati Romæ passi sunt sub Dio 4. Coron.
eletiano Imperatore, tempore Melchiadis S. Sebastia
PP. cuius etiam tempore floruit S. Sebastianus. anus.

Anno 324. redempti orbis. Alij 317. Miran.

315. alij 339. &c.

32. SYLVESTER 1. Romanus, patre Rufa
fino: sedit an. 23. obdormiuit pridie calend. Ia
nuar. Anno ab VRBE condita 1091. tempori
bus Constantini: fuit exul in mōte Soracte per
secutiones fugiens Imperatoris, ubi in cauernis
petrarum cum suis clericis latitabat, postmodū
rediens cum gloria baptizauit Constantinum,
&c. Vacat sedes di. 15.

Is PP. uanorum deorum memoriam abhora
rēs, dies hebdomadæ qui antea nominibus solis,
Lunæ, Martis, Mercurij, Iouis, Veneris, et Sa
turni dicebantur, ad numerum feriarum diges
sit, Poly: lib. 6. cap. 5. Feriarum meminit Beth
leemites. Vna sabbati dies dominica (inquit D. Hiero. He
Hiero.) intelligenda est: quia omnis hebdomada dibiæ q. 4.
in sabbatum, et in primam & secundam, & ter
tiam, & quartam, & quintam, & sextam sab
bati diuiditur quam Ethnici, idolorum clemen
torum nominibus appellant.

Idem Syluester rogatu Constantini, diuo Pe
tro uincula.

Festum S.

Petri ad

tro uincula.

tro Apostolo cōstituit celebritatem, quæ ad Vincula nuncupatur. De primo festorum instituto, polyd. de Inuen. rer. lib. 6. cap. 8.

Cō. Nicæ.
num. 1.
princip.

Sub hoc Nicænū concilium, ubi 318. episcopi interfuere, in quo Arriana, Sabelliana, & Photiniana hæreses damnatæ sunt. Huius concilij dogmata quasi Evangelica recepta sunt. Gratianus dist. 15. Poly. lib. 8. cap. 5.

Con. Romanum.

Sub eodem PP. celebratum Romanum conc. præsentē Cōstantino intra thermas Domitianas cum 275. Episcopis, in quo denuo damnati, Calixtus, Arrius, Photinus & Sabellius.

Sub eodem sylvestro.

Elibertinū
Arelat. 1.
Gangrēse

Concilium Elibertinum, 19. episcoporum: Arelatense 1. Gangrēse, celebratum circa annum domini 324 in paphlagonia.

Arelat. 2.
Cartha. 1.

Arelatense 2.
Carthaginense 1.

Aureum diadema gemmis distinctum, Constantinus Imperator 1. Sylvestro obtulit, quod ille nō recepit, ueluti parum religioni idoneum, phrygia mitra caudida contentus: sed pontificum posteritas donum deinde principis haud aspernata est, uide Poly. lib. 4. cap. 7. &c.

S. M42

S. Maximini potentissima uetustissimaq. Benedictinae professionis Monachorum Abbatia, ex Abbazia Treuerica
 tra urbis Treuerica nigram uel Martiam portam, in ipso campo Martio, fundatur anno domini 333. Imperij uidelicet Constantini Magni 23. S. Maxi-
 Bruschi. mini.

Anno 336. Miranden.

MARCVS, Romanus, patre Prisco: sedit an. 2. mens. 8. di. 21. alij di. 20. temporibus Constantini: uacat sedes. di. 15. 33

Hic SYMBOLVM FIDEI cani praecepit. Episcopo Hostiensis consecrandi Romanum pontificem facultatem concessit.

Quid amplius sub illo actum, refert histor. tripart. lib. 4. cap. 1.

Sub hoc Iuencus Hispanus praesbyter, genere nobilis, qui tetraeuangelia hexametris uersibus Iuencus
 fere ad uerbum transferens 4. libris composuit praesbi-
 ter. Ecce. Moritur 3. Nonas octobris.

Anno 338. Miranden.

34. IULIVS. Romanus: sedit an. 15. (alij 6) de quo habes hist. tripart. lib. 4. cap. 4. uacat sedes di. 25.

M Tria

Tria cœmeteria & duas basilicas in VRBE
constituit, Plat. Volat.

Sub illo Romana synodus, in qua conueni-
runt 116. Episcopi contra Arrianistas.

Eufratas
cus hære-
ticus.

Amplius sub eodem Colonien. Synodus cele-
brata contra EVFRATAM Blasphemum & hæ-
reticum, qui Christum negabat deum: Hanc re-
cuscitavit nostris temporibus Seructus.

Tempore huius Arriana hæresis pluris-
mos læsit.

Concilia celebrata.

Antiochenum.

SARDICENSE, hist. trip. lib. 4. cap. 21.

HIEROSOLYMITANVM.

SYRMIENSE.

35. LIBERIVS, Romanus: temporibus Con-
stantij, filij Constantini magni, sedit an 6. (al. 10
mens. 3. (al. 8.) deportatur in exilium à Con-
stantio, noluit enim hæresi Arrianæ consentire,
uacat sedes di. 6.

Aetiani
hæretic.

His tēporibus maxima persecutio in clero.
Sub hoc tempore Aetius hæresis irru-
pit in uineam zebaoth.

Concilia-
bulum hæ-
reticorū.

Hac tempestate concilium prophanum (ino-
choatum ab hæreticis contra S. ATHANASI-
VM) in Nicæa Thraciæ,

Concilio

Concilium Laodicense in fine Liberij PP. celebratum, circa annum domini 364. habent al. an. 354.

36. FELIX 2. Romanus sedit an. 1. men. 3. (al. 4. di. 2.) à Constantio martyrio coronatur & cap. truncatur. An. 359. Mirand. habet an. 370.

S. Iohannes & Paulus martyres, domestici Constantie filie Constantini Magni, ROMANUS passi sunt 7. calend. Iulij, anno domini 363.

S. Gordianus martyr passus est circa annum domini 360. 6. Idus Maij.

Anno 371. Carranza.

37. DAMASVS, Hispanus: patre Antonio: Vir multe memorie, ingetis facundie, in amicos liberalis, prouincialibus iustissimus, glorie cupidus: Pl. sedit an. 18. me. 3. al. me. 2. di. 11. al. di. 10. temporibus Iul. Apud quē ueluti Notarius D. HIERONYMVS fuit in adolescentia sua, &c. Habet de eo histo. Eccl. lib. 11. cap. 10. Hic PP. ubi ex sacris ordinibus quinquies habitis, presbyter os unum & 30. diaconos. 11. Episcopos, 62. creasset, moritur ac sepelitur uia Ardeatina cū matre & sorore in basilica à se condita tertio Idus Decemb. D. wicel. uacat sedes di. 21. &c.

M 2 Hig

Hic adulterij infamatus, de obiectis sibi criminibus canonice se purgavit.

Macedoniani,

Circa hæc tempora conc. Constantinopolitanum 150. patrum, contra Macedonium, qui negabat spiritum sanctum deum esse, (Damasi auctoritatem sequuta est prima illa Constanti-

Constantinopoli: principale

nopolitana Synodus) celebratum temporibus Gratiani et Theodosij, & Cyrilli Hierosolymitani: Est Vnum ex 4. principalibus concilijs, et quidem proximum post Nicænum.

Sub eodem damaso celebratum concilium Valentinum 30. Episcoporum, &c.

Item Aquileiense.

Idem S. cōfessor multa laude dignus, adiutus peritorum uirorum studijs, choros cantantium ordinavit in ecclesia. Corn. Cantus ecclesiastici antiquitas ostenditur Philonis & Plinij testimonio, eccl. histo. li. 2. ca. 17. &c. derisores ac impugnatores horarum Canonicarum impugnat & prostrat Campensis eccl. hier. lib. 1. cap. 6.

Extat damasi epistola ad Orientis episcopos de damnatione hæreticorum.

Idem Appollinarem & Timotheum eius sectatorem exauthoratos abiecit ab ecclesia.

Idem Sabellium, Eunomium et Macedonium cum consectaneis anathemati subiecit, &c.

Anno

Anno domini 370. claruit Eutropius,
 sub Valentiniano & Valente principibus:
 Vir religiosissime conuersationis, in diui-
 nis scripturis ualde studiosus & eruditus,
 uide Iohannem Trittenhamium Abbatem Span-
 hemensem, &c.

S. M A R I A E ad martyres, Benedictini in-
 stituti magnificum cænobium infra Treuerim,
 conuersum & inchoatum est. anno 380. &c.

Anno. domini 388. Miranden. habet ann. 389.

38. S Y R I C I V S, Romanus: sedit an. 15. (a-
 lij 14. al. 10.) mens. 11. di. 25. temporibus Valen-
 tiniani & Valentis Augustorum super uniuersa-
 salem ecclesiam Episcopale ministerium susce-
 pit. Vacat sedes di. 20.

Digamus ne ad officium sacerdotis admitteretur
 cēsuit: etsi admissus, ab eo pelleretur, Po. Digami à
 lib. 4. cap. 8. August. de bono coniugali, ca. 18. exclusi,
 sacerdotio
 Hodie certè sunt qui polygamiam approbant.
 Quid statuerit amplius uide Plati. Sabelli &c.

Idem PP. normam ecclesiasticam per 16. ca-
 pita dedit Hiemerio Episcopo Tarraconen.

Sub hoc celebratum Concil. Telsense, contra
 Iouianistas Item, Conc. Carthagen. 2. habitū

M 3 circa

Concilia. circa tempora Siricii PP. tractans de celibatu
Telenſe. Sacerdotum & Episcoporum.

Carthagi- Item Concilium TAVRINATENSE tem-
neſe 2. 3. 4. pore Siricii PP. & Beati Ambroſii Episcopi
et 5. epi. 73. Taurinaſe. Mediolanenſe.

S. Georg. S. Georgius Chiliarchus militum, cuius ma-
nu fortiffimus deus Lerneam hydra, draco-
nem Lybicum uere contudit, capitis abſciſſio-
ne martyrium conſummauit circa annos domi-
ni 391. Calend. Maii. Hunc Graeci recentiores,
appellant Megalomartyra & Trophaophoru.

S. Micha. Apparitio S. Michaelis archangeli anno do-
apparitio mini 390. ſecunda apparitio facta 707. tem-
pore Childeberti Regis Francorum, & Iuſtinia-
ni Imperatoris, &c.

S. Alexius S. Alexius filius Euphemiani nobiliſſimi Ro-
mani, extremum diem placidiſſime clauiſit 16.
Cal. Auguſti circiter annum domini 388.

Anno 404.

Synodus 39 ANASTASIUS Romanus: ſedit an. 3. di.
Alexan- 10. temporibus Archadij. Sub hoc propter ſcri-
dri. pta Origenis in Alexandria celebrata eſt Syno-
Concilium dus. Hic ne debiles membrīs aut manci in ſacere-
Toletanum dotū numero reciperentur, uetuit, Vacat ſedes
Quomo- di. 21.

do non
initiarili
ceat. Ide m PP. ſtandum erecto animo dum
legitur

igitur Euangelion in Ecclesia, ordinauit, &c.

Circiter annum 408.

40. INNOCENTIVS 1. Albanensis: se-

dit an. 15. mens. 2. uacat sedes di. 22.

Sub hoc coepit haeresis, deū corpus habere asse-

res. Et Prædicatorū et Cataphrygarū et Pe-

ROMA à Gothis capta.

(lagij.

Catha-
phrigæ.

Pelagia.

Pacis osculum confectis mysterijs instituit.

nistæ.

Christianos inungi oleo sancto infirmorum,

confirmauit.

Hic episcopo Rothomagen. misit normann

ac regulam uiuendi, &c.

Hoc tempore S. Hieronimus Bethleemites,

S. Hieron.

Hungarus Stridonensis in Bethleem illustris ha-

bitat. Mellifluus item Augustinus floruit.

Extat epistola Concilij Carthagenen. ad in-

nocentium Papam: &c. quibus amanter in epi-

25. rescripsit, eos confirmans.

Sub hoc concilium Mileuitanum, huic inter-

Concil.

fuit Anselmus Ro. ecclesie Legatus contra Pel.

Mileuita-

S. Germanus episcopus Antistod. ex huma-

num.

nis ereptus pridie ca. Aug. circa an. dom. 422.

S. Simplicianus episcopus & cōfessor carnis

ergastulū dereliquit, uir diebus et uirtutibus ma-

turus, an. do. 415. Idib? Au. Mediolani sepult?

S. Simpli;

Anno 424.

M 4

41. Zozia

41. ZOZIMVS (alij Zosimus) Nazione
Græcus sedit annum 1. (alij 2.) (alij 8. di. 11.
alij 15.) sub Honorio & Theodosio Iuniore, Va-
cat sedes di. 11. &c.

Clericos à tabernis exclusit, Cornip.

Cereæ Cerei paschales Candela, ut dominicæ res-
urrectionis Sabbato per singula templa conse-
crarentur, Zozimus author fuit, Poly. lib. 6.
cap. 7. Nec sine grandi mysterio in consecratio-
ne Baptismatis Cereus adhibetur, ut significet
Exod. 13. tur hoc uere agi in Baptismate, quod præfigura-
tum est in transitu maris Erithrei per colum-
nam nubis quæ transeuntibus interdum uelamento
fuit, & noctu Syderei splendoris uicem supple-
uit. De qua dixit Apostolus, &c. Vide Canones
3. Cor. 10. Concil. Tole. 4. cap. 8.

Idem PP. circiter annum 424. Episc. Salo-
nitano quid agere debeat, iniunxit.

S. Alban. Sub hoc anno domini 425. S. Albanus Episc-
opus, strenuus athleta, martyrizatus.

Anno 425.

42. BONIFACIVS. 1. Romanus: sedit
ann. 3. mens. 8. alij mens. 4. di. 7. Vacat sedes
di. 9. &c.

Hic

Hic masculum non attingentem 30. annos à
sacerdotio cum FABIANO exclusit. Quia cre- Sacerdos
nouitius
30. annorū
do, ea fuit apud Hebræos, teste Hiero. in proœ-
mio in Ezechielem, ætas sacerdotalis ministerij,
etc. inquit Polydo. lib. 4. cap. 8.

His temporibus D. HIERONYMVS in
Bethleem uitæ cursu felicissime peracto, ad im-
mortalitatis lauream est euocatus, anno æta-
tis suæ 91. etc.

Sub hoc pp. Concilium Carthaginē. 7. per C. Cartha
38. Episcopos celebratum, etc. gi. 6. & 7.

Circiter annum 428.

43 CAELESTINVS 1. Romanus: Alij
Campanum dicunt, temporibus Theodosii Iunio-
ris. Sedit an. 8. (alijs an. 9. mens. 10. di. 17.) uacat
sedes di. 21. etc.

Hic Psalmos Antiphonis interstrinxit.

Introitus, Gradus, Tractus, offertoria: Com-
munionēs et orationes inseruit Missæ: inquit
Carranza, etc.

Sub hoc Concilium Ephesinum unum ex 4.
principalibus contra Nestorium: Synodus illa
Celestini Papæ sequuta est auctoritatem: Pigh.
lib. 4. cap. 14. etc.

M 5 Sub

Sub pōtifice hoc moritur B. AVGVSTINVS,
qui Arrianorum impietatem, Pelagianorū de-
mentem impudentiam, Manicheorum lasciuien-
tem religionem, Donatistarum, Sathanicum fu-
rorem, illarumq; hæresum vires contudit, atque
infregit. (pult.)

Nestoria-
ni.

Idem hoc tempore Nouatianos vi VRBE ex-

Nestorius hæresiarcha in MARIAM ma-
trem Dei blasphemavit. In hos Nestorianos san-
ctus pontifex, per Cyrillum Anathematis cen-
suram exercuit.

Idem pp. per Germanū Antistodorēsem Epi-
scopum, quem in Britāniam misit, hæreticis inde
fugatis, insulares ad catholicam fidem redegit:
Scotisq; subinde fidei doctrinam optantibus, Pal-
ladium episcopum dedit, ac demum eius studio
magna pars Occidentis (ut Platina tradit) ad
fidem conuersa est, &c.

Circiter annum 436.

44 SIXTVS 3. Romanus: Patre Sixto: sca-
dit an. 8. diebus 19. Martyrizatum alij dicunt.
vacat sedes di. 22.

Hic de obiectis sibi criminibus canonicè se
purgauit.

Sub

Sub ipso concilium Rhegiē. ab Episcop. 13. Con Rhe-
 Item : AGATHENSE in ciuitate Aga-
 tha in Gallia habitum, ab Episcop. 35. contra
 cleri: Acidam. Con. Aga-
 thense.

S. PATRITIVS Hiberniā, hodie Irlā S. Patrit.
 diam, ad fidem conuertit, &c.

Circiter annum 448. Iacobus Mennē
 lius habet, ann. 444.

45 LEO 1. Tuscus: sedit ann. 21. mens. 1. di.

13. Cuius sanctitas fuit, ut in concilio Chalcedo-
 nensi summa patrum omnium cōcordia, ter san-
 ctus acclamatus sit: moritur 4. Idus Aprilis, se-
 des uocat di. 8. &c. Carrāza.

Idem de obiectis sibi criminibus canonicē se
 purgavit, &c.

Hic Acephalorum hēresim multis epistolis ad
 Christifideles scriptis acerrimē confutauit.

Supplicationes siue rogationes primus insti-
 tuit: quas Latini Graiam secuti uocem, Lita-
 nias, dixerunt. Polydo lib. 6. cap. 11.

Creauit ex institutione sacrorum 81. presby-
 teros. Diaconos, 31. Episcopos 86.

Idem PP. Attilā retrō uertit, Quid, obsecro,
 unquā crudelius natura creauit Athila Hunno-
 rum

rum

Idem Gē
sericū mi
tigauit

rum rege? Artamen hic sanctitate huius Ro. pō
tificis uictus, Romanis pacem reddidit, & ex as
trocissimo hoste, humaniq; cruoris appetentissi
mo, unius hominis precibus mitissimus est factus:
nec minus ualuit nomen probitatis BENEDI
CTI Abbatis apud Totilam Gothorum regem
præferocem. Diuus item GREGORIUS
potuit Gothos ipsos iam Arrianos factos bonis
monitis ab errore reuocare: potuit & Anglos
sic mollire, &c.

Concilia.

SUB Leone concilium Arausicanum, tempo
re Theodosii iunioris, de Libero arbi
trio, &c.

VASENSE, in quo nonnullæ constitutiones
sancitæ sunt per 18. Episcopos.

ARELATENSE 34. Episcop. Martino
Augusto, Opilone & Vincomalo coff. 8. Idus
Iulij.

CHALCEDONENSE unū ex 4. ce
lebratum est præsentibus 630. patribus, tempo
re Eutychia. ribus Martiani Imperatoris, contra Eutychē &
fautorem eius Dioscorum Constantinopolita
num, &c.

ARAVSICANVM.

CARPENTORACTENSE.

TV

TVRONENSE provinciale, &c.

S. Virgines 11000. passe sunt apud Coloniam Agrippinam 12. Calen. Nouembris, circiter annum Christi 450. &c. 11000. Virgines.

Translatio corporis S. Martini facta est anno 14. Leonis primi pp. anno uidelicet 64. ab obitu ipsius sancti uiri.

Septem dormientes in Epheso expergefati, anno Domini 448.

Anno Christi 465.

46 HILARIUS, sardus: sedit an. 6. mēf. 3. di. 10. Temporibus Leonis, uacat sedes di. 10.

Sub hoc celebratum Concilium Romanū 50. ferē Episcoporum, &c. Item: Tarraconense anno 6. Theodorici Regis.

Idem pp. Pontificatum noluit esse hereditarium. Cornipol.

Episcopatus in Vienna Austriaca erigitur, Episcopatus Viennensis.
primum locum in Episcopatu sortitus est S. MAMERTINUS, &c.

Translatio corporis S. MARCI de urbe Alexandria ad ciuitatem Venetiarum facta est tempore Leonis Imperatoris Iustiniani Veneto- rum ductis, anno 465.

Circiter

Circiter annum 471.

47 SIMPLICIUS, Tiburtinus: ex patre Castino. sedit an. 15. mens. 1. (alij 2.) di. 7. uacat sedes di. 26.

Hic urbem ROMAM in 5. Ecclesias distribuit: quarum prima Petri. altera Pauli. iii. Laurentij. 4. Iohannis Laterani, nunc in urbe prima: quinta Mariae Maioris, &c.

Is nullum cogendum ad sacerdotium censuit.

Idem ne quis clericorum possessionem sacerdotij ab homine prophano suscipiat, prohibuit, Volat.

Circiter annum 486.

48 FELIX 3. Attauus S. Gregorij, Romanus: ex patre Felice. Sedit an. 8. (al. 9.) mēf. 11. di. 17. (al. 19.) Euag. 3. cap. 18. Claruit pp. temporibus Odoacris Regis usque ad tempora Theodorici regis. uacat sedes di. 6.

Quid sit dedicare, cessit, diemq; illam anniuersariam esse iussit: uide Chrysost. in Epistola ad Hebr. etc. & illud ex imitatione Hebræorum, qui eum quoque diem, testatur Iosippus, festum agebant. Poly. lib. 6. cap. 8.

Idem

Idē accusato induciat ad respondendū indulsit.

Anno 494.

49 GELASIVS, Apher ex patre Valerio uir sanctus atq; multæ sapientiæ, consilio sagax, pacis amator, delinquentibus clemens, castus, pudicus, eleemosynis largus: Ad quem etiam confugit Ioānes Alexandrinus Episcopus, &c. tēporibus Zenonis Augusti. sedit an. 4. (Cornipol. habet an. 6.) mens. 8. di. 18. (alij 17.) uacat sedes di. 7.

Collectas & gradualia iuxta aliquos, instituit: uolat.

Missa energiticis precationibus

Canonem & prefationes Missæ, prosas & exornatas, Hymnos canticis miscuit.

Sub eo Honorius seuus Vuādalorū rex Aphricæ, Arrianorū fauore in fideles gladio flammæq; seuendo fatigatus, 4965. relegatis, ecclesiæ & bona Arrianis tribuit.

Concilium EPAVNENSE prouinciale, cui interfuerunt 70. Episcopi.

S. REMIGIVS Episcopus Remensis tempore Clodouei 4. Regis Gallorum (circiter annū 485. alij 490.) in Gallijs claruit. Robertus Gasguinus lib. 1. de gestis Francorum, &c.

S. Remig.

S B Ca

Seccingē
se cœno-
bium.

Seccingenſe cœnobium 8. Canoniffarum, &
4. Canonicoꝝ, Fundatum eſt anno 495. à ſan-
cto Fridelino Scotorum regis filio, &c.

Anno 498.

50 ANASTASIUS 2. Romanus: ſedit
an. 1. (al. 2.) menſ. 11. (aliq 10.) di. 24. ex patre
Fortunato, tēporibus Theodorici regis & Ana-
ſtaſii impij (ab hæreticis ſeductus) Imperatoris
qui fulmine iſtus perijt. uacat ſedes di. 6.

Hunc pontificem Romanum quidam Acacio
(qui uiſcerum egeſtu penas luit) fauiſſe blaterāt.
Anasſium falſo infamatum à Gratiano, conuincit
Pighius, &c.

Circiter annum 499.

51 SYMMACHVS, Sardus: ex patre
Fortunato. Sedit an. 15. Menſ. 7. di. 28. (al. 22.)
temporibus Theodorici Regis, & Anaſtaſii Au-
guſti. uacat ſedes di. 7.

Hic, omni die dominico, & natalitijs marty-
rum, Hymnum GLORIA IN EXCELSIS,
dici ordinauit Plat. &c.

Idem multos captiuos redemit.

Fecit

fecit ordinationes 4. in V. R. B. E.
Statuit bona ecclesie non alienari, nisi magna
& pia causa exigente.

Nota.

Clericis consanguineas mulieres matris fa-
miliās admisit. Volaterra.

S. LEONHARDVS confessor apud S. Leōhar
Aquitanie prouinciam ciuitatem Lemonicensē
claruit tēpore Anastasii Imperat. quieuit 8. idus
Nouembris, circiter annum Domini 500.

Childebertus.

Clotarius.

Filij Clodouei, anno

Clodamirus.

Theodoricus.

Concilia.

ILERDENSE 8. Episcoporum, anno
15. Theodorici regis,

VALENTINVM prouinciale 6. Epis-
cop. in Valentia Hispania, &c.

Anno 514.

52. HORMISDA, Campanus: ex patre
Iusto, de ciuitate Frusnone: temporibus Ana-

N

stasia

32
stasii. Regibus charus: Hereticis exosus, & in
ecclesiam magnificus fuit. Sedit an. 9. di. 17. (al.
18.) uacat Sedes di. 6.

Nuptias publicas confirmavit.

Clerum composuit.

Græcos reconciliauit.

Manichæos oppressit.

Concilia.

AVRELIANENSE.

GERVNDENSE.

CAESAR AVGVSTANVM Episcopo-
porum 12. &c.

Boethius.

Tempore huius claruit Boëthius Sene-
rinus.

Anno 523.

33 IOHANNES 1. Tuscus: ex patre
Constantio, Sedit ann. 2. mens. 8. (al. 9. di. 17.)

Hic à Iustino Constantinopoli honoratus cæcum
illuminavit. Theodoricus Regis Gothorum paulo
post, (27. die Maij) in uulcani ollam deiectus,
iussu, carceris pedore, fameq; consumptus Ra-

Martyr.

uenna, martyrum numero est adscriptus: Quam
Theos

Theodorici scuitiam ultio diuina paulò post
(ut Platina tradit) est secuta, &c. uacat se-
des di. 18.

S. FORTVNatus Episcopus Tudertinus
claruit circa tempora Iustini Imperatoris, quie-
uit uir sanctus in domino pridie Eidus Octobris,
sepultus in ecclesia Tudertina.

Tempore Iohannis 1. Floruit B. BENE-
DICTVS. alij reijciunt illud ad tempora Io-
hannis 2. Ro. Pon.

Anno 525.

54 FELIX 4. Samius: ex patre Constans
tio: temporibus Iustiniani Augusti. Sedit an. 4.
mens. 2. di. 13. uacat sedes di. 3.

Hic Constantinopolitanum Patriarcham da-
mnauit.

Clerum à populo in templo discreuit: Sa-
bellius. Bonifacio 2. illud statutum adscribit Cor-
nipolitanus.

Idem PP. Dedicaciones altarium instituit.
Cornipol.

Tempore huius Episcopi Roma. heretici ca-
secti Blond. lib. 3.

Idem Diuis medicis Cosmo & Damia-

N 2 no

no templum ROMAE dedicavit.

Anno 529.

55 BONIFACIUS 2. Romanus: ex patre Sigebuldo, sedit an. 2. (al. 1.) di. 16. (al. 26.) temporibus Athalarici Regis haeretici, & Iustiniani Augusti. uacat sedes mens. 2. &c.

Ultra tres dies non uacare sedem, statuit. Platin.

Anno 531.

56 IOANNES 2. Romanus, qui & Mercurius, ex patre Proiecto de Calio monte, tempore Iustiniani Imperatoris, sedit an. 2. mēf. 4. (alij 6. dies adijciunt) uacat sedes die. 6. &c.

Cuius tempore Iustinianus Imperat. misit fidem suam in scripto sub Chirographo proprio ad Sedem Apostolicam per Episcopos Apatium et Deme trium, cum ingentibus donis auri, argenti & gemmarum, &c.

Sub hoc Concilium TOLETANVM 2. anno 5. Amalrici regis, &c.

S. Benedi. S. BENEDICTVS Nursinus Abbas Cassinensis, cum sorore SCOLASTICA circiter annum 535. Volat. li. 21. claruit. Porro si cui libet plura

plura de S. Benedicto nosse, is legat D. Gregorij
Dialog. lib. 2. à principio, &c.

Anno 533.

57. AGAPETVS 1. Romanus ex patre
Gordiano presbytero. sedit mens. 11. di. 18. alij
di. 21. Alij an. 1. alij an. 2.

Dominicas processiones instituit. Diem domi-
nicam pro reuerentia resurrectionis Christi abs-
que ullo opere seculo colite: sanctorum solenni-
tates pro affectu celebrate, &c. inquit Augusti-
de rectitudine catholi. conuersa.

De huius pontificis uita ac morum sanctimo-
nia Gratianus dicit. Agapetus pp. Vas catholi-
cum. Euangelij tuba: præco Iustitiæ, &c.

Pontifex ille rogatus à Iustiniano Cesare, ut
sententiam & doctrinam Euthicianam cōfirma-
ret: Respondit. Putabam ad Christianissimum
principem accessisse me, sed plane te Dio-
clezianum repperi. Qua libertate mascula
loquendi percussus Caesar, fidem amplexus
est.

Idem sacra altaris, sedisq; uelamina, sacrile-
gis Anthemij infecta fabulis, suis Catholicis præ-
cibus deleuit.

N 3 ME

Vide Ter-
tullia. li-
bro adu-
xorem al-
tero.
De conse-
dist. 1. A-
gapetus.

MENAM in Episcopum Constantinop.
ordinavit.

Vide poly
do. lib. 6.
cap. 11.
Nota.

Orientis Episcopos hæreticos e suis sedibus
Apostolica auctoritate detruxit, &c.

Sub hoc Constantinop. Synodus 5.

Circa hæc tempora pastores quædam uerba
Canonis sancti proferentes super panem, miserè
interierunt. Cornipol. &c.

Abbatia
in ualle
Gregoria.

MONasterium in Valle GREGORIANA
propè Vogesi montana, ordinis S. Benedicti fun-
datur circiter annum 534. dotatur à Childerico
anno 660. &c.

Anno 535.

58 SYLVERIVS, Campanus: ex patre
Hormisda Episcopo Romano, ex matrimonio tas-
men natus. Sedit an. 1. mens. 5. di. 11. de SILV-
RIO Sab. En. 8. lib. 5. A Theodora Augustina
exilium trusus, ad Potentiã Insulã, in qua et exu-
lans obiit, steterat enim contra Anthimum hæ-
reticum Constantinopolitanum, Eutrop. lib. 16.
uacat sedes di. 6.

59 VIGILIVS, Romanus: ex patre Ioanne
consule. Hic Constantinopolim Theodora im-
peratricis iussu tractus, in quinta Principe syno-
do contra Theodorum Constantipoli, Patriarcham,
cham,

cham, Eutych. & Arrio dissentiens, flagris expia Syluerij
rauit, sanctis adnumeratus est: Eutropius li. 16. PP. exitus
exulasse dicit. Sedit an. 17. mens. 6. di. 26. uacat
sedes di. 15. &c.

Concilia.

AVRELIANENSE 2. 3.

AVERNENSE.

CONSTANTINOPOLITANA 5.
nodus 5. circa tempora, Agapeti, Syluerij, & Vi
gilij, &c. contra Petrum: Anthimum: Seuerum
& Zoaram haereticos.

Circiter annum 553. alij habent 557.

60 PELAGIVS 1. Romanus. Sedit an. 11.
(alij 10.) mēf. 10. di. 28. (al. 2.) uacat sedes mēf.
3. di. 20. temporibus Iustiniani, &c.

Circa haec tempora Concilium AVRE
LIANENSE anno Christi 557. Totila re
gis temporibus.

Idem PP. 7. Horas canonicas confirmavit.

Cornip.

Mortuorum memorias Missae adiecit. Am
brosius modum exequiarum ab Hebraeis fluxisse

N 4 ad

ad posteros autumat; qui Iacob demortuus
40. dies, & Moysen 30. luxere.

Hereticos seculari potestate Coercendos in-
dulgit.

Quadragesimali tempore sacerdotibus hora
9. sacrificare concessit. Plat. Volat.

Concilia.

PARISIENSE.
AVRELIANENSE 4. 5.
TYRONICA 2. Synodus.

Sophia templum edificatum his temporibus.

Narses ROMAM occupavit: Blond. 1.
Poly. lib. 6. cap. 9.

CLotarius 1. Galliarum rex, anno 569.

Huius filij.

Cherebertus parisiiorum.
Sabelli En Chilpericus sueffionum. }
nead. 8. li. 5 Guntrānus Aurelianensiu } 565.
Sigibertus Mediomatricu }

Pannonia Hunis committitur. an. 568.

ALBOINVS rex Longobardorum flo-
ruit. Diaco. lib. 2. cap. 7. &c.

Circiter annum 553.

IO ANA

61. IOHANNES 3. Romanus: de patre
Anastasio illustri, sedit an. 12. (alij 11. di. 26.)
temporibus Iustini iunioris Imperatoris, uacat
sedes mens. 10. di. 3.

Restaurauit Camiteria martyrum. Corni.
Temporibus huius Armeni Christum rece-
pere. Platin.

Monoth.

Monothelita stygijs se extulere undis: Vo-
lat. lib. 17. Antropol. &c.

S. LEODEGARIVS episcopus pas- S. Leode-
sus tempore Childerici circa annū domini 580.

Anno domini 576.

62. BENEDICTVS 1. Romanus: uir san-
ctissimus, Paul. diaco. lib. 2. cap. 8. &c. ex pa-
tre Bonifacio, tempore Mauritij Imperatoris.
Sedit an. 4. mens. 1. di. 28. (al. 18.) Vacat sedes
mens. 2. di. 10.

ROMAE hoc tempore desitum Latine lo-
qui. Sab. Enne. 8. lib. 5.

Sub hoc Imperator Persas diuicit. Eua. lib.
5. cap. 12. &c.

Anno 580.

N 5

63. PELAS

li. 3. ca. 10. 63. PELAGIVS. 2. Romanus tempore Mar-
ritij Imperatoris, diaco. sedit an. 10. (al. 11.)
men. 2. (al. 10.) di. 10. (al. 2.) uacat sedes men.
6. di. 20.

Hic PP. Basilicā S. Laurētij martyris extruxit.

Septem Horas canonicas confirmavit, Poly.

lib. 6. cap. 2.

Conclia.

HISPALENSE.

TOLETANVM 3.

MATISCONESE 1. 2.

IVVAniense monialium cænobium extra

muros Salisburgensis ciuitatis, fundatum est cir-
ca annum domini 583.

Sub hoc pontifice MAVrimonasterium an-
tiquitus Cella Leobardi, Cænobium Benedicti-
ni Instituti iuxta montana Vogasi, inauguratum
est anno domini 583. sub illustrissimo Francorū
in Austrasia Rege Childeberto: præest & pro-
dest hodie & monasterio & Cænobitis GASPAR
RIEGKHERVS Vir doctus, studiosorum Me-
cenas, & omnis pietatis Christianæ Antistes.

Saxones cū sueuis cōgressi, superantur. Blö.
lib. 8. cap. 1. Inundatio aquarum Romæ orta.
Sabelli. Plat.

Anno

Anno 590. Benedictus Vernierus

an. 592. D. VVICELI-

VS an. 619. habet.

64 GREGORIUS. i. Romanus, cognomine Magnus: Anno Christi 600. Corn. Ex patre Gordiano uiro senatorio sedit an. 13. mens. 6. di. 10. pontificatus sui moritur, 4. Idus Martij. uacat sedes mens. 5. di. 19.

Hic se SERVVM SERVORVM dei scripsit: Quando & uniuersitatis conditorem seruilem accepisse formam, ut nos sanguine suo liberaret, legimus.

Paul. dia.
lib. 4. ca. 9.
Papa seruus seruorum.

Hunc pontificem Lutherus excucullatus Saxo, anno domini 1545. catholicum Ro. ecclesie episcopum pronunciauit.

Idem PP. exposuit Homilias Euangeliorum 40. in Hiobum scripsit libros 35. In Ezechielem homilias 22. Cantum in ecclesia reformauit.

Maiores Letanias instituit, Pol. li. 6. ca. 11. &c. dies autem Rogationum habemus ex instituto Mamertis: olim Litaniae istae ualde religiose agebantur: ita ut non solum ab esu carniū. sed et ab omni comessatione penitus abstineretur, et populus cum clero, uestibus preciosis depositis, in sacco et cinere procederet, pedibus discalceatus, in comune dicentes Kyrieleyson. Et cum contritione cordis rer.

Maior Letania instituta.

Vide Pol. lib. 8. cap. 1. de inuentione rer.

Iacob. 1.
Vide Ter
tull. in A-
pologe,
cap. 39.

cordis deum exorantes, pro peccatis, pro pace,
pro peste, pro conseruatione frugum, et pro ce-
teris necessitatibus, suspicientes in caelum, unde
quicquid est boni, à patre luminum descendit, et
uocatis & imploratis gloriosissima dei matre,
& omnibus sanctis in precum suffragium, &c.
Ecclesiae Litaniae fundantur Luc. 18. 1. Thessa-
lo. 5. &c. Sic Legimus anno 30. Imperij Theo-
dosij, terramotus magnos fuisse Constantinopo-
li, per 4. menses: Sed Letanijs peractis cū Pro-
culo episcopo, cessauit quassatio, Vrspergensis.
Hac ergo uis deo grata est, inquit Tertullianus
in Apolog. cap. 3. &c. Inter Λιτανείας autem
& ἑξομολογήσεις hoc differt, quod Exomo-
logeses pro sola peccatorum confessione agan-
tur: Litaniae uero indicuntur propter rogan-
dum deum, & impetrandum in aliquo miseri-
cordiam eius. Vide concil. Maguntia, cap. 32.

Sub Gregorio celebrata sunt duo Concilia
ROMAE, quae habentur in registro li. 4. ca. 88.
Celebratum sub eodem LATERANENSE.

Paul. Dia. uide Sabelli. En. 8. lib. 5.

li. 3. ca. 120

Britanni ad fidem Christi conuertuntur,
per Augustinum Mellitum, Hūc miserat Anglis
D. Gregorius.

Gotthi

Gotthi Gregorij opera ad unionem catholi-
cae fidei rediere.

Extat pulcherrima Epistola D. Gregorij
Papae quā misit Theodolindae reginae Longobar-
dorum P. Dia. lib. 4. cap. 3.

Idem PP. Eutychium Episcopum de resur-
rectione errantem superavit P. Dia. de re. gest.
Longo. lib. 3. cap. 7.

S. Maximianus Episcopus Syracusanus vita S. Maxi.
et miraculis claruit tempore B. Gregorij PP.
quieuit 5. Idus Iunij. Vide Gregor. 3. dialog.
cap. 36. &c.

S. Amantius presbyter apud Tyfernam, S. Aman.
claruit tempore S. Grego. PP. quieuit in pace
pridie non. Nouembris. Hae. D. Greg. 3. dialo.
cap. 30.

S. Menas confessor in Samnij prouincia flo- S. Menas.
ruit hisce temporibus. uide Gregor. 3. dialog.
cap. 26.

Anno 603.

63. SABINIANVS, Tuscus, sedit an. 1. men.
5. di. 9. Vacat sedes mens. 10. di. 20.

Hic diem et horas Campanarum pulsu dis-
stinxit: Platin. Polydo. lib. 6. cap. 12. &c.

Ann

Anno 605.

66. BONIFACIUS 3. Romanus sedit mens. 8. di. 28. Cornipol. uacat sedes mens. 1. di. 6.

ROMAE synodum 72 Episcopon celebravit, in qua præter alia statuit ne ante triduum mortuo pontifice alius creetur. Plat. Sabelli.

S. Iohan.
Eleemosi-
narius.

S. Iohannes Ἐλεῖμων (alludens nimirum ad sermonem Christi, Luc. 16.) patriarcha Alexandriae natus, claruit temporibus Phoce imperatoris, quicuit in Christo 3. Non. Februarij circa annum domini 605. scribit huius uitam Leontius episc. in Cypro. &c.

Anno 606.

67. BONIFACIUS 4. Marsus sedit an 6. mens. 8. di. 12. uacat sedes mens. 7. di. 25.

Hic PP. templum omnium deorum Pantheon à M. Agrippa constructum, mutato nomine MARIE & omnium sanctorum uocauit, excluso malorum demonum cultu locum expiauit: & Phocæ Imperatoris permissu, ad 4. Iduum Maij sacrauit, Blond. lib. 9. In hoc templo quidam cecus dictauit: Gaude Maria, & lumen recepit: Cornipol. &c. Gregorius deinde 4. fertur fuisse author, ut id sacrum Cal. Nou. celebraretur.

Sub

Sub hoc Acephalorum hæresis repullulat.

S. VEDastus episcopus Atrebatensis, pauper S. Vedastus
res pauper ipse dilexit, uerbo & exemplo e
paganismo ad Christianismum multos ubiq; con
uertit, cooperante domino circiter annu 600. Nicolai
in pace requieuit. 8. Idus Februarij. Hodie huic perenoti
præest Nicolaus Perenotus Granuellanus uir episc. Atre
eruditus, in rebus agundis raram quandam pru- baten. en-
dentiam & dexteritatem possidet, in difficilli- comion.
mis uero negotijs industrius & indefatigatus.

Anno domini 612. S. Rupertus Vangionum Bauaria
antistes Theodonem ducem Bauarorum ad fi- conuertit
dem Christianam conuertit. tun. 11. 5. 3

Anno Christi 615. alij 613.

68 DEVS dedit seu Theodatus Romanus sedit
an. 3. (al. an. 4.) di. 23. ex patre Stephano sub-
diacono: Vir sanctitatis eximie, temporibus
Heraclij. uacat sedes di. 13.

Sub hoc celebratum concilium ANTISTODO-
rense.

Idem puellis prouectæ ætatis suos patrinos Mahome-
prohibuit. tus Arabs

Secta Mahometica repullulat.

Isidorus episcopus Hispalensis Leandri suc- Alcorani
cessor floruit. stus.
Isidorus.

Anno

Anno 617.

69. BONIFACIUS V. Campanus: tempore Heraclij Imperatoris, sedit an. 5. mens. 9. adiiciunt al. di. 10. uacat sedes di. 13.

Hic delinquentibus templa & aras Asyla constituit.

Vt sacrilegi ubiq; telo anathematis plectantur sanxit. Sabelli. Volat.

Idem Martyrum reliquias attrectare, Acoluthis prohibuit.

Huius temporibus S. GALLVS claruit.

S. Gallus.

Anno 622.

70. HONORIUS, Campanus. Ex patre Petronio uiro cōsulari, Vir largus erga pauperes. Monotheliticæ hæresis primus damnator. sedit an. 12. adiiciunt alij mens. 11. di. 7. Vacat sedes mens. 7. di. 8.

Hic festum exaltationis S. Crucis instituit, cuius exaltatio facta est sub Heraclio 18. Calen. Octobris, circiter annum 620.

Sancti Hadriani ecclesiam aeneis tegulis operuit, Cornipol.

Eundem Honorium ab omni nota hæresis uina dicat

dicat catholica B. Agathonis Epistola. Cāp. li.
4. cap. 8.

Concilia.

TOLETANVM 4.

HISPALENSE 2. sub die Iduum Nouembrium
tempore sisebuti regis.

TOLETANVM 5. & 6.

BRACARENSE 1. 2. &c.

Cantabrigia insignis academia sub Honorio
erecta.

Heraclius à Monothelítica hærési resipiscēs,
regulam orthodoxæ fidei suscipiens ab Hono-
rio, ad studia Matheseos se conuertit, & Iu-
deos omnes in suo imperio baptizari cura-
uit.

Album castrum seu weissenburgum, monaste-
rium instituti Benedictini primaria Germaniæ
ferè Abbatia, fundatur anno 623. dotatur uerò
an. 664. à Dagoberto.

Abbatia
weissenb.

Isti 3. pontifices sub Heraclio Impe.

57. an. Christi 612.

1.

71. SEVERINVS, patria Romanus, patre
Labieno: Vir singularis pietatis & religionis,
amator pauperum, sedit ann. 1. (alij mens.
11. di.

S. Natalis

11. di. 4.) uacat sedes mens. 4. die. 30.
S. Natalis confessor tempore Seuerini PP.
Romæ claruit, uitæ suæ finem imposuit pridie
calend. Nouemb. &c.

II.

72. IOHannes 4. Natione Dalmata, patre Ve-
nantio Sedit an. 1. alij. 3. ann. alij mens. 9. di. 18.
uacat sedes mens. 1. di. 13.

Not

Hic multa milia hominum redemit de seruitu-
tute, thesauris ecclesiæ, per Histriam & Dalma-
tiam, Cornipol. &c.

III.

73 THEodorus 1. Græcus, ex patre Theodoro
Episc. Hierosolymis oriundo, natus : Amator
pauperum, largus, benignus super omnes, &
multum misericors. Sedit ann. 6. mens. 5. Plat.
adijciunt alij di. 8. uacat sedes. di. 20. &c.

Anno 643,

74 MARTINUS 1. Tudertinus prouincia Tusciae
Hunc quidam uolens confodere extracto gladio
cecitate percussus est, Cornipol. Idem S. ponti-
fex propter Veritatem in exilium missus, ubi
multa miracula operatus, à Constantino 4. Im-
perat. Qui à Paulo hæretico sic persuasus. Sea-
dit an. 6. adiijciunt al. mens. 1. di. 20. al. di. 26.
uacat sedes di. 28. &c.

Concie

TOLETANUM. 7. 38. episcop. Explicit.

LATERANENSE Episcop. 105. contra Paulum
Constantinopolitanæ urbis Episcopum hereticum &c.

TOLETANUM 8.

TOLETANUM 9. Calend. Nouemb. ab Episcop. 16.

TOLETANUM 10. ann. 8. Reccesvunthi regis.

S. Iodocus sub Constantino filio Eraclij & S. Iodocus
Eudoxie, circiter annū 643: heremiticam vitam elegit.

Rhodus à Saracenis capta. Sab. Ennead. 8.
lib. 8. &c.

Episcopatus ARGENTINENSIS.

Sub Martino 1. præfuit & profuit S. Amandus 1. Episcop. Argentinens. ob uirtutem
merito Amandus, anno Christi 596. obiit ex febre anno ætatis suæ 90. octauo Eidus februarij:
de quo Robertus Gagninus lib. 3. de gestis Fræcorum. Sub hoc Episcopo Argentinens. Cænobi-
um Schutteranum fundatur. Offenburgum extruitur. NEUWYLER fundatur, & saltzense cænobi-
um, &c.

S. Amad. primus
Antistes Argentoratensis.

Schuttern. Offenbur. Neuwiler. Saltzen: extrun-
tur.

O 2

Succesa

Succeffores habuit S. Amandus.

2. IVSTVM. ann. 2.

3. MAXIMINVS. an. 8. sedit in episcopatu.

4. VALENTINVS, an. 5.

5. SOLARIVS. ann. 6. &c.

Episcopatus Argentinensis supra 14. in longitudine: ac 7. in latitudine miliaria non habet. Floruerunt à multis annis, in Episcopatu Argenteratenfi, multa diuersorum ordinum monasteria, ut de reliquis ordinibus taceamus solius ordinis. S. Benedicti, fuere Abbatia 11. &c.

Sed ad Martinum p. r. m. Hic uotum castitatis clericis imposuit in iugum suauitatis. Votum castitatis. De VOTO CASTITATIS. loquitur dominus Matth. 19. sunt Eunuchi, inquit, qui se castrauerunt propter regnum dei. Qui potest castrare capiat. Et Paulus 1. Cor. 7. de uirginibus praeceptum domini non habeo consilium autem do, tanquam misericordiam consecutus à deo, ut sim fidelis. Et iterum. Qui non iungit uirginem suam matrimonio, melius facit. Audis hic penes arbitrij libertatem relictum, siquidem uelis te perpetuae continentiae deuouere, castrare, consilium enim dans, indicat rem factum possibilem, nam circa impossibilia, nulla sit consula

consultatio. Proinde quod semel factum est, non
 erit prorsus impossibile. Atqui Christus apertis
 uerbis testatur & confirmat quosdam se castraf-
 se. Non igitur impossibile factu. Tentamur qui-
 dem à carne, at fidelis est deus, qui non patitur
 nos tentari supra id quod possumus, sed facit
 cum tentatione prouentum: Inter omnia Chri-
 stianorum certamina duriora sunt praelia ca-
 stitatis, ubi quotidiana pugna & rara uictoria,
 ait Augusti. in lib. de agone Christiano. $\pi\alpha\rho\theta\epsilon$ = Id est uir-
 $\nu\eta\gamma\tau\eta\gamma\epsilon\iota\gamma$, inquit Phocylides. Quum enim se- ginitatem
 mel amissa fuerit non facile recuperatur. Et Idē custodi.
 Phocylid. $\tau\omicron\delta\ \gamma\eta\gamma\ \alpha\lambda\upsilon\pi\theta\ \alpha\upsilon\delta\ \rho\omicron\varsigma\ \epsilon\varsigma\ \iota\upsilon\tau\upsilon\alpha$
 $\chi\omicron\upsilon\varsigma$, id est. Feliciter agit cui sine angore uiue-
 re contigit. Sic plato in Phedrone, in mortifi-
 catione carnis uirtuosum se gloriatur. Sic Chi-
 lon Lacedæ: inquit. $\epsilon\gamma\kappa\epsilon\alpha\tau\epsilon\iota\alpha\upsilon\ \alpha\sigma\kappa\epsilon\iota$, &c. Id est con-
 Libidinem ensem diaboli, uocat D. Hieronij. Vi- tinentiam
 de Ceciliū Cyprianū lib. de beata uita, HÆC exerce,
 est illa castitas & uirginitas. quæ uirorum car- Castitatis
 nes integre seruat, & in amaritudine pæni- laus.
 tentie motus malos castigat. Sicut enim nulla Vide Ioh.
 gemma gratior oculis uiridi smaragdo: Sic claruit an. clymacū
 hæc gratior est angelis & oculis domini. Quæ domini
 omnium regina uirtutum, soror angelorum, 341. 15. gra
 du. &c.

1. Cor. 7.

Cauilli
remotio.

Libidinum uictrix: Fidei trophæum: Hanc demones ex cordibus piorum nituntur euellere, sed mens & intentio indiuisa resistens eam custodit illesam. Qui casti sunt, inquit Paulus, indiuisi sunt: Templum sanctum domini sunt, Corin. 3. & quanto angelus homini est superior, inquit Damasc. lib. 4. tanto uirginitas est nuptijs honorabilior, &c. De continentia sacerdotali, Exo. 19. Hæc est illa CONTinentia, per quam cupiditas, seu appetitus, consilij gubernatione regitur: per illam modestiam pudor honestus clarum & stabilem comparat auctoritatem. At ogganniunt nasutuli. Aliquibus non est possibile secundum naturæ suæ inclinationem, seruare castitatem & continentiam, propter uehementem suæ carnis propensionem ad libidinem, longe magis ergo expedit illos habere uxores, unusquisq; suam, quam prolabi in concubinatum, aut consimilia probra ac flagitia. Responsio. Nemo adigitur aliena ui, aut cogitur ad suscipiendos sacros ordines Ecclesiasticos, sed cuiq; relinquitur liberum aut illis initiari, aut eos sinere ualere: Et ergo quicumque sacros ordines accipit, sua sponte & ultro seipsum legi continentiae & calibatus subijcit, &c. Sic Cyprian. martyr lib. de lingua

Singularitate clericorum, cap. 1. clericos, inquit, debere faminis non cohabitare Christus reuelauit & Leui 21. Moyses eadem insinuat: Scortum & uile prostibulum, inquit, non ducet Sacerdos uxorem nec eam quæ repudiata est à marito, quia consecratus est deo suo & panes propositionis offert. Sit ergo sanctus, quia & ego sanctus sum dominus qui sanctifico uos. &c. De continentia clericorum & uoto castitatis, uide 1. Reg. 21. Ioel. 2. Zach. 9. 1. Tim. 3. & 5. 6. 11. Hesa. 56. Sap. 8. Ro. 7. &c. August. Tractatu 13. in Euang. Ioannis. Epiph. contra Montanistas. pag. 194. & contra Catharos pag. 226. et contra Apostolicorum hæresim, pag. 243. Augustinum de bono uiduitatis, cap. 8. 9. 10. 11. Tertullia, lib. 1. ad uxorem. pag. 533. Et de Monogamia, pa. 599. Origenem Tracta. 18. in Matth. cap. 21. Origenem contra Celsum lib. 3. pag. 614. Cyp. lib. 1. epist. 11. Chrys. in 1. Tim. 3. Hom. 19. Ambros. ad uirginem lapsam cap. 5. & in 2. Co. cap. 11. Concilium Chalcedonense Cano. 15. &c. Quare continentia clericis sit indicta uide Hieron. in epistol. ad Oceanum, Et Ambrosium in epistolam ad Timotheum, ita scribentem. Veteribus iccirco hoc concessum est Leuitis & sacerdotibus uxores ad usum habere,

Nota

O 4 quia

quia multum tempus otio uacabant à ministerio
aut sacerdotio, Multitudo enim erat Sacer-
dotum, & magna copia Leuitarum. Et unus-
quisq; certo tempore seruiebat diuinis cere-
monijs secundum institutum dauid. Hic enim
24. classes constituit sacerdotum, ut uicibus
deseruierent. Vnde Abia octauam Classem ha-
buit, 1. Para. 23, cuius uice Zacharias fun-
gebatur sacerdotio, sicut continetur in Pa-
ralipome: Ita ut tempore quo non illos contin-
gebat deservire altari, domorum suarum
agerent curam. Vbi autem tempus immine-
bat ministerij, purificati aliquantis diebus
accedebant ad templum offerre deo. Nunc au-
tem 7. diaconos esse oportet, aliquantos
presbyteros, ut bini sint per ecclesias, &
unus in ciuitate Episcopus, ac per hoc om-
nes à conuentu feminae abstinere debere.
Quia necesse est eos quotidie in ecclesia pra-
sto esse, nec habere dilationem, ut post
conuentum purificentur, sicut ueteres.
omni enim hebdomada offerendum est, etis-
amsi non quotidie peregrinis, incolis tamen
uel bis in hebdomada: & non desunt qui pro-
pe quotidie baptizentur agri. Nā ueteribus ideo
cōcessum est, quia multo tempore in templo non
uideb.

uidebantur, sed erant priuati. Si enim plebis hominibus orationis causa ad tempus se abstinere præcipit, ut uacent orationi, quanto magis Leuitis aut sacerdotibus, quos die noctuq; pro plebe sibi commissa oportet orare? Mundiores ergo debet esse cæteris, quia Actores Dei sunt, &c. Hæc Ambrosius. Epicurici ergo habendi, non Christiani, qui non fatentur satius esse nubere, quam uri: (Ambros. ad uirginem lapsam, cap. 5.) Sed non minus errant ij, qui hodie se ecclesiæ reformatores obtrudunt, & propter abusum, à professione catholica deficiunt, &c.

Anno 650.

75 EVGENIVS I. Romanus, clericus à cunabulis, ex patre Ruffiniano. Sedit an. 2. (al. 3.) mens. 8. (al. 9.) di. 24. uacat sedes mens. 1. di. 28.

Hic ad delicta clericorum punienda, carceres Episcopis concessit: Volat.

Sub hoc C'ABILONENSE concilium in Gallijs celebratum.

ANNO 656. alij 653.

O 5 V le

76 VITALIANUS, aliàs Vitellianus, Signēsis pro-
uinciae Campaniae, de Patre Anastasio. Sedit an.
14. mens. 6. Impera. Constante. uacat sedes
mens. 2. di. 13.

Hic regulam ecclesiasticam ac rigorem (ut
mos erat) omnimode conseruauit.

Insignis templis cantum instrumentalem, sta-
guralem, et organa introduxit, Plat. Volat, &c.

Concilia.

Circa tempora Vitaliani, Concilium TOLE-
tanum 11. anno 4. Bambæ regis, 7. Idus Nouem-
bris.

BRACARENSE 3.

CONSTANTINOPOLYTANA synodus contra Sere-
gium.

S. Getrud. Rex persarū cū uxore Casarea & 40000.
hominum Constantinopolim proficiscentes, bat-
tizantur: Platin.

S. GERTRUDIS filia ducis Brabantiae agnos-

V. Beda. scitur, Volat.

BEDA uenerabilis floret.

S. Quinti. S. QUINTINVS martyr, genere nobi-
lis, ciuis Roma, apud Ambianum urbem sub
Rictionario praeside passus est temporibus dion-
cletias

cletiani & Maximiani: circiter annum uero Christi 657. pridie Calen. Nouembris huius anima ergastulum, leuatum est, Ambiani sepultus, &c.

Circa hæc tempora floruit S. ARBO^{gastus} ^{S. ARBO^{gastus} Episcopus Argentinensis: Sigibertum unicum filium Dagoberti suscitauit, sedit in Episcopatu ann. 27. obiit anno domini 668. alij 658. successorem habuit Rotharum.} ^{Rubiaco datur Arbogasto.}

Sub Dagoberto erectum est canobium alsaticum uulgo Eberschen Munster, ditissima Abbatia, huic hodie summa cum laude præest & prodest industrius & perspicax D. Matthias Koller Sueuus, omnium studiosorum Mecenas.

Anno 667.

77 ADEODATUS, Romanus: ex Monach. ann. 671. ponit Carranza: Vir religione & omni comitate præditus. Sedit an. 4. mens. 2. di. 5. temporibus Constantini Pogonati uacat Sedes mēf. 4. di. 15. &c.

Anno 672.

DOZ

78 DONVS, Romanus: ex patre Mauritio. sed
dit an. 1. (alij an. 2. alij an. 5.) mens. 2. (al. 5.) di.
5. (al. 3.) uacat sedes mens. 2.

Sub hoc conuocata est Synodus Constantino-
politana sexta, (alij ponunt ceptam sub Agatho-
ne, sub Leone uero 2. absolutam) contra Sergi-
um & consecratos. Qui impie docuerunt unam
uoluntatem & unam operationem in dispensa-
tione incarnationis domini nostri I E S V
C H R I S T I, &c.

Idem DONVS PP. tantum doctrina &
sanctitate uitae adeo floruit, ut Rauennatum ec-
clesiam iam pridem à ROMANA segregat-
am, Sedi Apostolica obtemperantem reddi-
derit.

Hic PP. Clerum in uarios ordines distinxit.

Atrium P E T R I marmore strauit.

Templa edificijs ornauit, Plat. &c.

Anno 673.

79 AGATHO Siculus, ex Monacho ponti-
fex creatur: uir adeo benignus & mansuetus, ut
uniuersis hilaris & iucundus comprobaretur, &
tantae sanctitatis, ut leprosum obuium factum
osculo suo statim liberauerit. Sedit an. 2. mens.
6. di.

6. di. 4. (al. 15.) uacat sedes an. 1. mens. 5. uide
Blondum. lib. 9.

Cōcilium TOLETANVM 12. circa hæc
tempora, anno primo Eringi regis.

Pestilentia ingens ROMAE orta, &c.

Anno 675.

80 LEO 2. Siculus, ex patre Paulo: uir in hu-
manis & diuinis scripturis sufficienter instru-
ctus: Græca & Latina lingua eruditus: Pauperū
amator. Sedit mens. 10. di. 17. uacat sedes mens.
11. di. 21.

Hic pallia gratis danda censuit.

Idem indies Baptisma fieri posse, concessit,
Volat.

Pacem dare post AGNVS DEI statuit,
Cornipol.

Idem cum DONO prædecessori suo, ana-
thematizauit Macharium Antiochenum Episco-
pum unā cum consecratis uolentibus unam tan-
tum in Christo uoluntatem fuisse.

S. FLORENTIVS 7. EPISCOP.
ARGENTI.

Circa hæc tempora claruit in Episcopatu
Argentinensi. S. FLORENTIVS scotus,

Ræ

*Rathilda filie Regis (à natura cecitate percussa) Dagoberti, uisum restituit. Rexit Episcopus
Hasela ex- truitur. Kirchheim donatur.*
tum an. 12. obiit anno Christi 676.

successores.

8. ANSOALDVS, an. 6.
9. BIVLFVS, an. 8.
10. MAGNVS, an. 5.
11. ALDVS tempore Heraclij, an. 21.
12. GAROYNVS, an. 7.
13. LANDEBERTVS, an. 6.
14. LOTHARIVS, an. 5.
15. RODOBALDVS, an. 3.
16. MAGNEBERTVS, an. 5.
17. LABYOLVS, an. 7.
18. GVNDALDVS, an. 4.
19. GANDO.
20. VTO, an. 6. &c.

81 BENEDICTVS 2. Patria Romanus: uir in rebus diuinis Doctissimus, cuius uita concordabat cum nomine, Cornipol. Seddit ann. 1. mens. 10. (alij 12.) uacat sedes mens. 2. di. 15.

Hic

Hic electionem pontificis liberam à Constantino impetrauit.

Anno 685. alij 679.

82 IOHANNES 5. Syrus: uir singularis religionis & mansuetudinis, Constantino Pogonato Impera. circiter annum domini 685. sedit ann. 2. (alij 1.) uacat Sedes di. 2.

Hic PP. summum pontificem consecrari ab OSTIENSIS. PORTVENSIS & VELITERANO Episcopis, uoluit. Volat.

Anno 680.

83 CONON, uel zeno, Thrax: uir deuotus, qui nunquam se causis ac actibus secularibus immiscuit. Sedit ann. 1. (alij mens. 11, alij 10.) Imperante Iustiniano: uacat sedes mens. 3.

S. KILIANUS celestis sapientie præco. anno S. Kilian. 688. Sub hoc Pertharis rex Longobardorum Italiae præfuit, Sabelli.

Anno 689. alij 681.

SER.

84 SERGIUS 1. Antiochenus, uir magna
sanctitatis an. ut supra electus. Sedit an. 13. (al.
14.) uacat sedes mens. 1. di. 20.

Hic AGNVS DEI Misse adiecit, Sa-
bell. Quod tamen Leoni 2. adscribit Corni-
poli. &c.

His diebus Rex Angli Saxonum C Edoaldus,
ad Christum conuersus est, & tendens Ro-
MA M, à B. Sergio PP. Baptizatus, Petrus no-
minatus est, Qui adhuc in albis existens, uitam
temporalem finiuit, recepturus à Deo sine fine
perpetuam, Vrſpergeñ.

VVICO Episcopus Augustanus 5. cir-
citer annum 686. Rexit. Episcopatum an. 18.
Succesorem habuit PERIOCHNE M Co-
mitem Brigantium, & hic an. 20. præfuit.

Circiter annum 698. Carranza
habet an. 690.

Martyr. 85 IOHANNES 6. Græcus. cedit an. 3.
uacat sedes mens. 1. di. 19.

Sub hoc floruerunt Strabo & Haymo Bedæ
fratres, &c.

Tempore huius Poncificis Saraceni occupa-
ta Libya & Aprica, transmissa Atlantico freto,
omnes

omnes Hispanias præter Astures & Cantabros occupant.

86 IOHANNES 7. Græcus sedit an. 2.
(aliq an. 3. mens. 7. di. 8.) uacat sedes mens. 3.

Isti duo Ioannes 6. & 7. uitæ integritate cō-

spicui extitere: Quorum unus Martyr. Alter

Oratoriū B. M A R I A E construxit. Cornipol.

S M A T T H I A E magnificum extra muros

Treuerenses cœnobium Monachorum Bene-

dictini instituti inchoatum est circiter annum

Christi 700.

87 S O S I M V S, qui & Sifinius, Syrus, sedit

di. 20. uacat sedes di. 17.

88 C O N S T A N T I N V S 1. Syrus, circa

ter annum Christi 700. Cornipol. sedit ann. 7.

adijciunt aliq di. 15. uacat sedes mens. 2.

Hic statuit ne Imperatoris hæretici nomē pu-

blicis aut priuatis scriptis reciperetur, Plat.

Sub hoc Concilium T O L E T A N V M 13.

anno 4. Regis Eringij: Mirandē.

Huic Iustinianus Imperatorum primus Con-

stantinopolim uenienti pedes osculatur.

Philippicus Bardeanes 70. Imperator occiso

Iustiniano & Tiberio eius filio, in hæresim Ho-

mousii lapsus, à Constantino Pontifice Romano

scismaticus declaratur, sab. 8. lib. 7.

P S. C.

Cœnobiū

S. Mathiæ

Treueris

cum.

Cōcil. To

leta. 13.

Iustinia-

nus pedes

pontificis

osculatur.

S. OSVAlDus, claruit circiter annum 703.
temporibus Tyberij 3.

ETHonis Cella Monachorum, hodie Ethonis monaste-
Monaste. rium, Benedictini instituti uetustissi. cænobiū ad
Nigram syluam propē Kentzingum nō procul à
Rheno situm, fundatū legitur circiter annū Chri-
E. ARG. sti 700. à Vuiggero, uel Vuigerno Episcopo Ar-
Vuiggero. gentoratenſi 21. Huic successit ANDELFridus
Andelfrid. Episcopus 22. qui profuit an. 4. &c.

Anno 708. Mirandē.

Gengeba- 89 GREGORIUS 2. Roma. ex patre Marcel-
cū extrui- lo, uir diuina scriptura eruditus, facundus eloquē-
tur circiter 724. tia, constans animo: ecclesiasticorum dogmatum
cui hodie defensor: et contrariorum fortissimus impugna-
preest sum tor, Leone Iconomacho Imperat. 68. Sedit ann.
ma cū lau- 16. (alij 17.) mens. 8. (alij 9.) di. 20. (alij 12.)
de Abbas 16. uacat sedes di. 15.

Gisber, ue-
repius 86
integrita-
te uitæ cō-
spicius. Sub hoc, synodus AVguste Vindelicorum ce-
lebratur, circiter annum 710. cui interfuit S.
Bonifacius.

Nota.

Idem pp. multos Germanos Baptismi causa
uenientes R H Omam suis manibus baptizauit.
Plat.

S. Bonifa. S. BONIFACIUS, Apostolus Germaniæ, his
tema

temporibus Archiepiscop. Moguntinus, ætatis
sue 60. circiter annum domini 755. à Frisiis occi-
sus: Sabelli. En. 8. lib. 7. Platin. &c.

M V R B A C h i u m, uel mortwegium, antiqui-
tus uerò peregrinorum uiuarium dictum, cano-
bium Benedictinæ professionis, in superiori AL-
satia, (dulcissima patria est) ad montana uosagi-
situm, fundatū legitur anno 724. alij 730. præ-
sident hoc nostro seculo illustris & pientissimus
princeps IOANNES R V D O L P H V S
Sthōr, liberalitatis & doctrinæ dotibus Reue-
rendissimus.

A V G I A diues uulgo die Reichaw, olim
Sindleosana, fundatur anno Christi 724. à S.
PRIMINIO Episcopo.

Inundatio maxima R O M A E his temporibus:
similis inundatio sub Clemente 7. anno do-
mini 1530. die 8. Octobris.

Anno domini 729. Carranzá.

50 GREGORIUS 3. Syrus, ex patre Iohanne: uir
mitissimus, ualde profundus in diuinis scripturis:
Græce & latine eruditus. Sedit an. 10. mens. 8.
(al. 9. di. 25. al. 24.) uacat Sedes di. 9.

Hic R O M A E Synodum celebrauit in qua
P 2 prope

Cænobiū
MVRBz.

AVGIA
diues, cæ-
nobium
Benedicti-
nū olim.

prope M. interfuisse leguntur episcopi, Pighi.
Iconomachi, & Iconoclastæ hac Leonem cum suæ impietatis assertoribus, ecclesiastico anathemati subiecit, & pestem illam sub Leone Iconomachorum atro carbone notauit, & ecclesiasticæ censuræ mucrone iugulauit circiter annum 718.

enim sibi constans græca leuitas & mobilitas. Nā Deus est quod imago docet sed nō Deus ipsa. Hæc recolas, sed mente colas quod cernis in ipsa.

Græce pictura ζωγραφία, id est, uiua scriptura uocatur. De imaginū usu Pighi. Eccl. hier. lib. 1. cap. 6. &c. Hanc insaniam (contra imagines) hodie reduxit et retexit recentior hæresis Iconoclasta.

Arrianum dogma in Hispania repullulat, Michael Ritijs.

Anno 2. Imperij Constantini Cosmas Alexandria patriarcha unā cum tota ciuitate à Monothelitarum cacodoxia redijt ad orthodoxiam.

Circiter annum 730. Toringis (Natio Gothorum.) Francones, S V E V I à S. Bonifacio episcopo, fidem Christianam amplexati sunt.

S. Bonifacius prius dictus FABARIVM, uel Fauarium, Germanice Pfeffers ordinis D. Benedicti in CHVRIENSI Diocesi, fundatur à S. Pyrminio anno 734.

Anno 740.

Z A

91 ZACHARIAS, Græcus: uir mitissimus
atq; suavis, tardus ad irascendum, Constantino & Archiepi-
Eirene Imperantibus. Sacerdotis summi sedem scopatus
possedit, an. 10. mens. 2. (al. 3.) di. 15. uacat se-
des di. 9. alij 12. erigitur.

Extat epistola huius pontificis Roma. ad S.
Bonifacium Archiepiscopum Moguntinensem. Ottilia.
S. OTILIA, tempore Hilderichi, regis
Francorum 14. sanctitate insignis habetur.

Circa hæc tempora anno Christi 479. fun-
datum est & erectum Monasterium SVAR- SVAR.
TZAHA ordinis S. Benedicti (nomen tunc ha- TZAHA
bens Arnolfsaugia) à Ruthardo comite Zarins-
genfi.

KiczingENSE monialium coenobium, Kiczingē.
fundatum est anno 745. coenob.

FULDENSE Monasterium fundatum et Fuldense
constructum est à S. Bonifacio anno 744. Monaste.

Anno 750.

92 STEPHANVS 2. Romanus, uir singu-
laris religionis prudentia. Sedit an. 5. adiungunt
alij di. 28. uacat Sedes di. 5.

Hic pp. Pipinum Francorum regem, & Ro-
manum patritium dixit.

S. BONIFACIVS Archiepiscopus Ma
P 3 gunti-

S. Bonifa-
cij sangui-
nem fude-
runt Bula-
tores.

S. Lāpert. guntinus martyrizatur Non. Iunij : Hic iussu
Stephani 2. Pipinum Caroli patrem unxit in re-
gem Galliarum.

S. LAMPertus Episcopus & Christi iudice,
passus est 15. Calend. Octob.

Pipinus Rex Parlamentum instituit, an-
no 757.

Circiter annum 760.

93 P A Vlus 1. Romanus. Sedit an. 10, mens. 1.
(al. 10.) uacat Sedes an. 1. mens. 1.

Nota. Hic carceres et Xenodochia intrans, miseror-
donis & placidis exhortationibus consolatus est.
Idem templa Christianorum consecrauit.
Volat.

Episcopatus { Monasterien.
Bremens.
Minden.
Halberstat. } erigitur. Corni-
pol.

S. DAniel Leuita & Martyr Padue (olim
Antenorea dicta) in Cathedrali ecclesia sepultus,
cuius corpus repertum & leuatum est anno do-
mini 767.

Anno

Anno 770.

94 CONSTANTINUS 2. tyrannicè Papatum inuadit, sed tandem zelo fidelium eiectus, euulsis oculis ignominiose pœnas dedit. Sedit mens. 1. di. 1. Carranza habet an. 3. mens. 5.

CAMPIDONENSE ordinis S. Benedicti canonicum fundatum anno 777. Primus Abbas Andogorius anno 782.

MARCMANNUS Episcopus Augustanus, præsuit an. 29. antecessorem habuit ZEISONEM.

Anno 771.

95 STEPHANUS 3. Siculus. Romanae sedi an. 4. præsuit, alij habent an. 3. mens. 5. di. 28. uacat Sedes di. 8.

Hic concilium LATERANENSE celebravit contra Constantinum pseudopontificem, in quo etiã statutum, nullum nisi per ordines ecclesiasticos, pontificatum posse acquirere. Item ut restituantur Icones templis, Plat. Volat.

Idem PP. in Litanij nudis pedibus incescit, Plat.

Anno 774.

P 4

ADRI-

96 ADRIANVS 1. Romanus. Sedit ann.
24. alij 23. uacat Sedes di. 3.

Hic in Lateranēsi atrio 100. pauperibus quo-
tidie uictum ordinauit, Plat.

Sub hoc Apostolicas tabulas obsignari cœptū.
Nam antiquius non reperitur sigillum plumbē,
Poly. lib. 8. cap. 2.

CAROLVS Magnus ROMAM ueniēs, expul-
gnato Desiderio Lōgobardorum rege, pedes pō-
tificis sedentis in loco Dei osculatur, Blond. Aca-
mil. &c. Idē CAROLVS MAGNVS ad de-
fensionem S. Roma. Ecclesiæ et ditionum eius, tes-
tamento obligauit filios, Campensis eccle. hier.
lib. 5. cap. 16.

Iconomas-
chi hæreti-
ci repullu-
lant,

Sub ADRIANO celebrata synodus 2.
NICæna cōtra Iconoclastas seu Iconomachos an-
no 781. imperantibus Constantino & Eirene
eius matre.

Idem pp. Tharasium Archiepiscopum Cons-
tantinopolitanum confirmauit 8. Calend. Ianua.
Eutropius lib. 23.

Desideriū Longobardorū regem, ROMAM pro
Ecclesiasti ficiſcentē, ADRIANUS PP. sub anathematis in-
ca censura terminatiōe prohibuit, ne Romanæ ecclesiæ ter-
cohibet ty ras ingrederetur, quæ apud ferocissimum atque
rannum, impium Longobardum tanti momenti extitit, ut
consue

confusus tacitusq; retrocedens Papiam reuer-
sus sit.

Præfuit huius temporibus ARGENTINENSIS ARGENTIN.
ECCLESIE HEDDO filius comitis Habensburgij, Heddo.
profuit ann. 8. obiit anno do. 780. Cui successit AULIDULFUS
AULIDULFUS epis. 24. In ordine: Rexit ann.
10. &c.

S. VVICTERpus, Episcopus Augustanus, Episcopi
sedit in episcopatu an. 16. tēporibus Caroli Ma Augusta.
gni, circiter annum 782. successorem habuit WICTTER-
TOSSONEM, Cui successit SIMPERTUS monazon- pus.
ta Muerbacensis, Caroli magni consobrinus. Toffo.
Hunc sequutus est HANTO comes de Andechs Simpert.
Vindelicus, &c. Hanto.

Sarones à Carolo magno domiti, conuersi
sunt ad fidem Christianam anno 785.

Oppidulum Brisgoicum ETTENHEIM
edificatum.

S. Magnus episcopus floruit.

S. Magn.

P. Diaconus Monachus cassinensis canobij,
ordinis S. Benedicti, Natione Italus, tempori-
bus Caroli Magni, an. dom. 780. Tritthemius.

Anno 798. Miranden.

alij 813.

P 5 97 LEO

57 LEO 3. Germanus: uir castus & integer
doctorum uirorum ita amator, (uide eutropi-
um lib. 23) ut eos undequaq; premijs alliceret
eorumq; consuetudine mirum in modum delectaretur
præterea uero ægrotos uisitare, Eleemosynas præbere,
prædicationibus incumbere ei peculiare fuit. Sedit an. 20. men. 5. di. 16. uisitat
sedes di. 3.

Nota.

Sub hoc concilium Moguntie celebratum,
anno salutis 813. Idibus Iunij. ubi statutum. Fidem
dem Sine operibus esse mortuam. &c.

Leonis Rom. Pontif. accusatores crimina-
toresq; Carolus Magnus capitali sententiæ ad-
dixit, eiusdem tamen benignitate & interuen-
tu saluati sunt.

Episcop.
Argentis:
Remigi.
Recco.
Aschaw
cænobiū
fundatur.

Emicuit circa hæc tempora in Episcopatu
Argentinensi REMIGIUS ALSATICUS episcopus
25. præfuit ann. 20. obiit anno Christi 803.
13. Calen. Apr. &c. erexit cænobium Aschou-
ue. Huic successit RECHO Episcopus. 26. Sedit
ann. 8.

Leberaw.

Remensis Synodus anno domini 813. cōgre-
gata sub Leone 3. per piissimum Carolum
LEBORACENSIS præpositura iuxta montana
Vogesi fundata à Carolo Magno, anno 814.

S. Guis

S. Guilielmus confessor dux Aquitaniae se
inclusit anno 806.

S. Guilielm.

Anno quarto Imperij Eirenae octava calen-
das Ianuarij, Indictionis nonae, Leo 3. tanquam
Ecclesiasticae hierarchiae princeps, Carolum re-
gem Francorum magnum coronavit, & Occi-
dentis Imperatorem pronunciauit, uide Eutro.
lib. 23.

Sub Leone celebratum concilium VVorma-
tense, alij rejciunt illud in ann. 1122. temporis
bus Henrici V.

Anno dom. 819. Carranza.

98 Stephanus 4. Romanus. Sedit mens. 8. al.
an. 3. mens. 7. uacat sedes di. 11.

Is in Galliam profectus est, coronavitq;
Aquisgrani Ludouicum Imperatorem: Eius fi-
lios reges creauit, Lotharium Italiae: Pipinum
Aquitaniae. Ludouicum Noricorum, Ioha. Car.

Anno 822. Miranden.

99. PAschalis 1. Romanus: Sedit ann. 4.
mens. 6. di. 24. Alij ann. 7. mens. 2 di. 17.
uacat sedes di. 18.

Sub

Sub hoc pontifice, S. Marci corpus Venetias
translatum est, Sabelli. En. 8. lib. 9.

Dania cōuert. tur Dania & SVetia ad fidem Christi conuer
si, Saxo grammaticus.

S. Cecilia. S. Cecilia Virgo & martyr passa est sub
Almachio Urbis præfesto tēpore Marci Aure
lij & Commodi imperatorum, 10. Calen. Dec.
Huius corpus leuauit Paschalis PP.

Anno 829.

100. EVGenius 2. Romanus. Sedit ann. 4.
adijciunt alij mens. 6. di. 42. ponunt alij tantū
ann. 3.

Sub EVgenio Synodus apud uillam Theodo
nis celebrata, per Carolum magnum congrega
ta, ad cohibendum præsumptionem quorundam
tyrannorum in sacerdotes domini grāssantium.

Nota.

Anno 833.

101. VAlentinus, Romanus: ex diacono. Sedit
di. 40. Plat. uacat Sedes di. 3.

Hiscē temporibus puella 12. annorum ac
cepta Eucharistia, sex mensibus in pane & aqua
ieiunauit, & deinde triennio ab omni cibo &
potu abstinuit, Cornipol.

Schwarz

SCHWARTZABA transfertur, tempore Vtoni
Episcopi Argentinensis 27. an. Christi 845.

Vtoni successerunt.

28 ERLEHARDUS, ann. 7.

29 ADELOCHUS, ann. 10.

Ann. 833.

102 GREGORIUS 4. Sedit ann. 16. sunt qui uolunt
post mortem eius, an. 18. mens. 7. di. 9. Se-
dem uacasse.

Vacat Se-
des di. 15.
Serui Chri
liberi ab
omni ex
actione.

Ne Christi serui ulla seruitute humana aut
ciuili tenerentur instituit.

Prouentus annuos singulis ecclesijs idem PP.
ordinauit.

Hic Festum omnium Sanctorum confirma-
uit, Plat. Volat. &c.

Festum
omnium
Sanctorum
S. Neode.

S. NEODOGARIUS seu Nycarius Abbas Vt-
tenburensis, in Episcopum AUGUSTANUM ele-
ctus est ann. 839. praefuit ann. 4. cui succe-
runt.

VDALMANNUS Sueuus.

VVICHERUS, Heluetiorum Apostolus.

LAUTO, Episcopus Augustanus 16. &c.

Domia

Srawen-
münster /
cænobiū.

Dominarum Monasterium in sinistra Lima
gi sitū, uulgo **Srawenmünster** 38 3ürich
fundatur anno domini 833.

MARIA Monasterium wormaciense, Cister-
ciensis hodie instituti, Nobilium puellarum
fundatum legitur an. 840.

Saxones zythobibuli à Ludouico uincun-
tur Plat.

Anno 849.

103 SERGIUS 2. Sedit an. 3. alij an. 2. di. 2. alij.
an. 2. men. 1. di. 3. sub Lothario primo cesare.
uacat sedes mens. 2. di. 15.

Hic primus pontificum nomen mutauit, cū
antea os porci diceretur, Plat. Quod ex imita-
tione Christi est factum, qui Simoni Bar Iona
nomen Petro indidit.

BERtholdus Episcopus 30. Argentinensis
profuit an. 7. successorem habuit V Tonem 2.
Sedit ann. 9.

Anno 851.

104. LEO 4. Sedit ann. 8. mens. 1. di. 4. uacat
sedes di. 15.

Hic

Hic PP. oratione præmissa Sarracenos Ro-
mæ iuxta Vaticanum prælio uicit.

Pedes populo deosculandos præbuit, Plat.
Volat.

Idem oratione intensa & energitica Basili-
cum Roma expulit

Is & angelicam arcem Romæ extruxit.

Anno 858.

Iohannes sedit ann. 2. mens. 1. di. 4. sedes ua-
cat mens. 1. De hoc ferunt quod malis artibus
pontificatum adeptus sit, quoniam femina ex-
istens, sexum mentitus est, & postea à seruo cō-
pressa doloribus circumuenta mortua est. Hæc
uulgò feruntur, incertis tamen & obscuris au-
thoribus, inquit Bartholomeus Carranza.

Anno 860.

106 Benedictus. 3. Romanus. Sedit an. 2. (alijs
an. 3.) mens. 6. uacat sedes di. 15:

IS clerum funeri pontificis interresse uoluit
eadem iniunxit episcopis, hæc Platina.

Circa hæc tempora Hymnus, GLORIA laus, Funeri pō
à Theodulfo Aurelianen: episcopo cōpositus est. tificis cle-
rus inter-
Heres sit.

Heremitarum in Heluetijs peruetustum
lim Idolion, nunc canobium ordinis D. Bene-
Einsidlen dicti celeberrimū & opulentissimum, Germanica lingua **zum Einsidlen**, anno Christi
860. capit, temporibus Ludouici 2.

Anno 862. Mirandens. Alij 858.

107. Nicolaus 1. sedit an. 9. (al. 10.) mens. 6.
di. 21. sub Ludouico 2. Cesare: Alij temporibus
Lotharij sedisse dicunt. uacat sedes an. 8. mens.
7. di. 20. hæc doctor Iacobus Mēnelius in cata-
logo Caesarum & pontificum.

Concubi-
narijs sa-
crificantis
bus nemo
adstet.

Is PP. concubinarijs Missarum celebratio-
nem uetuit, & adstantes auditores ab ea missa
reuocauit.

Idem Regem Bulgarorum ad S. ecclesie Ro-
mane fidem perduxit. Volat. Plat.

Extat antiqua & insignis epistola Nicolai
PP. ad Michaëlem Imperatorem Constantinopoli-
tanium.

S. Adelbe.

S. ADalberus comes de Tilligen, Episcopus
Augustanus 17. circiter annū 871. præfuit an.
16. successorem habuit HILdenium.

Anno 872. Miran.

ADrida

108. ADrianus 2. Rom. Vir bonus et doctus. Sedit ann. 5. Pla. al. mens. 9. di. 12. temporibus Ludouici 2.

Alfredus, seu Aluredus sextus Rex Anglorum regia corona ab Adriano PP. decoratur, anno 872. Polyd. lib. 5. &c.

Sub hoc PP. Græci primo usi sunt campanis Venetorum beneficio, Sabell. Conc. Cōstantin. 9.

DAlmata fidei Christi amplectuntur, Blō. 2. dce. 2.

Sub hoc synodus uniuersalis 8. Constantin. ann. Basilij Imperatoris 3. Sab. En. 9. lib. 1.

Cariopolis extructa circiter annum 876.

Anno 877.

109 IOHannes Sedit ann. 10. di. 2. sub Ludouico 2. Imperat.

Is pontifex quatuor libris uitam S. Gregorij explicauit, Sabelli. S. Remig. Antisidiorensis scripturam explicat, &c.

Guilhelmus pius dux Aquitaniae edificato monasterio Cluniacensi suis impensis Bernonem 1. Abbatem constituit, Flat.

RADolphus Episcopus Argentinensis 32. præsuit an. 7. obiit in domino 878

Successores.

Q 33. GRi

33 GRimoldus, an. 7.

34 RAdolphus 2. an. 8. al. 10. moritur
Calendas decembris.

Anno 887. Miranden.

Alij 883.

Arnol-
phus.

110. MArtinus 2. malis artibus pontificatum
adeptus. Sedit an. 1. mens. 5. Hunc alij Mar-
num uocant, sub Arnolpho caesare. Arnolphus
filius carolomanni, alij ducem Noricorum, alij
filiū Caroli 3. fuisse effutiunt, moritur phtu-
riasi tactus &c. uacat sedes di. 2.

111. ADrianus 3. Romanus, sedit ann. 1. mens.
2. al. 3.

Suffragia
libera.

Hic tanti animi fuit, ut initio sui pontifica-
tus Senatum populumq; retulerit ne in creando
pontifice Imperatoris authoritas expectaretur
utq; libera essent & cleri & populi suffragia.

Sepelitur in Basilica S. Petri collachryman-
tibus omnibus tantum parentem sibi sublatum
esse.

Anno 890.

112. STEphanus 3. Romanus Sedit an. 6. alij an.
7. di. 9. uacat sedes di. 5.

Sub hoc, S. RICHARDIS uxor Caroli crassi, S. Richardi
Scotorum regis filia, nunquam ab eo cognita, et Scotica
tandem ab eo repudiata, circiter annum Christi uirgo.
888. in Monasterio ANDLOW antiquitus An- Andelaha
delaha ab eiusdem nominis fluuio, uitam uirgo extruitur.
clausit, P. Phryg. Vide Ab-
batem pru-
niensem et
cuspini-

Regenhardus in Episcopum Argentinensem
35. suffectus illo tempore, profuit an. 12. mens. num,
6. dormiuit sexto eidus Maij.
Successor.

BALdramus aliàs Vualdramus Episcopus
Arg. 36. Sedit. an. 18. obiit pridie Eidus Apri.
Anno 896.

113. Formosus Portuensis. Sedit an. 6. (alij an.
5.) mens. 6. uacat sedes di. 2.

Ingens dissidiū tum Romæ ortū de electione
Episcopi Argentinens.

37 OTBertus ann. 3.
38 Gotfridus, Caroli Magni ex sorore nepos,
mēfibz 2. obiit 4. eidus Nouembris, eodem an.
quo Otbertus interemptus est.
39 RIchuinus nobilitate preclarus, presuit
an. 15. mens. 6.

Anno 901.

Q 2 114

114 BONIFACIUS 6. Thufcus Sedit di 26. alij
35. De tempore quo sedit in sede Petri, magna
controuersia est inter scriptores temporibus
Arnulphi, &c.

Anno 901.

115 STEPHANUS 6. Sedit ann. 1. al. di. 35. al. 15.
&c. Acta Formosi rescidit & damnauit: Iam
enim tunc caperat, pro dolor, pontificum &
uirtus & integritas deficere, Carranza.

S. Vrsicin.

Anno domini 900. S. VRSICINUS martyr;
natione Ligur, arte medicus, passus est 4. Calē.
Maij. Leuatus ab Honestō Archiepiscopo Ra-
uen. ad Ecclesiam ad Vrsicinam, quæ Græce has
gia anastasis, id est, sancta resurrectio dicitur.

Anno 902.

116 ROMANUS 1. alij Hispanum dicunt. Sedit
mens. 3. alij di. 21. uniuersa Acta Stephani im-
probauit, &c.

S. Hulder.

Episcop.

Augusta.

S. HVLDERICUS Episcopus Augustanus 19.
Comitis Hugbaldi Tilligenfis filius, circiter an-
num 942. al. 903. Iacobus Mennelius doctor
ponit an. 976. &c. rexit an. 50. Qui non tan-
tum præfuit, uerumetiam profuit plurimum.

Successores.

HENRICUS comes de Geisenhausen.

VDALGERUS.

ETICHUS.

Anno

Anno 902.

117 THEodorus 2. Romanus. Sedit di. 20.

Anno 902.

118 IOHannes 9. Romanus. Sedit ann. 2. (al. di. 5. alij 15.) causam Formosi, habito conuentu 74. episcoporum. Rauennæ in integrum restituit.

Anno 904.

119 BENedictus 4. Romanus. Vir pius & deuotus Sedit ann. 4. al. an. 3. mens. 4. uacat sedes di. 6.

Anno 907. Miranden.

120 LEO. V. Sedit di. 40. Quem Christophorus familiaris illius, honore pontificatus spoliavit, cupidine quadam dominandi.

Collegium dominarum in EREStheim (institutum tempore Adelocho Episc. Argentinen. Erenstein
Qui & collegiatam S. THome ecclesiam instituit) Leo 5. in commendatione habuit, cui multas reliquias transmisit. in Alsacia.
Collegiū S. Thomæ Argentin.

Anno 907.

121 CHRistophorus 1. pontificatum malis artibus adeptum amisit. E Sede deiectus, in cœnobium detruditur, in monasteria enim tanquam Exilium clericorū olim monasteria.
in sulas clerici male de ecclesia meriti relegabatur. Sedit mens. 17. alij mens. 7.

Q 3

Anno

Anno 907.

122. SERGIUS 3. Roman. Sedit an. 7. Is humanum corpus Formosi truncari capite iussit. Res plena horroris est uel legere uel meminisse tantam tyrannidem inter se mutuo exercuisse pontifices Romanos (o quantum degenerarunt ija maioribus suis) et fieri non potuit in tanta crudelitate, ut pietatis christianae ratio haberetur, ne cui mirum sit interim si qui abusus et peruersae opiniones in ecclesiam irrepperint, Caranza. &c. uacat sedes di. 7. temporibus Ludouici 3.

Ordo CLuniacensis sub regula B. Benedicti in Burgundia inchoatur et confirmatur, anno Christi 913. Olympiad. 422. ann. 3.

Anno 914.

123. ANASTASIUS 3. Roma. Sedit an. 2. mens. 2. uacat sedes di. 2. temporibus Berengarij.

Anno 916.

124. LANDO, Rom. Sedit mens. 6. alij mens. 2. uacat sedes di. 26. al. 36.

Anno 917.

125. IOHANNES 10. Sedit ann. 13. adijciunt alij men. 2. miserè interijt uacat sedes di. 12.

Circa haec tempora Saraceni Aphricam, Calabria

labriam, Apuliam, Beneuentum, & alia loca oc Saraceni
cupabant: Quos Iohannes PP. auxilio Henrici uicti.
Imperatoris, qui anno Christi, ut supra, electus
est, uicit.

An. do. 920. domiti Brādenburgenses ab Hērico Brandenburgenses

1. Fidei Christianæ ceruices suas submiserunt. conuer-

S. Odo abbas Cluniacēsis cānobij claruit tem-
pore Henrici 1. & 2. Imper. quieuit in domino S. Odo.

13. calend. decembris:

Anno 930.

126. LEO 6. Roma. uir deuotus, Sub Henrico
Cesare, Sedit mens. 7. al. mens. 6. di. 15.

Anno 930.

127. STEphanus 7. Sedit an. 2. mens. 1. di. 12.
uacat sedes di. 1. Vir pius & probus.

Bohemi hoc pontifice cum duce suo Spire
neo Christiani fiunt.

Bohemia
conuer-
tur.

PRaga fit cathedralis illis temporibus.

Anno 933.

128. IOhannes 11. Sedit an 13 al. an. 4. men. 10.
di. 15. uacat sedes di. 12.

Hoc Pontifice apud Genuam sanguinis fons
largissime fluxit: futurae magnæ calamitatis indi-
ciū. Nam & Genua à Saracenis ex Africa ue-
niētibus, tū capta est et direpta. Et Hungari Ita-
liā ingressi, lōge omnia populiati sunt: Mirandē.

Q 4 Hisee

Hiscē temporibus sanctimonia se elongavit
à summis pontificibus, & accessit ad Imperatores,
Cornipol. &c.

Anno 937.

129 LEO 7. Rom. Sedit an. 3. alij. an. 5. men.
6. al. an. 3. men. 5. di. 10. uacat sedes mē. 1. etc.

S. Vuences
laus.

Hoc pontifice VVenceslaus Spirenei Bohē
miæ ducis filius à fratre Boleslao ob regni cupiditatem
interemptus, sanctis est adscriptus.

Anno 941.

130 STEphanus. Germanus 8 sedit an. 3. m. 4.
al. an. 3. men. 4. di. 15. uacat sedes di. 10.

Anno 944.

131 MARTinus 3. Electus est sub Otthone 1.
Sedit ann. 3. mens. 6. di. 10. (alij di. 14.) uacat
sedes di. 3.

Sub hoc pontifice dira fame & contentione
bus multum diuexata Gallia.

RVThardus sueuus EPiscopus Argentinensis
40. Sedit an. 16. obiit an. 950. 17. Calen.
Maij. Huic successit Vto 3. Episcop. 41. Sedit
an. 15. minus. 3. diebus.

Anno 947.

132 AGapitus 2. Innocentissimus Sedit an. 7.
mē. 4. sub predicto Cesare: al. an. 9. m. 7. d. 10.

An. 958.

D. Meno

D. Mennelius habet

ann. 933.

133 IOHANNES 12. Romanus: potentia patris
fretus munus pōtificium sibi desumpsit, sedit an.
8. mens. 3. uacat Sedes di. 12.

Is otthonem Casarea corona exornauit: Alij
Leoni. 8. alij Ioan. 13. adscribunt.

Stein von
Ensheim.

Hoc pontifice lapis miræ magnitudinis in Ita-
lia de cælo cecidit. Idem uiderunt ENSHE-
mensis Alsatici, (oppidum ditionis Ferdinandi
cæ) anno salutis 1492. die 17. Nouembris.

Cruces etiam cruenta in uestibus hominum Anhusen
apparuerunt. cœnob.

ANhusium cænobium Monachorum instituti
ac ordinis Benedictini, fundatum ac construi cœ-
ptum est anno Christi 958.

S. EADmundus alter rex Anglie frater Al- Antropo-
dostani regnare cepit an. 3. Otthonis, 1. Impera. morphitz.

ANTropomorphitarū hæresis emerfit, Sozo.
lib. 8. hist. eccles. cap. 11. Volat.

Anno 962. D. Menelius.

134 BENEDICTUS 5. Romanus. Ex Diacono in
pontificem Romanum electus in odium Cesaris.
Sedit mens. 6. di. 5. Alij mens. 12. Hunc eiecit
Ottho Imperator e sede sua, Leonem confir-
mans. Benedictus Hamburgi (aliās trua) ser-
uatus

Q 5

uatus

uatus ibidem exul moritur.

Anno 962.

135. LEO 3. temporibus Ottonis. Sedit ann. 1.
mens. 4. uacat Sedes di. 7.

ErcKēbal- ERCKenbaldus episcopus Argentinensis, an-
dus Episc. no domini 964. Hic consecrator 17. Episcopos
Argen. 42. rum præsuit an. 3. obiit 5. Eidus Octobris.

Abdaran Sarracenus rex Hispaniæ à Radamis
ro Galitiæ Christiano pralio superatur, Luith.
lib. 5. cap. 1.

Anno 963.

136. IOHANNES 13. sedit an. 7. mens. 11. Alij
an. 6. uacat Sedes di. 13.

Extat Breue huius Roma. pontificis ad Er-
ckenbaldum Episcopum Argentinensem.

S. VDALrici cænobium Benedictinū magni-
ficum intra Augustanæ urbis mænia situm, con-
uersum est in monasterium anno do. 955.

Anno 969.

137. BENEDICTUS 6. Romanus, sedit an. 1. ad-
ijciunt alij mens. 6. Is à Cynthio Romano ciue
captus, in Adriana mole (nunc sancti Angeli arx)
inclusus, ferunt alij strangulatum fuisse, alij uerò
fame consumptum, sub Ottbone 2. uacat Sedes
di. 10.

Anno 971.

DOO

138. DONUS 2. Romanus. Sedit an. 1. adijciūt alij
mens. 6. uacat Sedes di. 10.

Hoc pp. EDVardus 1. filius Egdari, Angliæ
rex à uenatione domum rediens, Alfreda nouer-
cæ insidijs circumuentus succubuit, & martyrum
sanctorum cathologo adscriptus.

Anno 973.

139. BONifacius 7. Sub otthone 2. sedit mens.

7. di. 5. uacat Sedes di. 20. malis artibus pontifi- Baldus E-
catum adeptus, malè amisit: Hæc Bartho. Carrā- pif, Argē.
za Mirandensis: Miranda oppidum Hispaniæ di- 43. præfuit
stat ab Argentorato miliaria tam Gallica quàm an. 30. cir-
Hispanica 291. & c. hæc parergôs. ca hæc tem-
pora, &c.

Anno 973.

140. BENedictus 7. Romanus. Sedit an. 8. mēs.

5. alij mens. 6. uacat sedes di. 5.

Huius temporibus Ottho in Casarem ele-
ctus est.

S. CONradus Constantiensis Episcopus in
domino diem extremū clausit anno salutis 976.

Episcopatus sui 62. 6. Calend. Decembris.

Petri domus uel petershusium cænobium Be- petershusē
nedictinum, è regione Constātiensis urbis in Sue- cænob.
uis cis Rhenanum pontem, fundatum & dotatū
est anno Christi 980.

Anno

Anno 981.

141 IOHANNes 14. captus est à Bonifacij patre, quòd non consensisset in electionem Bonifacij, & in carcere mortuus est mense pontificatus 8. uacat sedes di. 11.

Anno 982.

142 IOHANNes 15. Patre Leone natus. Sedit mens. 4. alij mens. 8. Hic mens. 3. sui pontificatus à Romanis captus, & in mole Adriani inclusus, pædore carceris inedia mortuus est, sub Otthone Cæsare 12.

Cometes hoc tempore apparuit, quem fames, pestis, ac terræmotus subsequuntur, quo terræmotu Beneuentum & Capua concussa sunt.

Anno 982.

143 IOHANNes 16. Roma. Hic à Crescentio consule Romano Imperium V R B I S sibi uendicare conante pulsus: Ab Otthone opem Imperatore dum quæreret, à Crescentio reuocatus, & reuerenter receptus, Plat. Sedit ann. 10. mens. 6.

S. Adelbe. S. ADALBERTUS Episcopus Pragensis, Prutenorum Apostolus, martyrizatus est ab induratis, anno domini 990.

V VILDEROLFVS Episcopus Argentinenfis, 44.

Succ

Successores.

45 ALtuicus, an. 8. præfuit.

46 VVERNharius, præfuit an. 20. etc.

Sub Ioāne PP. ALba augia Sucuia, uulgo die Alba Au-
Minderow instituti Præmonstratēsis hodie, fun-
datum est anno redempti orbis 990. gia cæno.

Anno 992. Alij 1002.

144 GREGorius 5. Saxo. Sedit an. 2. mens. 6.

alijs mens. 5. uacat Sedes di. 15.

Hic seditione quadam eiectus est à pontifica-
tu, sed 11. mense præsidio Imperatoris Ottho-
nis restitutus est.

Idem ut Germanicam Nationem amplissimā, Dignitas
dulcissimam patriam, singulari quopiam bene-
ficio afficeret, auctoritatem in posterum tempus
eligendi Imperatoris fecit Archiepiscopis, Mo-
guntino: Treuerensi, Coloniensi, Item: Marchio-
ni Bradenburgeni, Comiti palatino, duci Sa-
nia, & regi Bohemia. Fuit is annus huma-
na salutis 1002. Quod nunc GERMANi habent,
retinent, conseruant.

LVitholdus Episcopus Augustanus, præ-
fuit an. 5.

Successores.

VV ALtherus.

GEBhardus, circiter annum 1012.

SI

SIGEFridus, praefuit ann. 3. dormiuit in domo
no 1019.

Anno 994.

145. IOhannes 17. Hic uiuente Gregorio sedem
per tyrannidem occupauit. Sedit mens. 10. Mor-
tuus cū ignominia, Carranza. uacat Sedes di. 20.

Anno 995.

146. SILVEster 2. pontificatum malis artibus
adeptus est, moritur an. 4. Is Magus fuisse fere-
tur, Cornipoli. Spem salutis remansisse opinatur
Platina. uacat Sedes di. 20.

Anno 999.

147. IO Annes 18. Italus. Sedit mens. 4. di. 20.
uacat Sedes di. 20.

Festū ani- Huic quidam FESTum animarum tribuunt,
marum. Volat.

Circa haec tempora horribili aspectu cometes
apparuit uersus meridiem, quem non minor fas-
tes quā pestis secuta est.

STEPhanus Hungariae regnum auspicatus,
Mich. Rit. lib. 2. Hūc regem S. Adelbertus praesul
Pragensis Christianum reddidit.

Sub hoc pontifice, Robertus Galliae rex Ro-
mam petijt, Iohan. Til.

Anno 1000.

148 IOhannes 19. Romanus. Sedit an. 4. mēf.
4. ad

4. ad otium conuersus, nihil dignum memoria
 gessit. Hi duo Ioannes 18. & 19. parum præsue-
 runt, inquit Cornipolita. uacat Sedes di. 19.
 alij 30.

Anno 1004.

149. SERgius 4. Romanus, uir probus & bo-
 nus, qui ecclesiam rexit, an. 2. di. 15. uacat Se-
 des di. 8.

Anno 1006.

150. BENedictus 8. Tusculanus. Sedit an. 11. adij-
 ciunt alij mens. 11.

Hic Henricum 2. diademate redimiuit.

ORdo camaldulensis initium sumpsit, an-
 no 1012.

Circa hæc tempora templum Argentinense
 extructionis genere admirabile, inchoatum sub
 Vuernhario Episcopo anno do. 1015. in quo præ-
 co uerbi Dei M. PROtastius Gebwilerus, summa
 laude hodie præest.

MONS Monachorum amplissima Abbatia Mons Mo-
 extra muros Bambergensis ciuitatis, Benedictini nachorum
 Instituti, fundatur anno 1008. Bruschijs. Abbatia.

BRVno episcopus Augustanus, tempore Hæ-
 rici 2. Imperat, præfuit an. 27.

Successor.

EBERhardus, qui & Eppo, profuit, ann. 4.

Sub

Sub hoc pp. floruit D. Chunigundis Pala-
tinissa.

NEVburgenſe Monialium conſpicuarum caſ-
nobiū Auguſtanæ diocæſeos fundatur an. 1007.

Anno 1018.

151 IOhanes 20. ſedit an. 11. uacat Sedes di. 8.

Hic Conradum Imperatorem coronauit.

Canutus Rex Angliæ, ſub hoc, petijt Ro-
mam uoti cauſa.

Collegiū S. Petri lu- Collegium S. PETRI Iunioris erigitur, circū-
nioris Ar- ter annum 1028. ſub GVILhelmo 1. Episcopo
gēting eri- Argentinens. 47. qui præfuit an. 19. &c.
gitur.

BENEDictus 9. Tuſcus. Sedit an. 11. alij an.
10. menſ. 4. di. 9.

Hunc propter ignauiam, ut dicunt, eiecerunt
Romani à ſede, & in eius locum ſuffecerunt Io-
hannem Sabinum Episcopū SYLueſtrum 3. ap-
pellantes. Sed poſt 49. alij 65. dies, pulſo adu-
terino PP. Benedictus reſtituitur.

Sylueſter
3. Antipa-
paſeditiōe
populi in-
trufus.

Anno 1038. D. Mennelius.

153 GREgorius 9. GERmanus, Cornipol. ſe-
dit an. 2. adijciunt alij menſ. 7. alij uerò menſ. 3.
uir ſanctus & miraculo clarus.

Circa hæc tempora Cardinalium nomen in
uſu eſſe cœpit, Carranza.

Anno 1040.

Clea

154. CLEMENS 2. in Synodo PP. creatur, Imperante & cogente Henrico 3. Sed abeunte Imperatore Romani ueneno pontificem ē medio sustulere Pontificatus sui mense 9. &c.

HENRICUS 2. Episcopus Augustanus 29. praefuit an. 30. circiter annum 1033. martyr. Successorem habuit IMBRICUM comitē de Leiningē.

155. DAMASUS 2. GERMANUS, Bauarus. Hic uī papatum occupauit di. 23. nullo cleri populiq; consensu. Adeo inoleuerat hic mos, ut cuiq; ambitiofulo liceret PETRI SEDem inuadere, Mirandē. uacat Sedes di. 11.

Translatio corporis S. Lucie ad ciuitatem Venetiarum (condita circiter annum 300.) 1040. facta est.

156. LEO 9. Germanus, comes de Dagisburge, uir simplex, Episcopus Tullensis, à Deo uocatus uelut alter Aharō, sic optime functus est officio suo. Sedit an. 5. mens. 2. uacat Sedes di. 11.

Hic pp. Miraculis claruit, Cornipol.

Hiscē temporibus Berengarij error de sacramento cēnae dominicae: Cuius error à Leone 10. in Concilio Vercellensi, claua Herculis, damnatus est, &c.

Claruit in episcopatu Argentinenſi HETZELA in ordine 48. Episcopus.

R

Idem

Mater Leonis 9. comitissa de Egesheim Alsatia. Berengariani.

Idem Leo 9. pp. ecclesiam parochialem S. Co-

Altdorf cē lumbe Argentorati consecrauit.

nobiū Al LEOnis parentes cēnobium Alsaticum uila
faticū pro gō theutonico ALTdorf fundauerunt circiter
pē Mollis annum 1066.
heim.

S. Odilo Abbas Cluniacens. quieuit anno do.
1048. atatis suæ 77. Ordinationis uerò suæ 56.
2. Calend. Ianua. &c.

Anno 1053. D. Mennelius.

157. Victor 2. Vir bonus, Cornipol. sedit an. 2.

Bauarus, mens. 3. (alijs mens. 2.) Fuit is antea Episcopus
priusdict⁹ Eichstetensis: uacat sedes di. 11.

Gebhard. Sub hoc pp. Conciliū Florentinū de pluralitate
Cōcil. Flo Beneficiorum et labe simoniaca. Idem multos Si-
rentinū cō moniacos & Giezitas de loco remouit.

tra Simo 158. STEphanus 9. Lotharingus: Quidam Gera-
niacos. manum fuisse dicunt. Præfuit mens. 7. alijs 8. di.
adijciunt.

Mediola Huic se Mediolanēsis ecclesia subdidit, cui 200.
nēsis eccle annis nil negotij cū R Omana fuerat, Sabelli: etc.

Alba augia Narciscorum aut potius Norici,
ROmanā cēnobium ordinis D. Benedicti, 4. lapidibus &
accedit. Noriberga fundatur, anno do. 1053. sub Impera-
Alba Au tore Henrico Nigro, &c.

159. BENedictus 10. Campanus. Sedit mens. 9.
adijciunt alijs di. 20.

Anno

Anno 1057. Carranza.

150. Nicolaus 2. Sabaudus. Sedit an. 3. alij ann.
2. mens. 6. di. 28. uacat Sedes di. 13.

Electiorem pontificum ad cardinales tantum
reduxit, Polydo. lib. 4. cap. 10.

Concubinarij Missam non audiendam censuit.
Cornipolitanus ALEXIO 2. adscribit, &c. ut pa-
tet 32. dist. ca. præter hoc.

Concilium Lateranense, in quo, ferunt, reuo-
cavit Berengarius errorem suum.

Anno 1061. D. Mennelius.

161. ALEXander 2. Mediolanensis, uir sanctus,
Sedit an. 11. mens. 6. adijciunt alij di. 25.

Hic pp. Laicis uetuit ecclesiastica conferre
Beneficia, Hermannus contractus.

Collegiū S. ARbogasti Argentorati dedicatur,
sub VVERNharo 2. Epif. Argē. 49. an. 1065.
sedit an. 14. Successores.

50. THEobaldus, an. 5.

51. OTtho, ann. 16.

52. BALduinus, mens. 2.

53. CVno, an. 23.

54. BRVno, an. 1. præfuit.

Anno 1073.

162. GREgorius 7. Hetruscus, omniū bonorū
consensu pontifex creatur: Habes formam

R 2 electio

electionis sue, & alia annotatione digna
Platina. Sedit ann. 12. mens. 1. Carranza habet
ann. 11.

Hunc quidam somniatores coccycis in more
suis nenijs prodigiosa quadam libidine utiles his-
torias conspurcantes, quid hoc aliud quam ge-
nerosum uinum lotio aut aceto uitiare? Magum
mentiti sunt, Cornipol. Carranza. D. Iacob Me-
nelius, &c.

Henricum 4. eius nominis Imperat. excom-
municauit, causam ostendit Pighius lib. 5. eccle-
siast. hierarch. cap. 2.

De miserabili exitu Vuilhelmi Traiectensis
Episcopi, ob spretam huius pontificis excommu-
nicationem, uide eundem Cāpenscm loco citato.

S. Vual-
pur. ceno.

Monasterium sanct. Vualpurgis erectum cir-
citer annum 174. alij 1117.

CANONICI regulares anno 1080.

SIGEFridus 2. de Dornspurge EPISCOPUS AN-
gustanus, circiter annum 1077.

Anno 1085.

163. VICTOR 3. Abbas Cassinensis sedit an. 1. mens.
4. di. 7. Hic (ut aliqui ferunt) opera Henrici uer-
neno in calicem iniecto, dum sacrificat, necatur
inquit Mirandens. uacat Sedes di. 9.

Sub hoc pp. Ordo Carthusiensium initium sumit
pfit.

psit, Aemil. 3. Platin. Primus institutor Bruno
an. do. 1088. Polydorus habet an. 1080.

Ordo uallis umbrosæ, Cornipol.

Anno 1086.

164. VRbanus 2. Cluniacensis, Quem Platina
scribit uirū fuisse, tam doctrina, quam uitæ san-
ctitate, uel summo magistratu dignissimum. Se-
dit an. 12. mens. 4. uacat Sedes di. 16.

Is pp. 7. Horas Canonicas confirmauit: & ut 7. horæ B.
totidem horæ in honorem Dei paræ uirginis quo- uirginis.
tidie recitarentur instituit in Concilio, quod in
Gallijs (circiter annum Christi 1083.) ad Clerū
montem habuit.

Idem pp. in eodem supradicto Concilio prin-
cipes Christianos cōtra Mahometistas animauit,
in quo negotio mirifice profecit.

Toletano episcopo primatū in Hispania con-
cessit.

Ordinem Cisterciensem, ab Ardingo Anglo
inceptum, approbavit: Alij Cisterciensis ordinis
authorem Robertū Molismensem Abbatē fuisse
dicunt, Fuit is an. salutis 108. Cistercium locus Cisterciē.
in Burgundia Cabilonensis Diocæscos uastæ soli-
tudinis, ac horrendi aspectus.

FRÆmonstratensium ordo sub Noberto re- Præmōst.
pullulat, alij hoc in annum 1137. reijciunt.

R 3

Isnen-

Isnēse Mo-
nast.

ISnense Monasterium, ordinis D. Benedicti,
fundatum anno domini 1096.

BYBlingum canobium instituti Benedictini,
Constātiens diocæseos nō procul ab Vlma, funda-
datum anno domini 1099.

ZVVIsaltum siue Zuisaltaha, Latine ad du-
plices aquas canobium Benedictinum magnificū,
Constātiens Diocæseos, fundatū est anno Chris-
sti 1088. pontificatum Urbano 2. Imperium uer-
rō Henrico 4. tenentibus.

BVRrhonium iam Blabyrium Monasterium
ordinis D. Benedicti, fundatur anno 1095.

HERTwerichus, Baro de Lierhaim, Episcopus
Augustanus: circiter annum 1092. præfuit
an. 33. Successorem habuit HERmannum comi-
tem Vuittelspachium Noricum, &c.

Translatio corporis S. Nicolai de Myrea ad
ciuitatē Venetiā facta est anno domini 1086.
tempore Urbani 2. pp.

Sub urbano 2. Gotfridus Bulionensis Hiero-
solymitanam urbem occupauit.

Circiter Annum 1100.

165. PASchalis 2. Antea dictus Petrus Raueria-
us: Hunc Platina diuinitus electum fuisse tradit.
Sedit an. 18. mens. 7. (alij 6. di. 7.) Hunc totus
clerus nolentem & latitatem Pōtificem creauit,
quod

quod diceret humeros suos nequaquam tanto oneri
sufficienteis: tandem diutina purificatus agri-
tudine, presentem in domino uitam finiuit. Va-
cat Sedes di. 2.

Sub hoc pp. Florentie concilium indictum, pro-
pter Fluentini praesidis de nato Antichristo opi-
nionem, Plat. Sabelli: &c.

Fluentini
opinio de
Antichri-
sto.

Hisc temporibus floruerunt S. ANselmus. S.
BERnardus Abbas Clareuallensis, Burgudus,
filius Tecelini, & Aalethi: Huius sanctitatem
ebuccinat Vitus Theodoricus sui uerbi praeo cla-
mosus, &c. alij anno do. 1140. alij 1127. sub Lo-
thario 4. ipsum ponunt.

Henricus s. corona Imperiali à Paschali in-
signitus.

Sub hoc CASTELIUM siue castellum ordinis D.
Benedicti Monasterium, ad Lautherum amnem si-
tum fundatum anno 1098. Bruschijs.

Casteliū
canob.

S. MARINA uirgo Graecanica quieuit in do-
mino 16. Calend. Augusti, anno domini 1113. Ve-
netijs sepulta.

S. Marina

166. GELASius 2. Caietanus, antea Iohannes di-
ctus, quem Platina uirum sanctissimum omniq;
laude dignissimum asserit. Sedit an. 1. alij an. 2.
vacat Sedes di. 24. &c.

R 4 15

Is pp. Balduinum literis & nuncijs adhortatus est contra impios Agarenos.

Huius temporibus, scribunt quidam, habuerunt originem Templarij & Ioannitæ, milites circiter annum salutis 1128. Plat. Polydo lib. 7. ca. 5. De Templarijs scribit Robertus Gaguin Gallicus scriptor li. 7. in rege Philippo pulchro. Item Albertus Krantz li. 7. Vuand. ca. 46. Ioannitarum initium, uide Albertum Krantz. lib. 8, cap. 3.

Circiter annum 1120.

1167. Calixtus 2. Burgundus, electus in Cluniacensi cenobio. Quem de Deo deq; hominibus bene meritum Platina tradit: habito Laterani concilio, supplementa militiæ christianæ iam deficientis subministravit. BALduinus Hierosolij: Rex, Gazin regem Turcorum minoris Asiæ, superat, & captum in carcerem coniecit. Electus sub Henrico 5. Cesare 17, cui pontifex personale priuilegium concessit, anno domini 1122. 9. Calend. Octob. Sedit an. 5. mens. 10. moritur in domino.

Temporibus CUNONIS episcopi Argentinensis 53. circiter annum 1120. Cenobium Hugshofen iuxta montana Vogesi confirmatur. Sub eodem Episcopo cenobium BOVINGARTEN

GARTEN fundatur. Eiusdem tempori = Boumgar
 bus collegium diui Leonhardi Argentinenſis di- ten.
 ocaſeos inſtitutum, anno 1019. 11. Calen. octo. Collegiū
 primus fundator Erkenbaldus piſtor. Filia co- diui Leon-
 mitis de EGesheim, Alſaticum oppidulum hardi inſti-
 HERleſheim donauit, Epifcopo Argentinenſi: tutum.
 Huius fundatarius unicuſ hodie Clariſſimus He- Herleſ-
 ros Nicolaus Hatſtatiuſ, &c. heim in
 Alſatia do-

GEbwileriana ciuitas Abbatis Murbaſſis natur Epi-
 inchoata anno 1124. ſcop. Arg.
 Gebwiler

Ann. domini 1124, S. Ottho epifcopus Bam extruitur.
 bergeniſis Pomeranoſ ad fidem Chriſti & Ec- Pomerani
 cleſiæ conuertit, &c. conuertun-
 tur.

Cænobium Anhuſum, in Brentiana ualle cō- Anhuſium
 ſtructurum, an. 1125. cænob.

Michelfeldt clariſſimum Benediſtinorū cæ- Michel-
 nobium circa Pegneſum annem fundatum an- feldt cæno.
 no 1119.

Anno 1126.

168. HONorius 2. Imolenſis. Sedit an. 5. menſ.
 2. di. 8. Vacat ſedes di. 8. Familiaritate præcla-
 rorum uirorum mirificè delectabatur.

Hugo.

Sub hoc floruit Hugo de S. Victore: Qui
 ſcribendo ſui ingenij præclara monumenta re-
 liquit.

R 5 S. Als

S. Alpaid: S. ALpaides uirgo de Tudoto circa annum
domini 1130. sanctitate nimia claruit, quieuit 3.
Non. Nouembris. Hec ex gestis Francorum,
etc.

Erbacum Erbacum Cisterciētium Monachorum in Os
cænobiū. trofrancis & Herbipolensi diocesi, fundatur an
no Christi 1126.

NWenburgum cænobium ordinis cister.
fundatur anno 1128.

Anno 1131

169. INNocentius 2. Sedit ann. 14. mens. 7. di.
8. In odium huius electus est Petrus Leonis, qui
se ANacletum apellauit. Ab hoc per uim pulsus
est Innocentius, ad S. Bernhardum confugiens.
Compescuit autem hos motus Lotarius 2. Saxo
Qui ab innocentio corona imperij est insignitus
uacat sedes di. 2.

Synodus hoc Pontifice in Gallia congregata,
contra Petrum Baillardum (qui & Alardus
quibusdam dicitur & Baliardus) Anglum, de
quo infra dicetur.

Sub hoc fundatum cænobium Fons Salutis
uulgo Heilsbrun Cistertiensiu ordinis, ad Schwa
bachium annem, anno Christi 1132. Egran.

Mula

MVLbrunum monasterium Cisterciensis ordinis magnificum in ducatu wirttembergensi, fundatum est 18. Calendarū Aprilis, Anno redemptionis orbis 1138. à domino Gunthero comite Lydingensi, Spirensi Episcopo.

Salomonis Villa, uulgò **Salmen schwiler** Cisterciensis instituti canobium, fundatum anno 1138.

EGidianum canobium apud Noribergenses fundatum, anno 1140.

Elchingum D. Benedicti canobium, Augustanae diocæses, fundatū est an. domin. 1128.

Collegium in Itenwiler iuxta montana Vogast, fundatur ann. domin. 1137.

Edelstetum, in Suenia pulcherrimum collegium canonissarum liberarum, Vrspergensis canobio uicinum, fundatum & dotatum est, anno Christi 1126.

Gebehardus Episcopus Argentinensis 55. anno 1130. præfuit an. 19.

Sucessores.

56. Burckardus, an. 21½

57. RVdolphus, an. 20. alij 17. præfuit Argentinensibus &c.

Vuala

VVALTherus comes Thubingensis, circiter annum 1134. electus in Episcopum Augustanum præsuit ann. 20 successorem habuit Conradum de Bōl, qui rexit an. 22. &c.

Anno 1145.

170. Coelestinus 2. Tuscus, electus sub Conrado Sucuo. Sedit mens. 5. obiit peste.

Anno 1146.

171. LVcius 2. Bononiensis, Sedit men. 11. d. 4. al. mens. 7. di. 4. sepultus in Laterano, Cornipol. &c.

Anno 1146.

172. EVgenius 3. Pisanus: Cardinales nutu diuino percitos hunc delegisse, tradit Platina. Sedit an. 8. mens. 4. di. 20. Antea S. Anastasij Abbas, quē S. Bernhardus monachum induit, Extat epistola in qua Idem S. Bernhardus ad EVgenium sic scribit, Indagemus diligentius, inquit quis sis, quam geras pro tempore personam in ecclesia dei, Quis es? Sacerdos magnus, pontifex summus: tu princeps episcoporum: tu haeres Apostolorum: tu primatu Abel: Gubernatu Noë: patriarchatu Abraham: ordine Melchizedeck: dignitate Aharon: Auctoritate Moses: Iudicatu Samuel: potestate PETrus: Vnctione Christus. Tu es cui clauēs traditæ, cui oues creditæ. Sunt quidem

Nota.

Papa succedit.

quidem & alij celi ianitores, & gregum pasto- Inferiores
res. Sed tu tãto gloriosius quãto differẽtius præ episc. refe-
ceteris nomen hereditasti, &c. Hæc S. Berna- runt Apo.
hardus.

Idem Eugenius PP. Eloquẽtissimus cruce sta-
gnatis in Asia à Ludouico Galliarum rege sup-
petias impetrauit &c. Sub hoc Norwegia con Norwegia
uertitur. conuer-
tur.

Anno 1155.

173. ANASTASIUS 4. Roma. Sedit an. 1. men. 4.
al. an. 2. mens. 4. di. 24. uacat sedes di. 20.

Hic cum tota ferme europa fame laborare-
tur, & clam & aperte pauperibus Lazaritis
Eleemosynas porrexit, Carranza.

REBDORPHUM canobium Canonicorum re-
gulariũ S. Augustini, ad Altimulã supra Aych-
stadium, extrui cẽptũ est an. 1156. Bruschi.

S. HELISABET de Sconangia Virgo sancta cir-
ca annum domini 1156. ætatis suæ 21. Visitatio-
nis uerò suæ 13. in sanctitate uite migravit ad
dominum 15. alij 13. Calend. Iulij.

Anno 1157.

174. Adrianus 4. Anglus, Albanus Antistes
ante ab Eugenio Cardinalis creatus, quod Nor-
uegiam ex gentilitate & paganismo ad Rom.
ecclesiam conuertisset. Sedit an. 4. alij. an. 5. al.
an. 4. mens. 10. &c. uacat sedes di. 20.

Anno 1161. Miranden.

Vernierus habet an.

1169. al. 1170.

175. ALEXander 3. Senensis, uir strenuus de
omnibus inimicis suis (auxiliantibus Venetis)
fortiter triumphauit. Sedit an. 21. mens. 11. al.
an. 21. di. 19.

Vuilhel-
mitg.

S. Tho-

mas Cant.

Ordo VVilhelmitarum, an. 1181

Sub hoc PP. B. Thomas Cantuariensis cognō
mēto Bequetus Archiepiscopus martyrij mer-
cedem affecutus est et promeruit an. 1171. Huius
sancti martyris reliquias incendit, furore reple-
tus, Henricus 8. an. 1538.

Huius temporibus CARMelitarum ordo in-
cepit, polyd. lib. 7. cap. 3.

Cenobiū
in Schutte
ra exustū
dedicatur.
Swartza-
ha eximi-
tur à thelo
nio, &c.

Milites diui Iacobi in Hispania, sub ritu Di-
ui Augustini, Alexandro 3. pontifice, qui rem
probauit, esse ceperunt, Quorum primus fuit
magister Petrus Ferdinandus, Poly. lib. cap. 5.

Vdala

V Dalscalcus episcopus Augustanus, comes
de Dennelehe, circiter annū Christi 1176. præ
fuit ann. 23.

Successores.

HERtouichus.

SIGefridus Rehbergius.

Sibotus Baro de Gūdelsingē, circiter an. 1236.

Circiter annum 1183.

Alij 1181.

176. LVcius 3. Tuscus, Episcopus Ostiensis,
quem & uirum optimum Platina uocat. Is con-
cilio Verone (quam Athesis interluit) habito,
Christianos principes adhortatus est, ut nostris
in Asia pro fide Christi laborantibus succurre-
retur, nulla de suis iniurijs (quæ & grauissimæ
fuerant) mentione habita. Sedit an. 4. adijciunt
al. mens. 2. di. 18. Verone decubuit, tale habens
Epitaphion.

Luca dedit lucem tibi Luci pontificatum

Ostia Papatum Roma Verona mori.

Liunia conuersa ad fidem Christi à S. Men-
rado, an. 1186.

ecclesia

Ecclesia S. Thomae Argentorati 2. exuritur,
sub BVRchardo Episcopo.

Circiter annum 1179. sub Conrado Episcopo
Argentinens. 58. (sedit an. 1.) Collegium in

Udern
Münster
cænob.

Udern Münster dedicatur: Wimphe-
lingus.

Alsfaticū.

VRsinium uel Irsingum ordinis S. Benedi-
cti, institutum ann. 1182.

Truten-

Collegium in Trutenhusen fundatur, anno
Christi 1181. sub Henrico Billungo Episcopo. Ar-
gentinens. 59. præfuit an. 8. alij 16. Cui successit
CONRADUS 2. Episcopus. Argentinens. 60. præ-
fuit an. 12.

husen col-

legium Al-

faticum.

Anno 1185.

177. VRBANUS 3. Mediolanensis: Sedit ann. 1.
al. ann. 2. al. an. 1. mens. 10. di. 25. Hic sanctus
PP. dolore ob Saladini successus obdormiuit, se-
pultus Ferrariæ, temporibus Friderici. 1.

Circiter annum 1186

178. GREGORIUS 8. Beneuentanus, Vir sanctissimus.
Platin. tractauit de recuperanda Hierosolyma,
sed dum hæc agit Pisis moritur pontificatus
sui die 57. al. 75. uacat sedes di. 20.

Anno 1186.

179. CLEMENS 3. Romanus: Vir sanctissimus,
& rerum ecclesiasticarum componendarum
diuosissimus.

diſſiſſimus. Sedit an. 3. al. an. 2. di. 16. Cleri mo-
res correxit. Imperatori bellum contra Turcas
perſuaſit, Plat. obiit mox poſt mortem Frie-
derici.

Anno 1188.

180. Celeſtinus 3. Vir inſigni pietate (ſt Sabel-
lico credimus) & cui uni præ ceteris cura ſem-
per hæſit animo, ut Hieroſolymam ex impiorũ
manibus extorqueret, ingentẽ pecunia ſummam
Richardo Anglorum regi miſit in ſubſidium. Se-
dit an. 6. menſ. 7. al. an. 6. men. 8. di. 11.

Ab hoc coronam Imperij accepit Henricus
Barbaroſſæ filius.

Cruciferorum ordo in Italia inchoatur, an.
1197.

Humiliatorum ordo, Sab. en. 9. lib. 3. Vola-
Polyd. Innocentio 4. adſcribit.

S. Crucis Auguſtanum cænobium ordinis
Regularium Canonicorum S. Auguſtini ex Ha-
melbergo translatum eſt Auguſtam an. 1194.

S. Guilielmus episcopus Bituricensis, ann.
1189. Hunc Honorius PP. 3. Canonizauit.

Sorethũ, uulgata uoce hodie Schuſſenrietũ
ordinis Præmonſtratẽſis Cõſtantiẽſis diocæſeos,
ex arce in Monafteriũ conuerſum eſt, an. 1188.

S Anno

181. INNocentius 3. Anagninus, cuius pater Trasmundus, ille prius Lotharius: doctrina moribusq; insignis, cardinalium omnium consensu Pontifex acclamatus, Bello Asiatico sic adiecit animum, ut Germanos propter Henrici mortem in Asia tumultuantes, literis, ueredarijs, premijs, pollicitationibus in officio retinere non grauaretur. Sedit an. 18. mens. 7. alij ann. 18. mens. 4. di. 24. uacat sedes di. 1. temporibus Henrici 6.

Eucharistiam in templis asseruandam esse, ad egrotantium commoditatem, censuit. Poly. lib. 5. cap. 11. Quod deinde Honorius item 3. confirmauit.

Regnum
Angliæ
transiit in
ius cliente-
læ Ro ec
clesiæ an.

Iohannes Rex Angliæ aduersus Philippum Gallorum regem confugit ad gratiam huius pontificis, & ius clientelæ regni sui eidem recognouit.

1174. Blon-
dus: Pius:
Tubingē.
& alij scri-
ptores.
Ordo Pre-
dicatorū
an. 1303.

Idem PP. Hospitalem S. Spiritus fundauit, Cornipol.

Huius temporibus oborta apud Tholosam hæresis, Quā B. Dominicus Calaguritanus Hispanus mira celeritate compescuit, Mirandēs.

Sub innocentio 3. concilium Lateranense, maxima

maximum, celebratum anno salutis 1215. Huic Ordo Frā
interfuerunt Hierosolij: Constantinopol. Patria ciscanorū
archæ. Metropolitani 70. Episcopi. 409. &c. an. 1206.
Poly. li. 7.

Circiter annum domini 1207. sub Henrico ca. 3. &c.
de Veringen episcopo Argentinens. 61. (Sedit Concil. La
an. 21. obiit 5. eidus martij Sepultus in Capella teranen.
S. Andrea) oppidulum Dachstein instauratur. Dabichē-
stein oppi-
dulum Al-
faticum in-
stauratur.

Henrico episcopo Argentinensi
Successerunt.

62. BERTHOLDUS filius ducis Suevie de Teck,
presuit ann. 15.

63. HENRICUS de Stabeleck, an. 22.

64. Gwaltherus: sub hoc Colmaria patria mea
dulcissima traditur Rudolpho Habsburgico,
Cæsari.

Mulhusen deficit ab Episcopo Argentora-
tensi.

65. Henricus de Geroltzeck, profuit a. 10. etc.

S. Homobonus confessor Cremonensis, effla-
uit animā anno domini 1196. Idibus Nouē. &c.

Anno domini 1207 { Reutlinga } extruuntur
Eslinga
8 2 1826

182 HONORIUS 3. ROMANUS, Quem Platina bene
beateq; uitam duxisse scribit. Sedit ann. 10. al.
an. 13. mens. 7. di. 13.

Ordinem B. Dominici confirmavit.

Fridericum 2. anathemate notatum Impe-
rij dignitate priuauit.

Idem PP. ordinem S. Francisci (qui et Sulo-
tano Christi fidem Constantissime prædicauit)
comprobauit. Hunc præconem uerbi dei bien-
nio post Gregorius catalogo sanctorum adscri-
psit.

Idem Iohannem Columnam ad res Asiæ cõ-
ponendas legatum cum ingentibus copijs quas
Innocentius 3. ad eam rem collegerat, misit: in
quo negotio mirifice profecisse traditur.

S. Clara,

S. CLARA uirgo suum ordinem auspicatur.
Volat 21. etc.

Anno 1221. Doct. Iacob. Mennelius.

183. GREGORIUS 9. Sedit an 14. alij 13. mēf. 5.
sub Friderico Cesare.

Salutatio
angelica
inchoata,
circiter an
num 1228.

Hic SALUE REGINA certis diuinæ rei horis
addi, campanasq; ad Eucharistiæ confectionem
et laudes Virginis dei genitricis pulsari statuit.
Blond. lib 7. deca 1.

IORdanes Theologus dominicanus silentium
mensæ instituit. Volat. Sabell. Carranza, etc.

Idem

Idem PP. Montefie milites autoritate sua probavit.

S. ANthonius confessor Ordinis Minorum ex VLiſbona Metropoli Portugallie, Spiritum in pace miſit eidibus Iunij, an. domini 1231. &c.

HARTmannus comes de Tillingen Vltimus, circiter annū 1232. Episcopus Auguſtanus 40. Prefuit an. 47.

Successores.

SIGefridus.

VVOLfhardus de Rodt.

HECkenbachium, hodie uerò Heppachium Bernhardini Inſtituti canobium, ceptum et inchoatum eſt circiter annum domini 1233.

GLadiatorum ordo 1239.

184. CAEleſtinus 4. ſedit tantum di. 18. Vacat ſedes an. 1. & menſ. 20. Calij menſ. 10.) donec Cardinales qui à Friderico Imperatore in carceribus detinebantur, libertate donati ſunt, etc.

Anno 1242. D. Mennelius.

185. INNocentius 4. Genuenſis. Sedit an. 11. menſ. 7. (al. menſ. 6. &c.

S 3 Hic

Hic Authenticas composuit.

Galeri car
dinalitij.

Cardinales rubro galero uti iussit, in maiestate
statem ordinis: pro religionis enim defensione
offerre sese debent in discrimen, & sanguinem
effundere, Polyd. lib. 4. cap. 9.

Festum

Natalem deiparæ uirginis instituit.

Natiuitas
tis Mariæ
institutū.

Ordo Cruciferorum confirmatur. an. 1243.
Poly. lib. 7. cap. 3.

Ordo cru-
cigerorū.

Hugo Cardinalis concordantias Bibliorum
conscripsit, Plat. in Inno. 4. &c.

Idem PP. Inducias à Tartarorum rege Chri-
stianis per Legatos suos impetrauit.

Hic Fridericum 2. ob crimen manifesti peca-
iurij damnauit & priuauit, Pigh. li. 5. cap. 14.

Studium publicum erectum in Vienna Aus-
triæ anno 1237. tempore Friderici 2. &c.

Anno 1254.

186. Alexander 4. Campanus, cuius uita mirifi-
ce ab omnibus laudatur. Sedem Petri tenuit
an. 7. al. an. 6. men. 6. di. 4. mortuus Viterbij,
Cornip. uacat sedes mens. 4. di. 3.

Eremita-
rum ordo.

Sub hoc pontifice Ordo Eremitarum S. Augu-
stini confirmatur, ann. 1256. Volat: &c.
De Monastica uitæ principio Polyd. lib. 7. ca.

1. Intera

Interregnum his temporibus, etc.

Anno 1262.

187. Urbanus 4. Gallus. Sedit an. 6. Alij an. 3.
mens. 1. di. 4. uacat sedes mens. 5.

Hic cruci in qua pependit salus nostra, diem
solennem dedit, Pol. lib. 6. cap. 8.

Huius tempore Guelforum & Gibellinorū
factiones controuersias excitauit.

Albertus Magnus Germanus, floruit an.
non 1263.

Festum Corporis Christi instituit, circiter
annum 1263. Vernierus.

Anno 1265.

188. Clemens 4. Narbonensis, Vir sanctus
propheticè prædixit Hostes Ecclesiæ Semper
Perituros: Cathedram Papalem tenuit ann. 4.
al. an. 3. mens. 9. uacat sedes. an. 2.

Is PP. Carolum Gallum regis Ludouici
generum Hierusalem & Sicilia regem inunxit
Romæ, Plat.

Sub hoc pastores de Hispania uenientes Lu-
tetiam, omnia bona cleri uastarunt plebia

S 4 bus

Guelfi.
Gibellini,
militabāt
Imperato-
ri.
Albertus
Magnus.
Raimun-
dus Lullius
philoso-
phus.

Cornipo-
litanus,

bus gratulātibus et ridentibus, sed cum laicorū
etiam deuorarent Bona temporalia, prostrati
sunt: Similem infelicien Catastrophen experiri
sunt hodierni inuasores ecclesiarum, &c.

Anno 1271.

189. Gregorius 10. patria Placentinus ē uices
comitū familia, Theobaldus antea uocatus, Lau-
densis archidiaconus: in Eduardi Angli Vualia
principis, Syriacis castris agēs. Sedit an. 4. tē-
poribus Rudolphi Cæsaris.

Synodus
Lugdun-
ensis:

Is monuit initio sui pontificatus electores ut
consentiētibus uotis Imperatorē iterum desig-
narent, ne Imperij status prorsus collaberetur.
His temporibus Synodus Lugdunensis cele-
brata.

S. LVdonicus 5. Rex Galliarum. Spiritum
domino tradidit 1270.

Circiter annum 12756

190. INNocentius 5. Longobardus, alij Bur-
gundum dicunt, ex Dominicano PP. electus, an-
tea dictus Petrus de Tharentasia, sub Rudolpho
Cæsare. Sedit mens. 5. di. 2. uacat sedes di. 18.

Hic

Hic in epistolas Pauli & libros sententiarum
annotationes scripsit.

Dominarum AVRachium diocæscos Herbi-
polensis cænobium amplum, fundatum legitur
annum Christi circiter 1275.

121. HADrianus 5. Genuensis, Nepos innocentij,
prius dictus Ottobanus. Sedit di. 40. alij mens.
1. di. 9. parū præfuit, inquit Cornipol. aliàs ma-
gnanimus uir. uacat Sedes di. 28.

122. IOhannes 21. uir literatus, at rerum gerẽ-
darum inscius Lusitanus, antea Petrus Medicus.
Is mens. 8. noui ædificij ruina periit, Plat. uacat
Sedes mens. 7. &c.

Is instituit, ut ter in singulos dies, tintinabula
ad uesperum pulsarentur, ac tum unusquisq; ter Pulsus An-
salutationem Angelicam Diuæ uirgini sacram gelicus.
recitaret. Institutum hodie ubiq; gentium in re-
centi memoria.

Idem pp. Collegium scribarum Apostolicorū
primus numero distinxit.

Taxationes constituit, Pol. lib. 8. cap. 2.

S. Bonauentura libros sententiarum expli. S. BONA.
cat, Plat. sublatus ex humanis anno do. 1274:
tertio Eidus Iulij ætatis 53. miraculis radians;
Lugduni sepultus, & à Sixto pontifice 4. anno
salutis 1482. canonisatus, &c.

S 5 Sub

Sub hoc pontifice facta est definitio contra
eos qui dicunt Christum & eius discipulos nihil
habuisse, & in his quæ possederunt, nullum ius
fuisse.

Sub eodem damnati errores Iohannis de Po-
liaco Parisiensis.

Arno 1276.

123. NICOLAUS 3. Romanus, Magnificus
in ædificijs extruendis, bene rexit, Cornis
pol. Sedit ann. 3. mens. 8. alij mens. 9. uacat Ses-
des mens. 5.

Scribunt historici non obscuri nominis, neminem
ante ipsum sacrificasse religiosius uisum, lac-
chrymas sepe effundens in sacri mysterij pertra-
ctatione tremenda.

Notarios & tabelliones, pauperum sangui-
ne uictitantes, ut pestiferos eiecit ne omne deo
gluberent pecus, Polyd. lib. 8. cap. 2.

Idem pp. ordinem IESV Christi in Lusitania
instituit, quò essent, qui ex officio sarracenis Be-
tica id temporis tenentibus resisterent, Poly. li.
7. cap. 5. &c.

Circiter annum 1282.

MAR

194. MARTINUS 4. Gallus, amator religiosorum. Sedit an. 4. mens. 2. alij men. 1. post multas iniurias & persecutiones, obdormiuit Perusii, Cornip.

Hic Romanis concessit ut duos senatores ex nobilibus eligerent, Blondus.

Idem pp. Carolum regem Siciliae expulsam restituit.

195. HONORIUS 4. patria Romanus, e gente Sabellorum uetusta, antea Iacobus dictus: homo temperatus, & magnae discretionis, diligens pacem. Sedit an. 1. alij an. 2. mens. 1.

Hic ordinem Eremitarum Parisiis nondum receptum probauit.

CARMELOM album assignauit amictum, cum prius nigro uterentur, Platin.

196. NICOLAUS 4. Natione Picenus, e ciuitate Asculana, Hieronymus antea dictus: Generalis ordinis Minorum, Bonus & doctus uir, Cornipol. Huius pontificatus anno 4. Imperator Rodolphus moritur.

S. ROCHUS de Narbona insignis habitus est, dormiuit 12. Calend. Septemb. aetatis suae 32. Plat. Cuius corpus anno 1485. Venetias delatum est.

Sub hoc pontifice Episcopus Argentinensis 66. Conradus de claro monte, uulgo Liechtenbergensis, rus,

rus, praesuit an. 20. mens. 6. obiit anno 1299.
nono Calend. Augusti, à lanio occisus, uacat Se-
des an. 13.

Successit.

67. FRIDERICUS de Liechtenberg, pro-
fuit ann. 6.

Friburgum obsidetur.

Sermersheim uastatur.

Vide Liechtenaw edificatur.

Vuimphe Domus teutonicorum Argentinen. erigitur.

lingtin ca. Primum capitulum generale F. Minorum in
ra. Episco. Argentina.
Argentin.

197. CELEstinus 5. Eserniensis, deducta electio-
ne discordia Cardinalium per biennium & 3.
menses, assumptus est heremo Petrus Moroneus
uocatus CELEstinus: uerum cum à priore uita ob-
pōtificatum nequaquam declinaret, uisus est re-
bus agendis parum idoneus: hanc ob rem de ab-
rogatione eius mentio fieri cepta est inter Car-
dinales, &c.

Circa hæc tempora Dantes Aligerius Poëta
S. Beatricem uersibus celebrat, Volat. circiter
annum 1290.

S. Nio

S. Nicolaus Tolentinus confessor anno domini 1294. humanitatis uinculum soluit: Ab Eugenio pontifice 4. catalogo confessorum insertus est.

198. BONIFACIUS 8. Sedit an. 8. mens. 9. di. 17. Scommma. (alij mens. 5.) de quo: Intrauit ut uulpes: regnauit ut lupus: mortuus est ut Lycisca. uacat Sedes di. 10. temporibus Alberti 1.

Ordo celestinatorum.

Ordo Celestinatorum confirmatus, anno 1297. alij 1291.

Anno 1300. D. Mennelius.

199. BENEdictus 11. Italus, ordinis prædicatorum, quæ omnes uno ore, eximie uirtutis & doctrina fuisse ebuccinant. Sedit mens. 8. di. 15. alij an. 8. mens. 10. di. 15. Pighius habet tantum mens. 9. Hic calculo seu lithiasi cruciatus, obdormiuit. uacat Sedes, an. 1. Sanctorum consortio adscriptus est.

Priorēnus merūponit Carranza. Posteriorem uero D. Mennelius.

DEgenhardus de Helenstein, Baro Heidenheimensis, circiter annum Christi 1301. electus in Episcopum Augustanum, præfuit an. 6. Successorem habuit FRidericum Spetum Baronem.

Anno 1302. Carranza. Vernierus habet an. 1313.

Clea

200. CLEMENS 5. Natiōe Gallus, Vasco: Burde-
galensis Episcopus, anno salutis 1308. Polydo.
7. ca. 5. sedit an. 8. mens. 10. uacat Sedes an. 2.
mens. 3. di. 7. tēporibus Alberti Imperat. &c.

Circa hæc tempora translata est Sedes Apo-
stolica seu pōtificia ab VRbe, ad Auenionē Gal-
liæ oppidum, ubi successores mansere an. 71.

Concilium Viennense, in quo damnati erro-
res Begardorum & Beguinarum.

Fraticelli
lychnobij.

Temporibus his Fraticelli glomeratim sese
stygijs extulere undis: hodie Ana seu catabap-
tistæ uocamus, superstitiosum genus hominū: Hos
nostris deploratissimis temporibus commendauit
Sebastian Meier Bernensis præco.

Ecclesia
Xenodo-
china in
Mollishei
instituta.

Hospitale in Mollisheim instituitur, à Ioanne
1. Episcopo Argentoratensi 68. circiter annum
1316. octauo Eidus Septē. sedit Episcopus an. 25.
Sepultus in Mollisheim Alsatico opido in Xeno-
dochio à se extructo, in qua Xenodochina eccle-
sia collegium instituit 5. præbendariorum, in
quod & ego assumptus sum, anno 1542. Ipsa Via-
gilia Assumptionis Mariæ, &c.

Anno 1309

Rhodos insula (olim Ophiusa, Staclia, Telchis
appellata) una ex Cycladibus, turcis expulsis, à
Christianis expugnata est, Grego. Lil. Ioannitis
assignata.

Tempo

Templariorū Ordo stirpitus radicitusq; euul-
sus, Carrāza. Teutonicorū paulo post subsecuta
religio. Hi in Syria à Babyloniōrū exercitu pro-
strati, amissa Ptolemaide, reuersi in Germaniam,
suo ductu & auspicijs Bructeros (nunc Pruteni
uel Borusi) subegere, permittente Friderico 2. Prussia ex
Imperat. Subactam et iure belli quāsitam suā di-
trama Ger-
tionis fecere. Et quæ gens olim malorum demo-
manie pro
num cultrix fuerat, religionem Christianā, man-
uincia uer
sūs mare
Balthicū.
auctores. Quidam reijciunt in annum 1190. alij
Deiparini
1226. milites.

201. IOhannes 22. Gallus, tēporibus Ludouici
Bauari Imperat. in quem censuris & fulminibus
pontificijs animaduertit. Sedit ann. 19. mens. 4.
Carranza. D. Mennelius habet an. 19. mens. 3.
di. 27. Alij duntaxat ann. 18. præfuit circiter an-
num 1318.

Contra pluralitatem beneficiorum utilia in-
stituit. Cornipol.

Idem Marsilium Patauinum, (qui conatus no-
uam ecclesiasticæ hierarchiæ formam effingere)
hominem Aristotelicum magis quàm Christianū,
Excommunicauit.

Hic pp. in Lusitania milites IESV Christi
confirmauit, Polyd. lib. 7. cap. 6.

Occam

Occam pseudomonachus, pseudoq; theologus
aduersus quasdam IOAN. 22. definitiones uen-
lem calamum nequicquam strinxit: Pigh.

VDALricus de Schoneck Episcopus Augu-
stanus, circiter annum 1329. profuit an. 2.

Successores,

HENricus 3. frater Vdalrici prædicti, re-
xit an. 19.

MARquardus de Randeck, &c.

Thalmu-
distæ fon-
tes intoxi-
cant.

Nicolaus
de Lyra.

Hoc Pontifice Roman. Iudei per conductos
elephantiacos fontes in Germania intoxicant.

NICOLAUS de Lyra ex Iudeo Minorita effu-
sus, floruit.

Anno 1336.

202. BENEDICTUS 12. Doctissimus Theologus, or-
dinis Cisterciens. Sedit an. 7. mens. 3. di. 17. Mē-
nelius. Alij an. 4. mens. 3. Carrāza. Vir sanctis-
simus omnibus collachrymantibus sepelitur.

Is anno 1340. anno sexto Ecclesiam in dume-
pfietenheim Argentinensis diocæseos priuilegijs
decorauit.

Reformauit ordinem S. Benedicti.

Noluit

Noluit cognoscere consanguineum, dicendo,
Papam non habere consanguineos, Corni.

Domus Carthusiensium à ciuibus Argentine-
sibus iuxta Bruscam, erecta est anno 1340.

Anno 1343.

203. CLEMENS 6. Nomine & re uirtuosus, ecc-
lesiastes uerbi Dei summus. Sedit an. 10. mens.
6. di. 8.

Sub hoc pontifice Rex Galliarum Auinium
concessit in perpetuum Romano pontifici.

Idem pp. Iubileum mutauit.

Anno domini 1350. Et anno 1386. Littouia fi-
dem Christianam suscepit.

Achademia Heidelbergensis erecta, anno 1346.
in qua & ego per biennium manum ferule sub-
duxi, circiter annum 1535.

Electores imperij Ludouico Bauaro successore
rem delegerunt Carolum 4. mandato huius Pon-
tificis.

204. INNOCENTIUS 6. Hispanus. Sedit an. 10. Mē-
nelius. Cornip. alij cum Carranza habent an. 9.
mens. 8.

Hic præbendas ecclesiasticas non nisi probas-
sissimis sacerdotibus tū uita tū doctrina contulit.

T

Flas

Circiter a-
num Chri-
sti 2353. ce-
nobium in
dabichen-
stein oppi-
dulo Alsa-
tico funda-
tur.

Littouia
conuertit.
Acad. Hei-
delb.

Circa hæc
tēpora for-
mulæ legis
Carolinæ
inchoata.

Nota.

Flagellatorū secta in Germania et Gallia emer-
sit circiter annum 1261.

205. VRbanus 5. Doctor decretorum, circiter
annum domini 1363. Electus sub Carolo 4. Cas-
re 32. sedit an. 9. Cornipol. alij an. 8. mens. 4.
Carranza.

Hic Apostolorum capita operuit argento.

Crucem fecit predicari cōtra lunigeros Ma-
hometistas.

Ordo Ie- Hoc pontifice Ordo monasticus Iesuatorum
suatorum, inchoatus, sub Ioanne Columbino Senensi, anno
1370. Volat. Sabelli, &c.

Sub finem uitæ Urbani 5. Pyrgita deuota fe-
mina ē Suetiæ finibus inclaruit: circa annum do-
mini 1368. Cuius meminit Albertus Krantz lib.

Ordo S. 10. Volat lib. 21. &c.

Pyrgitæ
emerfit.

Catharina senensis clara.

Pragense Gymnasium erectum.

BERtoldus de Bucheck Episcopus Argentine-
sis 69. DANbacum & Bersam pagos Alsaticos
muris & manibus cingēs, oppida fecit. Vvimpf.

Successores.

70. IOhannes de Liechtenberg.

71. IOhannes de Linie.

Lamp

72. Lambertus de fonte.

73. Fridericus de Blanckenstein, an. 15.

74. Burchardus de Lutzelsstein, ann. 2.

75. Guilelmus 2. de Diesch, annos 44. anno dñi
1439. pridie nonas Oct. sepultus in Mollisheim.

76. Conradus de Busnang.

VVALtherus Hochschlitzius, huius nominis
3. Episcopus Augustanus præsuit an. 7. circiter
annum 1362. confossus à comite EVERhardo de
Vuerdenberg. Successorem habuit IOHannem
uulgò Schadlandt.

Circiter annum 1371.

206. GREGORIUS 11. Lemonicensis sedit ann. 7.
mens. 5. Carranza. Mennelius habet an. 8. Cor-
nipol. ponit an. 7.

Hic Romam ex Gallia transtulit iterum pon-
tificiam Sedem.

Ab hoc pontifice Florentini excommunicati
sunt ob illatum sibi bellum.

Hoc pontifice Adrianopolis à Turcis capta.

Heluetica fœdera capere, anno 1386.

Bombarda instrumentum bellicum inuentum:

Alij tempore urbani 6. dicunt, Flat. &c.

Scisma ingens.

Ingens Scisma ortum est, Itali Italum pon-
tificem: (Urbanum 6.) Galli Gallicum: (Clea-

T

2

mentem

Ioannitæ
Argētoræ
tenses plā-
tantur an-
no 1371.

mentem 7.)alter in alterum censuris ſæuiebat.
Durauit hoc ſciſma uſq; ad Conſtantiense Con-
cilium annos 39. Porro ITALIA, Graciæ æmula.
Germania: Et Hungaria VRbano Romanorum
pontifici adhaſerunt.

Anno 1379.

207, VRbanus 6. ſedit an. 11. menſ. 8. ROME
moritur, tempore Ruperti Imperatoris.

Circa hæc tempora Lithuania, paluſtris re-
gio, Chriſtianorum religionem induit.

Gymnaſium Coloniense erectum, anno 1388.

Ab hoc pontifice Romano cõfirmatus BVR-
chardus Ellerbachius Episcopus Auguſtanus, cir-
citer annũ 1382. præfuit an. 22. Succẽſſorem ha-
buit EVERhardum comitem Kirchbergicum.

Anno 1390. Carranza.

208. BONifacius 9. Neapolitanus, prius Petrus
de Thomacellis. Sedit an. 14. menſ. 9. Carranza.
Mennelius habet an. 14. menſ. 10. di. 2. Cornipo-
ponit an. 13.

Annatas approbavit ex antiqua conſuetudine.
Annatas id appellant in curia Romana, quod ora-
dinarij

dinarii locorum nominant, medios seu primos fructus: uide Nume. 18. Neemi. 10. Ne ergo ecclesia Babylonē representaret, dāt summo pōtifici inferiores episcopi, Annatas. Et sacerdotes medios fructus Episcopis, etc. Huiusmodi aut Annatas in pios usus conuertendas esse, ratio efflagitat, lex Annatarū Euangelica iubet.

usus.

Hoc pontifice Chrysoloras ē Byzantio in Latium græcas literas, quæ per 700. annos exularant, reduxit. Platin.

Clemens 7. Antipapa potiùs: an. 15. Cui Petrus de Luna (Benedictus 13. appellatus, scismaticus) Auinione suffectus est.

Clemēs 7.
Bened. 13.
Scismatici

209. Innocentius 7. Sulmonensis, Iurisperitus. Sedit Romæ an. 2.

Ordo seruatorum Monachorum, an. 1411.

Ordo Motolinecensium Monachorū, an. 1408.

210. Gregorius 12. Venetus. Sedit Romæ an. 3. mens. 7. Is promisit cessurum se pontificatu, Si Benedictus 13. idem cedere non recusaret: Proinde concilio Pisis habito uterq; depositus & suffectus in locum eorum, Alexander, &c.

Grego. 12. Arimini. in Concilio Constantiensī omnes deiecti.
Ioann. 23. Bononiæ,
Benedictus 13. in Hispan.

T 3

Alea

211. ALEXander 3. Cretensis. Sedit mens. 11. alij
mens. 3. Bononiæ egit. Nam Roma ab Hungaris
occupata, Car. &c.

Prius Pe-
trus Cădia-
nus, mino-
rita, uir fā-
cissimus.

ANSELMVS de Neuningen Episco-
Augustanus, circiter annū 1411. eo adhuc uiuente
Fridericus de Grauenec intrusus, &c.

212. IOannes 23. Neapolitanus. Sedit an. 4. ad-
ijciunt alij cum D. Mennelio mens. 10.

Ordo S. Hieronymi circa hæc tempora in-
stitutus.

Ordo Scopetitorum siue S. Saluatoris.

Iohannes Gerson famosus.

Pogius Florentinus floruit, &c.

Cōcil. Cō-
stantiense.

CONCilium Cōstantiense tempore Sigismun-
di, anno 1414. Huic interfuerunt 4. Patriar.
Cardinales 27. Archiepiscopi 49. Episco. 270.

Triū pseu-
dopontifi-
cū scisma
sedatum.

et Martinus 5. electus, deiectis alijs.

213. MARTinus 5. Columnēsis, prius dictus Odo
de Columna: Sancti Gregorij diaconus. Sedit an.
14. mens. 3. uacat Sedes di. 12.

Sub hoc Basileæ (Rauricorum urbs florentissi-
ma) Concilium inchoatum, anno domini 1431.
presidente Iuliano Cardinale S. Angeli Legato

Conci. Ba-
siliense.

Apostolico. Ad quod Concilium Græcorum Im-
perator Ioannes suos Oratores misit, optans co-
mmunodam unionem, Vrſper. &c.

Eodem

Eodem tempore, ut Basiliensis Concilij acta testantur, Armeni Romano Episcopo tanquam superiori obedientiam iurarunt.

Hicce temporibus Ochsenhusium fit Abbatia, Brusch.

S. Monica mater. D. Augustini uolauit ad caelum, anno domini 383. 4. Non. Maij, etatis 56. Cuius corpus sub Martino 5. anno salutis 1417. 5. Eidus Aprilis Romam translatus est.

Petrus Schauenbergus, Episcopus Augustae Academiae circiter annum 1424. praefuit an. 45. uel Louaniensis anno nobilis Heros ad res componendas felicissimus, & uere ἐἰρηνοποιός: Cardinalis creatus à Nicolao 5. anno 1451. Successorem habuit IOHANNEM 2. Comitem VVerdenbergum.

Circiter annum 1430. D. Mennelius.

314. EVgenius 4. Venetus, filius Angeli Gabriellis, è nobili familia Condemeria. Sedit ann. 16. uacat Sedes di. 12.

Is Romae coronauit Sigismundum Caesarem, circiter annum 1410.

Idem Romae Academiam instituit.

T 4

Sub

Sub hoc Orientalis ecclesia occidentali S. Romanæ se coniunxit Ferrariæ.

Cōcil. Florentinum. Circa hæc tempora Concilium Florentinum de processione spiritus sancti.

S. Bernar. S. Bernardinus confessor, Natione Tuscus, uitæ terminum compleuit anno salutis 1443. Vernierus ponit 1440. ætatis uero suæ 63. Quem Nicolaus 5. pontifex, anno redempti orbis 1450. Catalogo coaceruauit sanctorum, sepultus in Aquila Aprucij urbe, &cæt.

EVERhardica Clusa, tribus lapidibus à Treueri cenobium Regularium canonicorum fundatur, anno 1440. &c.

215. FELIX 5. prius Amadeus, princeps Allobrogum, uir honeste & sanctæ conuersationis. Sedit ann. 9.

Hic ut placida pax orbi ab ecclesia mitteretur, sponte cessit à pontificatu.

216. EVgenio successit NICOLAUS 5. Lucensis. anno 1447. sedit an. 8.

Is Amadeum Sabaudum Cardinalibus adnu-merauit, Germaniæ Legatum creans.

Caput Bicipitis aquilæ, sub hoc pontifice, à Lunigeris dissectum.

217. CALIXTUS 3. Hispanus. Sedit an. 3. mens. 3.

Hic Iuris utriusq; doctoris titulo insignitus, sanxit

sanxit ne quis à PP. ad concilium appellaret.

Idem transfigurationem domini 8. Eidus Augusti, ann 1436, ob uictoriam eo die ad Belgradum acquisitam, instituit: &c.

S. Vincentius confessor Valentinus annorū S. Vincen.

18. uirgo Prædicatorum: religionem ingressus, migravit tandem anno 1418. ætatis 28. catalogo adscriptus sanctorum per Calixtum 3. pontificem, anno domini 1450.

218. Pius 2. Senensis, antea dictus Aeneas syluius, altiloquus uates delphicam lauream meruit. Sedit ann. 6. Vixit post ortum Seruatoris circiter annum 1457.

Hoc pontifice ordo Minorum nouus instituitur à Francisco Siculo, Volat. li. 22.

Circa hæc tempora initium artis imprimendorum librorum typis æneis: sub Pio 2. circiter annum 1452. Moguntia ars inuenta, Cornipol. Reijciunt alij ad tempora Friderici tertij, &c.

Veneti Cyprum expugnant, Sabelli.

Moguntia expugnata.

D. Erasmus Roterodamus natus, anno Erasmus
1469. Idem tactus dysenteria (dysenteria ut Roterod.
tradit Archigenes ulceratio arteriarū ac uiscerum) uir insigni
ter doctus

T s rum.

rum. Habet similitudinem cum Tinesmo, &c.
Volat. Philol. lib. 24. &c. Iuita functus est. an.
1536. quinto idus Iulias, sub mediam noctem.

S. Katarina Scenensis patria Romæ extremū
diē placidissimē clausit, anno salutis 1460. etas
tis 33. sanctorū aggregata catalogo à Pio 1461.

Sub hoc Albertus de Eybe Babenbergensis
ecclesiæ canonicus et Pij 2. Cubicularius, claruit
anno dom. 1460.

Academ.
Mogun.
Friburg.

Gymnasium erigitur Moguntia, circiter an-
num 1461. sub Diethero de Eisenburg. In hac

Academia hodie florent uiri clarissimi D. Ge-
orgius wicelius, et magister Iohānes Guntherus
ambo uiri mœcænates. Et paulò post, an. 1463.
Friburgi Brisgoia studium publicum erectum.
In qua ego Bacci lauream circiter annum
1541. accepi: &c.

219. Paulus 2. Venetus. Sedit an. 6. adiiciunt
alij mens. 10. suo tempore omnia officia Romæ
uenalia erant: uir auarus, semper pauper, mor-
ritur solus, apoplexia tactus in cubiculo 2. hora
noctis, gleba contentus, uacat sedes di, 9.

Circiter annum 1475. Simon, puer bimulus
Tridentinus à Iudæis clam comprehensus, &
omnibus cruciatibus prius adfectus, demū cruce
ci affixus est, confossus & punctus.

Carol

Carolus Burgundionū dux, claruit armis etc. Carolus
Festum Præsentationis Mariæ approbatū Heduus.
Cornipol. Festum
præsent.
Mariæ,

Anno 1471, D. Mennelius.

220. Sixtus, aliās xystus 4. Sauonensis, uir do- Minores
ctissimus, bone famæ ac S. uitæ, Cornipo. Sedit reformati
an. 13. uacat sedes di. 15, die 6. Ianuarij, uigilia recipiun-
Epiphaniæ naturæ debitum persoluit, &c. tur zaber
Iubilæum in 25. annum reduxit. niæ.

Albertus Bauarus Episcop. Argentinenſis
78. anno do. 1478. à Sixto 4. PP. primos om-
nium beneficiorum fructus extorsit, wimph. mi-
grauit V. pater & princeps illustris, 2. feria in
festo Bernhardi, circa horam 4. ante meridiem
anno 1506. præfuit an. 27. mensib. 9. di. 5. &c.
Antecessorem habuit Robertum D. Bauariæ
Episc. Argent. 77. anno 1449. sepultus zaber-
niæ. obiit anno 1487. di. 17. Octobris sub eo-
dem Sixto 4. &c.

Anno domini 1473. ætas feruentissima &
inaudita,

Maximis

Maximilianus Cæsar 38. à Brugensibus, sine
merito captus.

Hydruntum obfessa à Mahomete.

Morbus gallicus irrepsit, etc. hæc parergôs.

Fridericus 2. comes de Hoc bzollern, Episcopus Augustanus 59. præfuit an. 19. circiter
annum 1486.

Succeffores.

Henricus de Liechtenaw, profuit an. 12.

Christophorus è familia Stadionum homo literatus, & à studio pacis non alienus, rexit
episcopatum Augustanum, an. 26. Quicuit an.
1543. in Norimbergenfi Imperiali conuentu.

D. Mennelius 1484.

Modestus
et supplex
PP.

221. Innocentius 8. Genuensis, Iohannes Baptista antea uocatus. Sedit an. 8. di. 16. alij cum
Mennelio an. 7. mens. 11. Cornipol. ponit tantum
an. 8. In rebus gerendis prudentissimus fuit.

Sub hoc reformatio multorum Monasteriorum

Secretari-
orum col-
legium à
quo intro-
ductum.

rum in diuersis mundi partibus. Cornipol.

Secretariorum (sic uocant secretiores principum familiares, qui à Secretis sunt) collegium
auxit.

Ordo

Ordo penitentium mulierū meretric. emerfic.

Anna Britannia ducissa à Carolo crepta Maximiliano.

Doriphori quos Lantzknæthos dicunt, in Germania orti.

Almerici nauigatio in terras longinquas & incognitas, clara.

D. Iohannes Keiserspergis.

Floruit Iohannes Gevlerus Casaremontanus conteraneus meus, ecclesiastes Argentoratus, pius & profundus theologus: Qui huic officio, constanter, feruenter absq; assentatione cum bono uitæ testimonio præfuit & profuit an. 33. uixit ann. 64. mens. 11. di. 24. obiit totius Alsatiæ lachrymis defletus: sub Maximiliano August. à quo ob uitæ integritatem plurimū amatus est, anno salutis 1510. sexto eidus Martias. Cuius uitam descripsit clarissimus uir Beatus Rhenanus Seletstatinus, &c.

Sub Innocētio 8. claruit Rodolph. Agricola Rodolph. Agricola. Groningensis, natione Friso, mortuus Heidelbergæ mēte in deū porrectissima, sub Friderico Imperat. 3. an. dom. 1485. Indictione 3. Sepultus Heidelbergæ apud fratres minores.

Anno salutis 1500. Cornipol.

Anno redempti orbis 1512. D. Mennelius.

Alij ponunt 1503.

222. Alexander 6. Valentinus, antea Rodericus
Borgia nuncupatus: Calixti ex sorore nepos,
Præfuit Christianis sacris an. 11. adijcit Corni-
pol. di. 8. Electus Imperante Friderico. Hic
primæua ætate in omni disciplinarum genere
educatus est, Corn. Vacat sedes mens. 1. di. 5.

polid. li. 8.
cap. 1.

Idem PP. Sixti secutus institutum, Iubile-
um non modo Romæ, sed etiam in longinquis
provincijs propè uicatim instituit, idq; maxime
sui commodi et Harpyiarum causa. Is inquit P.
Iouius Episcopus Nucerinus, ab immuni cupi-
ditate maiores opes affectans, Columnios paria-
ter atq; Vrsinos uarijs afflixit cladibus, pontifica-
catuq; uaria labe polluto, cuius antea nomē san-
ctius ac uenerabilius fuerat, Italicarū rerū statu
magnopere cōturbauit, Hæc Iouius li. Hist. etc.

Sub hoc Iudæorum 10000. alij 100000. ex
Hispania eiekti, Sabelli.

Carolus
5. nascitur.

Anno dom. 1500. Vicesimo quarto Mensis
Feb. in festo D. Mathiæ Germanorū Apostoli
Philippo Archiduci Austriæ natus est filius, qui
Baptismo admotus, Caroli nomen accepit.

Cruces
cruente in
uestibus
hominum
uisæ.

An. do. 1501. cruces uestibus hominū in Ger-
mania inciderunt passim: Hoc idem tempore Io-
hannis 12. accidit.

Hiscæ temporibus regnarunt ad Orientem

tres maximi & potentissimi Monarchæ: Baia-
 zetes Turcarum Imperator: Caytbeius Agypti
 Syriæq; Sulthanus: & Iacuppus Persa magni
 Assymbeij cognomento Vssuncassani filius. Item De rebus
 Maximilianus Imperator. Ferdinādus Hispa- gestis tan-
 norum sceptrifer. Gallia uerò Carolus 8. An- torum re-
 glia, Henricus 7. Scotorum, Iacobus Stuardus. gum uide
 Polonorum, Alexander. Moschorum, Iohannes P. Iouij
 Basilius. Neapolitanorum, Ferdinandus Arra- episc. Nus
 gonius. Pannonia autē & Bohemia, Vladislaus. cerini.
 Tunetenſium, Mahometes.

An. do. 1500. feria 6. in festo diui Augustini
 Brusca (sic uocat wimphelingius) fluuius undiuo **Gros was**
 mus ferè Molsheimenses, diocæseos Argentin. **ser zu Mol**
 oppressit tā uehementi impetu, ut murus ad mul- **lisheim.**
 tas hexapedas longus sit auulsus. Et paulò post
 circiter annū 1502. in pauli Cōmemoratione,
 cōflagrauit flāma, pagus Alsaticus Ernoltheim **Ernolz-**
 uehementi fulmine tactus. **eim ver-**
brent.

Anno domini 1503. di. 4. ante festum Poten **K. Maxi-**
 tiane uirginis Maximilianus rex Romanorum **milanſang**
 uenit ad Mollisheim oppidū alsaticum, & per **gehn mola-**
 duas noctes totidemq; dies ibidem hæsit. **lisheim.**

An. domini 1502. ipso die D. Erasmi Episc. **Jud zu**
 copi, strangulatus est Simeon Thalmudista in pa **dorles-**
 go alsatico dorlosheim, decimo die expirauit. **heim er-**
benckt.

Anno

Anno dominice Incarnationis 1452. ipso
die Medardi quæ fuit 6. feria ante festum pen-
tecostes mox post 7. horam de sero magnam in-
Dachstein cūram pertulit oppidulum Dabichenstein Ar-
verbrent. gentinensis diocæseos, nam 13. domus & 16.
horrea præter domos torculares & stabula ige-
ne cōsumpta sunt cum omnibus in ipsis cōtētis.
In cuius rei memoriā tale lusit schediasma Flo-
rentius Hundius plebanus ibidem.

Heu tibi Dabichēstein Medardi flāma choruscās

Præfulis in festo plurima damna tulit,
Horrea bis septem tredecim succendit et edeīs.

Cunctaq; consumpsit parta labore graui
Omnia uastasset homines pecudesq; domosq;
Si deus ē celis ferre negasset opem, &c.

223. Pius 3. Senensis, Pij nepos, ingenio & liter-
is clarus, sumus religionis Christi princeps &
assertor: Pontificatū tenuit di. 17. al. di. 30. dum
celebratur concilium Lateranense, Cornipol-
uacat sedes di. 14.

Hoc pontifice claruit charissimus consangui-
neus meus, (ex parte dulciſſi: matris Magdalene

D. Iacobo Ræſerin) Iacob⁹ Vuimphelingus Seletſtatinus,
Vuimphe Qui non parum herbeſcentia per Germaniam
lingus. studia promouit: Longum fuerit enumerare,
quæ

que pius pastor suis annis ediderit. Iacobi win-
phelingi meminit Erasmus Roterod. in e pistola
ad nobilem & doctum uirum Ioannem Vlatte-
num (Legatus fuit ducis Cliuensis anno domini
1543.) lib. epist. 23.

224. Iulius 2. Nepos Sixti, ex Sauona oriundus
Ligur: moritur bellico nomine clarus septuage-
narius senex pontificatus sui anno 10. &c.

Gulielmus episcopus Argentinensis 79. ex Vuilhel-
comitibus Honstein, uitæ integritate nulli (quod mus episc.
absq; inuidia dictum sit) secundus: electus die 9. Argentin.
mensis Octobris, anno domini 1506. Confirma-
tus Bononiæ 4. die decembris à Iulio 2. PP.
ordinatus in sacerdotem Zaberniæ dominicæ Re-
miniscere eodẽ anno. Sabbatho, altera die post
festum Seuerini episcopi anno 1506. cum solen-
ni processione in oppido Mollißheim ab incolis
receptus est, & anno 1507. feria 2. In festo D.
Francisci applausu Argentoratensium introdu-
ctus est: Quem comitati sunt comites & Baro-
nes 19. cum equitibus 640. Vltimo tandem
multis insumptis uigilijs & laboribus pro grege
suo, uitam morte commutat, laudabilis prin-
ceps, totius curiæ dolore: præfuit & profuit
an. 35. terrestris domicilium deseruit ipso Apo-
stolorum Petri & Pauli festo.

225. LEO 10. Florentinus, Qui ad iniurias
humani generis immatura morte surreptus est,
ante dictus Ioannes Medices: Angeli Politiani
quondam discipulus, moritur pontificatus sui
an. 9. Hic 3. Eidus Aprilis sacri Imperij thia-
ra, more maiorum accepit, &c.

Conc. La-
teranen.

Sub hoc pontifice, & sub Iulio 2. celebratum
est concilium Lateranense.

Luther.

Temporibus Leonis 10. Martin Luther Saxo
eucullatus novum dogma mundo publicat, circi-
ter annum 1518. Cor. idem an. do. 1520. di. 37.
Iulij hæreticus declaratur.

Ex unica exotica opinione, maxima trage-
dia, dispar religio cruenta contentio.

Müntzer.

Post hunc Thomas Müntzer seu monetarius
rebellionem excitat, anno 1523. alij 1524. Paulo
post penas dedit, &c.

Zwinger.

Circiciter annum 1525. Berengarij error re-
nouatur à zwinglistis. Zwinglius ad Capellam
pugnans, ex pastore Ferentarius, occubuit anno
1530. in Octobri mense.

Morbus

Anglicus

faeda lues

orbem in-

uasit, ann.

do. 1529.

eadē etiā

irreplebat

ann. 1486.

Breviter: secta sectam procreat, Carranza,
Bestia bestiam gignat, necessum est: ex idna, ex-
cetra. Putredinē putredo. Malus cornus malum
ouū. Qui mali mal' pullus, spina nō profert uuas
nec tribulus ficus. Sapientia parit cuniculi, sed
sapientia

sepius factiosi. Mala herba nō facile marcescit:
uniformis res ueritas, mendacium autem in ua-
ria distrahitur.

A Fructibus cognoscetis eos.

Ann. do. 1531. Turca praelusit in Austriam.

Anno 1523. octaua Calend. Ianu. Rhodos in-
sula in Solimanni potestatem uenit.

A. 1525. Bellū Rusticanū in Germania excitatū.

Anno 1526. Hungarorum rex Ludouicus à
Solymano Turca casus est, Buda direpta: Hū-
garia ferro & igne uastata.

An. domini 1529. cincta est Vienna Austriae
ca à Riphæis Getis: &c.

Leonē decimū modis omnibus summū, et maxi-
mū, pronūciauit Eras. Rot. Alio in loco (in epi-
stola ad Grimannū Cardinal.) uocat Romanū
pontificē numē quoddā terrestre, cuius nutu ac
renutu res uniuersa mortaliū pēdēt. Et Luthe-
rus beatissimum uocauit, his uerbis. Beatissimo
patri Leoni 10. pontifici maximo, Frater Mar-
tinus Lutherus Augustinianus eternam salutē.

&c. Et meritō hoc titulo honoratur PP. dum
enim hoc audit, assidue commonetur quid
ab illo prestari oporteat: Non ergo inui-
demus pontifici titulum illum tergemine

In dedica-
tione Epi-
nouit test.
ad Leonē.

PP. Bea-
tissimus
dicitur nō
abs re.

V z bones

Pontificis honestatis, &c. uicarius est Christi, uisitet ergo
summi officium. in terris seruos Christi, scriptum enim, Gene.

25. Rab iacobd tzair, hoc est, maior seru
uier minori.

226. Adrianus 6. Germanus, Traiectensis, prae
ceptor Maximi et catholici Imperatoris Carolo
li 5. Augusti, Homo uite moderatæ, Qui omnis
bus Christianis uelutifidus prosperum in hoc
tam periculoso salo mirum in modum praeluxit
usq; ad rogam. Sedit mens. 20.

Idem PP. domum suam Louanij extructam
magnifice, in usum uertit sanctis literis studen
tium, iisdem etiam in alemoniam relictis prouen
tibus annuis.

Huius discipulus Albertus Pighius Campen
sis, uestigijs praeceptoris insistens.

Huius PP. innocentissimam uitam Iohannes
Battus cum consuetaneis execranda malitia con
maculare est aduersus.

D. Sebastia
nus Bue
chingerus
patruus.

Circa haec tempora extremum & fatalem
clausit diem D. Sebastianus Buechingerus Colo
nariensis, nominatissimus Anachorites, patris
mei charissimi Gregorij Buechingeri frater,
Theologus non infimus & strenuus athleta in
uinea Zebaoth, aetatis suae 96. Cuius anima,
cum omnibus Christi fidelibus animabus, requies
eat in pace, Amen.

227.

227. Clemens 7. Florentinus, antea dictus Iulius Medices. Hic diuturno stomachi uitio tabefactus sexto calendas Octobris ergastulo corporis exolutus, naturæ debitum persoluit, Anno pontificatus 11. ætatis uero 57.

Hic adiutus opera Frãncisci Quingnonij, historiolas aliquot sanctorum utriusq; sexus cum Christo in paradyso conregnantiũ, succinctè & eruditè descripsit, inq; Romanũ Breuiariũ inscri curauit omnib; calũniatorib; ansam amputas

Carolus 5. Maximus Imperator Bononiæ à Clemente Imperij insignia accepit, an. 1530. di. 24. Februarij.

Captus Gallus, an. 1525. die eodem quo coronatus Cæsar. Roma capta à Cæsarianis iniussu Caroli 5. Imp. circiter an. 1530. di. 24. Feb.

Heluetij Sabaudia parte potiuntur, an. 1536.

An. 1532. mēse Iunio, altera Solymāni Irruptio in Germaniã, uisa est. Eodē an. stella crinita (quã Græci cometē appellāt uisus est. Cristianus rex Danorũ Christianissimus captus eodē an.

228. Paulus 3. Romanus: antea dictus Alexander Farnesius, Ostiensis Episcopus, exactæ ætatis, et ferè senio cōfectus, publico consensu, & præclara uoce totius Senatus, ad sublimem illũ pōtificiæ dignitatis apicē conscēdit: coronatusq;

Paulus 3.

demū triplici thiara, secundo Nonas Nouēbris,
Cuius salutare conatus feliciter deus Opt.
Max. prouexit ad extremum usq. spiritum. Sea
dit an. 15. al. an. 14. die nono Nouembris supre
mum uitæ diem clausit. De Pauli 3. probitate &
fortitudine: uide P. Iouiū lib. 40. histo fol. 152.
parte 2. Tomi 2. &c. uacat se des mens. 3. di. 2.

Concil.
Triden
tinum.

Sub hoc concilium Tridentinū (Tridentū est
in alpibus, ad Athesim flumen Austriacæ ditionis
oppidum, à Venetijs iter tridui, Verona non bie
dū, &c.) anno 1546. Decretū primæ Sessionis
Tridentinæ pronuntiatur per R. Episcopum
Castrimar: Hispanum die 7. mensis Ianuarij.
decretum 2. sessionis, pronuntiatur die 4. men
sis Februarij, per R. D. Archiepiscopum Tur
ritanum. Sessio 3. celebrata 5. Aprilis. primum
decretū. 4. Sessionis 17. mensis Iunij an. 1547.
&c. Sexta sessio die 13. Ianuarij ann. 1547.
Sessio 7. die 3. Martij. &c. Præsedet IOhannes
Marius, Cardinalis à Monte, &c.

Erasmus
Episc. Ar
gentora
ensis.

Erasmus Episcopus Argentinensis 80. prima
ceps integritate uitæ conspicuus, & præter
absolutam eruditionem, exquisitæ diligentia:
electus est anno redempti orbis 1541. circiter
festum D. Laurentij. Sub illo translatus est cula
tus

tus diuinus ecclesie Xenodochina in Molliſheim
in ſuperiorem eccleſiam parochiale, nutu Sum-
mi pontificis Pauli 3. & Capituli (generoſorū
comitum) eccleſie Cathedralis Argentinenſis,
anno poſt natum Chriſtum 1550. die 20. No-
uembriſ, &c.

Hoc pontifice Iſabella Portugallie regis ſi-
lie, Caroli 5. Vxor primo Maij fatalem in Hiſ-
pania clauiſt die, an. 1539. &c. Et paulò poſt.
Franciſcus Valeſius Galliarum rex indoma-
bili febre 18. dierum conſectus, in arce Rambur-
letana, quod abeſt Lutetia iter diei, pridie Ca-
lend. April. anno ætatis 54. regni 33. naturæ
debitum perſoluit, anno 1547. etc. Henricus
2. filius eius iuuenis circiter 28. annorum,
Remis more patrio rex Galliarū in ordine 38.
ad 7. Calend. Auguſti inauguratur, &c. Henricus
8. Anglorum rex, anno regni 38. obſtructo
ſuppurantis tibiæ meatu, ardentiffima febre
correptus moritur 7. Calend. Februa. &c. ad
inſtitutum.

Otto Truceſſius ex illuſtri familia Comitum
de Waldpurg oriundus ac prognatus, literarum
ſtudio utaq; probitate longe nobilior illuſtri-
orq; factus: S. R. E. tt. S. Sabine Cardinalis, &

Otto Epif.
Auguſta-
nus.

V 4 epif

episcopus Augustanus 58. Integritate morum & eruditione conspicuus: omnium uotis electus ann. 1543. tantæ expectationi satisfecit. Sub hoc erectum gymnasium Dilingæ in Rhetia uerè catholicū & pium institutū: Huic uniuersali studio hodie summa cum laude tum fructu præsent uiri Mecanates clarissimi.

D. Cornelius Herlenus à Rosenthal, studij Dilingensis Rector magnificus.

D. Guilielmus Lindanus Sacræ Paginæ Licentiatus & professor.

D. Sebastianus Solidus Poëta, Delphica laurea coronatus

D. Theodoricus Sprangius, utriusq; linguæ professor,

M. Hadrianus Besemerus Philosophiæ professor: &c.

Anno 1549.

229. Iulius 3. Aretinus, cui prius nomen Ioannes Marius, Cardinalis à monte, Episcopus Praenestinus: Imperāte Car. V. Maximo Imper. In pontificalē dignitatē an. 1549. die uerò 8. mē. Fe. Sūmo cardinaliū omniū suffragio assumptus est: uir cū morū grauitate et doctrinæ coniunctā habens

habens præstatiā, & pietatis Christianæ affectum: Qui nec immerito Tridentini concilij negotijs præsidem se exhibuit. Sedit an. 6. Moritur 23. Martij, Anno 1555.

Anno domini 1529. Dominica reminiscere suspensa & abrogata est Missa Argentorati. Anno domini 1550. ipso purificationis Mariæ festo, eadem reincepta, uerum eodem die cessatum, & paulo post in festo pentecostes, (24. die Maij,) continuata, omnibus controuersis sublati, &c.

Annus Iubileus celebratur Romæ, anno 1550.

Annus Iubileus.

HEdinū arx fortissima in Gallia Belgica (Carolo V. Cæsari hodie paret, cuius potentia tanta est, ut nō solum Germaniæ, Hispaniæ, Italiæ, Siciliæ, Neapoli regnis, totiq; Africæ, cæterisq; insulis auriferis, quarū non est numerus, nota sit: Verum etiam ad extremas usq; Indias, antea incognitas, uirtute, fortitudine, & fortuna illius inuestigatas protendatur) à Philiberto Pedemontanorum principe, altero uelut Achille, nomine Cæsaris capta, Anno domini 1553. &c.

Anno domini 1553. extremū clausit diem Frāciſcus Donatus dux (82) Venetus die 23. Maij. Cui successit Marcus Antonius ex Treuisanorum familia.

V 5 MAR

230. Marcellus tituli S. Crucis in Hierusalē Pontifex Cardinalis ex dominio Senensium, gravissimæ eruditionis, et spectatæ fidei, qui post multos tandem hostium insultus, multis (cū Leone 10. Paulo 3. Adriano. 6. Clemēti. 7. Iulio 3. &c.) iactatus calamitatibus, præpropere ereptus fato, Christi regnum petijt, anno 1555. Sedit di. 21.

231. PAVlus 4. Parthœnopus, successus in locū Marcelli, de familia nobili Caraffa, Summus Hierarcha est renunciatus, uir ut imaginibus, pietate et multijuga eruditione clarissimus: Ita in rebus ad ecclesiæ splendore spectantibus, omnium iudicio, facile primus est, qui atrocissimas bellorum procellas in summā tranquillitatē serenitatēq; redegit, et in sarcienda religiōis provincia alterū se Esdrā exhibuit, hoc est solertissimum restauratorem et architectū, &c. Quæ quidem uirtutum commemoratio, non adulatio, sed est ueri ipsius testificatio, et ad rei gerendæ constātiā ac alacritatem extimulatio, &c.

ORDINIS inter nos necessitas.

CEphas igitur et qui successerūt in hac sacrosancta sede Romana, recte constituti sunt à dño Deo. Id enim ratio rerū, et ipsa
miris

mirifica productrix NATURA expostulat, unus al-
 lium ut antecellat. Sic in tabernaculo simul & tē-
 pli Salomonis ministerio ordo erat sacerdotum
 Levitarūq; (ordo enim ex multis gradibus neces-
 sario consistit.) Quibus Cohē Gadol, id est
 sacerdos magnus, quem nos PAPAM id est, patrē
 patriæ seu pontificem Maximum (Ἀρχιεπίσκοπος
 grace) Romano more uocamus, præficiēbatur. quod est
 Sic caput sacerdos Amarias in Israhel, 2. para. pascere si-
 19. Sic sacerdos Ioiada quem publice pronun- ue regere.
 ciavit rex caput seu Rosch, 2. para. 24. Sic
 Aharon pontifex summus est à Deo creatus: A-
 biud, Eleazar, & Ithamar uerò, longe minori-
 bus cerimonijs initiati sunt. Ordinis inter nos
 necessitatem natura docet apicularum exemplo,
 quæ in suis stirpibus unum obseruant sceptrife-
 rum Βασίλειον: uerum ergo est, quod ait Basilius
 Magnus in Gordium martyrem. Naturæ lex, in-
 quit, apibus innata fratres dilectissimi, nisi rex
 prius agmen præcedat, ab alucaribus nūquā di-
 scedat, hæc Basilius. Sic Iudex unus provin-
 ciæ. Roma septicollis illa maxuma, ut cōdita est
 duos fratres uterinos simul habere reges non po-
 tuit, & parricidio dedicatur. In Rebecca utero Ex Esau
 Esau et Iacob (cognomēto Israhel appellatus, hoc Edomitæ
 est, princeps Dei) gesserunt bella, Gene. 25. & c.

Sic

Sic sunt in exercitu, Hastati, primipilarij, Centuriones: (centurio turmae 100. stratiotarū magister, Graecè Hecatontarchus) decuriōes: Magistri cohortium: praefecti legionum: Tribuni militum: duces, &c. Et Caput omnium exercituum Imperator. Sic in naui unus Limenarcha & Triarchus. Domus ad unum familiae patrem reducitur. Ciuitas ad unum Principem, etiā quae Aristocratia uel Democratia utuntur. Sic habent ordinem suum longè decantati & superstitiosi gentiles: Morabitā, Mauri. Indi insulares, Quines. Aegyptij, (posteritas Chā & Mitxraim, Gen. 10. Ps.

Vide P. Io 78.) Caliphum. Callectij, Archibramimum. Alcoranisti, suos Talismanlar. CVbenses, suū Cacicum, Quebi, Tiba, Saccū, Iura, &c. Habuit Corinthea urbs regis Ponticorū (Strabo li. 12.) suos Hierodulos. Romani, Salios. etc. Obseruat etiā Abyssinorum max. rex Abuma patriarcham Christianae professionis. Sūma: Ordinem requirit lex naturae: Imperialis: Omnium gentium consensus approbat. Sic habet curiales suos plebeios magistratū seu tribunū unū, (quos Graeci ὑπατορ: αὐτοκρατορ: & αὐτοκρατορ: uocant) cuius est uocare ad comitia curiata. Planetae inferiores, inquit Basilii, subsunt superioribus. In corporibus quoque animantium caput cetera tumentur &

Summum consulem. Proconsulem. Dictatorem

venerantur membra. Et in partibus animæ ratio
 appetitus subijcitur, quod si ab eo, inquit Basilius,
 desciscat, in præceptis non solum animum, sed
 corpus tradit. Et Homerus in secundo Iliados.
 οὐκ ἄγαθον πολυκοιρανίη, εἰς κοίρανός ἐσσι,
 εἰς βασιλεύς. Hoc est, non bonum multorum domi-
 natio, unus dominus sit, unus rex, &c. Quintus
 Curtius de rebus gestis Alexandri Magni, ait. Im-
 perium quod sub uno stare potest, dum à pluribus
 sustinetur, ruit, & insociabile regnum. Et Lu-
 canus.

Nulla fides regni socijs, omnisq; potestas.
 Impatiens consortis erit, &c.

Totus itaq; ordo naturæ imò recta ratio in-
 ducit, quo entia bene regantur, ut Imperia,
 & regna politiæ quoq; subsistant unum esse
 principem. Ita & decuit in religione Christiana
 & ecclesia Christi ordinem esse, unus ut alteri sub-
 st: Inferiores superioribus: Cathedra una in una
 ecclesia: ubi enim non est ordo, inquit ille, ibi est
 confusio: Quod ecclesia Monstruosa satis manife-
 ste in suis distractis sententijs & opinionibus de-
 monstrat, etc. Iudæi absq; capite uiuentes, exper-
 ti sunt seditiones, sectas, idololatriam: Id certe
 dudum

Iudicium
27. & 18.

Hierar-
chia ad qd
instituta.
Hiero. in
epi. ad Ti-
tum.

Papa quo
modo
summus.
Vide An-
ba. Boem.
li. 2. ca. 12.

Nota.

Vna se
Petri.

dudum etiā nobis Christianis euenisset, nisi diuina
prouidentia penes unum Pontificem summa rei
posita esset. Multis itaq; presbyteris unus Episco-
pus in scismatis remediū praepositus est. Episco-
pis cuiusq; prouinciæ unus Archiepiscopus, qui
& Metropolitanus dicitur, Horum meminit D.
Hieron. ad Pammach. Metropolitanis uero plu-
ribus, unus PRIMAS: Inter quos omnes, PONTI-
fex maximus Romanus, ueluti tenens legitima
(Augusti. Epi. 162.) successione Cathedrā S. PE-
tri Apostolorū Principis. (Quē Christus singu-
lariter ouili suo praefecit, & cui confirmationem
fratrum imposuit, Ioā. 21. Luc. 22. &c.) summus
est, amplitudine iurisdictionis et sollicitudinis or-
miniū ecclesiarū, summus quidem, at non princ-
piū uniuerſitatis seu omnia in omnibus, sed omni-
um minister, seruus seruorum IESU CHRISTI &c.
Voluit itaq; unitatem eius sponsae esse integram
ac immotam, cuius ipse primarium caput existit.
Non quò in ipsas personas, quae alioqui labi pos-
sunt, hāc unitatē collocemus, sed quò circa unam
SEDEM Petri praecipuā ac uicariā quandā autho-
ritatem agnoscamus, ueneremur, adeò ut quanq;
personae non semel uarios in errores cum fidei
tum morum lapsi sint, perstat tamen huius S. SE-
dis unitas, perstat cōcredita potestas, Christi pro-
missione

missione roborata, &c. Nolo inquam summorum
pontificum quorundā patrocinari flagitijs, si qui
lac ouium fortē consumentes, sese lana uestierūt,
& adipem depasti sunt: Cuius Hezechiel memi-
nit, cap. 34. Oves autem non pauerunt. Ete-
nim ut Petri fides non concidit, pro quo Christus
strenuus Antagonista orauerat, cum eum ne-
gasset. Ita summus hic clauiger cum impro-
bē in terris res Christianas gubernat, non ob
id illicō debemus sponsam Christi negare, sed
omnipotenti iusto Iudici omnia committere,
qui cuique iuxta opera sua tribuet, est enim
remunerator bonorum, & malorum uindex
acerrimus, Matth. 25. Et quo altior est Grā-
dus, eō ruinae casus grauiores imminet, & po-
tentes potenter tormenta patientur. Monstruo-
sa res gradus summus & animus infimus, inquit
S. Bernardus de considera. lib. 2. Sedes prima &
uita ima: lingua magniloqua, & manus ociosa:
sermo multus & fructus nullus: uultus gra-
uis, & actus leuis: ingens authoritas, & nutans
stabilitas. haecenus ille. Labi ergō, ut repetam,
possunt magnates ecclesiae, non propterea statim
cachinno excipiēdi, et iudicandi: Labi enim per-
mittit eos cōlestis pater & tentari, ut tētatis cō-
pati possint, Hebre. 4. etc. Expectabatur in lege
à sede

à sede Aharonica causarum dissidentium iudiciū
At nunc in noua lege, ubi una summa est sedes,
quanquā uicaria, ad illam in ecclesia dubijs in
rebus confugimus.

Vide Pig. Qualiter autē sit eligendus Pontifex, uide de
lib. 2. ca. 4. cre. Concil. Aurelianē. 4. Can. 2. ubi ostenditur pontificij honorem non uotis esse querendum, sed meritis, sed moribus, sed omnium fauore & suffragio. Qui enim censurā habet & praestitum est multis, hunc irreprehensibilem esse oportet, &c.

Electi opō
tificis qua
lis.

Sed qd opus anxie digladiari cur dubitamus,
inquā, de Christi promissione Ecclesiae factae:
Cum certū sit ipsam esse fundatam supra FIRMI
Petram & perpetuō mansuram?

Traditiones ecclesiasticæ sunt ob
seruandæ ut à Maioribus sunt traditæ, &
de his dubitare insanix est inso
lentissimæ.

AT obijcit acutulus Magistellus, Mandata
Dei, non huiusmodi pontificū inuentiōes,
traditiones, cultus externus, etc. prædicā
da sunt, dicēte Paulo Ro. 16. Rogo uos fratres,
ut obseruetis eos qui dissensiones & offendicula
præter doctrinam, quam uos didicistis faciunt,
declin

declinate ab illis, &c. R. Imò & hominū, si nihil
 diuinæ potentie derogāt: uide Basilium li. de spi-
 ritu sancto, ca. 27. Augustinū Casulano scribens
 Epi. 86. & ad Ianuariū li. 1. ca. 1. Si quid per or-
 bem frequentat ecclesia, inquit, an ita sit facien-
 dum disputare, insolentissimæ insanie est. Vide
 eūdem ad Pollentiū li. 1. ca. 14. Gregoriū Magnū
 ad Leandrū. Epistolam Athanasii ad Epiſtetum
 Corinthiū. Augustinum Epi. 163, ad Eleusium. Et
 eundem Aug. de moribus ecclesiæ lib. 1. ca. 29. &
 in libro de utilitate credendi, cap. 17. &c. Tra-
 ditiones hominū nec reijciebat, neq; infirmabat
 Christus, sed querebatur & reprehendebat, quòd
 homines illis magis tribuerent, quàm præceptis
 ipsius Dei: uide Origenem Math. 24. Hic, ad Lu-
 nicium Bithicū, etc, Sic etiam Paulus 2. Theff. 3.
 κρατερετε τας παραδοσεις, hoc est, tenete fir-
 miter constitutiones, &c. Præcipimus uobis,
 inquit, per nomē dñi nostri Iesu Christi, ut sub-
 ducatis uos ab omni fratre, qui inordinatē se ge-
 rit, & nō iuxta institutionē quā à nobis accepit.
 Viden' traditiones Apostolorum esse obseruan-
 das ut Christi præcepta? Dic mihi, Buccinator,
 ubi in scripturis inueniam dominicam diem (in
 quo Deus lucem condidit: à mortuis resurrexit:
 & Spiritum sanctum in discipulos infudit) ob-

X serua

seruari praeceptum, quem ecclesia colendum
praecipit. Dic rursum ubi iussum fuerit in scri-
pturis, diuorum esse uenerandas imagines? certe
septima synodus (367. patrum) condemna-
uit Iconomachos & Eiconoclastas. Dic, inquam,
quae scriptura tradat patrem ingenitum dici?
Nam Hipponensis hoc ipsum in scripturis
nusquam inuenire se potuisse testatur: & ta-
men ad substantiam fidei pertinet. Paschale fe-
stum non alio quam dominico die festiuum esse,
quae scriptura tradit? Profecto nusquam in
sacris literis istud comperies, &c. Sed &
Paulus post suum reditum quaedam Corinthijs
pollicitus est se dispositurum. Cetera, inquit,
quum uenero disponam. Quis pontificum coe-
tus tradidit baptizandos perungi oleo, do-
mino docente Baptizari in nomine Patris & fi-
lij & Spiritus sancti? Quae synodus sancta san-
ciuit feruentem aquam sanguini dominico per-
misceri? Vbi in Euangelio, & Epistolis Pau-
li, seu reliquis scripturae locis hoc iuramen-
tum, quod baptizandum facere oportet repe-
ritur? Eusebius ex Philone ostendit, tam ui-
ros quam mulieres in ecclesia primitiua sua
loca determinata habuisse, ut commodè & de-
center sacris interessent. Quod Apostolica
instis

institutionis esse uides, 1. Corinth. 14. uide Chrysostom. in Matth. Hom. 74. & c. Vnde etiam Apostolo non solum Apostoli impositionem manuum, quam rō diaxa in Christo sepius uiderunt, olei inunctionem, xis. sed & crucis signaculum, ad Orientem depræcandi ritum: & c. ecclesie obseruanda tradiderunt. State, inquit dominus, super uias & Hierc. 6. uidete, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit uia bona, & ambulate in ea: & inuenietis refrigerium animabus uestris. Et Deutero. 4. En populus sapiens & intelligens, gens magna, nec est alia natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster, adest cunctis obsecrationibus nostris, quæ enim est alia gens sic inclyta, ut habeat caeremonias, iustasq; iudicia, & uniuersam legem, quam ego proponam hodie ante oculos uestros? Custodigitur temetipsum & animam tuam solícite. Sic in Theleñ. concilio lectum est. Ea quæ patrū constitutione sunt cōstituta firmiter obseruare debetis, & c. Breuiter. Ecclesia caeremonijs utitur, nō Cæremo quod in his externis (si desit Spiritus) fiduciam nix. reponi uelit, sed utitur ueluti quibusdam uisibilibus signis & stimulis religionis, non contemnendis: Nam & Augustinus ait, libr. 3. de doctrina Christiana, qui ueneratur utile
 X 2 signum

signum diuinitus institutum, cuius uim significationemq; intelligit, non hoc ueneratur quod uidetur & transit, sed illud potiùs, quo talia referenda sunt. Proinde iniuriam & Deo & hominibus faciunt, qui caeremonias ex religione auferunt: Deo, quia cultum illi debitum detrahunt. Hominibus, quia præcipua ex parte fructus fraternæ charitatis frustrantur, &c. Multas & uarias ueteris ecclesiæ caeremonias, uide descriptas apud Epiphan. in fine librorum contra Hære. pag. 243. Non enim omnia à diuina scriptura accipi possunt: Eapropter aliqua in scripturis, aliqua in traditione Sancti Apostoli tradiderunt, quemadmodum dicit Apostolus, sicut tradidi uobis, &c.

Cōtra ne Tolle itaque Cæremonias (quas adiutrices & gantes cæ- pedisse quas religionis Christianæ dicimus) ab ecclesia, & apud maximam Christianorum partem, Dei cultum statim extingues. Fac ne quis

Flectere quàm leuet manus, nèue genua flectat, (de flectendo genua, uide dec. concil. Nicen. cano. 20. Hieronymum ad Lucinium. Eūdem Hier. aduersus Luciferianos. Augusti. contra Donatistas, libr. 4. cap. 24. &c.) aut ne tundat, aut oret

Autrix cō- non uelato capite: aut non in pedes erectus
suetudo stet dum legitur Euangelion, aut id genus reli-
qua

qua prætermittat, uidebis infra paucos dies, eam confirma-
 (quam uocamus deuotionem) Euanescere pe-
 trix, & fi-
 nitus. Nam ea quæ adhuc uiget in paucorum
 dei obser-
 Christianorum pectoribus, quanquam sit perte-
 uatrix.
 nis illius cultus scintillula, cæremonijs tamen
 Tertullia.
 quasi enutritur. Et nisi ad has cogerentur Chri-
 de coron.
 stiani (uide Roffensem, & Pighium lib. 1. cap.
 militis.
 6. Qui uerba Phischeri citat) propediem aut
 quàm frigidissimus cultus Dei futurus esset. Si
 ergo uerum est, quod censuit uetustissimus
 Poëta, nempe moribus antiquis rem Romanam
 stare. Si laudatur sententia Lyrici, eum esse
 uirum bonum, qui consulta patrum, qui leges
 iuraq; seruet, quæ, rogo, insania est, nos anti-
 quitatem, & ueteres prothomystas martyres
 nihil facere, quum literis sacris etiam liqueat,
 antiquas semitas præ nouis disquirendas esse?
 Bonum itaq; opus est, & pertinet ad amicitiam
 crucis Christi, ecclesiæ seruare disciplinas, si-
 ue sint ieiunia, siue uigiliæ, siue orationes, si-
 ue stationes, & hoc genus alia, &c. Verum
 hæc quando non sunt nostri instituti abrumpan-
 filum, illa enim memini crassiori stilo in Ty-
 rocinio præcipitato quidem opusculo, tradidisse.
 De cæremonijs scripsit nostra tempestate 6.
 libros D. Conradus Bruno iuriconsultorum cõs-

sultissimus, R. D. Cardinalis Augustani principis
laudatissimi Cancellarius.

Balatronum alterum gars
rulum obiectum.

AT sreat uulpinus Hiebusæus philarchus,
Bellulis suis argumentis nihil nō in eccle-
sia cachinno excipiens, seruos Dei impetens ina-
iuriose. Certè in uestra Ro. Ecclesia, Papistæ,
nusquàm apparēt pij ministri, idolo Laban multi
uestri ordinis miris modis seruitium prestant, in
irretiendis pecunijs solertes se manifestantes, dis-
tati auaritia, inflati superbia, implicati mūdānis,
fastu pleni, immodicè sibi placentes, & prorsus
talpæ. Sileo, inquit uilitigator, Christicidas Ro-
manos Pōtificates quosdā titulares, uah belle faciūt
cum sese pascunt, ouīū curam Christo mandant.
Qui ita adherent sedibus ut spongiæ esse credere
possis, suis annexas rupibus: Qui, blaterat, cū uo-
lunt inspectores dici, habent rationem & respec-
tum, ut equestres copias contrahāt, in quas co-
piofissimas auri & argenti mineras impendunt:
sybariticas mēsas: Ambitosum strepitū: sumptuo-
sas ædels: frequens satellitiū: Bombicinas uestes,
&c. Taceo simoniacā haresim quæ omnibus uo-
bis,

bis, Papistæ, (sic enim probrosè soliti sunt eos
 appellare qui S. Romanæ ecclesiæ constanter pa-
 rent, & maiorum uestigia nondū tam leuiter de-
 seruerunt) peculiaris quasi est, ita ut Simonem
 gratiæ Dei nundinatorē innocuū credere possis,
 &c. Qui plusquā Sardanapalicis delitijs im-
 merſi: Quis obsecrō Caucasus, quæ India, quæ ^{Simon an-}
 Hircania, tam immanes, tā sanguinarias bestias, ^{no salu. 53.}
 unquā aluit: ut interim omittā, luxum, crapu-
 lā, fastum? Neæram quisq; superstitiosulus suam
 sequitur: subuersa sunt pietatis dogmata.

Versa in segnitie fides ex omnis.
 In quæstum pietas, simul secuta.
 Miris illecebris placens uoluptas.
 Nunquā delitiæ supiniore.
 Nunquā auaritiæ altior charibdis.
 Quando ita ambitio negotiata est.
 Quando nequius inquinatus ē
 Peccatum: patet Iliās malorum, &c.

Breuiter.

Omnia Sardanapalineis sunt obruta curis.
 Omnia luxuriæ foedat amarities.
 Tempora sunt, magni quæ prædixere propheta
 Et quæ non uani concinnuere uiri.

X

Discessit

Discessit uirgo, desunt saturnia regna.

Venerunt duro ferrea secla pede.

Actate hac prorsum cecidit sanctissima uirtus.

Regnat ubiq; malum, regnat ubiq; scelus.

Quando adeo morum probitas iacuit, pietasq;

Quando adeo fidei, institutiq; decus?

Non est tuta fides hominum generiq; leonū. &c.

Turbati sunt pietatis ritus, primæ sedis dignitas prostituitur ita, ut, qui maledicendo est seuerior, ad Episcopatum populi acquirendum sit prior ac potior. Euanuit honestas sacerdotalis, defierunt, qui gregē domini pascunt cum sciētia. Elanguit Canonum exacta diligentia, multa est in uobis peccati licentia. Nusquā plus tributū caeremonijs: Nunquā exundauit iniquitas papistica licentius: refrixit omnis charitas, subtrahite igitur uos ab ipsis, ad nos conuertimini. Hodie splendet Euangelion purum: Nūc lata Libertas: Nos illi Apostoli Euāgelici de quibus dominus ait. A fructibus eorum cognoscetis eos, etc. Prostrantur ergo, inijce inijce lapides crebros, projice glebas, adijce testas, pcutite fustibus calūniatores Papistas. siquidem cōmunes sunt hostes, nec quis spem ē nobis, Angelicis scilicet, existit quem non iniuria affecerint.

RE

Respondet Catholicus.

Psalm. 50.

Adonai Sephathai tiphtah, uphi,
iaghid tehilat hecha.

STa Balach, σπευδε βραδέως: Tro-
sianos exue cestus: ponat supercilium cas-
nalicula triobolaris: μὴ πρὸ τῆς νίκης ante uicto-
ἱ γυμνασίου. Multa Sane & magna sunt que co-
axarunt Ranae bipedes. Nam & fucum ueritatis mion.
habent & multos decipere possunt, qui sacrae
scripturae sonum audientes, sensum negligunt,
cuius mysteria non uerbo docentur sed spiritu
reuelantur, idcirco inquit magnus ille uates Da-
uid. Reuela oculos meos, & considerabo mira-
bilia de lege tua. Nemo scripturam nisi spiritu
sancto docente cognoscit: hinc Paulus, qui in
confessione fidei perstitit durus silex, ex Saulo Paulus.
hominum piscator factus, & qui inter christi-
colas dei filium Ihesum intrepidus confessus est,
inquit. Ministros fecit nos deus noui testamenti
non litera sed spiritu, litera enim mortificat,
spiritus autem uiuificat: est ergo necessarium
si uolumus Euangelion intelligere, ut spiritu am-
bulemus. Verum ego quia homo peccator sum,

Galat. 5.

X 5 & inis

Galat. 5. *Et iniquitate circumdatus, tam altiloquus et
presumptuosus non sum, quod uelim ingenio
stilo, ue aut eruditione illis, doctioribus me, par
uideri, noui enim quam curta mihi domi sit super
pellex, sed quod nostratibus quoquo modo ostē
dam quam impiē sentiant illi, quamq; pueris
liter sepe hallucinentur, non tamen mihi erip
pient quocunq; uerborum lenocinio allegatio
numq; suco ueritatem S. Romanæ ecclesiæ:
spero enim ardentem semper mihi adfuturum
bonum illum genium, angelum domini, à quo
hactenus fideliter seruatus sum: Etiam si, in*

*Vide Hie. quā, omnes gentes, 1. Mach. 2. quæ ad
ad oceanū regiam domum Antiochi pertinent eis obedi
& Pāma, erint, ut quiq; descendant à patria religi
chium. one sua, et acquiescant mandatis illius, ego
tamen, et filij fratres mei, in fœdere pas
trum perstabimus: propitius sit nobis deus ne
legem et ritus prodamus: &c. Euge igitur
frater, trabem in oculo tuo considera atq;
exime prius, cura prius teipsum medice, et
postmodum iuxta modum fidei, argue et cor
rige errantes: Nam qui seipsum non conside
rat, inquit Theophylactus, et solum attendit
res proximi, illasq; taxare uult, certū est quod
superbia capitur, et obliuiscitur sui. Omnino
enim*

enim de se quod non peccet, sentit, & propter
 ea alios peccantes reprehendit, &c. hac ille.
 uide astutiam, lector, sub prætenu castigatio-
 nis aliorum, suam nequitiam callidè tegunt. Vnde
 de Augusti. hom. 5. Corrige ergo te, inquit, &
 tunc poteris fratrem corripere. Leuiores obijcis,
 & grauiora committis. Festucam uides, &c.
 Hoc autem dixit dominus propter homines qui
 cum odio corripiunt. Irascentem corripis, &
 odio contabescis, hac ille. ad institutum.
 FATEMUR quidem abusus & irregulari-
 tatem, pro dolor, irrepsisse in agrum domi-
 nicum & omnes pij, quibus plusculum sani
 est, conqueruntur, & ut uno uerbo dicam
 Cum Propheta. A planta pedis usq; ad uerti-
 cem capitis nulla sanitas: omnes indigemus
 decisione, omnes declinauimus. Verum su-
 stulit ne Hercules ille Alexicacos, (qui solus
 mortem alijs inuictam, sua morte deuicit,
 ac Sathanæ tyrannidem cœlesti uirtute demo-
 litus est.) Apostolatam quando Iudas ille
 Cacus, limites excessit? censuit ne do-
 minus deus, Verus Euergeta, & δικαιω-
 μεν, extirpandum esse agrum, triticum,
 propter lolium? Non ergo propter abusum
 tollitur institutio & usus: Quemad, Christus,
 rerum

Esaiæ 1.

Vide Aug.
de fide, &
operibus
cap. 5. &
eundem
Tractatu
6. in Euan.
Ioan. &c.

rerum omnium eximius innouator ex tritico,
inquam, per ipsos messores, lolium (id est, dog-
ma peruersum) extirpandum censuit, sed ita ut
in eradicando lolio, triticum (id est, pure & sa-
ne doctrinae homines) non una eradicaretur, Sic
abusum esse sine tumultu & strepitu tollendum
omnes Pij exoptant: & quod nostri aduersarij
de superstitione & hypocrisi dicunt, contra nos
non proponunt. Nam & nos omnes Giezzitas,
omnes tyrannicas exactiones, omnem philotimia-
an, hypocrisim, superstitionem: Breuiter, om-
nes abusus & cacoethes, angue & cane peius
odimus: nemo tam hebes est, qui ignoret puram
& simplicem esse debere religionem & pietas-
tem cum charitate coniunctam. Solent quidem
in uineto uuae degenerare in labruscas Solet in-
qua aliquando tota penes facies ecclesiae in nimia
uitiorum lernam eluxuriare, sed haec omnia flas-
gitant canonicae censurae falcem, alias certe ue-
reor ecclesiasticam disciplinam que multis par-
tibus haecenus deformata, pristinae dignitati &
nitori minime posse restitui, quod ingenuè fate-
tur et uerecunde agnoscunt mecum omnes Chris-
tifideles pij, Nequaquam igitur uitium sacerdo-
tis, dignitati & efficacie praedudicat mysterio-
rum, Vnde: Etsi sacerdos, ut repetam, etiam
ualde

valde fuerit detractabilis in nullo tamen ledens
 est ea que commissa sunt à deo, inquit Chrysostomus. Vnde ex-
 mus. Idcirco medendum uitij, etsi quid corrup=peccatū dus
 tum, si quid collapsum. si declinauit alicubi am=ecclesiæ
 sis per congruentia media decidatur, &c. Sca=decor, re-
 bies pessima lixiniū asperum requirit: perq; & unitas. formatio
 legitimam auctoritatem restaurantur cuncta,
 citra tumultum tollantur, nec prorsus omnia
 radicitus stirpitūq; euellantur per tyrānidem,
 ut alicubi est attentatum: sed sublati abusibus,
 res ipsa atq; status sit integer, sit incorruptus.
 Alioqui certe certe, nisi nos ipsos iudicemus, 1. Nota.
 Corin. 11. à domino iudicabimur: Neceffe enim
 est ut iudiciū incipiat à domo dei, quod certe
 hodie uidemus, dum enim nunc eijciūtur sacer=
 dotes, conculcantur ab hominibus, quid aliud
 hoc indicat, quam diuinum de nobis iudiciū? Id est, uir
 Quod prædixit Christus ἀντὶς ἀνατολῆς, dicēs. oriens,
 Sacerdotes mei sunt sal terræ, Matth. 5. (sal zachar. 3.
 præcipuus corruptionis expulsores est) quod si Sacerdo= 6. &c.
 sal euauerit, ad nihil ualet ultra, sed eijcitur res ialter= 12.
 foras, & conculcatur ab hominibus: (templum 13. Tem= 14.
 dei sanctum est, quod estis uos, inquit Augustin. plū dei.
 Ser. 138. de tempo) Hæc uerò omnia nos nunc
 patimur, quod si propter iustitiam nos cribra= 15.
 ri permittit deus. ut nostros maiores, beati nos
 sal

quidem, at nunc iuste quidem, quia, o dedecus
 sal euanuit, & nostra ingratitude offensus est
 deus: Breuiter. Geon harab, hoc est, mag-
 nus fastus, omnium malorum unica est causa: (Sacer-
 dotes legis transgressores increpat dominus,
 Malach. 2. &c.) minime autem propter iustitia-
 am patimur, in omnibus enim nostris afflictio-
 nibus uidemus iudicium dei, atq; utinam quidem
 illud uideremus oculis internis, sic enim flagella
 effugarentur remouenturq;: Si enim Sodomis-
 tas, inquit Saluianus lib. 4. minus dicit esse dā-
 nabiles, quam cunctos Euangelia negligentes,
 certissima ergo ratio est, qua et nos qui in plu-
 rimis Euangelia negligemus, poenas aliquando
 timere debeamus: praesertim cum usitatis iam
 & quasi facilioribus malis esse contenti uolu-
 mus, haec Saluianus. Ad institutum. Il-
 lud cauendum est, ne morbo sint atrociora
 remedia: Si quid irrepsit hominum uitio,
 fiat idem, quod à probis medicis fieri solet,
 uitia rerum tollantur, non res ipsae: offensa
 est deus ocio, luxu, auaritia, super-
 bia, libidine sacrificulorum: pro delitijs
 studium sacrarum literarum, pro luxu sob-
 brietatem, pro libidine castimoniam indu-
 ant, pro superbia penitentiam: scriptum enim,

Redde

LUC. 16.

Expurgā-
 dum uerus
 fermentū
 non abijci
 endum.

Redde Rationem Villicationis tuæ: Redde Matth. 23.

quod debes. Quod si altera pars nihil omnino
nouari patitur, quò ad abusus. Altera nihil
patitur relinqui, quis erit contentions finis?
Si ecclesiæ Præsules prothomijstæ, si principes
prophani sepositis mundanis affectibus (inquit
Erasmus ad Neocomum) nihil sibi proponerent
nisi domini gloriam, et ecclesiæ Spirituale con-
modum, malum absq; magno tumultu fa-
cile sedari posset, hæc ille. Sed interim irascitur
etiã deus dissolutis pastoribus, quòd gregẽ do-
mino charissimum quem ter amare, ter pascere
debuerant, negligunt, deglubunt, coq; nobis im-
mittit lupos hæresiotas. Et Iusta certè hoc pec-
catorum nostrorum retributio, qua nos miseri-
cors deus potiùs admonere quàm funditus dele-
re uoluit, si quãdo resipiscẽtes à nostris cessare-
mus delictis, et utinã hucusq; sed timendũ ne ma-
iora restent. Nostratibus idcirco zelus summo-
pere est desiderãdus. Christi, Io. 2. Phinees, Nu.
25. Regis Iehu, 4. Reg. 10. Helai, 3. Re. 19.
Et à uobis Sacerdotibus requiritur ut cruditissi-
tis in lege, et quicquid in sacris literis contine-
tur, pro uiribus ediscatis, alioquin secº faciẽtes
sacerdotio indigni. Ose. 4. inq; dominº Quia tu
sciẽtiã repulisti, repellã te ne sacerdotio fugaris
et alio

Discipulis & alio in loco dominus. Vae pastoribus israelitæ ecclesiæ qui pauerunt seipsos, an non gregem debent pascere pastores? pingue comeditis, lana induitur nunc pascere pastores? quod crassum est mactatis, gregem non pascitis: debile non confortastis, egrotum non sanastis, confractum non obligastis, propulsum non reduxistis, & perditum non quasiuistis, quin in duritia & scuitia dominati estis eis, & errauerunt absq; pastore, fueruntq; cibus omni bestie agri, & palantes: Errauit grex meus in omnibus montibus, atq; in omni colle excelsso, & in omni superstitie terræ dispersus est grex meus, nec est qui quærat aut requirat. Eadem inculcat dominus. Hesai. 56. Ezech. 13. Michea. 3. Hierem. 23. &c. Huius etiam meminit Cyprian. Epist. 13. lib. 2. Quæ est enim maior, inquit, aut melior cura præpositorum, quàm diligenti sollicitudine & medela salubri fouendis & conseruandis ouibus providere, cū dominus loquatur & dicat Ezech. 34. Quod infirmum non consolidastis? VIGILATE ergo PASTORES: pacifici cum Haleluia Apostolica tuba ebuccinate: sitis

Hoc est,
magnæ
fidei.

μεγαλοπιστοι: Theophori: Christophori: pneumatophori. Hebraei, id est, docti. Hedrai, id est, Cōstantes: Semper sit in ore illud octostichon.

Impro

Improbis æris amor procul est à numine nostro

Non tangit diuos improbus æris amor

Nolo magistratus, & nolo regia sceptrâ,

Nolo diuitias Cræse superbe tuas.

Applausum uulgi nolo, noloq; fauorem

Nolo me plebes inscia suspiciat

Quicquid et in mūdo magnū, prastāsq; uidetur

Pro nihilo ducunt numina nostra quidē etc.

Digressio.

Deus bone mellitum illud uenenum (auri sacra fames) in quas curas, quas sollicitudines, quas turbas, quæ dispēdia, quæ dedecora, in quā mentis conscientiae carnificinam, in quam infelicem exitum, miseros auaros adducit: (de caducis facultatibus, & deuitanda auaritia, Psal. 75. Hier. 6. Esa. 55. Lu. 12. Psal. 61. Eccl. 8. etc.) et ut Auidij Cassij uerba ex eius epistola repetā.

Quoniam, inquit, si hoc malum priuato homine indignū est, certe in mystis nefarium atq; multum. Salusti, BELua inanis intoleranda est Pecunia, auaritia (teste Apostolo, crassa est idololatria) quæ per se nihil est, quo intendit: oppida, agros, phana atq; domos digladiat, diuina cum humanis permiscet, neq; exercitus, neq; menia obstant, quo minus ui sua acerbas penetret, fama, pudicitia, liberis, patria contentiones excitat, atq; parentibus cunctos mortales spoliât, tantum.

Y cri=

Cuius sunt
uniuersa,
carui hic
diuitijs.
Arrigite
aures Gie.
zite simo-
niaci.

criminis sola est auaritia parens: ex quo illa
nobilis ac uehemens execratio, si essent Infe-
ri auaritiæ cuniculi eos refodissent, quod ob
eam rationem Crinitus obseruauit, ut facili-
us consideraretur, quantum etate nostra in
eorum dignitate ac imperio sperandum sit, qui
ad aurum & diuitias congerendas animum sem-
per intendunt, cum sit hoc uitium præter cæ-
tera omnia uitiosissimum. Ex opum, & pos-
tentia, & claritatis cupidinibus nascuntur
lites, rixæ, iurgia, pugnae, cædes, odia.
Ex illarum uerò neglectione quies, & pax,
& amicitia, &c. Aquila auium rapacissima,
non oppetit morbo, neq; semo, sed fame.
Ita auarus quo magis accedit etas, hoc magis
cruciatu habendi studio, & minus potest uti
partis. Quid enim faciunt 100. millia ducato-
rum, ubi duo aut tres sufficiunt? Quod si pes-
tis illa quæ cæca facit pectora, Auaritia, fio-
nis hominum, quid eò miserabilius? His uerò
quid turbulentius, atrocius, sauius? Qui feb-
ribus laborant è diuersis diuersa capiunt, hoc
est è calidis frigesunt, è frigidis calescunt. Sic
& auaritia molestiam adfert stultis, gaudi-
um sapienti. Breuiter: diuitia sunt Adonia-
dis horti: et dignitatum mundanarum con-
temptus

temptus, est hominis ueri Christiani. Qui au-
ro seruit, tabernam præfert templo, emporium
sacrario. Mundus est illi regnum dei. Auraria,
beatitudo. Et Indicæ formicæ instar, abscondi-
tum thesaurum seruat auarus, ex homine fit
plane pecus & fera. Philargyriæ finis, auer-
nus, ibi auarus iuxta atq; prodigus auri, guttus
lam aquæ frigida, non inueniet in refrigerium.

Auarorum diuitiæ, inquit Socrates, ut sol post occasum, neminem mortalium oblectant. Auaritiæ finis.

Auaritia procreat proditorem, Fraudem:
Fallaciam: periurium: Inquietudinem: Vio-
lentiam: obdurationem contra misericordi-
am, &c. Et sicut spinæ non sinunt semen
emicare, inquit D. Chrysosto. super 33. cap.

Genes. hom. 59. Ita & diuitiæ seu tempora-
les curæ spirituale semen quod in anima se-
minatur, non sinunt fructum afferre: Sed adu-
runt & suffocant sicut spinæ prosectum eius
retardantes. Amor pecuniæ omnes uirtutes hu-
mi deiicit & pedibus conculcat: seuit ut bara-
barus: fertur crudeliter ut tyrannus: de-
bachatur impudenter ut meretrix: nusquam
miseretur: nusquam pudet: adest ubiq; du-
ra, ubique terribilis: dira: inclemens, im-
pia, truculenta, & cum lupis & ursis ac

X 2 leonibus

Αὐτὰ μὲν
πάντα
γέγοντα
λοκίται
ἄλλοις ἐν το-
κοῖς Αὐαρί-
τιας.

leonibus ferocius scuit, suavis tamē hominibus,
si modo dicendi homines sunt, uidetur & amabi-
lis. Cūq; his qui eam desiderant & exoptant gla-
dios acuat quotidie, foueas & precipitia paret;
scopulisq; eos mille & mille naufragijs illidat;
Expetitur tamē ab eis & desideratur & qua-
ritur ac per mortes suas innumeras letantur, se
aliquādo ad eius saltem ianuam peruenisse, &c.
Nam qui fluxis rebus, quales sunt honores, deli-
ciae, opes etc. nituntur: uelut fretū cōtinuis agi-
tantur procellis, & nusquam quieti sunt. Recte
itaq; mari cōparantur, iuxta illud Esai. 57. Im-
pij autē quasi mare feruens, & redundāt fluctus
in conculcationem & lutū. Nec hoc reticendum
interim, diuitias quidem in domum admittēdas
esse, at nō in animū, &c. De Auari calamitate,
Luc. 16. 1. Cor. 6. Auaritia prohibetur, Lu. 12.
Eph. 5. Col. 3. heb. 13. Punitur, Mat. 27. 1. Co.
6. Auaritia infamat, Eph. 4. 2. Pet. 2. Supplā-
tat proximū, Mat. 26. Iac. 4. &c. Sed iā dudū
tempus est, ut ad id quod institueram nostra res-
currat oratio, Hæc enim quandō huc nō spectāt
(necessaria tamen) non immorabor amplius.

Dicite ergo Pastores cū Prudentio, ô tortu-
ose serpens, qui mille per mæandros fraudesq;
flexuosas agitas quieta corda, discede, etc. Reuo-
cate

cate in memoriam illud Roberti Gaguini tetra-
stichon.

Congeries nos fallit opū, nos fallit et *etas*,
Nec fida est ullis *quæ*sita potentia regnis.
Deserit elatos sublimis gloria reges.
Calcat & excelsum mors protinus atra tri-
bunal, &c.

Et cum Luscinio.

Conscendi terram nudus subiturus eandem
Nudus, quid molior mors quoq; nuda uenit
&c.

Ecclesia ergo, ut tandem uela contraham,
regnum Christi & ueritatis penitus in rebus fidei
dei errare non potest, potest quidem in morum
sinceritate deflectentes perferre, sed quantum
ad ueram religionem, ad uerū cultum, ad profes-
sionem ipsam atq; regulam fidei siue articu-
los atinet, nunquā fallitur: Simoniam Giezi-
anam labem, ambitionem, scortationem, & hoc
genus in clero perpetitur. Aulicā item tyranni
de & pompam, torneamenta, &c. deinde etiam
uaria uitia plebis, diabolus fouet in ecclesia

Non per-
sonæ respi-
ciende sed
res ipsæ.

Y 3 milia

militante, quæ ecclesia, licet ferat, nunquam
 tamen aut dissimulauit, aut probauit.
 Falluntur igitur Impij, qui ecclesiam erroris
 alicuius fidei articulorum dissimulant: hallu-
 cinantur item scismatici, qui propter abusus
 ab ipsa matrice ecclesia deficiunt. Nos quidem,
 fatemur, peccatores esse possumus, heretici
 uero minime: heresis exotica dogmata eligit.
 Hypocrysis uero bona opera tantum simulat,
 &c. Neque fugimus lucem, quemadmodum Lucifugi
 thobibuli turpiter gannunt, sed nolumus tene-
 bras pro luce. Nec constituimus nouum tribu-
 nal, sed ad hoc prouocamus, quod perpetuo in
 Ecclesia constitutum fuit. Nec tam præfracti
 sumus, ut iudicio nostra uelimus iudicio totius
 ecclesiæ præferre, &c. Neque tamen interim, ut
 alibi diximus, dormitantes, & tantorum malorum
 dissimulatores excusantur prælati, quorum
 est hereses, abusus, irregularitatem sedulo ex-
 tirpare. Si enim tollerentur abusus, si extirpa-
 rentur hereses: non sic terra humano sanguine
 maderet, non arua cadaueribus tegerentur cae-
 sorum, non uiduæ non pupilli orbitatem suam
 deplorarent, uere miserādam, manerent omnia
 incontaminata: Gehenna uos comprehendet præ-
 fides ecclesiæ nisi hic uigilaueritis, &c. Sed qui
 ex

Hæreseos
 & hypo-
 crisios dif-
 ferentia.

Prælati
 abusus
 non corri-
 gētes præ-
 uarican-
 tur,

ex deo est et ueritate, uidet ecclesiam rosam in
ter tot spinas abusuū & hæreson, bastn et fir-
mamentum ueritatis.

Bona Temporalia Eccle-
siae unde.

Rerum uerò terrenarum, inquit Ficinus,
dominatio & administratio pontificibus
accessoria est tanquàm accidens, non in
quantum uicarij dei, sed in quantum Constanti-
ni caesaris sunt heredes, hætenus ille. Donatio-
nis Constantini mentionem facit D. Ambrosius, Donatio
Constanti. Imp.
hic, ut est de obitu Theodosij Imperatoris, præ-
sente Honorio asserit Constantino Baptismatis
gratiā in ultimis diebus contigisse. Et quòd pri-
mus Imperatorum crediderit, post se heredita-
tem fidei principibus derelinquens. A Constans-
tino autem usq; ad Theodosij tempus Imperato-
res 5. fuerunt: à tempore uerò Constantini usq;
ad id tēpus quo Valla uixit ferè 70. interuene-
runt, notioem ergo existimo historiam S. Am-
brosij, quàm Vallæ, &c. Quæ Pipinus ablata
Longobardis superciliosis Ro. ecclesiæ (pontif.
Stephan.) restituerit, demonstrat Pighius lib.
3. cap. 16. eccle. hier. Hæc auxit Carolus ma-
gnus adiiciens Corsicam Insulam, & quicquid
inter Lucam & Parmam interiacet.

Y 4 Access

Accessit his Mechtildis comitissæ ditio, quæ
moriens, ex testamento legauit S. Roma. Eccle-
siæ, quicquid à Pisia amne, & S. Quirico agri
Senenn: usq; ad Ceperanum inter Apenninum et
mare interiacet.

De restitutione Alpium Cocciarum ecclesiæ
per Aribertum facta, uide P. diaco. lib. 6. cap.
10. Quam donationem Luitprandus S. Roma-
næ Ecclesiæ confirmauit.

Iam et Beneuentanus tandē ducatus accessit.

Et postremo utraq; Sicilia, Nortmannorum
fratrum, Tancredi filiorum uirtute uendicata
à Saracenis & Græculis, ultrò accesserunt ad
Ius S. Romanæ Ecclesiæ, sicut & hodie feudum
à Carolo V. recognoscitur. Hac tempestate pō-
tificiæ ditionis est Picenus ager, Umbria, (hodie
ducatus Spoletanus) Flaminia, Aemilia, Lati-
um, cum multo maxima Tusciæ parte.

Picenus
ager hodie
uulgò
Marchia
Anconita-
na dicta.
Pauperes
alere ha-
bet eccle-
sia.

Hæc autem Hereditas à maioribus relicta,
in pios usus, & pauperum, (non gelasiorum
Quos græce γελωτοποιοὺς, id est, fictos
moriones uocamus) & iuxta necessitatis men-
suram conuertenda: aliàs nullum adminicu-
lum præstant diuitiæ ad uitam æternam, in-
quit D. Ambrosi. offici. libr. 2. capit. 4.
et Idem. D. Ambrosius. Vasa sacra, ait
in res

in redemptionem captiuorum possident eccle-
 siam. Et Cyrillus nihil thesaurorum ecclesie re-
 seruauit, sed pauperibus distribuit omnes: Pau-
 linus cum omnia pauperibus erogasset, seipsum
 deniq; uendidit, ut uiduæ cuiusdam paupercule
 filium captiuum, à barbaris hostibus redimeret,
 matriq; suæ baculum senectutis redderet. Sed
 quibus dandum sit audi D. Hieronymū cum ser-
 uatore docentem & dicentem. Vade, uende om-
 nia tua, & da pauperibus, pauper non utique,
 qui mendicitate & squalore coopertus est, &
 tamen non recedit à uitijs, sed qui bonus est:
 uerū ad propositum. Tales, inquam, extitere
 Gregorius, Iudocus, S. Sixtus, &c. Et omnis
 sanctorum pontificum albus: Nota super hac re
 præcepta Christi & Apostolorū, noti sacri ca-
 nones. Fatentur canones, bona ecclesie Dei præ-
 dia & allodia, quod patrimonium uocant Petri,
 esse bona pauperum: Cicero in officijs dicit, du-
 plicis criminis teneri eum, qui ærario publico,
 aliquid subtraxerit, grauius ergo peccat, qui
 bona ea quæ pauperum reuera sunt, miseris &
 egenis subducit. Iudas Scarioth pauperes elec-
 mosyna defraudauit. Helluo purpuratus ille, cu-
 ticularum egregiè, neglecto Lazaro, curauit: at
 uterq; Christi misericordia priuatus. Nec enim

Patrimo-
 niū Petri.

Nota.
Bernhar.
de uerbis
domini de
clamatio.

Facultates
ecclesie ut
distribue-
da.

1. Cori. 6.

ordinauit Deus, inquit D. Bernhardus, his qui
Euangelio seruiunt, de Euangelio querere aut ha-
bere delicias, aut ornatum sed uiuere, ait Pau-
lus 1. Corin. 9. ex eo: ut uidelicet sint contenti
alimenta corporis, non irritamenta gula, aut in-
centiua libidinis & quibus tegantur, non quibus
ornentur, accipere. Diuitie autem si non magni
estimantur, nihil repugnant Christi doctrinae aut
summae in eadem perfectioni. Summa: Concilium
ROMANVM sub Syluestro habitum, canone 4.
his uerbis concludit. Commoneo autem uobis omni-
bus mihi consortibus monimentum hoc, ut de red-
ditibus ecclesie quatuor partes fiant. Quarum
una, cedat pontifici ad sui sustentationem: &c.
Episcopus enim ob iura hospitalitatis tempora-
lia possidet, 1. Tim. 3. Sed hospitalitatem hic non
intellige comessationes & conuiuia, Christus enim
non gastrimargiam, uerum philoxeniā requirit.
2. ALTERA PRESBYTERIS & DIACONIS,
& OMNI CLERO, &c. equum est enim boui tri-
turanti pabulum praebeatur, ob necessitatem sci-
licet rerum ingruentium, et incumbentiū onerū:
de decimis fructuum locis sacris praestandis uide
dec. concil. Matisconen. 2. canon. 5. &c. Nō abs-
re autem seruator noster de decimis sanctiones
approbavit, uoluit enim, ut qui Euangelion annū-
tiant,

fiarent, ex euangelio uiuerent: sed ut Christus decimas non repudiavit, (specialiter enim usibus sacerdotum deputavit, Malach. 3.) sic nec ex decimis opes priuatim cōgeri uoluit, auaritia enim, ait Apostolus, idolorū seruitus est: De decimis dādis, extat decretum Rothomagen. concilij. Item decretum Moguntini concilij. Definitio Lateranen. concilij uniuersal. sub Innocentio, &c.

Qualiter distribuētes oblationes fideiū uide dec. cōcil. Bracaren. can. 39.

TERTIA, Templorum & ecclesiarum reparationi.

QUARTA, Pauperibus, infirmis & peregrinis, &c.

Valeant igitur tam impudentes Momi, Nyctiacoraces lucifugæ, infelices uerpi, Veneris sandalium calumniantes: ualeant inquam scripturarū deprauatores & raptores, qui S. Ro. ecclesiam, Matrem, dente plūs quā theonino, rodūt, exhibilant, tollere non possunt: seditiose clamitantes, sacrificos omnes quotquot sunt in uinea zebaoth, (quos uulgò presbyteros uocamus) cum pabulo, radicitus extirpandos esse, &c.

MVNVS Pastorale & didascalie.

Qui ergo uult ingredi uitam eternam, sit in primis phileremus, philoponus, Hydro-
pota:

Euangelicus quis.

potat: paupertate gaudeat, diuitias contemnat, nō
possideat copiose aurum, neq; argentū, neq; pec
cuniam in zonis suis, Matth. 10. In cauendo sit
prudens, in erudiendo doctus, in concupiscendo
modicus: in obsequendo ei cui se dedicauit assi
duus. Talis fidelis seruus & prudens quem do
minus uerus *Υεωγ* & cōstituit in uineam Ze
baoth: Non negat coram mundo Deum omnipot
entem. Non caret religione. Non diffidit uerbis
IHESV. Non terrestria cōmoda querit. Ter
rea floccipendit, opum enim sarcinam lubēs abij
cit, quisquis ad Christum properat, in Christo
possidet omnia. Non præsert Euanida cœlo. Non
simulat uirtutis amorem. Vnitatem non rumpit.
Nova paradoxa non profert. Non uerberat im
meritum fratrem. Non scribit libros factiosos.
Non fundit inanes sermones. Spurca non rec
fert. Non disrumpit uincula pacis. Non diuena
dit sacra mysteria. Seditiones non amat. Non sus
scitat arma Mauortia. Non tristia bella seu bellu
cum taratantara excitat. Non subsannat prae
tereuntem. Sacrum baptisma recepat. Non sa
cra fluentia iterat. Non iurat per numen inique.
Non circumuenit fratrem. Non exercet usuram
auaram. Non sordida lucra uenatur. Non con
gerit ruiturum aurum & pecuniolas in terris.
Non

Non seruat quæ male sunt parta, sed reiectis munda-
 di fucis, in I E S V M, summum bonum, omnem
 amorem, curam, studiumq; transfert, totus ab
 illo pendet, ueræ enim tranquillitatis, seu ut *Animi tran-*
 Græcè dicam, εὐθυμίας fons est, bene conueni- *quillitas.*
 re cum Deo, &c. Non partas diuitias fœno-
 re retinet. Non certat coram Iudice. Non
 uane mentitur, Qui enim mendax idem &
 furax. Non est inuidus atque rebellis.
 Non perniciofa docet. Non extruit sibi pul-
 chras edes. Non noctes diesq; ludit. Non nocte
 dieq; bibit. Non dijudicat fratrem, atque sum-
 mi iudicis officium sumit. Christolatriam do-
 cet. Idololatriam dedocet. Non turpia furs-
 ta facit. Non ueneris minister est, nec fœtis-
 da scorta colit. Non turpiter ingreditur. Non
 contemnit Biblia sacra & ecclesiastica dogmata.
 Non adornat conuiuia tantum Cræsis, sed subue-
 nit esurienti, quem rabiosa fames cruciat. Non
 uenatur uulgi applausum. Non mundanos que-
 rit honores seu fasces: Sitiienti non subtrahit. Ad
 omnes hospites largus est. Vestit nudos horri-
 dulos. Visitat omnes infirmos, & quos tenet
 carcer horrificus. Baptista uestigijs insistit: à
 Deo exit: Est uox clamantis in deserto. Vocat
 ad ματῶν αἰῶνα. Catechisticōs instituit. Mauult
 Monas

Monasticos degere abiecta, quam aulicos uiuere splendide. Rebellantem carnem, & subinde repullulantem etatis lasciuia cohercet. Exorator, rector, illustrator est. Ad ulciscendum lentissimus. Ad ignoscendum promptissimus. Fide celebrat pascha & sanguinis effusionem. Non admiscit syncera uitiosis, uera falsis. Non detorquet subdola interpretatione ad suas cupiditates pestiferas coelestem doctrinam: sed fidelis est in domo Dei sicut Mosche, uigil sicut Aaron, Zelosus sicut Helias, predicator disertus, sicut Esaias: sapiens sicut Daniel: sollicitus pastor sicut Petrus: Doctor sicut Paulus: Sanctus sicut Syluester. Non est κακοποιος, id est, malefactor. Νό φιλοτιμος, id est, ambitiosus. Non commodum suum querit, sed alterius. Non gratiam suam querit, non sua laudem &c. Quis est hic & laudabimus eum fecit enim mirabilia in uita sua, Psal. 14.

Crucem Christi tollere, est in hoc mundo nihil uel amare uel concupiscere, &c.

Amb. offi. 3. cap. 1. Pauci homines die angelici in omnibus ordinibus.

PARACLESIS

Agite igitur optimi commanipulones, comilitonesque: et qui ossa ecclesiae estis, organa Spiritus sancti. Sponsum Christum Iesum huiusque unicam columbam ecclesiam, amate & diligite, nihil melius esse potest, imo extra quam

quam nihil sumus, extra quam quisquis sapit des-
 cipit. Huic uni inhereamus, hac una fruamur eccle-
 clesta, in qua uera pax est, gaudium, tranquillitas,
 uita: &c. per hunc sponsum Christum crescimus
 in hac sancta matre donec occurramus in uirum
 perfectum, & gnauius obit militiam, perpetuum
 in illa ecclesia triumphante triumphum agamus
 in coelis, confidamus in eo cum charitate & spe
 salutis, futurae gloriae, ipse enim omnia perficit: ipse
 Kanna siue zelotypus est, hoc est, uehementer nostri amator: Decet igitur & nos esse
 Am Kanna tobim debarim, hoc est, &c. Exod. 26.
 mulatricem gentem bonorum operum. Nemo uos se- Via dux
 ducat ad mortem, promissionem uitae aeternae deside- Græcis
 rate. Quid potest fucata illa meretrix, Mundus, ἡ γυνή.
 promittere? Quicquid libet promittat, fortassis in
 crastino morituro promittit. Sed quid minatur
 mihi, inquit Augustinus, potens homo, ut aliquid ma-
 li faciam? carceres, catenas, ignes, tormenta, be-
 stias, nunquid ignem aeternum? Exhorresce quod
 minatur omnipotens, ama quod pollicetur omnia
 potens & uilescit omnis mundus (ubi fellita,
 putida, tetra sunt omnia) siue promittens, siue
 terrens, &c. sapit qui mundo desipit, & nihil
 nisi Christum sapit. Deponite malitiam, dolum
 adulationem, & inuidiam detractionem hanc
 inno-

innocentiam sic tenere debetis, ut eam crescendo
non amittatis. Quid est malitia, inquit D. Augusti-
sti. lib. 50. hom. 20. nisi nocendi amor? Quid est
dolus, nisi aliud agere, & aliud simulare? Quid
est adulatio, nisi fallaci laude seductio? Quid
est inuidia, nisi odium foelicitatis alienae? Quid
est detractio, nisi mordacior quam ueracior rea
prehensio? Malitia malo delectatur alieno, inuis-
dētia bono alieno cruciatur. Dolus duplicat cor,
adulatio duplicat linguā, detractio uulnerat fac-
mam, &c. Nemo hic fulgere quærat, nemo sibi
arroget, nemo se iactet. Nolebat se CHRISTVS
cognosci nolebat prædicari in euangelio nomen
suum cum in terris uersaretur, uenit ut lateret
seculum hoc. Ergo & nos simili modo abscon-
damus uitam nostram Christi exemplo, fugia-
mus iactantiam, prædicari non expetamus. Mel-
lius est hic esse in humilitate, ibi in gloria, &c.
Cogita obsecro dilecte, inquit D. Chrysosto. in
Gene. hom. 27. quanta sit uirtutis magnitudo,
& disce uel ex præmijs, quæ propter illam uel
uniuersis dominus promisit. Qui ab hominibus
querit, habet, inquit idē Ambrosi. mercedem sua-
am: Qui autem à Deo, habet uitam æternam,
quam præstare non potest, nisi author æterni-
tatis, &c. Hæc igitur omnia diligenter seruatis
memos

Amb. off.
lib. 3. ca. 5.

Lib. 1. off.
cap. 1.

memoria, confratres charissimi, ut eos qui sim-
 pliciter ac temerè scripturis, ac cum pernicie
 proximi utuntur, omni cum sapientia, ut Chry-
 sostomus ait, corrigere possitis. Fiducia uestra, Hebre. 10.
 magnam habebit præmij retributionem: ueniet in
 breui qui uenturus est & non tardabit, Apoca-
 lypscos 21. Porro qui uicerit, (Mūdum: diabolū,
 qui & mors dicitur quia est causa mortis, Hie-
 rony. &c. Carnem: Hæretistas) ero Deus ei, in-
 quit dominus, & ille erit mihi filius, exaudiā eos.
 Deus Israël non derelinquam eos, aperiam in su-
 premis collibus flumina, & in medio camporum
 fontes, ponā desertum in stagna aquarū, & ter-
 ram inuiam in riuos aquarum. Vos enim iam non
 hospites & aduenæ, sed ciues sanctorum, & do-
 mestici Dei, Ephes. 2. Habebitis thesaurum inue-
 stabilem, quē nec tinea rodunt, nec liuor edax
 diruit: dabit Archipater omnipotens pro terra
 silicem, & pro silice torrentes aureos, tollet do-
 minus saxum Tantaleum, dabit gaudium & lati-
 tiam & exultabunt de condonatis peccatis ossa
 per cōtritionem humiliata. Vigilate ergo, acto. uirgi la-
 20. Videmus quo tempore, cum quibus, & quā p-
 sam ca. 5. uarie luctemur: Vigilate, Vigilate, empti enim
 estis precio magno, &c.

Hiob 22.

Ambr. ad

Z Ad

AD SPONSVM CHRISTVM

Iesum, piorum qui Thau Ezecheli-
ca consignati sunt, Oratio intensa.

Iudith 7.

PECCAUIMUS quidem, o misericors Deus, ini-
iuste egimus, iniquitatem fecimus: TV (qui
pro nobis uagisti, sitiisti, esuristi, alisti, astra-
sti, laborasti, de lassatus es: eguisti, uigilasti, ieiuna-
sti, &c.) Quia pius es miserere nostri, aut in
tuo flagello uindica iniquitates nostras, & nos
li Podeh, redemptor tradere cōfitentes te po-
pulo, qui ignorat te. Tu domine atate Ezechie
regis Iudeæ, angelum tuum misisti, qui mili-
tū Zennacherib interfecit ad 85000. milia: Idē
nunc quoque Dominator cœlorum, archipa-
stor bone & misericors, demitte angelum bo-
num, qui nos ad pauorem & terrorem istorum
aduersariorum antecedit: ut qui sanctum po-
pulum tuum & ecclesiam tuam sanctam sponsam
unicam, cum impia contumelia impetunt, potens
tia lacerti consternantur. Vsq̃ue quo domine qui
es sanctus & uerax non iudicas ac uindicas san-
guinē nostrū? Capper al hattothenū, hoc
est, propitius esto peccatis nostris, Psa. 78. Fac
cum seruis tuis secundum misericordiam tuam.
Ecce ppter te mortificamur Psal. 44. tota die
estis

Apocal. 6.

estimati sumus sicut oves occisionis, opprobrium
 uicinis nostris. Exurge, quare obdormis domine?
 Exurge & ne repellas in finem. Deus uirtutum
 conuerte nos, & ostende faciem tuam & salui
 erimus. Quare faciem tuam auertis? obliuisceris
 inopie nostrae & tribulationis? Quoniam humi-
 liata est in puluere anima nostra, conglutinator
 est in terra uenter noster: Exurge domine ad-
 iuu nos ne pereamus, tua in Naui derelicti atq;
 contempti: ure renes nostros, redime nos, pro-
 pter nomen sanctum tuum: ue al te uienū lide
 nisaion, aual hacilenu meraha, le = Matth. 6.
 amen. id est, & ne nos inducas in tentationem,
 sed libera nos à malo, Amen.

Psal. 118.

Psal. 78.

Psal. 79.

Psal. 25.

TRIPLEX ECCLESIAE persecutio.

VNA TYRANNORVM, qui martyres
 occidunt: De qua persecutiōe Christus ait. Matth. 10.

Cum persecuti uos fuerint in una ciuitate
 te fugite in aliam. ALTERA HAERETISTA-
 RVMEST: sunt qui uerae fidei confessores im-
 pugnant. De hac persecutione phimosomos, &
 in eternū Benedictus Christus, Mat. 7. Attēdite,
 Z 2 inquit,

**Reteſtio
falſorū fra-
trū tracta-
bitur in
calcelibri.**

inquit, à falſis prophetis, &c. **VL**tima eſt fratrum
falſorum Chriſti in hodiernum diem uſq; exiſtē-
tium, hæc ultima omnium maior eſt: unde D.
Gregorius. Vltima tribulatio, inquit, multis tri-
bulationibus præuenitur. De hac Eſaias cap. 19.
pugnabit uir contra fratrem ſuum, & uir contra
amicum ſuum, ciuitas aduerſus ciuitatem, regnum
aduerſus regnum, & dirumpetur ſpiritus Aegy-
pti, &c. Huiusmodi autē correptiones ſeu cato-
rheſes non immerito comparantur 4. uentis &
4. beſtijs: de quibus dicitur in Daniele cap. 7.
Zach. 2. & 6. Mat. 13. etc. Videbam, inquit Da-
niel, in uifione mea nocte, & ecce 4. uenti cœli
pugnabant in magno mari: & 4. beſtiæ grandes
aſcendebant de mari diuerſæ inter ſe, &c. Ane-
mocratores autem & uentipotentes Hæreſiote
uno nomine, nunquā non luſtantur, decertant
uentis Iudæi: pugnant uentis Turcæ: decernunt
pſeudocatholici.

Factioſi:

Hypocrita:

Antichriſtus.

} martyres inſequuntur.

Sed gratia Dei præſens eſt eccleſiæ Antidotū
VERbum Dei, aduerſus hæc uiperas.

Ty

TYRANNIS IN ECCLESIA:

Et quid Tyranni prisci à Christianis
potissimum exegerint.

Ecclēsia uerò quā miserabiliter tenta sit
et concussa, exemplificant facinora sceles-
ratorum: Sic Herodes Ascalonita infantia-
cida, proprios suos filios Alexandrum et Ari-
stobulum ferire iugulo, et Pherorā germanū: et
Tyronem unā cū filio eius, orco demittere nō est
ueritus. Quid hic nō perpetraret in praeurfore
angelū dñi, Mal. 3. et flosculos martyrij (Mar. Vide Aug.
6. Luc. 3. Matth. 12.) bimulos Bethlehemiticos? lib. 1. de
Sicut autē uiperarum proles, cū patiuntur, suas symbolo
occidunt matres, exeso earū uentre: ita sanē et ad catechu-
Iudaei suos patres spirituales, puta prophetas oc-
ciderūt, inquit Euthymius super loc. Mat. 3. etc.
Sic tyrannidē exercuerunt Augustus. Nero. Bibe-
rius, Diocletianus, Maximianus, et c. At omnes,
qui clericos insectati sunt, horrendis pressuris, cū
supercilio et cristato Goliath sunt miserrimē
prostrati. Satis, inquam cōpertum est ex annali-
bus ueterū q̄ Romani olim Imperatores decretis
publicis atq; edictis S. Romanā ecclesiā seu huius
religionem repellere atque extinguere conati
sunt, sic ut nullum crudelitatis genus ommissum
fuerit,

fuerit, in quo p̄i alumni (grata soboles) ecclesie
 Dei uexati atq; disiecti non fuerint. Inter cetera
 Maximi- ra MAXIMINVS Cesar (archytyrannus iste
 ni Imperia & hereditarius Christiani sanguinis hostis) non
 Māliana, minore astu quā seuitia usus est in persequen-
 dis lacerandisq; Christianis. Siquidem Iouis sta-
 mulachrum (quod in urbe Antiochia celebre
 fuit.) Sic instrui curauit cōmentoq; callido apta-
 ri, ut in edendis oraculis quæ tum magno cula-
 tu habebantur de christianis responsum hoc
 promeretur, Ne homines Christo dicati dege-
 rent in urbibus, neque ullis etiam locis extra ur-
 bes, sed procul ut noxium genus atq; ueneficū &
 contagiosum fugarentur, quò factum est ut uagi-
 palantesq; & reiecti ab omnibus fuerint, tametsi
 pro religionis merito atq; maiestate id accidebat
 ut quo plures seuiore tyranni & persecutores,
 eò maior & amplior religio haberetur. Nec eni-
 nim quicquam principum seuitiā atq; feritatem
 magis extimulat quā firmitudo illa & inuicta
 atq; impenetrabilis cōstantia christianorum, quæ
 libidinem omnem atq; immanitatem lōgè exupe-
 rat, ueritas enim impiorum commenta non re-
 formidat: sic ergo intonuit plenis buccis illis
 ad Tyran temporibus, uox Christianorum. O Romani
 nos, presides (dicebant tyrannis) allidite, atterite
 nos.

nos, probatio est nostrae innocentiae uestra ini-
 quitas: ô mirandam ἀνεξιχνίασιν. O laudibilem
 μακροθυμίασιν, &c. Sed quid illis Gymnasiar-
 ches Christus? Audi Hesaiam cap. 8. Morao,
 inquit dominus ad pios, lo thireu, velo
 Thaaritzu. Hoc est, timorem eius ne timue-
 ritis, & ne paucatis, &c. Ne metuamus ergo eos,
 quibus hic datur corpora nostra occidere, cum
 animas nostras uiuificent quodammodo, oues
 sumus mactationis, Roma. 8. Parati ad gloriam
 Dei. Hic Acheron, illic coelum. Huius memi-
 nit D. Ambrosius de uoca. gentium libr. 2. cap.
 1. dicens. Cum sicut oues introieritis, in medi-
 um luporum, nolite de uestra infirmitate trepi-
 dare, sed de mea potestate confidite qui uos
 usque ad consummationem seculi in hoc opere
 non derelinquam, non ad hoc ut nihil patiami-
 ni, sed quod multò maius est praestiturus ut nul-
 la seuientium crudelitate superemini haecenus
 D. Ambrosius. Etiam ethnici norunt interio-
 ri homini tyrannos nocere non posse. Scitè A-
 nacharsis philosophus cum iā in tormentorū sum-
 ma afflictione esset, ad lictores & tortores truculē-
 tos dixit. Agite audacter, percutite, me siquidem
 nō tangitis, q. d. Externū solūm laniatis hominē,
 interiorē (Animam) ferire nō potestis &c. Quò

Tertul. in
 Apologe.
 cap. ult.

Id est, tole-
 rantiā ma-
 lorum.

Id ē, lōga
 nimitatē.

Matth. 10.

Julianus

magis autem timeri uolunt tyranni, hoc magis
deles eos temnere debent, allatrare possunt non
deuorare: Neronis animas nostras tangere non
possunt, etc. De IVliano qui Bisantius fuit, mira-
ficum prorsus commentum atq; adeo callidū tra-
ditur, quo christianos populos in ecclesia domini
cōgregatos, ab instituto atq; incepto suæ religio-
nis depelleret, nō enim ui, non cædibus, non tor-
mentis, sed alia ratiōe aggressus est, ut eos ad ue-
terem nephandam religionem cōuerteret. Nam
prolatis præmijs ac dignitatibus tum blandimen-
tis etiam atque persuasione sic effecit, ut is
multò plures occupauerit, quàm qui crudeliter
eos atque immaniter persequendo attriuerit.
Idem tamen Edicto cauit ne christiani homines
prouinciarum procuraciones haberent, neque
ius dicerent quod ipsa ut dicebat, christia-
norum lex uti gladio prohiberet. Pari quoque
edicto constituit ne christiani ipsi gentilium scho-
las atque gymnasia adire possent, quo minus
in bonis studijs atque disciplinis proficerent.
Etc.

NVllum
uiolentum
perpetuū.
Nero.

At in omnes Tyrannos crudelissime de-
seuijt ultio diuina: Omnes inquam, duris supe-
plicijs à domino Deo correpti sunt. NERO
enim Matricida (anno dominicæ incarnatio-
nis

nis quinquagesimo septimo: ab Vrbe uerò cōdita
 807) seipsum interfecit, anno uitæ suæ 31. Im-
 perij 14. postquàm rescuit se hostem à Senatu
 iudicatum, & ad furcas condemnatum. Domi-
 tianus (anno domini 83. ab urbe uerò condita
 833.) à suis cubicularijs, tanquam effeminatus
 & inutilis confossus est: tantæ desidiæ fuit, ut in
 cubiculo solus muscas præacuto stylo confige-
 ret: uir prodigiōse arrogantia, qui se de-
 um ac dominum scribere in suis caesarianis
 iussis edixit. Idem exercitum populi Romani
 obiecit, quo rarior in patriam reuerteretur,
 contra Antonini pij institutum, qui dixit malle
 se unum ciuem seruare, quàm mille hostes occi-
 dere, &c. MAXIMINUS, (anno domini 238. Vr-
 bis conditæ 989.) cum filio in obsidione Aquie-
 leienti, à proprijs militibus obtruncatus. Decius
 (Anno domini 254. ab urbe condita 1005.) in
 Mysia pugnans, palustri uoragine obrutus, pe-
 rijt, ita ut ne corpus eius extiterit uspiam. Va-
 lerianus, (an. domini 259. Urbis uerò conditæ
 1010.) Persis bellum inferens, ab eis captus
 Scabellum regis persarum ascensuro factus,
 paucorum conspiratione interfectus est. DIO-
 cletianus, (anno domini 290. ab VRbe con-
 dita 1040.) cum resignasset Imperio, apud

Domitia-
nus.

Prouerb.
Ne musca
quidem.

Decius.

Valeria-
nus.

Diocletia-
nus.

Z 5 Nico-

Pharao,
Eutrop.
lib. 10.

Nota.

Nicomediam multis uarijsq; morbis uexatus,
demum mēte alienatus, sibi ipsi uim intulit: Quae
haud dubiū facta sunt ulciscēte domino. Claudius
Iulianus Apostata, ecclesiā persequens,
teste Sozomeno, miserē periit in Persico bello,
fertur autem manum suam sanguine impleuisse,
et in aëra sparsisse, et dixisse *νεκρικὰς γὰρ
ἀλὰς*, in corpore confessus cum blasphemia
uictoriam: &c. O Chus filius Artaxerxis huma-
ni sanguinis sitientissimus tyrannus, Qui tan-
dem à suorum praefecto quodam miserē inter-
emptus est. Sic ob tyrannidem constat Phara-
onem et Cassium periisse. Tyrannidem exercue-
runt in pios Bohemicos mystas, Thaboritas:
Husitas: Vuicclesistas, &c. At illi erumnas
expertisunt. Sic Anno 1100. Gulielmus Ru-
fus Angliæ rex in pios Sacrificos descēdens,
et Anselmo Cantuariensi archiepiscopo pro-
pter piam eius admonitionem in exilium eiectus
templorum prouentibus ad priuatum quæstum
abutens, ac sepe dictitans pingue panem Chri-
sti esse, et delicias præbere regibus, inter-
uenandum apud Nouæ Forestæ saltum à suo
quodam intimo cubiculario sagitta transfixus,
confestim periit, Calend. Augusti. Magno do-
cumento Christi ministros et sacerdotes nō esse
uexandos

nexandos aut spernendos, quāto minus irriden-
 dū Christum? &c. Sic lapidarunt Iudaei Chri-
 sticidae crudeles, S. Stephanum tanquam legis
 desertorem inuocantem nomen Christi, Act. 7.
 Sic coniurarunt in necem Pauli, act. 23. Sic ty-
 rannidem exercuit Constantinus 4. circiter an-
 num 645. In Martinum papam. Sic Anastasius
 Imperat. anno 492. Constantinus 6. Leonis 3.
 filius, circiter annum 742. sic Leo 3. an. 721.
 & Leo 4. anno 777. &c. Quibus tamen domi-
 nus reddidit retributionem quam suis retribuere. Psal. 136.
 runt: Constantinum 4. Phlebotomia occidit.
 Anastasius fulmine interiit. Constantinus ob in-
 solentiam morum à suis captus, excecatus est.
 Constantius seu Cōstans in balneo à suis extin-
 ctus, Paul. diac. lib. 5. cap. 5. Alahis crudelis ty-
 rannus à Chuniberto Christianissimo rege misc-
 re tractatus, diac. li. 6. ca. 8. At quo ore persequuntur
 catholicos, recentiores tyranni? certe
 extrema sensere. In politia tyrānis execrabilis
 execrabilior lōge in uinea Zebaoth: Redarguun-
 tur principes, & sacerdotes & prophetae expi-
 latores apud Micheam. Et quod in theatro
 culpabile est, in templo planè est horribile &
 execrabile: & quò tyranni sunt insipienti-
 ores, hoc etiam sunt ferociores: scriptum
 enina

**Tyrānus
quis.**

enim. Vae terræ cuius rex puer est, etc. Tyrannicum est autem, ne & hoc omittamus, inique cæsos susq; deq; ferre. Tyrannicum est improvidos adoriri. Tyrannicum, (inquit Barbatius) bene merentes Neronice trucidare: &c. Quid igitur est tyrānus? Tyrannus est qui ualere iussis naturæ legibus. Gētium decretis, ciuiū moribus priuata utilitate metitur omnia. etc. Tyrānus est qui nulla optimorum ciuiū seu fidelium Christianorum, habita ratione, indignos: pseudo catholicos, uotifragos, & nequam homines ecclesiasticis functionibus præficit, ijsq; deglubendos, deuorandos, seducendosq; suos impune permittit. Tyrannus insititius qui amicum & inimicum quorum est dominus, utcunq; occasio inciderit eodem loco habet. Tyrannus est, qui spreto innocentie delectu tormentis exquirat, multat, proscribit, relegat, ultimo supplicio afficit, quos libitum est, quos catholicos esse nouit. Tyrannus est, inquit S. Gregorius Moral. 12. Qui in communi Republica non uere principatur, &c. et Cicero li. de ami. In uita tyrannorum nulla fides. Tyrannicum est, inquit D. Eras. Roterod. patriam expugnare, talis Eriaperthus de quo Plutarchus in uita Lysandri. Breuiter: Tyrannus est qui sicut sanguis

sanguinem qui miseram plebeculam tāquam pe-
 dibus proculcat. &c. Sequitur ergo. Lapsam Triceps
 Morum disciplinam: INtestinum atq; externum bestia per-
 bellum, seu tyrannidem. (intestina bella uoco, ecclesiam,
 quibus Europæ principes, prouentosus & ina-
 nibus nonnunquā titulis interse digladian-
 tur) Hæreses: hætenus perturbasse ecclesiam.
 &c.

At quid dominus, Qui est perfectio pura, Ty- In oppres-
 rannis Christicidis minatur? Audi breuibus sores fides
 Micheam cap. 3. Audite capita Iacob, inquit lium Chri-
 dominus, & tyranni domus Iesraëlis: An non sti senten-
 cōueniebat uos ius & æquum nosse: Qui bonum tia.
 oditis, malum uerò diligitis, qui pellem eorum,
 ab eis diripitis, atq; carnem eorum ab ossibus
 eorum, qui carnem populi mei deuoratis, de-
 traxistis pellem ab eis, atq; ossa eorum nudastis,
 clamabitis ad dominum, sed non respondebit,
 faciem suam eo tempore abscondet, quemad-
 & uos malitiæ studuistis, &c. Audite hoc uos
 hematodipsæ tyrāni: Qui nihil didicistis nisi ui- Id est, ho-
 duas facere, emedullare, et prædam conuehere. minum uo-
 Bona ecclesiæ cum Acharo, Iosue 6. 7. Ioa, 4. ratores.
 reg. 10. Balthasaro, Danielis 5. Aurilego An-
 tiocho, 1. Mach. 2. Cambyse, Dionysio: Hero-
 strato, Flego: &c. diripere: Sapite igitur.
 Reges.

Timendo
qui corp⁹
& animā
præcipi-
tat in tar-
tara.

Nota.

Reges, nolite præcipites esse in iudicijs sanguinis, crudimini Iudices terræ, Psalm. 2. seruite domino in timore, & exultate ei cum tremore: osculamini ecclesiam, Matrem uestram, in qua sponsus Christus est, Ne irascatur dominus, & pereatis à uia breui exardescet furor eius. Perpendite obsecro nouissime diei inflexibilem, irregressibilem, immutabilem sententiam, Ineluctabilem ultimæ tubæ clangorem: Immortales miseri uiuent inter incendia, & inconsumptibiles flammæ nudum corpus lambent. Ardebit purpuratus diues. Non miserebitur ultra deus, neq; tunc exaudiet penitentes, sera erit illa confessio, et cum clausa fuerit ianua, frustra carentes oleo clamabunt exclusi: SAPITE ergo iterum dico SAPITE. Beati omnes qui diligunt nomen eius &c.

VVLPECVLÆ VINÆ

Dominicæ deuastatrices.

Math. 16.

ET portæ inferorum non præualebunt aduersus eam, inquit Oecodespotes, suo enim nutu omnia gubernat & continet
Chris

Christus. Vbi duo prædicuntur, tum quod ecclesia sit passura multas, & arduas persecuciones: (hæ enim Inferorum portarum nomine intelliguntur) tum quod non sit unquam ruitura. Duo, inquam, prædicuntur de ecclesia futura. Alterum impletur indies, scilicet perpetua persecutio, tam à Iudeis, & ethnicis, tyrannis: &c. ut diximus, quàm etiam à perfidis & præfractis. De altero, scilicet quod semper sit de hostibus suis triumphatura, nihil dubitamus & hesitamus, quum uideamus ipsam de tam multis hostibus iam olim triumphasse.

Deinde autem (secundum D. Hieronij: cuius uerba celebrantur 24. questione tertia Hæresis) electio dicitur græcis, ac proinde quisquis diuersum à communi totius ecclesiæ sensu, quod doceat, eligit, is merito censetur hereticus, (pertinacia facit hereticum non error) secatur enim electione sua seipsum ab orthodoxis, hoc est, ab ijs, qui cum ecclesia rectè sentiunt. Augusti. libro De utilitate credendi, inquit. Hereticus est qui alicuius temporali commodi, & maxime gloriæ, principatusque sui

sui gratia, falsas ac nouas opiniones uel gignit
 uel sequitur, &c. uide D. Hiero. 24. questi. 3.
 cap. Heresis. Scismaticus est quicumq; recusat
 subesse ecclesiasticæ hierarchiæ capiti, quicumq;
 Sorores penè indi. secedit à principali cathedra, ut tunc Mosaica,
 uiduæ scis. ita nunc Apostolica, &c. Breuiter: Heresis &
 ma & hæ. scisma carcinoma, serpit enim morbus ille cōta
 resis. giosus: Lepra est multicolor, sic et hæreses sunt
 uariæ.

Recruduerunt illæ.

Anno 450.

1. ACEphali, clerici sine capite sunt, hoc est
 qui ducem quem sequantur non habent. Dicebāt
 Hanc Hæ. Christum in una substantia esse adorandum.
 resim Negarūt in eo duas naturas, sed unicam ex Deis
 acerrimè tate & humanitate mixtam, contra Chalcedon
 confutauit enn: concilium. &c. Exorta heresis tempore
 Leo 1. PP. Attilæ: uide Hieronij: in cata. hæret. & Sabel.

2. AETiani, dicebant homini Christiano, So
 lam fidem sufficere ad salutem.

Anno 398. 3. VIGilantistæ, mouebant bellum diuis mūn
 do mortuis. Gennad. in cata. Molliter uixerūt,
 mollia & mundo placentia docuerunt, superest
 & hac nostra tempestate fetura.

4. Petros

4. PETROBRUSIANI heretici ante 400. annos, negabant ueritatem corporis Christi in eucharistia, negabant sacrificium Missæ: contradicebant cum Scelestino et Iuliano, horis canonicis: demoliebantur Christi & diuorum eicones.

5. ANTICIDI Mariemastiges non Mariā, hoc est, dominā & reginā cœli (quā Iesaias uocat Ha-

Antidico-
marianæ.

alman) dicūt: Sed Hariam, hoc est, instar fimi uilem ambubaiā circulatricē blasphemāt, cōtra turcarū Alcoranū qui Mariā omni laude fatetur dignissimam. Breuiter: Virginitati Mariæ (quæ generis humani satorē & Sotera peperit octauo Cal. Ianuar.) cōtradixerunt. Nostris tē-

θεοτόκῃ
Maria pro
nuntiata
in 5. Syno
do Const.
habita ius-
su Vigilij
PP.

poribus sanè nō erubuit dogmatistes quidā cum consecratis (quos hodie uerniles Hagiomachos meritō uocamus) Mariā comparare peccatrici Luc. 7. & syrophœnissæ Math. 15. &c.

6. AERIANI Mammonistæ sordiduli, ij pro defunctis uetant sacrificium, & stata ecclesiæ ieiunia: uide Augusti. lib. de hæresibus, cap. 55.

7. BASILIDES Alexandrinus Christū non in substantia carnis, sed phātasmate ab Araxa quodam aīsum, & Simōnē quendā eius loco crucifixum, impiè asseruit. Idē 365. cælos esse credebat. Inter Basilidianos omnia fuerunt communia, uide Euf. li. 4. ca. 6. & August. in Cathal. her. &c.

Aa Dos

Donatisti 8. DONatus Afer, contra hunc decertauit B.
ci, an. 329.

Nota.

Augustinus, Dicebat impiè filium patre mi-
norem, & filium spiritui sancto maiorem: Cas-
tholicos rebaptizauit. Dicebat etiã Christianũ
nomen periisse de tot gentibus in orbe terrarum
& in Aphrica solũ remansisse. Ad Donatistas
scribit S. Augustinus his uerbis. Cum uos ueri-
tas urget dicitis patres errasse: &c. Extulit sese
stygijs fluminibus hæresiota tempore Constans-
tini, uide Hier. in Chro. & Augusti. contra epi.
Parmentiani, lib. 2. cap. 1. & epist. 47. &c. ex
Donati scola prodierunt Monteni: Rogatiani,
Circumcelliones, & id genus monstra alia.

9. PSallianorum errorem Ecclesia æque dam-
nauit, atq; Vuiccleffi furorem, horarum cano-
nicarum preces uanas proclamantem: &c. uide
D. August. lib. de hæresibus cap. 57.

10. IOuinianistæ calumniabantur & celibatũ
& abstinentiam. Iouinianistæ noui fidem solam
An. Chri- charitate cassam, iustificare somniant. Iouinia-
389. nus sanctimonialibus profectioris ætatis nuptias
persuasisse dicitur, inquit Augusti. de peccatorũ
meritis, & remissio. lib. 3. cap. 7. Zythobibulus
hodie peior Iouiniano.

11. MANichæi, ea quæ de Christi pueritia
scripta sunt aspernantur. Sanctus Mathæus &

LUCAS

LUCAS, uterq; pueritiam Christi duobus absol-
uunt capitibus. S. Marcus et Iohannes prodromus Christi eam rem non attigere: unde Manichaei illis parum tribuunt, hos magni fecerunt.

Circa annum 274.
Aureliani temporibus

Breuiter: uetus testamentum omnino respuunt, Nouum ex parte recipiunt. Eodē modo à pseudocatholicis exploduntur libri Machabeorum: Iacobi epistola quasi stramentitia ridetur. &c. nā ab ipsis dissentiūt. Idē Manes Persa reiecit ciuilem potestatem. Seipsum paracletum praedicauit. Nostra aetate planē in hanc haeresim prolapsus est Thomas monetarius, &c. Sunt & hodie qui dicunt Christum ex Maria nihil recepisse, sed per eam tanquam sol per uitrum, & tanquam per canale aqua, in mundum uenisse. Manicheos persecutus est Cabades filius Peroxi regis Persarum, unā cum episcopo eorum Indagaro, &c.

12. AVXETIUS, irrequieta rana & pseudologus: ecclesiam imperio subijcere uoluit, at propterea in Acheronta immersus: circiter annum Christi 368. sub Valentiniano.

13. FRATICELLI, (temporibus Alberti austriaci anno 1300. emerferunt: Alij ann. 1048. regnante Henrico 3.) Hi planē Catabaptistarum more, nostra hac aetate lucos perlustrantes, promiscuos concubitus docuerūt, nihil pos-

A 4 2 sede

sederunt: ij non esse administrandas respublicas
Christianis, futiliter garriunt, Multas phanatis-
cas opiniones omitto. Resuscitatores fuere Dul-
cinus et Margarita eius uxor, sed uiui capti,
membratim laceratur, et eorum ossa combusta
dissipantur.

14. BERengariani transsubstantiationē negant:
repullulat nunc ille Sacramentariorum error,
et c. Huic se dedicarat olim Domitius Calderi-
nus, et hodiē Blasius Arg Mag. cum complici-
bus. Abiurauit heresim Berengarius coram Ni-
colao PP. uide c. ego Berengarius de cōse. dist. 2.

15. LAmperiani damnarunt cum Iohan. Vuic-
cleff. et consectaneis, uota.

16. BVstirapæ, ij ne in templis quidem beato-
rum reliquijs parcut.

17. Feliciana heresis in Constantinopolitana sy-
nodo damnata fuit, hos fuisse Eiconoclastas
cōstat: circiter annum 374. celebrata Synodus
sub Theodosio seniore, cuius decreta sequens
schediasma explicat.

Effigiem Christi cum transis pronus adora.

Nō tamē effigiē sed quod designat honora, etc.

Huius progenies longo post interuallo, his
miseris tēporibus successit Carolstadius cū cōse-
ctaneis, resuscitans errorem hūc: et ergo pros-
scri-

scriptus ex Saxonia sollicitante Luthero cucul-
late, qui uel in hac parte probe sensit, pro uiri-
bus heresi Felicianæ restitit: uerba Lutheri ex-
cucullati cōtra Carolostadium sunt. Imagines,
inquit, memoratiuas aut testimoniales, sicut
sunt imagines crucifixi et sanctorū, probatū est
esse tolerandas, etiā in Lege, et non solū tolerā-
das, sed quādiu memoria & testimoniū in eis du-
rat tamē sunt laudabiles et honorabiles, sicut sta-
tuæ Iosue et Samuelis, hæc Lutherus. De imagi-
nū usu, uide Gregoriū magnū, li. 7. epi. 53. et li.
7. epist. 109. ad Serenū episc. Massilien. Euse.
li. 7. ca. 14. Histo. Eccles. li. 11. cap. 29 et trip.
hist. li. 2. ca. 19. et lib. 6. cap. 1. et lib. 9. cap. 9.
Augusti. in Psal. 141. &c.

Iconoclasta Leo imperator circiter annum
458. et Philippus ann. 713. à Constantino PP.
anathemate percussus, à Romanis expulsus &
exoculatus, &c. Iconomachus Leo 3. circiter
annū 721. miserè in Messembria occubuit.

Imagines sanctorū ab ecclesijs seu tēplis ab-
radēdas esse seditiose docuit Balthasar Fritber-
ger, uerius fridthrecher, combustus in Nielaus-
burg oppido Austria, anno domini 1526.

17. ALBimontani scolasticam theologiam sub
nomine Papæ unā cum sacramentis ecclesiæ &

Aa 3 salua

salutaribus disciplinis funditus euertunt.
18. CATaphryges heretici Montani Priscæ &
Maximillæ errorem sequentes, aduentum sancti
spiritus non in Apostolos, sed in se latuisse
mendaciter gloriabantur: similes illis qui hodie
se ecclesiam mentiuntur, &c.

2. ANVTiani negarunt esse unius substantiæ S.
triadem.

2. ALogi, qui λόγος, id est, uerbum dei, non
credunt, respuunt enim S. Iohannis euangelion.

3. ANThropomorphytæ, ij deum humana mē-
bra habere arbitrātur: Cum deus nihil nisi oculus,
nihil nisi auris, nihil nisi manus. etc. existat.
Qui omnia nouit & potest Sozo. lib. 8. histo.
Cle. cap. 11. Volaterra. &c. exorta est circa tē-
pora Otthonis magni.

4. MONTanus & Apellitæ, tradebant Christū
per phātasias deum uisum esse hominibus. Euf.
lib. 5. cap. 15. & 18. circa annum Christi 163.
(alij 195.) sub Marco Antonio, &c.

5. APollinaristæ, (horum signifer Apollinaris
Laodiceus) dixerūt Christū corpus tantū sine
anima suscepisse: Multa nugātur de lege Moysi,
& resurrectione. Christi diuinitatis & carnis
naturā unam esse docuerunt. Hist. trip. 9. ca. 3.
circa annū Christi 378, regnāte Valentiniano.

6. ARÆ

6. ARabici, futiliter gannunt animam & corpus simul mori, & simul resurgere.

7. Adamiani seu Adamitæ nudi incedebant, quasi Adæ representarent nuditatem. Aiebant ceteros homines seruos esse, se uerò & suos, liberos. Vrspergen: Circa annum Christi 1346. alij 1344. regnante Ludouico Bauaro. Alij sub Sygismundo Romanorum rege irrepsisse existimant: uide Aeneam Syl. lib. de origine Bohemorum cap. 41. & c.

8. ARrianistæ, (durauit ea hæresis plus 100. annis, non solum Oriētis sed & Occidentis partiter turbans ecclesias, tempore Constantini magni, anno salutis 324. Quo quidem tempore Syluester eius nominis primus, Apostolicam tenebat sedem) diuersas substantias patris & filij & spiritus sancti asserunt: Minorem patre filium, spiritum quoque sanctum minorem patre & filio, ad suam perniciem garriunt. Breuiter: Filium dei docuerunt iuxta perfectissimam naturā fuisse creaturam: Catholicos probrose & ironicōs Homousiastas appellabant. Placet hic referre historiolum de Arrianistis. Deuterius episcopus Arrianorum, baptizans quendam Bisantiij nomine Barban, dum contra regulam fidei minorem

Arriana
falsæ, & tria
formis pe
stifera be
stia.

Vide Pau.
diac. lib. 4.
cap. 15.

Aa 4 patre

Acto, 1.

Nullum
flagitium
deus finit
impunitū.

Vide Hi-
storiam
ecclesiasti-
cam.

patre filiū et spiritū sanctū asserēs, diceret. Bap-
tizato te Barbas in nomine patris per filiū in spi-
ritu sancto, subito aqua disparuit, hæc parergos
et c. De Arrij obitu, Ambros. de fide li. 1. ca. 9.
Crepuit enim Arrius, inquit, sicut de Iuda Pe-
trus apostolus dixit. Quia possedit agrū de mer-
cede iniquitatis. Non est fortuita mors ubi in
sacrilegio pari panæ parile processit exemplū:
ut idem subirent suppliciū qui eundem dominū
negauerūt et qui eundē dominū prodiderūt, et c.
hactenus Ambrosius. Crepuit diuino supplicio
Bisantij, inquā, defluerūt intestina in latrinā
credo in portentum, ut significaretur sæculis
precipitantibus Arrij proluuiem fædissimam
mahometistas lunigeros ibi regnatos esse.

Trinitarij hæretici: Arrij
tradux.

9. EVNomianus triomachos, dicebat per om-
nia dissimilem filiū patri. Augusti. in catal. hæ-
ret. Hieronij. et c.
10. MACedoniani: Arrianizantes similem quā-
dē filiū patri per omnia, sanctū uerō spiritū cū
patre et filio nihil habere commune et per hoc
negantes spiritum sanctum esse deū. Ruf. 1. cap.
25. Augusti. de hæresio. et c. circa annū Christi
341. regnante Constantino magno.

21. Euse

11. Eſcheta: afferebant Euchariftiam neq; prodeſſe, neq; obefſe, &c.
12. Artotirita, panem & caſeũ in ſacrificio obtulerunt.
13. Bardeſaniſta, garriũt Chriſtũ celeſte corpus habuiſſe, nec aſſumpſiſſe carnem ex uirgine.
14. Bonofiaci, dixerunt Chriſtum filium Dei adoptionium non proprium fuiſſe.
15. Borborianiſue Gnoſtici, hi animæ ſubſtantiam partem Dei eſſe exiſtimant.
16. Carpocrates, Chriſtũ non ex Maria uirgine, ſed ex ſemine Ioseph purũ hominem natũ docet: uirum quidem bonum & ſanctum fuiſſe affirmat, Carpocra
titæ, Mō
ſtruoſiſſi
mahydra. cuius anima poſt crucifixum corpus in cœlum ſit recepta. Euseb. 4. cap. 7. ſub Antonino 5. circiter annum ſalutis 163. &c.
17. Hydropaſtaſiue Aquarij hæretici: illi in ſola aqua ſacrificiũ peragebant in calice ſacramenti, contra Armenios qui in ſolo uino. uide decret. August. li.
de hæreſi
bus ca. 64. Conſtantinop. concil. 7. General. &c. Quod extra uinum non fiat cõſecratio ſanguinis, uide canones concil. Antiſtodoreniſis, ca. 8. &c.
18. Cathari, e munditia quam mētiebantur ſunt dicti: ij glorianteſ ſuiſ meritiſ peccatorũ ueniam negarũt. Viduas denuò nubenteſ damnabāt, etc.
19. Hierarchita, ij ganniunt paruulum nullum
in

in cœlū, peruenire posse carere enim meritis bla-
terant. Hierarchitarum meminit Hilarius lib. 6.
de trinitat. Hierarchas, inquit, lucernam de lus-
terna, & lampadem de lampade in duas partes
distinguens, erat in natiuitate filij in diuinis, &c.
circiter annum Christi 195.

Antonii 20. Cerdoniaci, negarūt Christum natū passūq;
pñ tēpore, sed simulasse passionem. Hæresim Basilidis appro-
anno 144, bant. Vetus testamentum contemnunt &c. Vide
Hilar. lib. 6. de trinitat. Iren. lib. 3. cap. 3. &c.
Tempore Xysti. 1. pp.

21. Circilliōes seu Scotopitæ: Bonosi hæresim se-
quentes, Christum filium Dei adoptiuū non pros-
prium esse dixerunt.

22. Circumcelliones: ij infano amore martyrij
seipsos interimebant ut martyres uocarentur.

23. Colatiani, dixerunt Deum non facere mala,
contra illud quod scriptum est. Ego Deus creans
mala, Esai. 45.

Anno do- 24. Ebionitæ, (quos sabbathizarios uocant)
mini 84. à quodam Ebione facundo uiro orti, Christum
Ignatius ex uiro & muliere purum hominem natum do-
uocat il- cent: (simili modo Aegyptij Deum belluam anis
los diabo- matam uocabant.) Legem Mosaicam necessa-
licos ho- riò seruandam esse statuunt. Hilar. libr. 1. de
mines. trini. Tempore Titi 11. Cesaris, & tempore Ioa-
bannis

hannis Euangeliste, qui se huic fortiter opposuit
emerfit hæresis. Vocant fortem fidei agonistam
Paulum apostatam legis, cuius epistolas quoque
vident, Iren. lib. 1. aduersus hæreses ca. 26.

25. Sabellius Pentapolitanus, quem etiam ab hæ-
resios occasione Patripassianum uocant: Hic per-
sonarum proprietatem confundens, filium Dei
negauit fuisse Christum, nec primogenitum om-
nis creaturæ. Idem S. Spiritus omnem sustu-
lit intellectum, Euseb. libr. 7. cap. 4. & 5. Hi-
lar. lib. 5. de trinita. Vnam personam Patri, fi-
lio & Spiritui sancto adscribunt: Plat. in Sylu-
stro pont. circiter annum Christi 256.

Sabellij in-
saniam quæ

26. Polychronius Hæresiota maximæ insanie,
uoluit suscitare mortuum in hæreticorum ue-
ritatis testimonium, sed sua falsa spe defrauda-
tus & illus. Vide concilium Constantinopo. 6.
sessio. 15. &c.

Antimari-
ani.
Heluidia-
nistæ.

27. HELVIDIVS, discipulus Auxentij, Ma-
riamastix, impiè dixit, matrem domini 4. ha-
buisse filios & filias ex Iosepho: Gennad. &c.
circiter annum Christi 388. Marianæ uirginita-
ti detraxit.

28. Etinodiani, & hi theotocæ nomen Mariæ
inuidentes: Mariā uirginem ante partum nō post
partum improbè dixere.

Eus

29. Eutychiani: (horū prodromus eutyches cōstantino.) Asserebant Christum post humanā assumptionem nō duabus naturis cōstitisse, sed sola diuina fuisse contentū. Damnata est hæresis in synodo Romana, anno 513. Emergit factio tempore Martiani Impera. Anno 453.

Faciunt & 29. Floriani, dixerunt Deum creasse mala, cōtra
uespe fa- illud quod scriptum est. Fecit Deus omnia bona.
uos, faciūt Eadem lepra etiā infecti marcionitæ: creaturas
ecclesiæ et Marcionitæ corporales malo genio & ipsi tribuerunt, contra
Tertullia. scripturam, omnia creauit Deus simul, eccle. 18.

Simili ignorantia cum Alogis, librum Apocalypseos repudiant. contra quos scripsit Iræneus, ut confirmat Eusebius eccle. histo. lib. 5. ca. 20.

30. LVcifer: à quo Luciferiani, infernalis Luciferi (quem Rhadamantum finxerunt poëta) uis etima opima. &c. Hic sola ambitione motus suā hæresim populo obtrudit, Augusti. &c. circiter annum salutis 340.

31. Nicolaitæ, uel Nicolaini impudētes, libidinosi priapista: Iezabel illa Apocalyptica 2. cap. (quæ aliās regi Achab nupsit) huic sectæ comparatur. Aretha Cæsariē. ibidē, &c. Nicolaus hic de 7. Diaconis qui in Actibus Apostolorū electi sunt, fuit. Hic dixit (inquit Tertullia. de præscript. hæret.) tenebras in cōcupiscentia luminis et qui
dena

dem foeda & obscena fuisse ex hac permixtione pudor est dicere quæ foetida & immunda sunt & cetera obscena. Omnes enim refert quosdā turpitudinis natos, & complexus & permixtiones execrabiles, & c. hec Tert. breuiter, promiscuos concubitus docuerunt, Anno 51. Augusti. in hæret. & Irenæus Lugdunensis Antistes lib. 1. cap. 27. Euseb. in eccle. hist. 3. cap. 29.

32. Nestoriani, Qui cultui Mariæ detrahunt, ij Christū hominem tantū ex Maria natū futiliter Nestor seu ganniunt & blaterant. Genna. soc. li. 7. cap. 32. Nestorius Tempore Theodosii, circiter annū Christi 427. qd Mariæ detraxerit Nestorianæ hærescos alūnus fuit Sergius Monachus, Mahometanæ sectæ primarius prodromus. Melchior Hodie sunt qui cum Melchior Hoffmanno, Deū Hoffmann. ex sanguine D. Virginis natum negant, & c.

33. Valētinus: Cerdon et Marcion, hæresim Basilidis approbant, uetus testamētum contemnūt, duos Deos, unum iustum alterum iniustū statuūt, à quibus bona & mala proueniunt omnia, Hilar. li. 6. de trini. Iren. lib. 3. ca. 3. Dogma illud hodie amplectuntur Callectij ut scribit Ludouicus Vartomānus. Anno circiter 144. alij 119.

34. Pelagius, temporib. Innocētij pōtifi. in Britannia hydra proserpsit. Is Nouati & Luciferi Euangelion è cymmerijs tenebris & è stygia palude

lude reuocans, docuit non ex misericordia Dei propter Christum sine nostro merito nos iustificari & seruari, sed ex proprijs operibus & uirtutibus naturalibus uerā ac solidā coram Deo iustitiā parari: & remissionem peccatorū contingere, non ex fide Christi, sed nostris conatibus. De Pelagianistis loquitur D. Augustinus de peccatorum meritis, lib. 1. cap. 9. Pelagiani, inquit, nolūt credere per Baptismum solui peccatū originale, quod in nascentibus nullū omnino esse credunt, &c. Aduersus hunc grauissimē scripsit Augustinus, ut partim ostēdimus, impugnauitq; fortiter eius dogma hereticū. Publice tandem heresiota reuocauit in concilio Mileuitano præsente Augustino. Faceſſat ergo Pelagianista cū sua ficta charitate & fide mentita: &c. emerſit heresiſ circiter annum 430. alij 399.

Nota.

35. Petilianistæ: Beatitudinis promissionē Petro factā specialiter ad singulos Apostolos æqualiter cōtulerunt, & sic Iudas qui inter 12. iā receptus & annumeratus & cū reliquis ad prædicandū iā missus fuerat, Mat. 10. obtinet palmam.

36. Paulus Samosetanus, à quo Paulonitæ et Pauliniani, placidæ pacis hostis acerrimus. Is duas naturas in Christo negans, affirmabat illum à matre tantum originem duxisse, ac eam post Christum natum,

natum, ē Ioseph uiro suo alios genuisse filios. Sed illa hæresis cum suo authore Antiochiæ omnium Episcoporum suffragijs damnatur, Anno 274. Huius meminit Euseb. histo. eccl. lib. 7. cap. 23. et Sabellicus, &c.

37. Cerinthus, ab alijs Cheritus uocatus: Circūcisionem necessariam esse docuit. Idem cum Ne- Cerinthia pote Aegyptio post 1000. annos futuram resur- ni. rectionem, et regnū Christi in terris adseruit: Nepotiani unde à Græcis Χιλιοςός nuncupatus est. Actus Apostolorum contemnebat. Euangelium Matthæi solum recipiebat, alios tres Euāgelographos, teste Philastro, cachinno excipiens. Traiani tēpore hereticus ruina domus oppressus, Euse. li. 4. ca. 14. Huius tempore S. Ioannes domini discipulus in Epheso iens lauare, cum uidisset intus Cerin- thum, non lotus recessit. Vixit hæresiarcha anno redempti orbis 82.

Vide Euf.

38. Nouatus: docebat post baptismum acceptum li. 6. eccle. relapsos in peccatū, redire ad salutem non posse, hist. ca. 33. et errore hoc impio multos ad desperationē adegit, et ecclesiarū concordia dissipauit. Hic Simia- rum more quæ cum homines non sunt, homines imitatur, id sibi uedicare uoluit, quod hodie pos- sident ecclesia, temerarie Episcopos catholicos Aphricanos, Numidas, Mauritanos, hæreticos de- clara-

Nota.

clarauit ipse hereticus. contra hunc scripsit D. Anobis in Ps. 106. Audi, inquit, Nouatiane. Tu dicis, qui adhuc non sunt redempti, ipsi possunt ad indulgentiam per penitentiam peruenire. Nos dicimus, illi per solam fidem ad indulgentiam attingunt. Isti autem qui redempti sunt, non per fidem solam, quia iam crediderunt, sed per penitentiam perueniunt ad misericordiam redemptoris &c.

241, &c.

Ob hanc heresim concilium sacerdotale Romae congregatum est, episcoporum 60. totidem presbyterorum, cum diaconis multis, &c.

Cathari.

Superbo nomine catharos, id est, puros semet ipsos appellarunt.

S. Cornelius pp. 20. Hunc Nouatum anathemate percussit.

30. Prædestinati heretici, ij nec bona nec mala opera curarunt. Bernard. Lutzet. Anno Christi 453.

40. Photinus, (huic consensere Hebionitæ) Christi diuinam natiuitatem negauit, eumque natum penitus ex Maria docuit. Hist. trip. li. 5. cap. 5.

Hic paulo post in concilio Syrucij congregato anathemate percussus. Hist. trip. 2. cap. 30.

Circiter annum Christi 340. alij 374. sub Constantino secundo.

41. Iacobitæ, (in Syria) Candenti ferro charas eterem

sterem crucis frōtibz baptizatorū inurūt et tu-
diculant. Hæresios huius ansam sumunt ex uerbo
Ioannis, dicentis. Ipse uerò baptizabit uos aqua
& igni. Sed non satis attendunt, quòd Ioānes di-
cit Christum baptizare igni, non hominem, cui
baptismus saltem aquæ creditus est, &c. Eadem
sentiunt cum Iacobitis Marouini.

Marouini

42. Audæus, Syrus. Cum Anthropomorphitis
Deum humana membra habere existimauit.

Theod. 4. ca. 10. Circiter annum 388.

43. Eufрата hæreticus tempore Iulij 1. pp. Chri-
stum negauit Deum, in Coloniē. Synodo dāna-
tus est.

44. Helchesaitarum hæresis irrupit circiter
annum 239. temporibus Decij: sub Fabian. pp.
Scripta S. Pauli, & alia quedam à spiritus sancto
tradita negauit, & hanc Origenes deuicit. Eu-
seb. 6. cap. 38. Sancti Pauli apostoli epistolas re-
futabant, fidem in persecutione docuerunt ne-
gandam.

45. Messalianitæ, ij carnem domini nec prodesse
nec obesse, docuerunt. Theo. 4. cap. 11. circiter
annum 367.

46. Armacan. Holophāta, anno 1350. docuit tur-
pe esse Christianis sua sponte mendicos esse. Vas-
la. 21. in Ord. Franc. &c.

Bb

47. Ale

221
47. Albianorū hærēsis in comitatu Tolosano cre-
uit, ij Christi corpus in pane, ut in alijs rebus, esse
se censuerunt. Acmil. lib. 6. Hos sanctus Domi-
nicus sui ingenij acrimonia fortiter prostravit,
Blond. lib. 7. circiter annum 1216.

48. Sirenius, tres naturas et principia finxit, Au-
gusti. Tempore Antonini 5.

49. Monothelitæ cum sua hærēsi emerferūt. Hi
duas uoluntates diuinam & humanam, in Christo
esse negarunt, Volaterra. lib. 7. Antropol. Con-
tra hos hærētistas synodus Constantinop. 150.
Episcop. celebratur: &c. Irrupit circiter annū
Christi 566. tēpore Iustini huius nominis 2. Im-
perat. Vide Paulū Diaconum de rebus gestis Lō-
gobardorum, lib. 6, cap. 2.

50. Berillus Bosternæ urbis in Arabia Apocō-
pos uerius, Christū non ante carnis natiuitatem
fuisse, & patris Deitatem in eo tantum habitasse
impie asseruit. Hunc Origenes deuicit, atque ad
sanctam matrem ecclesiam reduxit, Euseb. lib. 6.
cap. 21. & 33, Hierony. in catal. etc. circiter an-
num Christi 214.

51. Anno domini 1047. & circiter: species sectæ
Manichæorū in Goslar emerfit, quæ omnis ani-
malis esum execrabatur, Hermānus cōtract. etc.
52. Eberardus Vuedense, apostata Halberstaden.

Qui

Qui concedit quidē peccatū originale, tamē blas-
terat incertū an puer baptizatus moriens salues-
tur, cū nihil certi cōstet de huius fide, q̄ si fidei
non recipit filium iræ & damnationis gannit.

53. Anno domini 1175. tempore S. Bernardi,
Petrus Bailard⁹ philosophus peripateticus emer-
sit. Hic prāter creatorem & creaturas, aliud
quiddam posuit, sed conuictus erroris prāsente
Ludouico rege, sanctissime postea uixit, nō modo
sententiam mutauit, sed Monasticā uitam & re-
ligionem professus est: Plat.

54. Anno domini 1524. Berengarij error reno-
uatus, à Carolo stadio, Oecolampadio, & Zwin-
glio, etc. ij editis scriptis in participatione cœnæ
dominicæ nō distribui uerū corpus & sanguinem
Christi, dixere. Sed à Leone 10. in Concilio Ver-
cellensi damnatus est hic error. Incredulos Chri-
stus arguit discipulos, Mat. 17. Mar. 9. Luc. 9. Capharna-
tica in cre-
dulitas ta-
xatur.
24. Ioan. 20. Incredulis etiā interdixit regnū
cœlorum, Rom. 11. Hebr. 3, etc. contra hos acer-
rimè scripsit Luther.

55. Anno dñi 1512. extitere qui dixerunt animam
esse mortalem, & unicam in cunctis hominibus,
homines turcis turciores. Hos Leo pp. 10. in La-
teranensi Concilio anathemate percussit.

56. Christophe. Schaplerus, 12. articulos cōscri-

psit de libertate christiana, inter quos hic erat
precipuus, Tributa non esse pendenda magistras-
tui: emerfit hæresis nostra ætate.

Arabici.

57. Hermannus Kissing Holandrinus: docuit a-
nimam per hominis mortem simul cum corpore
perire. Hanc quoq; hæresim D. Augusti, libro
de hæresibus 83. ca. 12. impingit Arabicis.

58. Anno domini 1538. prodijt secta eorum qui
dicuntur Antinomi.

59. Nicolaus Galecus Bohemus, missus ad conciliū
Basiliense: Is docuit hominem nullum posse occi-
di iuste, etiamsi id fiat ex iudicis præcepto.

60. Anno domini 1543. In Frisia surrepsit nouus
quidam pseudopropheta nomine Georgius Da-
uid, uerius archimorita. Hic se Dei nepo-
tem dixit. Asserebat cælum esse omnino uacu-
um, se autem ad id missum ut filios regni cœlestis
hæredes adoptaret: & alia multa planè absurda
blaterans.

61. Anno domini 1553. coeptum est agi, de sacra
palingenesia, Basileæ: Res certe omnino mūdo ri-
dicula & pythagorica doctrinæ affinis. Et in ea-
dem Rauricorū urbe uisus est qui geniū Petri a-
postoli ducē se recepisse affirmarit. Et alius in ea-
dem urbe, se Moyses Angelū habere mētitus est.
&c. Sic etiā pythagoras animā Euphorbi Tro-
iani

iani dixit se possidere. Sic et Ennius de anima Homeri sese iactitabat. Sic Anno 433. Iudeus quidam se Mosen esse asseruit: Soc. 7. ca. 38. Sic et Druides animas in alia euolare corpora finxerunt. Et Iulianus ille Apostata, Alexandri animam se esse sortitum dixit. Hac de re Socrates histotrip. li. 6. &c. Sed nihil ad nos nenia hæ.

62. Tatiani et Albanenses nuptias illicitas esse dixere, fœdera nuptiarum damnarunt anno domini 126. Tatianus uir doctissimus, quamdiu ab opinione Iustini martyris præceptoris sui nõ discessit.

Et in summa, omnes.

63. Hermogeniani. 71. Nyctages.

64. Herodiani. 72. Ophite.

65. Hemerobaptiste. 73. Choite.

66. Chiliaste. 74. Paterniani.

67. Encratite, 75. Patriciani.

68. Orebite. 76. Priscillianiste.

69. Mechisedechiani. 77. Sethiani.

70. Menandriani.

78. Seueriani: uinum non bibunt, carnes fastidiunt, uetus testamentum ac resurrectionem non recipiunt.

79. Antidicomarianite.

Vide Aug.
lib. de hæ-
resibus.

Bb 3 82. Sa

80. Saturniani, uide Euseb. 4. cap. 6. Tertullia
in har. etc.

81. Origeniani, ij post longum aliquod tempus
etiam damnatis Dei promittunt misericordias:
Cum ignis infernalis æternus sit, Mat. 25. Esai.
66. inextinguibilis item, Mar. 9. etc.

82. Simoniani seu Gieziæ, spiritus sancti dona
uenalia habuerūt: Epiphani. contra Simon. etc.
Affirmarunt etiā creaturam non à Deo esse, sed
ex suprema quadam uirtute prouenire: Polyd. li.

8. de inuento. rerum, cap. 3. utinam hodie nō es-

proxenetā sent qui Gieziæ corripere elephantia, 4.
seu propo- Reg. Gratia enim Dei nō uenditur, sed donatur:
lam qui Non tantum ille in culpa est qui uendit, sed et
agant. qui emit. Infelix est enim qui uendit, infelix est
Dicitū Ale qui emit: (q enim emit, necesse est uēdat.) Gratia
xādrī Im. qui emit: (q enim emit, necesse est uēdat.) Gratia
Chryso. in Christi non potest auro comparari, communica-
Ma. ho. 41 tio autem rerum temporalium nullo iure gratis
communicanda extra supremam necessitatem. O
pestiferam Demonis astutiam, qui sic uisum atq;
auditum obstruxit mundo, quas tamen ambas uisus
Christus reſerauit.

83. Theodosiani.

87. Albigenſes.

84. Tertullianistæ.

88. Pauperes de Lugduno.

85. Campates.

89. Garasii.

86. Tritothei.

90. Pateroni.

91. Aræ

91. Arnoldista. 101. Hermani.
 92. Speronista. 102. Archontici.
 93. Artemonista. 103. Turrelupini.
 94. Pepuziani. 104. Pattalorinchite.
 95. Tesserescedecatita. 105. Almarici an. 1204.
 96. Valesii, August. lib. 106. Anthiasista.
 de heresib. cap. 37. 107. Durādus de Vualdach
 97. Vadiani. 108. Adelphius lib. 7.
 98. Hellinista. hist. trip. cap. 11.
 99. Rhetorij. 109. Melander.
 100. Seleuciani. 110. Grubenheymerus.
 111. Caiani sentiunt Iudam traditorem longam
 literā, fuisse diuinum, & scelus illius beneficium
 existimauere.

De Polemon: Dioscoro, Eluro, Seucero, Cho-
 luto, Themistio, Chodoro, Euagrio, &c. hereti-
 cis. Vide concil. Toleta. 8. cap. 17.

112. Flagellantium secta prodijt ἀνόνομος, cir-
 citer annum 1350. in historia Polonorum legis
 sub anno 1261. &c.

113. Chorizantium secta emerfit, anno 1373.

114. Nazareni Act. 24. Christum Dei filium
 de Maria natum credunt, passum etiam,
 & resurrexisse, omnia legis mandata custo-
 dientes (legem Euangelio commiscunt, utrunq;
 confundunt.) Sed dum uolunt Iudæi et Chris-

stiani

stiani esse neutrum sunt: Beda ibidem &c.

117. Gnostici.

119. Apostolici.

118. Angelici.

120. Dulcinistæ anno do
mini 1034.

Euāgelici
etiam o
lim titulo
tenus.

Quibus & pseudoangelicos, cū consecratis
supplantatoribus addere possumus: pulcherrima
nomina in homine pernicioso &c. Scimus, inquit
Paulus 2. Cor. 11. Satanā sese transferre posse &
māgonizare in effigiē lucis: exēplū habemus Mat.
4. Sic Celsus philosophus li. suo cōtra Euā
gelion conscripto nomen fecit. Verum Sermonē.
Iulianus gentibus ueritatē retulit acceptā. Simon
Magus appellabat seipsum uirtutem Dei. Sāma
setanus spiritum sanctum sese & angelon nuncu
pabat. Sic Marcionitæ et Valentiniani, se catho
licos sanctulos religiosulos et orthodoxos dici uo
luerunt. Sic Nouatiani se catharos, hoc est puros
uocant, ceteros omnes impuros. Sic Arriani cū
ctos (qui uere orthodoxi fuerunt) criminabātur,
tanq̃ fidei scripturarūq; peruersores: &c. O An
gelici, scilicet: certe ueriūs Bomolochi, & sper
mologi dicendi, nō theologi: Nō correctores, sed
corruptores: Non Angelici, sed cacoangelici.

HVSSITARVM FACTIO,

que illis temporibus recentioribus
hinc inde recrudit.

Inter

Inter hos etiā ponendi sunt Bohemi, Zytho-
 bibuli, Hussitæ (inquit) Rabanus & huic consen- Schuerme
 tit Codrus Italus, & Stamlerus Germanus) Hi rianum tu
 sanguinis sacramentum popularibus omnibus et multuofū
 infantibus cōmunicant, sed & apud ipsos Bohe- & uertigi-
 mos, ut de uirtute in uirtutē, sic et in ei oppositū nosum
 de uitio in uitium itur, Hysitarū hæresis dicta cōmentū.
 hætenus: Maxime Sapientiæ personam ac titu-
 lum sibi uendicant, sed interim καὶ ἐν τῇ πορ-
 φύρῃ, καὶ ἐν τῇ λεοντῇ ὄντοι, id est, et in pur-
 pura simij, & in pelle leonis asini. Bonè deus
 quot sectas Aquilonica illa archisecta quotidie
 parturit? Hæc Romanum pontificem reliquis
 esse equalem Episcopis & non maiorem asserit,
 Breuiter. R. Homam acephalam esse eblaterat. Ioh. Huf-
 Mōtem Libani ueritatis caput proclamat, Pres- combust⁹
 ces pro defunctis in ecclesia respuit, & para- anno 1415.
 dosin immisericorditer irridet, Summa. Pur- s. Iulij.
 gatorium negat secta. Simulacra & eicones cū
 dei tum sanctorum delendascenset. Factitias mē-
 dicātium religiones demones inuenisse garriunt
 huius hæresiotæ. Catechistas omneis pauperes
 esse debere (ipsi Iro pauperiores, scilicet.) mē-
 dicitate uiuere, & cleemosyna sola contentos
 (cōtra illud, dignus est operarius mercede sua)
 fingunt, confessionem auricularem nugacem,

Bb s queng

quenq; posse sua peccata in absconso confiteri
deo. Nihil opus esse operibus satisfactorijs: solā
fidē iustificare, nec referre cuiusmodi sint ope-
ra hominū. Matrimonium Sacramentū negant.
Iustū in omni opere bono peccare. Characterē
in Sacramento aliquo imprimi subsannat. Ma-
chabeorum libros autenticos esse blaterat. D.
Iacobi epistolā, ac si esset stramē fabaceū, ridet.
Docet etiā hominis Arbitriū destitutum gratia
dei, quanto magis nititur tātò grauius peccat.
Cemeterij inanē usum esse garriūt futiliter
thobibuli Husitæ. Sacerdotem quocunq; loco
posse celebrare. In horis canonicis tempus fru-
stra conteri: Ieiunia nullius esse meriti, & sub
utraq; specie communicandum, ut supra docui-
mus. &c. Articulorum sunt 30. Breuiter stra-
men Ambrosiæ præfert secta: At aderit Hære-
sis, suis horis, adrasteia Nemesis. Quas
tragœdias suscitauit Husitæ, annales maio-
rum satis locupletissime demonstrant. Hæ-
rescon nostrorum temporum quis finis fu-
turus sit deus scrutator cordium nouit. Experi-
entia rerum omnium magistra hætenus edo-
cuit & edocet.

Primo

Primo Articulo fidei contra-
dixere.

Manes.	7.
Andeus.	Nepos.
Cerdon.	Philastrius.
Faustus.	8.
Hermannus.	Macedonius.
2.	Arrius.
Felicianus.	Sabellius.
Felix.	Eunonius.
Nouatus.	9.
Iovinus.	Andeus.
3.	10.
Fontinus.	Pharisei.
Eibictus.	Sadducæi.
Nestorius.	Esseni.
Theodorus.	Pelagius.
4.	Cathari.
Martion.	11.
Saturnius.	Sadducæi.
Praxeas.	Himeneus et Phile-
Astarius.	tus, 2. Timoth. 2.
Basilides.	Almarius, an. 1204.
5.	Hermogenes.
Apelles.	12.
Cerinthus.	Nepos.
6.	Cerinthus, &c. Om-
Carpocras.	nes articulis fidei in
Seleucus.	eccles. resistere per-
Hennias.	tinacer.

Fine

Fingunt scismatici Ro. Pontificem esse
dracenam Apocalypticam, cum ipsi
uerius sint illa Iezabel.

1. Zische monoculi conturinales cum fratribus
Thaboritis Zythobibulis, supremum locum ob-
tinent.
2. Alterum locum occupant Anabaptistæ Re-
tincti Heluidiani: priapistæ libidinosi, pessimus
error: ex charismatibus mercedem, & baptis-
mum tanquàm stipem nostri meriti faciunt. Nō
se accipere, sed aliquid sacramento conferre
putant. Fundamentum salutis ponunt suas uires
non gratiam Baptismi: Nullo alio lauacro digni
nisi eo quod est extra ecclesiam. Pædobaptis-
mum negant contra decreta concilij Carthagi-
nensis primi, & rebaptizantur ipsi: iactant eti-
am uisiones atq; somnia, &c. Vim omnem pri-
ori baptismationi detrahunt, sanctimoniā quan-
dam externam præ se ferunt docent: anabapti-
stæ non licere Christianis in foro contendere,
Non gerere magistratum, non iusiurandum di-
cere, non habere quid proprium, sed omnia de-
bere omnibus esse communia, Quatuor esse om-
nio prophetas blaterant, regem dauid. Iohan.
Leiden. Pontific. Luth. &c. Cruentissi-
ma illa Medæa suum agnoscebat scelus dirum:

III

illi uelut nouum dogma impietatem suam omnibus exhibent: in puero, (dicunt consecretanei,) post Baptismum negare remanens esse peccatū est Paulum & Christum simul conculcare (articulo 2. assertio,) Quis obsecrō unquā tam immitis infanticida, infantum parricida: duræ fuerūt masculis Amazones. Crudelis Progne. Sæuus pharao, immanis Herodes, hi tamē corpora duntaxat infantium peremerunt: ipsi uerō et animas, quamuis sacro fonte ablutas, perdunt, addicunt peccato excludunt calo: Sæuīt Herodes cruore (uide D. Cochleum) illi atramento. Ille in corpus, illi & in animam innocentium. Ille in masculos, illi & in femellas. Ille in unius loci paruulos, illi in uniuerfos totius orbis, etc. Breuiter. Noui Hussitæ contra lucifugos, gratiam in Sacramentis abnegant, & peccata adscribunt: & c. hæc parergos. Viderint ergo quæ traduce sint nati.

Anno domini 1534. in principio Ianuarij uirescere cæpit secta in Vuestphalia, ui enim Monasterium oppidum occuparant, erigentes sibi arcem sion, & nouam Hierusalem.

Anno domini 1537. duo Anabaptistarum Aposcopi ueriūs, cum alijs eius sectæ hominibus Antuerpiæ sunt exusti.

3. Vuale

Virulenta
uipera.

3. Vualdenses, tertium locum habent: Hi Iuda-
mentum negant, & omneis ferè sanctiones Sa-
Romanæ Ecclesiæ: Aeneas sylui: in Bohem. cap.
35. Emerfit hæresis circiter annum 1218. Sub
Ludouico quarto.

4. Pighardi, quartum locum possident, ij in
Eucharistiæ Sacramento nihil diuinitatis esse
credunt proditores ecclesiæ, non oues. Qui eccle-
siam catholicam in angiportum Bohemiæ in-
cludere præsumunt. Festa diuæ Mariæ uirginis
respuunt: Dies tamen Dominicos, & festum na-
talis dominici, Paschæ, & Pentecostes, contra
Husitas recentiores celebrant Hæc quidam in
suis Paraleipomenis, &c.

Soluendi
officium
non cuius
creditum.

5. Sequuntur wiccleffistæ: Qui anno salutis
1393. alij 1410. à Christi uicarijs & ab Apo-
stolorum successoribus potestatem clauium ad
Laicos transtulerunt. Hic etiam in sola Anglia
ecclesiam somniauit, post Vrbanum sextum non
esse aliquem recipiendum in Papam. Item debe-
re obedire diabolo finxit calumniator, &c. Ar-
ticulorum sunt 45. Qui in sessio. 8. Constans-
tensis concilij Anathemate percussi sunt &
damnati.

6. Swencfeldenses, Capernaitis in aliquibus cõ-
sentiunt, ij penultimum locum occupant.

7. Cda

7. CApernaite, ultimum locum sortiuntur: ij
ne uisis quidem signis credunt cum regulo, Io-
hannis 4. Stupenda cecitas & arrogantia
Sacramentariorum, clarissimæ fidei Catho-
licæ ecclesiæ aduersantium. Credere iubemur,
discutere prohibemur: Credentibus, inquit
Ambrosi. De fide lib. 3. cap. 4. puer natus
est, & non incredulis, &c. De capernaie-
tarum incredulitate, uide Augusti. Tracta. 27.
in Euangelion Ioannis. Quemadmodum enim
homini tutum non est ultra quàm fragilitas sua
permittit extolli, Ita periculosum est quæ hu-
manis rationibus assequi nequit reijcere, aut
etiam irridere: maxime tot tantisq; patribus
reclamantibus, & impietatem talem mani-
feste execrantibus: Hoc delirium impu-
gnauit Lutherus, Anno 1525. & consentiunt
Colluteriste.

Subdiuisio.

1. MVntzerani, uerius Sataniani, quorum
etiam sententiam laudauit Caroloostadius, ut
quidem Marten Luther refert. Is Tho-
mas Monetarius in Mulhusen Thuringiæ
oppia

oppido palā docuit restauraturū se collapsum
ecclesiæ statū, gloriabaturq; priuatim sibi à deo
reuelationes fieri, & ad euertendam tyranni-
dem impiorū, gladiū Gedeonis sibi commissum
esse: eduxit turmatim cohortes uulgi, iussitq; no-
biliū domos diripi, & monasteriorū bona cōpi-
lari. Circiter annum domini 1524. &c.

2. BINDERliani.

5. Hoffmannici.

3. SABBatarij.

6. LIBeri.

4. MADERani.

7. Cnipperdolingiani.

Septem habitacula Inferorum scribit Rabi Io-
seph Castiliensis cabalista in horto nucis:

Hi ergo Hæresiotæ, sæpe quidem oppugna-
uerūt S. Romanā ecclesiā, & cathedram Petri,
sed præualere nunquā potuerunt. Qui enim
certant cum ea, quam nō possunt uincere, quæ-
so quid aliud est quā irritare crabones? Neq;
incassum Petrarcha Petro dixit. Tu es Petrus,
& super hanc Petram ædificabo ecclesiam meā
&c. Hæc domini uerba non sunt inania, nō sunt
temere dicta, sed firma sunt, & perpetuò sic
stabunt. Vbi est ecclesia Samosetana? Arriana?
Sabelliana? &c. stat firma S. Romana Ecclesia,
Sponsa Christi, Apostolica sedes, magistra &
uindex orthodoxæ fidei principali potestate
sua, quā in beatissimo Petro accepit à domino
iugiter

iugiter ipsos cohercuit prostravit. &c. Impu-
 gnat quidem illa, tempestates, inquam, susci-
 pit, sed non demergitur, iacula in eam mittun-
 tur, sed non perforatur, peribunt huius hostes et
 pyrobolarij certissimum est, ut autem cito pe-
 reant, non parum in nobis situm est. Illorum
 colluies ut apud deum est abominabilis, ita &
 minime est stabilis: Euanuit Aetianus: dispare-
 bit etiam gesticulator, Sola fide sibi adeo placēs.
 Euanuit Manicheus, dilabetur hæresis, homi-
 ni libertatem arbitrij, ac per hoc rationem me-
 riti, auferēs, Perijt Vigilantius, sanctorum cul-
 tum impietati adscribens: Interibit etiam Mar-
 tinianista, idē euangelion olim ab ecclesia dam-
 natum, excitās. Stabit Nymphi & Nympha au-
 toritas, &c. De pena hæreticorum uide Augu-
 epistola 153. 159. & 160. Breuiter. Hæresis pec-
 cati pena est, tollatur itaq; peccatū, & iam nō Hæresis
 erit uspiam hæresis. Negligētia Cathedræ eccle- peccati
 siā turbauit, diligentia uerō eiusdē omnia facili- pæna.
 me reparantur, et certe nisi hæreses exorta fu-
 issent recentioribus temporibus, tanta leuitas
 & inconstantia nunquam fuisset uisa, &c.
 Nascuntur autē hæreses & scismata ex domina-
 tionis eminētia, Omnis enim hæreticæ prauitas
 eis initium est, suo sensui plus indulgere ac tribus

C c cre

ere quàm catholica ecclesia: Vnde Hieremi-
as cap. 49. Ecce paruulum dedi te in genti-
bus, cōtemptibile inter homines, arrogātia tua
decepit te, & superbia cordis tui, qui habitas
in cauernis petrae et apprehendere niteris alti-
tudinem collis: Cum exaltaueris, quasi Aquila,
nidum tuum, inde detraham te dicit dominus,
& erit idumaea deserta, &c. & Cyprianus in
epist. ad Cornelium summū pōtificē. Neq; enim
alicunde, inquit, hareses obortae sunt, aut natae

Proprium sunt scismata, quàm inde, quod sacerdoti dei nō
hæretico obtemperatur, nec unus in ecclesia ad tempus
rū est, per sacerdos, & ad tempus iudex, uice Christi cogi-
dulcedines tatur, cui secundū magisteria diuina obtempera-
decipere, ret fraternitas uniuersa, nemo aduersum sacere-
inquit Hie dotū collegium quicquam moueret, nemo post
ronij. diuinum iudiciū post populi suffragiū, post coe-
piscoporū cōsensum, iudicem se non iam episc-
copi, sed dei faceret. Nemo dissidio Vnitatis
Christi ecclesiam scinderet, nemo sibi placēs, ac-
tumens seorsum foris nouam haresim conderet,
hæc Cyprianus: &c. De fastidiosa emulatione
hæreseos, uide 1. Cor. 1. Iacob 3. &c. neq; enim
omnia ad uiuum refeco.

In Qua ecclesia manendum
Christiano.

In illa

In illa ergo, inquit D. Hieronymus aduersus
 Luciferianos pag. 67. Ecclesia permanendum
 est, quæ ab Apostolis fundata, usq; ad hanc diem
 durat. Sicubi audieris eos, qui dicuntur Christi
 non à domino IHESV CHRISTO, sed
 à quoquàm alio nuncupari, ut puta Marcionitas Hæretici
 Valentinianos, Montenses, siue Campates, Antichri-
 scito non ecclesiam Christi, sed Antichristi es-
 se synagogā: Ex hoc enim ipso, quod postea in
 stituti sunt, eos se esse indicant, quos futuros,
 Apostolus prænuñciauit. Nec sibi blandiantur,
 si descripturarum capitulis uidentur sibi affir-
 mare, quod dicunt, Cum & diabolus de scri-
 pturis aliqua sit locutus, & scripturæ non in le-
 gendo, sed in intelligendo consistent. &c. Hæc
 ille sanctus Bethlehemites. Eadem Epiphanius in
 Ancorato cōfirmat, dicens. Omnis Hæresis mē-
 titur, quæ non accepit spiritum sanctum secun-
 dū traditionē patrum in sancta dei ecclesia. &c.

Hæresiotas interdum deus
 patitur.

Castigat autem, inquit Saluia. lib. 5. quos Hæreticos
 castigandos putat, patitur quos putat esse pa-
 tiendos. Vtrunq; ad unam rem uult proficere,
 ut & castigatio in catholicis peccandi refre-
 net libidinem, & quandoq; hæreticos patientia

Cc 2 dei

dei faciat plenā fidei noscere ueritatem: maxi-
me cū sciat eos forsitan catholica non indignos
fide, quos uideat catholicis uitæ comparatione
præstare: &c. hæc Saluia: Oportet hæreses
esse, 1. Cor. 11. inquit Sedulius ibidem, Nō quod
hæreses deo placeant sed quod per eas fideles
exerceantur ut qui deo noti sunt, hominibus ma-
nifestentur. &c.

Quod ma-
la in eccle-
sijs nos ex-
cruciant,
uide Cyp.
li. 3. epi. 3.
Diapho-
nia inter
hereticos.

Hæreses circa singula inter se
pugnant.

Discordie
omnis ses-
minarium
cultus di-
uini dispa-
ritas.

Quod si quis omnes sectas in unū congrega-
uerit, adhuc inter eos constare non poterit, quæ
potior dicenda sit, quorum dogmatibus potius
parendum, adeo circa singula inter se pugnant,
luctantur, atq; dissentiunt: perpetuamq; hanc
per secula litem alunt, (scripta in lucem ab ip-
sis edita illud exemplificant) & quod ait Fir-
mianus, una quæq; secta omnes alias euertit,
ut se suaq; confirmet, nec ulla alteri sapere
con edit, ne se desipere fateatur Sed in uar-
ias abit sectas, quia inter superciliosos, su-
perbos regnant iurgia, quibus omnis nouitas
grata est, Non enim reguntur spiritu dei, sed
spiritu uertiginis: &c. Exempli gratia. Arrius
unam substantiam Trinitatis negat: contra,
Sabellius proprietatem personarum confundit.

Nestor

Nestoriani unum Christum in uerbo & carne non credunt, Valentiniani diuersum sentiunt. Apellitæ: Apollinaristis & Eunomianis contrarij sunt: Nec cum Donato per omnia conuenit Petilianus: etc. Sic Hæreses nihil sunt, nisi Scylla quædam monstrosa, Chymæra & hydra: Nihil nisi minas spirant, nihil nisi fraudem proditiarîa tractât. Proteus & Verumnus uarij fuerunt, sed plus uarietatis possident hæresiotæ, album nigro mutantes. Si quid ex scripturis ipsis opponitur, ad suum usitatum asylum hæretistarum confugiunt, mox negant authenticum esse, more ueterum dogmatistarum, quorum alij Paulum, alij Lucam, alij Iohannem, alij principium aut finem Euangelij secundû Matthæum reiecerunt. Simili temeritate zythobibulus reiecit (in præfation. no. test.) è sacrorum librorum canone & catalogo, aliquot Apostolorum epistolas, nêpe Pauli ad Hebræos, Iacobi Itē et Iudæ atq; etiam sacratissimā Apocalypsin Iohā. &c. Ceterum quia ut de Hæresiarchis omnibus uerba faciamus, quando indigni sunt, sinamus eos, uti merentur, perpetuò ualere, quorum memoria dubio procul est peritura cum sonitu: Quemad. non incassum Propheta regius imprecatur istis, inquiēs. Disspereat de terra memoria

Asylum
hæretistarum
usitatum.

eorum, Psalm. 138. Id quod omnibus accidisse
nouimus, quos nostræ tempestatis Hussita ex
cineribus eorum resuscitare moliantur, sed
inuicem conantur omnes aduersus domini uer-
bum manens in æternum. Accidit ergo illis,
quod cani Aesopico carniuoro, qui pane relicto
et in umbram eius inhians perdidit escam. Sic
perfidum hoc et duræ ceruicis hominum ge-
nus impetum faciens, amittit panem uitæ ætera-
ne, et inanibus nominibus perdit uerbum uer-
itatis: Summa. Non est ulla factio tam
pestilens cui non patrocinium ferant hodierna
nemroitharum ambitiosulorum hereses,
si quis altius inspexerit, &c. Hæc autem
scripsimus, Christiane lector, non ut quem-
quam iudicarem, seu dente theonino rode-
rem, nouit deus pater omnium, Sed ut
insaniam nostri seculi depingeremus, non totam
tamen, sed particulam quandam, non
paruam, sed minimam, &c. Peccantem
fratrem, inquit Tertullianus aduersus Mar-
cio. lib. 4. iubet corripere dominus, quod qui
non fecerit, utique delinquit aut ex odio uolens
fratrem perseuerare in delicto, aut ex ac-
ceptione personæ parcens ei, habens Leuiti-
cum: Non oderis fratrem tuum in corde tuo,

et

¶ Psal. 4. Irascimini & nolite peccare, &c.
sed publice argue eum ne habeas super illo peccatum haftenus ille.

Ecclesia expugnari
non potest.

Multi se hostes sustulere contra unicam Petri sedem. At illa semper inuicta perstitit, nec perstitit tantum, sed etiam uictrix perculit omnes. Nemo de hac spolia retulit ullo tempore perduellis, nemo de cathedra Petri & sede Apostolica uiolata gauisus est: Nemo ex hoc bello inimicus unquam triumphauit. &c. tentatur quidem arietibus & telis ab Haeresiotis, sed hi, ut inquit altisonus Augustinus, sic sunt in corpore Christi, quomodo humores mali: ij quando euomuntur tunc releuatur corpus. Sic & consecrati quando exeunt tunc releuatur pijs. Haec ergo S. Romana Ecclesia, una est: uera, catholica: contra omnes haereses pugnat. Et ut idem August. ait lib. 1. de symbolo ad cathecumenos cap. 5. pugnare potest, expugnari non potest. Haereses omnes de illa exierunt, tanquam sarmenta inutilia de uite praecisa, ipsa autem manet in radice & traduce sua, in uite sua in charitate sua, & porte Inferorum

Ecclesia
dei semper
impugnata
triumphat.

nō uincant eam. Quisquis inuentus fuerit absq̃
ecclesia, alienus erit à numero filiorum dei: Hæc
Mater est spiritalis Christi sponsa est, gratia
eius dealbata, pretioso sanguine dotata: totum
possidet, quod à uiro suo, sponso, accepit
in dote: & ut inquit Cyprianus, Illius factu nasci-
mur, illius lacte nutrimur, spiritu eius animamur.
Adulterari non potest sponsa Christi, incorrupta
est & pudica, Vnam domum nouit, Vnius cubiculi
sanctitatem casto pudore custodit. Hæc nos deo
seruat, hæc filios regno, quos generauit assignat. &c.

Habet quidem sancta ROMANA ECCLESIA in se
fortes, infirmos: habet iustos & iniustos: &c. Modo
enim corpus Christi est, quod iustis area, postea
horreum erit. Tamen cum area est, non recusat
paleas sustinere, & ut inquit Hipponensis Serm. 107.
de temp. Cum tempus aduenerit, reponet triticum, & à
paleis segregabit, Math. 25. &c.

Hæc quando sola militans & triumphans
est ecclesia, semper in ea uiguit, inquit Augusti.
contra Donatistas epis. 162. Apostolicæ Cathedra
principatus.

Hæc ergo, inquā, S. Romana Ecclesia, inuisi-
bilis est licet omnis mundus aduersus eam pugnet

gnat: sola uictrix totius aduersæ impietatis exi-
 stit. Deuicit illa Diomedem, Lernam debellauit: Vide Eu-
tropiū lib.
23 folio 317
 Antæum subegit. Cerberum infernalem abduxit,
 Gerionē extinxit, (si uera dicunt Poëtæ de Her-
 cule Tyrinthio) hoc est, omnes Hæretistas, cuius-
 cunq; generis, hætenus deuicit, prostrauit, stir-
 pitus euulsit, auxiliante & opem ferente Lacer-
 toso illo Magnanimo Alcide spōso, qui est CHR I Leo Iuda
 STVS IESVS. uincit.

RETECTIO RETINCTORM
 Hæretistarum uenditantes sibi Aposto-
 licæ ecclesiæ nomen.

A Chetypus ille uerus Mosca, Soter: salua-
 tor: Qui nos stupendis modis è medijs or-
 cificaucibus eripuit, dimissus in terram,
 (quod diu prophete desiderabant in lymbo & si-
 nu Abrahæ, Esa. 16. 64.) infirmitate nostra indu-
 tus, (excepta culpa, non enim sordium nostrarū
 quicquàm omnino contraxit) quò esset amabilior
 & coniunctior nobis, (natus quidē homo sed neq;
 tamen Deus esse desiit) admonuit dicens.

Pseudolo-
 gia hære-
 ticorum.

Eminētis-
 sima dile-
 ctio Dei
 erga fig-
 mentū suū

Obseruate illos falso qui nomine nobis.

Insidias faciunt appellanturq; prophete.

Hos ouium species uestit, sed seua luporum.

Cc 5 Pector

Pectora fraude tegūt, lacerātq; incauta trahētes.
 Quia ut in Agmina credentem. seruus quos decipit error.
 quit Hila- Fructibus ē proprijs nascuntur talia monstra.
 rio, in mul- Quemq; petat finem fallax doctrina uidendū est.
 tis uestitu- Quapropter rerum molitio perspiciatur.
 ouiu lupi. Nam neq; de tribulis ficus nec sentibus uuas.
 na contegi Prouenisse, unquam ruris per terga notastis.
 tur. Vide Vtq; arbor proprio uestitur germine pomi.
 eundem in Ma. 12. ca. Sic dolus illorum fructu mōstrante patescit.
 & Hiero. in Esai. ca. Hi ergo sunt isti sanguisibundi uultures quos
 15. Ex fru- hodie græco uerbo *μικρολογος*, misanthros
 ctibus co- pos, nominamus. Qui Aposcopi nouitij fucatis
 gnoscūtur, nominibus seu titulis, tot factiones tot hereses
 pardis em̄ introduxerunt contra auctoritatem & appro-
 similes, ex batas consuetudines orthodoxæ & catholice ec-
 colore a- clesie, suas noxias & peruersas nouitates semis-
 gnosci ne- nantes. De quibus Hieremias, cap. 12. Demoliti
 queunt, sunt uineam meam, inquit dominus, concula-
 cauerunt partem meam. Hi asinis petulantiores:
 felibus rapaciores: gallis contentiosiores, quid
 aliud quā risum mouent? ut opes haberent,
 animarum passim cædem instituerunt. Qui se-
 quuntur carnem in concupiscentia: philautia sua
 sibi non parū adplaudentes. Sequuntur uia Balaā
 filij Bosor. Hos esse fontes sine aqua, & nebulas
 turbinibus exagitatas, non sine mysterio Simon,
 qui

qui Cephas, tradidit. Quis non uidet nationem
 tam populosam, fortem, muris naturalibus cin-
 ctam, & tot seculis laudatissimā, huiusmodi il-
 lecebroforum præconum fermento undiquāq;
 corruptam esse? Causa est, quia corda illorum
 indurata sunt, quemadmodum de Gagate lapide
 scriptum legimus, cui si addas oleum durescit, sin
 aquam mollescit. Qui ob adsertam ueritatē scili-
 cet, non corpora hominū trucidare cōtenti sunt,
 sed illam perimunt etiam Animam amicam Dei,
 sponsam Dei, illud nobile inferorum spoliū, il-
 lam, tanti laboris mercedem, illud sanguine
 Christi quæsitum præmiū, pessundant, occi-
 dunt, deuorant. Dedecorantes sacri Pontifica-
 tus Maiestatem, denigrantes Veterum S. Patrum
 memoriam, conculcantes religionem Christianā
 antiquæ ecclesiæ faciem iustam, & omnia cœ-
 libus, minis, flagitijsq; miscentes. Qui, ut in-
 quit Paulus Philippen. 1. non propter uolunta-
 tem bonam, sed propter contentionem Christum
 prædicant: Hinc acutus ille Mimi uersiculus, NI-
 mium altercando ueritas amittitur, ij moroso
 nimium ac planè, nodum in scirpo, ut ille ait,
 querūt, suis argutiolis tendiculis, ac Chrissippeis
 laqueis. Volunt sedere super cathedram Moysi.
 & ecce opera Dathan & Abyron faciunt.

Mira

Mira semper effari uolunt, sed timent deprehē-
 di in mendacio, ideoq; inflatis buccis, & turgido
 gutture, dant sine mente sonum. Christus humi-
 lis, auritos phanestros illi repræsentant. Christus
 ieiunat, illi feroculi huius seculi filij in suo sterqui-
 linio existētes, titulotenus Angelici, ferociā car-
 nis minime supprimunt, & quicquid circū præ-
 cordia ludit, inconsiderate euomunt nulla chari-
 tatis, honestatis aut pietatis habita ratiōe, omnia
 sub Euangelij & mitissimi Christi prætextu in-
 tereunt, ruunt, pessundantur, non secus ac fœda
 quadam tempestate inuoluta & subuersa, quū in-
 terim tamen omnes culpam à se amoliri, innocē-
 tes uideri contendunt: ita ut plane Homericus il-
 le dū tūc omniū malorum causa sit: ij marmoreas
 domos sacras diruunt, & reponūt latericias, etc.
 In Lege adorabatur Solymis solus Deus, nūc ido-
 latrarum exemplo lucos & fana sibi pro libi-
 dine erigūt lychnobij. Hi suis concupiscentijs ad-
 dicti, relictā fide Christi & ecclesiæ, traditi sunt
 in reprobū sensum, falsū cultum amplectun-
 tur, charitatem ueritatis non recipiunt. Leuiores
 fuerunt hactenus uerba eorum butyro, sed certē,
 certē, belligeratur cor eorum. Molliti sunt ser-
 mones eorum super oleum, & ipsi, Gynecratus
 meni, sunt iacula. Miserunt manus, suas in pa-
 cificos

Psal. 55.

cificos suos, "contaminauerunt foedus suum,"
 &c. Ostende quæso bellum à 100. annis & circa
 ter, in orbe christiano gestū cuius non fuerit alia
 qua ex parte author Hussitarum hæresis? O quot
 pios religiosos absorpsit noctu Moltawa: Tame-
 sis: &c. quot clam carceribus enecat: quot uene-
 no sublatis, exusti ignibus, laqueis præfocati aut
 gladio cæsi: hac sola causa, quod unum Christum
 seruatorem ac mediatorem, adeoq; authorem sa-
 lutis, huiusq; unicam sp̄sam, sanctam Romanam
 ecclesiam matrē, aut docerent, aut confiterentur?
 Christus obseruauit quam elegit matrem: pruri-
 entium aurium fricatores (sic uocat Paulus ad Ti-
 tum illecebrosos præcones) detrahare moliuntur,
 ac si esset agraria ancillula. Scenici illi uel Leberi
 de ceciores ad uulgi plausum theologiā cōparant,
 (quod profectò magis deplorandū, q̄ insectandum
 est) uarijs exponēdi institutis, cū labyrinthis ex-
 cogitatis, illam antiquæ theosophiæ gloriā obsu-
 scāt, extinguunt, execrantes ceu toxicum S. Ec-
 clesiæ authoritatem, populoq; proponunt corru-
 ptam, bella mouent. Christus zizaniā stirpitus
 esse eradicandam ex agro dominico censuit: Illi
 (quos non litteræ, actō. 26. sed Furia consumūt)
 suis fallacijs ac uersipellis astutiæ fraudibus, mor-
 dicus tenent pertinaciterq; defendūt sua dogma-

ta falsa: sacre pagine libros ad uerbosam loquaci-
tatem, & ut Gerson ait ad chimerinam redigunt.
Apud quos nemo sapiens, nisi qui maxima heres-
eos mostra fabricat. Qui tenebriões licet possi-
deant iniuste raptas diuitias, carēt tamē recto iu-
dicio, nec reddūt unicuiq; quod suū est, bonos flo-
cipendunt, sacra nō curant, Deū obliuiscūtur. In
talibus uita eorū uersatur, ut hereditates uel ius-
re capiant, uel iniuria pupillos expellant, paupes
res crucient. Hi Laicos sedētarios Cerdones sciz
licet, obsopæos, artocopos, tympanistas, Sarcina-
tores, pelliones, arcularios, Lurcones, &c. ut cū
piorū uenia loquar, q̄ uerius certē dicēdi ueteri-
narij, in locū sacerdotū suffecerunt, Qui contiō-
bus suis hominum animos accendunt, in ipso autē
discrimine remollescunt. &c. Ecclesiæ bona diris-
puerunt Monasteriēs priapistæ lychnobij, cura-
sum uerbi Dei impediuerunt, pastoritiā agentes
uitā, uidelicet Timannum Camenerū, fugarunt,
ordines confuderunt: Qui ecclesiam tot iam cen-
tum annis in Christi corporis oblatione plus-
quam idololatriæ crimen commississe temerarie
garriunt, & in sacramentorū acceptione in sex-
cētisq; alijs fidei præcipuis mysterijs turpiter er-
rasse uenenata & uiperea lingua effutiunt: &c.
uerū qui citra ecclesiæ ordinē uerbi ministeriū
sibi

sibi arrogat, non uerū panem proponit, sed fascinationis & illusionis mendacium seminat: Peccatorista, non euangelista: Pantinomus, non Apostolus. Gelasius non sacerdos, habendus est. &c. Laborant ambitionis morbo, aliud in ore sonat, aliud in pectore clausum latet: Amicitias & inimicitias non ex re, ut Mantuanus canit, sed ex commodo sibi habent: terram cælo miscant. Sacra prophanis confundunt. Qui non philosophiam, sed philochrematiam (hoc est, amorē pecuniæ) spirant: ij sunt Nemrotici illi feroces, quibus antiqui clamitant uates: Gens antiqua atque peruersa, hæccine sunt quæ Deo reddis popule stulte & insipiens? Et alibi. Statuerunt oculos suos in terram declinare. Et Hieremias. cap. 8. Quomodo, inquit, dicitis. Sapientes sumus, & lex domini apud nos est: profectò mendaciter legit stylus mendax scribarum, pudefacti sunt sapientes, expauerunt, & capti sunt. Ecce uerbum domini reprobarunt, quæ ergo illis sapientia reliqua esse poterit? Manus uestre pollutæ sunt sanguine & digiti uestri iniquitate: Labia uestra loquuntur mendacium, & lingua uestra peruersitatem concinnat. Pedes ipsorum ad malum currunt, & properant

ad

ad effundendum innocentem sanguinē: cogitationes eorum cogitationes sunt uana, uastitas et cōtritio in uis eorum. Viā pacis nō cognoscūt, neque est iudicium in gressibus eorum. Semitas suas sibi sic deprauant, ut omnis qui per eas trāsit, nesciat pacem, &c. Nondum tria lustra exierunt quādo Heidelberge præsente clarissimo uiro Iohā. Hermanno Iuriconsultorū consultiſſimo, et meo symposiarcha, (cui seua parca maligna manu filium abscidit.) Quidam iactabundus præco sui uerbi, gloriabatur: Nihil diuitiarum petimus, ut uos Papistici Giezitæ, Paulino tantum more uictum et amictum ad sustentatiōem exhausti corpusculi, facultates caducas, Euangelici, minime querimus, &c. O impudens ὕπερβολή, blandicellum commentū, et Homericī polyphemi figmentum apertissimum, experientia certē hodie contrarium docet, quando sub fraudis fūco pseudomystæ aliena ad se trahunt, absit uerbo inuidia quando semel τὸ λεόντιον induimus. Apostoli prædicarunt Christum inter gentes, Mar. 16. Illi domi testudinis instar degunt: cōcilia œcumenica respuunt: Quæ ex proprijs cerebellis fingunt audacter pontifici, Cæsari, Regi suo catholico et cæteris omnibus christianis regibus opponunt. Duabus sellis insident, semperq; aquæ inherant.

In

In fabulum ædificant. In uentum loquuntur. Paus-
 linos se gloriatur & nihil minus sunt. Nec in so-
 lido consistunt unquam, tanta utuntur fluctuatio-
 ne & inconstantia: Sed ut Perillus qui Phalari-
 di taurum donauit æneum, sic illorum mala consi-
 lia interdum in caput redundant. Et sicut spon-
 gijs adeo tenues sunt sensuum notæ, ut multi du-
 bitent animalia sint nec ne. Ita illorum is cul-
 tus est, is sermo, ea uita, ut dubites christiani
 sint, an ethnici. Christus ecclesiam orthodoxam
 Petro commendat: Euangelici, scilicet, tartarea
 furia persequuntur. Sedem illam Apostolicam, suc-
 cessionem illam longissimam & antiquissimam ca-
 chinno excipiunt, docentes *διεστραμμένα*, id est,
 distorta, obliqua. Christus mansuetissima & mel-
 liflua doctrina conuertit peccatores nemini ma-
 ledicens. Illi non ore sed digitis loquuntur, (suis
 thematibus *ὅυότῃ γῆς ὅυότῃ οὐρανῶν ἀπὸ τοῦ
 μένῃ*) mirauocum contentione, uultu multiformi,
 saltantibus pedibus, lasciuientibus lūbis pleu-
 riticorum more, ac si essent spastici, mesochori,
 cheironomi, seu lyenteria correpti, & prorsus
 cohobba (callectij uocant Betole) inebriati: Herba in
 seditiones, tumultus, conspirationes, ad plebecu-
 lā in ergastulis & latebris proclamant, haud se-
 cus ac solent ij, quos medici secant, aut cauterio

Id est, neq;
 celū neq;
 terram at-
 tingentes.

Herba in
 nouis insu-
 lis inebria-
 ans.

D d adu

adurunt, ac si omnem humanitatem exuissent py-
robolarii. Circulatores planè agunt, Omnemq;
Timonianam amarulètiam Vatiniano odio in un-
ctos domini euomunt, addunt oleum camino: uo-
lunt extrahere festucam, & trabem in oculis suis
obliuiscuntur blasphemi: Hæc inquam, & alia
multa huiusmodi pacato serenoq; uultu è podijs
suggestiolisq; turbæ simplici mirabundæ suadent,
recitantq; pro sacro, ac si esset ex Tripode di-
ctum. Suos consecratos plebis expilationes, ue-
suras, rapinas, lenocinia, &c. meditantes, læ-
tant. Eos qui suis opinionibus non subscribunt
execrantur cruenti Martialistæ. Fronte lin-
gunt, à tergo pungunt. Altera manu panem ostē-
tant, altera lapidem abscondunt: in fronte pie-
tas, in recessu hæresis & hypocrisis: Fidei anti-
quæ religio relinquitur, doctorculorum somnia
recitantur. Paulum citant Apostolum, & Pau-
lum agunt Samosetanum. Qui nulla alia causa
sanctis patribus iniqui sunt, nisi quod eorum re-
ligione obscurantur. Querunt Iesum nō propter
Iesum: De quibus Augusti. super Ioan. tract. 4.
Quid est, inquit, sua quærentes? non Christum
gratis diligentes, non Deum propter Deum quæ-
rentes, temporalia commoda sectantes, lucris in-
hiātes, honores ab hominibus appetētes, quisquis
ergo

ergo talis mercenarius est inter filios se non cō-
putet. &c. hac ille. ij. luxu perdit, palatū quēad.
dixit Cato, sapientius habent, quā mentē. Rap-
citatem ipforū, plusquā Verrinā, experimur.
Mollitiem autem & uoluptates, an aliquis igno-
rat? Et sicut Helena Troianis exitiū. Sic hi pestes
perniciose, & fluctus feri maris, deffumant
suas confusiones, q. d. apertē illud Esai. posuimus
mendacium spem nostrā. De quibus Ezechiel. ca.
13. Quasi uulpes in deserto tui prophetae erant.

&c. Christus homines seruare docendo studuit: Ambro. in
Auitae religionis desertores perdere armis ni- Euan. Lu.
tuntur, plebis animos offendunt: uino huius glō- li. 7. cap. 9.
rie mundi soporati sunt. Euanuerunt in cogita- comparat
tionibus suis, & obscuratum est insipiens cor hæreticos
eorum: sacrificia eorum, inquit Hoseas cap. 6. uulpibus.
tanquā panis luctus, omnes qui manducant ea,
contaminabuntur: ij. Cum Effraim, Israël & Iu-
da, à ueteri cultu recesserunt ad Aegyptum, hoc
est ab ecclesia ad Synagogam. De quibus Andrea
linus canit.

Ne pura explicita credas sub imagine fronti.

Raptorem occultat pellis ouina lupum.

Exteriora gerit qui simplicis ora columbae.

Interiora uasre pectora uulpis habet. &c.

Subintroierūt cōtentiosuli flexipedes propter

D d a uanam

uanam gloriam prophetantes quæ Spiritus sanctus non suggerit: Qui audent scribere, quæ omnia aut hæretica aut apocrypha sunt, ne quid in ecclesia inconuulsum aut incontaminatum relinqueretur. Ponunt studia sua, inquit Oseas cap. 5. ut reuertantur ad Deum suum, quoniam Spiritus scortationum est in eis, ut dominum, comatuli, non agnoscant. Mendaces in ore omnium Prophetarum, 1. Reg. 22. Qui è theologia nihil aliud fecere, quam illam Gracie hirsissantem animum, & prorsus cenologiam. Et quemadmodum qui pruritus titillatione acti, nimium scabentes sanguinem eliciunt, ita isti dum nimium indagine laboriosa scalpunt ueritatem amittunt: (ego de induratis & declaratis hæresibus loquor, non de doctis & uere Enangelicis christianis, quos plurimos habet patria, quorum nunc nominibus parco, satis enim noti sunt suis titulis ac monumentis.) Hi abiecto pudore, longe lateq; depopulati sunt, ac semen quod in terram mirifice fecundam ceciderat, penitus euulserunt, in pessimæ & astutissimæ uulpis modum, uineam Engaddi, Zorrecq; utranq; illam electam uineam domini Dei Zebaoth perdiderunt, totumq; agrum sanctum tam pulchris redimitum floribus & Christi

sti tam bono odore fragrantem, ut longe præcel-
 luerit odores Iacob filij Isaac, nardi, unguen-
 torum, florentium uinearum, mirrhæ, Balsami,
 mandragoræ, suauissimiq; thymiamatis, in fecerunt.
 Putant se esse pseudoapostoli. αὐτοῦ τοῦ οὐλοῦ, Id est, ho-
 templum Dei, & cum magis destruuntur minibus
 tur amplius reædificari confidunt, nescientes seruietes.
 quod ipsi sunt Dagon, 1. Mach. 10. Bestia & Ie-
 zabel Apocalyptica, pseudochristus &c. Antea
 quum Authoritate ecclesiæ præmerentur, exhibe-
 labant ecclesiæ uocabulū: Nunc intellecto rei præ-
 cio, ecclesiā, ecclesiā, ecclesiam, passim ipsi quoq;
 sonant. Italiam quasi Gomorrhā hactenus sunt
 detestati: nunc eheu omnes Gomorrhæos mul-
 tis parasangis superant. Nullus tragœdiarum
 uestrarum zythobibuli Hussitæ, finis appa-
 ret, immò magis magisq; cum illa uestra in-
 constātia ac leuitate histrionica & scurrili, pes-
 sima quæq; emergunt. Ex quorum officina tot
 portentosa hæreses, ueluti ex equo Troiano
 prodierunt & occupant, horresco referre, ita
 siquidem omnia fabulis Democriticis, conui-
 cijs, contumelijs, minis implent, ut præter
 impudicam linguam parum eis uirium esse ap-
 pareat, qua una in re ita perpetuo (homi-
 nes alioquin inconstantiss.) omnes sibi con-

D d 3 stant,

stant, ut nemini dubium esse possit omnibus eundem esse Spiritum: & ubi sacras literas in medium adduxeris, ipsi statim uafro uerbositate commentario, in suum torquent sensum.

Vbi autem superficialitatenus literas habent ipsi, omnia clamoribus implent inuictum esse uerbum Dei, nullo opus esse interpretamento, sacras literas de se apertissi. esse, hominum commentaria & glossas non eis lucem adferre, sed tenebris eas effundere: Insuper quando sacra concilia & sanctos patres cum eis sentire uidentur, tanquam inuictam manum in fronte exercitus collocant. At ubi cum eis pugnant (quod ferme ubique fit ut ostendimus) homines eos fuisse & turpiter errasse asserunt. &c. Strenue quidem clamant in luxum sacerdotum, in ambitionem prothomystarum: In tyrannidem Romani pontificis: in garrulitatem sophistarum, in preces, ieiunia, & Missas, nec ista purgari uolunt sed tolli, nec omnino quicquam in receptis placet, sed zizaniam euellunt cum tritico, aut ut melius & clarius cum D.

Roterodamus nostras par-testuetur.

Erasmus Roterodamo, qui pro sua mensura certe non parum adiunxit herbescentia per Germaniam studia, concludam, triticum pro zizania euellunt. &c. At quid interim nobis pro-

profertiss, lychnobij, melius seu dignius Euāge-
lio: proferant mihi quem ipsorum dogmata seu
Euangelion, ut ipsi uocant suum, ex feroci man-
suetum, ex rapaci liberalem, ex cōmessatore so-
brium: ex maledico Philopoleno benedicum: ex
impudico reddiderit uerecundum, & audiamus:
sunt equidem multi seipsis deteriores effecti. Ex-
cussæ sunt ē tēplis Econculæ, sed nihil secius con-
luntur in animo uitiorū idola. Nec uideo quo cō-
silio Bustirapæ Iconomachi tanto studio demoliti
sunt Icones, nisi ut esset conspirationis symbo-
lum. Excussum est humanarū constitutionum iu-
gum ab Hæresiotis: Sed ubi sunt qui ceruicem
submiserunt suauī iugo domini? Excussæ sunt
præces solennes, at iam plurimi sunt qui nihil
prorsus orant, quum frequens puraq; oratio
sit sacrificium maxime proprium pijs. Abie-
ctus est cum ieiunijs ciborum delectus, sed in-
terim gnauiter indulgetur crapulæ, quæ de-
monum uehicula sunt, & ita quidem effuges-
runt Iudaismum, ut ceperint esse Epicuræi.

Breuitè. Quadragesimale ieiunium ab-
rogatum est: Saturnalia Lupercaliæ &
Nyctileia, (Lupercalia Lyceō Pani in mense
Februario olim à nobilissimis Romanorum iu-
uenibus celebrabantur) mordicus celebrantur,

Dd 4. nuna

nnuquam polyphagia, & polypofia frequentior.
Silent pie docentium ora: resoluta uerò est quæ
uis blasphema lingua. Prophanata sunt sacra,
quæ dudum dixit Basilius Episto, 63. 69. & 70.
&c. tedium boni operis, ferè irrepsit: feruor o-
perandi opera fidei, tepuit. Omnis mora in sa-
cris, illis molestissima, at in conuiujs aut in spe-
ctaculis ludicris nulla satis longa est: Nemo in
his dormit, nemo frigus aut æstus caussa-
tur. Adeò, increuit malitia super terram.
&c. Abiguntur pastores, & dispergitur grex.
Altaria cultu spiritali uacant. Nulli ampli-
us christianorum coetus: Nulla amplius do-
ctorum præsentia: cessarunt doctrinæ salu-
bres, cessarunt panegyres: hymnodie noctur-
na non habentur: Neque superest beata illa
exultatio, qua domino credentium animæ in
synaxi, ac communionem spiritualium charisma-
tum exhilarantur. Vbi sunt, qui se castrant pro-
pter regnum cælorum? Vbi sunt, qui relinquunt
uxores suas propter Christum? Qui dant elec-
mosynā sua omnia, & sequuntur Christum pau-
peres uoluntarij? Solus nunc sapit qui uulgo
placencia prædicat: desipiunt ceteri unā omnes,
tām hic militantes quām in cælo triūphantes:
Soli, inquam, Ἀπὸ Χριστοῦ sapiunt, os orthodoxis
occlus

occluditur, calamus zelo forum illiditur, &c.

Profligatus est Monachismus, sed utinam cum cuculla simul excussissent uitia, quæ huic hominū generi dicuntur esse peculiaria: De quorū luxu, aſotia, libidine, Horatius

Nos numerus sumus, fruges consumere nati

Sponſi penelopes, nebulones, Alcinoi q;

In cute curanda plus æquo operata iuuentus:

Cui pulchrū fuit in medios dormire dies: et

Ad ſtrepitum citharæ ceſſatum ducere curam.

Quis obſecrò, ô Ciniſſones Huſſitæ abiecta hypocrifi ueram pietatem amplectitur toto corpore? Quis, quaſo, uidit in ueſtris contionibus quenquam pro peccatis ſuis fundentem lachrymas, tundentem pectus, aut ingemiſcentem? Iam Irenæus.

quāta pars conſumitur in laceranda cleri uita? Scripturas

Hodie Apoſtoli habentur, qui ſaltem egregiè ec- quidem

cleſiam Romanā, hoc eſt, omnes ſalutares ritus, ſed inter- cōfitentur

cōmunem omniū ſanctorū profeſſionem poſſunt pretatio

ſugillare. &c. Hi ſunt qui ueteres illos pietate nem con-

uerendos Apoſtolicos uiros, eruditione ſpecta- uertunt.

biles, moribus inſignes, auctoritate conſpicuos,

atq; miraculis claros, aſpernari non uerentur:

Qui ſerunt dogmata, à ſalute aliena, à recta fide

deuia, & ueritatis expertia. &c. Qualiter Im-

pij bilingues lychnobij: Feliciani Monasteriens

D d 5 ſes.

ses mortuos deuorant, atq; eis prohibuerint
gratiā, quomodo sanctorum suffoderint monu-
menta, reliquias subuerterint, despuerint & ri-
diculo habuerint ecclesias, tumultauerint, in cā-
pis statiunculas, ne quis peregrinans passionis
domini cōmoneretur, lapidē Iacobi, Gen. 28. sa-
xum Iosue, Iosue 24. cūctos lapides testimonij,
uota in uniuersam omnia, cōminuerint, crucifixi
domini statuis laqueos collo iniecerint, &c.
quādo illa omnia, pro dolor, omnibus planē per-
specta sunt, solum hīc abrumпам. Huiusmodi au-
tē catorthoses seu correctiones fieri permittit
erga suam ecclesiam deus ut reuelentur ex mul-
tis cordibus cogitationes, quod presertim hoc
nostro seculo palām est cernere, tot hominum
millibus ab ecclesia catholica deficiētibus. Quo-
rum occulta quondam cogitationes nunc pa-
lam in operibus manifestantur. Quā fuerint,
inquam, multorum cogitationes abscondita
iam patet, pleriq; etenim qui humanis conie-
cturis ante hos annos religiosiores ceteris
putabantur, nunc, eheu, cadunt primi,
Deus sane, non homo, renes & corda per-
scrutatur. Itaq; qui se existimat stare, 1.
Corinth. 10. uideat ne cadat, & quidem
uas electionis ad huiusmodi occultorum cogi-
tatum

Cernit de-
us omnia
uindex.

tatum manifestationem necesse dicit esse ut &
 hereses sint, ut qui probati sunt, inquit. Ma-
 nifesti fiant in uobis. Gentes apostatrices allo-
 quitur dominus Ezech. cap. 2. &c. Sed ad
 institutum. Excussa est obedientia, sed ita, ut ne
 impijs quidem magistratibus pareatur: primis
 temporibus Christifideles sub ethnicis & pro-
 phanis principibus quiete uiuebant, studiose
 cauentes, ne quam conspirationis occasionem
 darent, exhibentes honorem cui debebatur,
 uectigal cui uectigal, tributum cui tributum,
 stimulabant suos ut idololatri etiam magistra-
 tibus, obedientiam & timorem prestarent, pro
 illorum incolumitate flexis poplitibus iugiter
 deum deprecabantur: At iste populus, etiam
 Turcarum principi hodierno Tsuleimanno
 maxime detestabilis, quem ait conspirationi na-
 tum, Quos subinde tumultus mouet: quoties
 quam leuibus de causis procurrit ad mauortia
 arma? Initio tantum non deus erat uobis. N.
 nunc uobis philenus prorsus delirat, quod noua
 de eucharistia dogma non recipiat. Nunc cir-
 cūspice, pie lector, plebeculam istā, Baalamitas,
 priapistas, libidinosos anabaptistas, quot, quos
 habet adulteros, quod temulentos, quod aleato-
 res, quot decoctores, quot uitiorum lerna
 infas

infames? agnoscis, opinor, quas fabulas effutire
possem, sed nolo apertissima referre, nolo infun-
dere oleum camino, quemad. uos catabaptista so-
letis in uestris latibulis. Si uos ergo offendunt
uitia Christianorum, ostendite nobis uestra ec-
clesiæ specimen, quæ sit absq; ruga, & audiamus
illā. Quod si nostra scelera cōmeruerunt furo-
rem domini, solet ille per Pharaones, Antio-
chos, Cyros, Nabuchodonosoras flagellare suos
non per uiros angelicos quales haberi uultis.
Confitemur, proh dolor, cōmeruisse ecclesiasti-
cos in Romana ecclesia atrocissima quæq; et om-
nes nos iudicio quā misericordia digniores ac-
cusamus: Neq; tamen spes confundit, Si flagellū
Altitonantis estis uos cum Attila filio Munda-
zucci: uel Zischa: uel Monetario: uel Leydano,
uel Hunis inquam aut Vuandalis, fiat uoluntas
domini, attamen post tenebras lux, serena dies,
post nubila phæbus. Qui seminant in lachrymis
Psal. 125. in exultatione metent, &c. Si uerò uos, thraaso-
nes Nenroithæ, motu & impulsu proprio ueni-
stis ad explenda desideria cordis, proq; gloria
nominis uestri, uobis erit finis pestilensiosior fu-
turus, cum scriptum sit, Esa. 10. Væ Assur uirga
furoris mei. Et: Qui accipit gladium, scilicet
uolenter, gladio peribit. Quid uobis pollicea-
mini

mini nescio: mihi rerum proemia, progressus et
 omnia signa, nihil aliud pollicentur quam cala-
 mitosum luctuosum exitum: & infelicē Cata-
 strophē. O innocentiam, o libertatem, scilicet:
 Quis iussit uerbum illud Viuificum, Iohan. 1.
 contra ecclesiam sponsi defendere? Imo quis non
 intelligit, non Euangelion uos, o priapistæ libi-
 dinosi, sed huius prætēxtu Craterion querere?
 & quam uos uobis innocentiam arrogatis? Tol-
 leraturi ne uos eratis, si qui de partibus uestris
 contra uos confederati sturnatim & glomera-
 tim conspirarent: ac inuitis uobis omnia sub ma-
 gistratu uestro subuerterēt: et quid Imperator,
 (qui gladium portat, Rom. 13.) & Rex uester
 catholicus, Hussitæ, cū imperio, si quod malum
 arcere non debet, & quod bonum tueri? Rupe-
 runt fœdera, nō qui resistantibus resistūt, sed qui
 priores inuadūt, inquit Thucydides. Sed dicitis,
 iactāter tamē, uestros pugnare pro uerbo Chri-
 sti, cum contra reuera pugnetis & contra eccle-
 siam: atq; adeo contra patres uestros, qui ut fie-
 retis Christiani, authores uobis extitere. Quis
 queso ab urbis istis, lector, & lupis seu Harpyis
 securus delituit: Nemo elapsis aliquot annis, à
 facie illorum se abscondere potuit, ne quidem
 Carthusianus, aut in cellula uirgo uelata monia-
 lis.

Ann. 1418.
 incipiens.

lis: sacerdos in domo dei, aut in desertis heremita,
quin uniuersi contempti, despectui habiti,
irrisi, contumelijs adfecti, atq; probris, salibus
conspersi sint: Quosdam tantum non coxerunt:
alios fustibus cecidere, torruerunt prunis ter-
tium, reliquos in exilium miserunt. Nemo
Mammonistis illis apostaticis sufficiens aut sat
doctus fuit, patres nostri gelasini, agasones
fuerunt imò pueri: Sapientia eorum atq; uite
integritas sub scamnis detrusa sunt. Academia
nulla altiloquos habuit uates, una N. dempta.
Illic ecclesie columnæ, quemad. Iacobus, Cephas
& Iohannes: Gala. 2. Papam antichristum con-
uitiati sunt. Integerrimus etiam Hadrianus 6.
PP. Germanus, patria Vltraiectinus, ann. 1522.
felicis recordationis: post mortem quoq; oppro-
prijs oppletus est à nugiuendulis saginatis. Io-
hannem Chrysostomum quidam loquaculum nu-
gonem uocauit. Erasmus appellant quidam Lu-
cianum, quidam atheon diagoram. Alius uocat
ueteres scriptores Aegyptias ranas. Aurelium
Augustinum (scribit D. wicelius) ceu unicū Euā-
gelicū cōmendant. &c. At quæso, quid uobis cū
Augustino commune? Liberum arbitrium ille
statuit, uos plane negatis. Ille uocat Iustitiam,
bonā uitā, idq; cum alijs, tum in libro de Iustitia
pera

perfecta: Vos secus. Ille orthodoxe sentit de ope-
 ribus: uos haereticæ. Ille probat sui temporis
 Monasteria, quibus regulam tradidit, sicut et
 Basilii: At uos ea execramini. Ille seruat Ce-
 remonias serio, uos ea cachinno excipitis, aut
 pro ludicris habetis. Ille negat infantes credere
 Vos affirmatis. &c. Sic et cum alijs dissentiunt:
 Dionysius Areopagita sancti Pauli auditor, ac
 Hierothei discipulus in lib. de ecclesi. hierarch.
 ca. 7. sex sacramenta ponit, quanquam sanctus
 Epiphanius etiã septimũ addiderit. Ipsi uerò nõ
 nisi tria, imò pro usu scripturæ non nisi unũ esse
 garriunt, et tamẽ in his dissentiunt. Docuit idem
 diuini Pauli discipulus lib. eccle. Hierarch. ca.
 5. ritũ consecrandi præsulis, et sacerdotis, atq;
 ministri: Ipsi uero nos idola uncta uocant, et
 quod peius est, absq; ordinatione constituunt
 idiotas sedentarios. Supercaelestium rerum per-
 scrutator egregius inter homines angelos di-
 cit esse sacerdotes: Ipsi uerò catholicos mys-
 tas idololatrias uocant. Petro primatum ne-
 gant, et hunc scilicet Petrum Dionysius
 supremum decus et antiquissimum theologo-
 rum columen in lib. de diuinis nominibus ebuc-
 cinat. Vbi sacra illa exomologesis etiam Apo-
 stolorum temporibus in usu fuisse deprehenditur

Dionysius
 ann. dom.
 96. primus
 Parisiorũ
 episcopus

Epip in
 tracta. de
 laude eu-
 charist.

Scribit
 Rob. Gan-
 guinus M^a
 caelem
 constanti-
 nopoli. Im-
 perat. 5.
 dionysij
 libros ceu

μνημον

στωγ

an. 823 Ca-
 rolo mag-
 no trans-
 misisse.

ipsi

Ipsi non solum confessionem confundūt sed uerba ad Apostolos dicta de ligandi soluendiq; potestate sic torquēt, ut uelint ea dūtaxat de fide posse ac debere intelligi. Sanctorum canonizationē pulcherrimo ac religiosissimo ritu temporibus Apostolorum fuisse tradit Dionysius in 7. cap. hierarchiæ ecclesiasticæ. Illi uerò sanctam illam consuetudinem in Romano illo pontifice omnino rident ac detestantur Simili uesania Tertullianum blaterat Argutulus quidam, hominem mendacem, ineptum, & frigidum fuisse &c. Verum ad institutum. Episcopi cuncti nosq; sacerdotes omnes Idolum Iustitiarijs illis sanctulissimus. Nemo sacerdos, inquām, (quod Paulus scribit. 1. Timo. 5.) duplici honore dignus ipsis est: Iustum ne id est aduersus clarū euangelion, multaq; libertatē assuetudine totū deponere exturbareq; sacerdotiū? Quāuis enim Iudas unus inter Apostolicum senatum, Ioan. 19. Ananias unus, act. 2. Symon, act. 8. aut alter in ecclesiam irrepant, ob id ne Apostoli cūcti, ut alibi diximus, fugādi sunt & lapidandi? An quia rotula una infenestra rotata destructa est, rotulas reliquas omneis, atq; totam fenestrā cōminuamus? Non sic impij nō sic, &c. Porro quid attinet hic immorari longius? acutulorum enim Vanitates
et era

& errores, columbinam simplicitatem, scilicet,
 si calamo explicare possem, non caperent om-
 nes pelles Madian (Qui tanquam Nadab & A-
 biu. Leuiti 10. alienum ignem ad altare dei of-
 ferunt: Sed cum Hieroboam, 2. reg. 14. aliquā-
 do daturi penas) Cum planissime dictum sit.
 Omnis hypocrita nequam, & uniuersum os lo-
 cutum est stultitiā: Extrinsecus sepulchra deal- Hesai. 9.
 bata. Math. 23. &c. Scio quidem hæc impium
 catabaptistam lychnobium libidinosum irrisu-
 rum esse: at non mirum, nam & furiosi morbum
 & confusionem suam non agnoscunt. Verum
 quid ego, uel minimus, illi cui nihil orthodoxie
 proferat ergo iuxta placitum consecretaneus
 quidquid libuerit, sexcētis possum adhuc para-
 doxis obuiare, Hercules olim aduersus hydrant
 Lerneam & cancrum congressurus, coactus est
 alienam opem implorare, qui solet opitulari
 ceteris, Ego unus cum tot monstris dimicans,
 usq; subinde nouis exorientibus, quid faciam?

Hæc sat erit lector tibi me retulisse benignū.

Nunc redeo in sedes unde reuersus ego.

Vos igitur maiores populi, Nauarchæ, qui-
 bus orbis conditor, dominantium dominus
 opt. Maxi. gubernacula huius ingentis nauis

Ec gij

gij credidit, & qui praestis torporem pellite:
expergiscimini, imò tot tamque crebris con-
cussionibus iam diu experrecti, inspicite in
ineuitabilem necessitatem: laborat exomni
parte uastissimis fluctibus mirū in modū iactata
navis ecclesiae. Reuoluite annales, & uidebitis
peiora non irrepsisse in orbem. Attendite uos
bis & uestratibus: (sæpe est olitor ualde oppor-
tuna locutus) considerate uestra culpa eccle-
siam Christi Augiæ stabulum penè referre, Sa-
tagite eam quàm primum expurgare, ne iras-
catur dominus, & percatis de uia iusta. Zelum
sanctum induite: Diligite cum Regio Propheta,
decorem domus domini, ne nobis & uobis ex-
emplo Iudæorum malum, quod & 1. Corin.
10. uidemus, contingat. Vestrum est abusus
corrigere. & ecclesiae prospicere: Gladius
prothomystarum non sit cruentus, sed sit uer-
bum dei, sint lachrimæ. Errores, & caco-
ethes anathematis flagello castigate, 1. Cor-
inth. 5. Mittere manus ad aratrum, & retrò
respicere, agricolæ infelicitas est: Vos, inquam,
Naturæ in terris, iuxta Herodotum, simulacra
estis. Et nullus est quem oporteat, uel plura
uel meliora scire quàm principem, cuius doctrina
debet omnibus prodesse subiectis. Sic Menander
Imago

Imago, inquit, animata dei est rex, & Cicero
 lib. 1. de diuinatione. Regale est sapere & diju-
 dicare. &c. Cognoscite tandem deo uos ratio-
 nem reddituros propter ecclesiam. Quae una
 est periclitantum animorum portus & asylum
 adflictae conscientiae solatium: Hanc à Christo
 tuendam suscepistis. Ibi sit omnis uestra cura,
 omnis cogitatio: omnis labor, praecipua spes uitae
 aeternae: Tales extitere Maiores uestri, August.
 Ambr. Hieronij: Gregor. Constantinus: Got-
 fridus, Otthones, &c. qui indefatigabili studio
 ecclesiam Romanam ampliauerunt, nimis longum esset
 recensere singulos, annalia Maiorum locupletissi-
 me continet, ubi potestis imbibere. Vestrū esto iu-
 diciū, quā irreuerēter ne dicam impiē de diuinis
 literis sentiāt miseri Hæresiotæ, nusquā nō hal-
 lucinātur, Partiū scripta illud testātur, et quicq; Factioni
 doctiores uiri suis cōfutationibus dudum emissis diuersis
 comprobant: Exemplum epistola Iacobi, quae opinio-
 nibus uis-
 nunc illis stramentia reijcitur, nunc aurea sus-
 cipitur. Diuis ipsis nunc audent obloqui nunc
 eosdem laudant. Petromastiges elapsis aliquot
 annis affirmavit expiatorium, mox eadem
 reuocauit. Simili uesania etiam in sanctorum
 professionem catholicam & sacrosancta eo-
 rum monumenta, sibi uirgam censoriam sumunt.

hac probando illa carpendo, &c. Respicite
ergo & equitatem & equabilitatem è post-
liminio reuocate. Attendite lupum. Aperite
oculos: & tot scismatarchas uiros cernite:
Arrigite aures: & tot ululatus luporum, &
tot fremitus leonum audite: manifestatus est
lupus, patefactus est errorum labyrinthus.
Expergiscimini tandem, & ut inquit Esaias ca.
36. elu zedaka, hoc est, facite iustitiam,
Hostis diabolus est, cuius satellites certè cer-
tè omnibus neruis intendunt, ut uel arte uel
ui sua, Zion capiant, destruant, subuertant:
Mementote Arrij: Nestorij: Sabellij. &c.
heretistarum, quorum dogma falsum pri-
mitus scintilla & fomes erat, sed in magnam
postmodum excreuit flammam, Resecandæ
sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis à caulis
repellenda, ne omnia putrescant, intereant.
pereant. Quæ est, inquit Hieronij: ista miseri-
cordia, quæ ista bonitas, uni parcere, & om-
nes in discrimen adducere? Mementote, in-
quam, quanta portio Europe sit ablata præ do-
lore enumerare nequeo. At quid laterem lauo,
Aethiopum de albo, bouemq; ad Ceroma
mitto? multos enim regina Discordia sopire
fecit, ut cum pacificorum uenia loquar, Cum
nihil

nihil certe in quacunq; republica calamitosius
 atq; pestilentius sit quàm capitum disparitas, Capitum
disparitas
exitiosum
malum.
 (ciuilem & intestinam seditionem eleganti
 carmine depinxit Arbiter Petronius) ex hac
 enim seditiones factionesq; exoriuntur, & ut scri-
 ptum est. Regna inter se diuisa desolantur, quod
 Experientia rerum omnium magistra non uno
 docuit euentu: Etheocles & Polynices fratres
 concurrentes dissociatis animis fortè in pugna,
 ambo mutuis uulneribus consumpti sunt & oc-
 cubuerunt: Et certum est Turcas, tenuem, ob-
 scuram & barbaram nationem, è Scythiæ late-
 bris prorepentem, nostris creuisse disidijs, & in diuisio-
 nè Iulij &
 hanc Imperij molem exedificasse. Nihil enim mo-
 nomachijs & gladiatoria laniena crudelius aut
 Pompei.
 immanius: Et quemad, δαλασσα παντα τ'
 αὐτῆς ποταμὸν καὶ (id est, eluit mare omnium ho-
 minum mala) ita bellum operit omnium scelerum
 sentinam. Etiam Romanorum perijt splendor, dis-
 cordantibus inter se, uide Florum lib. 4. Et Græci
 quādiu coniunctis uiribus Rom. Pontificis authori-
 tatē defendebāt, erāt inuicti: distractis autē ani-
 mis, et in sua priuatim cōmoda respiciētibus, fa-
 cti sunt praeda tyrānis, & ita pessundati, nullus
 ut hodie sit populus calamitosior, Caput enim et
 seges omnium incōmodorum dissensio et elata mēs.

Ec 3 Ex

Concor-
diæ uis
quanta.

Ex discessione cōtigat lapsus Luciferi, eiectione A-
dami ex Paradiso, destructio Troia. &c. Peten-
dū igitur à deo opt. Max. quā diligēter et assi-
due ut istiusmodi seditiones atq; discordias, quas
in presenti seculo uidemus tanq̃ in speculo, effu-
gere possimus, (quoniā id à Catone ciuitatis uer-
nenū uerissime est appellatū) et placida pax de-
super in orbē mittatur: ubi enim incōstantia, ibi
et cōtentio Iacob 1. 3. &c. Pacē docet Hesiodus
à dijs procreatū. Bellū autē à gigātib. Alecto,
crimina belli serit, principes stimulis agit, fra-
tres unanimes armat in prælia, funereas infert
faces: odijs uersat domos: uipereas inspirat ani-
mas: Paci Phæbus præest comosus, formo-
sus, Vates. Bello Mars terrificus, galeatus, ha-
status, deformis impius, unde Lucanus.

Nulla fides pietasq; uiris, qui castra sequuntur.

Concor-
dia quid.

Crates Thebanus ubiq; illud studuisse legitur
ut pacificis sermonibus dissidentes domus con-
cordiæ pristinae restitueret. Pari consilio dissi-
dentes fidei causas legimus sustulisse D. Gre-
gorium Nazianzenū D. Hieronij. Præceptorē.
Cōcordia uerò unus idemq; mutuus multorum,
qui alioqui sunt statu diuersi, in uita moribusq;
animus est. Proh deum atq; hominum fidem
possunt ne homines adeo esse immites; & ut
efferi

efferrī sint magis, quā implacabiles ferat. Quis
leo leonē iugulat? Quis usus ursinos fect? rapit?
Quæ tigris interimit tigres? At homines nūc in
uicē dilaniāt. In bellis et luctifica discordia dis-
cūt homines seuire, furere, insanire. In pace ue-
rō bene beateq; uiuēdi rationē apprehēdūt. Bre-
uiter: constat ex membrorū harmonia constare
corpus. Subsistit ergo & principum fide & cō-
cordia Patriæ salus. Vnde quidam.

O procures Latij: tuq; o Germania fortis:
Et tu Papa sacer: Christi defendite nomen.
Inter uos pietas, sit pax, constantia firma.

Sed ad institutum. Vestrum igitur est Viri,
eam fidem quā à maioribus suscepistis ad san-
guinem usq; defendere (tales presbyteros nutrit
ecclesia, inquit Ireneus lib. 4. cap. 44. de quib;
bus propheta ait. Dabo principes tuos in pace,
& episcopos tuos in iustitia, &c.) nec quicquā Esaiā 60:
immutare in ijs quæ orthodoxæ fidei morumq;
sunt, quod à patrum uestigijs diuariet: & id cu-
rare, ut subditi, ab omni labe herescos sint im-
munes, sint cōstantes, sint dicto obsequētes eorū
qui ecclesijs moderādis legitime præsunt, Me-
minerin t principes cur gladij usum habeāt, cur
illis relictus sit à Christo, à Iohanne, deniq;

Ee 4 à tota

à tota ecclesia. O ecclesie magnates, qui à matre
 ecclesia stare cõtenditis, ipsam tãdem audite,
 quã si in hãc diẽ audiissetis, nõ audiretis iã uo-
 bis insultãtes hãresiotas, quibus quod respõdea-
 tis nihil habetis. Sectæ iracundæ quidem quiduis
 effutiunt, sed abusus uerè taxant. Conuertimini
 ni, conuertimini, idq; citissimè: attendite irã dei
 undiq; insonantem, & securim arbori appositã.
 Cõuertimini, cõuertimini, et uos ipsos reforma-
 te, dum adhuc pænitiæ locus est. Audite &
 contremiscite Iudicis districti uerbum. Hie. 50.
 etc. Sed eheu, sicut cerui cũ arrexere aures acer-
 rimi sunt auditus, cũ remisere surdi. Ita & nũc
 nõ parũ multi, qui uel Betho aère crassiores, si
 quid arridet id procul etiam percipiũt, si quid
 secus nõ intelligũt, obsurdescũt: uter uẽto reple-
 tus cum acu pungitur flaccescit. Heroës, uestre
 animæ luent, uestra corpora dependent in ge-
 hennæ flamma, si tot ac tam immanibus flagi-
 tijs, autoritate saueritateq; uestra obuiam non
 ibitur. Aedictis, & diplomatibus membranaceis
 strat, non nihil proficitur, nisi manum quoq; dei ministrã,
 derogat admoueritis. Officium spiritus sancti est, ut
 ordini, sed fiamus ac simus Christiani. At per uos stat,
 rem ordi- ne simus aut fiamus propalam gentes. &c.
 nis agit, Erasmus. Eiusmodi uerò, quasi funiculis peccatorum,
 &c. ut

ut diuini uates testatur, Mystrarum: Heroum: atque Vulgi seu plebeorū, peccata sunt compacta, ut difficile sit, de unius ordinis delictis inquirere, quin reliquorum simul ordinum peccata emergant: presenti tempore luxata omnis disciplina: aruit messis terræ, Joel. 3. Apo. 14. &c. Malitia supra malitiam in dies horasq; accreuit: Trahit siquidem sua quosq; uoluptas. Corruit in plateis ueritas, tradita est ueritas in obliuionem, Esa. 59. & Oseas cap. 4. Non est ueritas, non est misericordia. & non est scientia Dei in terra. Tempus malū est, inquit Amos, iustitia relictis terris in cœlū aufugit &c. Omnes ferè se mutuo persequuntur: Quis enim ciuis non inuidet ciui? Quis plenam uicino exhibet charitatem? Omnes quippe à se, etsi loco non absunt, affectu absunt. Hodie puerascunt & per transennam conspiciunt non parum multi. Hodie ouium numerosa multitudo, pauciores ueri pastores, patres paucissimi. Hodie fallaces opes Hebri, Targi, pactoli, Gangis: Omnes ordines ferè excacauerunt: Nemo pijs gazas, cœlestia munera, thesaurum æternum & inuetustabilem, dona beata, querit. &c. Sic ergo omnes ordines una orationis serie accusans Hezechiël uates ille altiloquus in persona domini loquitur. Sacerdotes eius con-

Omnes ordines ferè
Endimio-
nis somnia
um dormi-
unt, claudi-
cant.
Esaï. 1.

Ee 5 tempse

tempserunt legem meam, & polluerunt sanctua-
 ria mea, inter sacrū & prophanum nō habuerūt
 distantia. Principes eius in medio illius, quasi lupi
 rapientes prædam ad effundendum sanguinem,
 ad perdendum animas, & auare sectanda lucra.
 Populi terræ calumniabantur calumniam: &c.
 haftenus propheta. Quæ utinā ad illa solū tem-
 pora pertinerent, ac non nostri quoq; temporis
 imaginem referrent. Et cū scriptum sit nobis, in-
 quit Saluianus li. 4. ut omnia faciamus in gloriā
 Dei, nos ē diuerso cuncta in Dei facimus iniur-
 riam. Cumq; ipse saluator noster ad nos quoti-
 die clamet: sic luceat lux uestra coram homini-
 bus ut uideant opera uestra bona, & glorificent
 patrem uestrum, qui in cœlis est. Nos ita uiuimus
 ē contrario, ut filij hominum uideant opera no-
 stra mala, & blasphement patrem qui est in cœ-
 lis. &c. Hæc Saluianus. At hæc omnia prædixit
 dominus, dicens. Ecce percutiam domum ma-
 iorem ruinis, & domum minorem scissionibus.
 Et alio in loco scriptura. Egressus est à filia Zi-
 on omnis decor eius, &c. Summa. Dilectio Dei
 & proximi nunquam frigidior: philantia, Ceno-
 doxia, colacia, Tryphe nunquam feruentior in
 omni populo, iacet cura præsidetium, friget stu-
 dium omnis ordinis. Sed reprimamus nunc uerba
 usq;

Vide Ber-
 nar. Hom.
 33. et 77. in
 cantica cā
 ticorū Sa-
 lomonis.
 Ezech. 22.
 Esai. 1.
 Psal. 13.
 Iere. 23.

Amos 6.

usq; ad tempus magis oportunum, Nam introdu-
ctiones tantum scribimus. &c.

Ad duo Orbis Christiani Lumi-
na, Paraclesis.

HOc pensa ô pontifex Maxime: præcogita
pater Beatissime, qui uices Christi geris
in terris, cuius interest tantas Christi in-
iurias & fidelium ulcisci. Moueat te diuina pie-
tas, & miserere christianitatis tuæ, qui scis &
potes, cui ad nutum omnes christiani catholici
principes, uindicaturi christianorū iniurias (cō-
tra lunigeros Sarmatas) facile obtemperabunt,
iacula præuisa minus feriūt. Moueat te fides Pe-
tri, moueāt te dilaceratæ sanctorū reliquiæ, ædes
sacræ euersæ. Eccē, proh dolor, templa Dei, pro-
phanata sterquilinijs sunt, Reliquiæ martyrum &
aliorum sanctorū iam cum Christo regnantium,
cū sanctissima eucharistia, aut porcis aut canibus
objiciuntur, aut pedibus conculcantur. Iam sacra
ecclesiastica disiciuntur atq; proteruntur. Iam
nulla statua sine singulari probro dimittitur. Ba-
silicæ euertuntur. Sacerdotum collegia fugātur,
cūcta mæror ingens ueluti diffusa caligo occupat,
quandō omnia nunc sacra tanto turbine atque
intemperie, summa cum ignominia christiani no-
minis,

ΕΠΙΦΩΝΗ
μα, quod
in fine ac-
clamatur.

minis, ac maximo cum periculo Romani imperij
miscentur. Vbi ecclesiastica disciplina uigor?
Vbi canonum reuerentia, quando diuina, huma-
na, sacra, profana, commixta sunt omnia? Vbi
nunc sincere orthodoxi? Quis haereticorum
Communionem se pollui existimat? Sūma: ex chris-
tianismo prolapsi filij tenebrarum in ethnicis-
mum & Babylonismum. &c. O ignominia gentis
christianae, ô dedecus nostri nominis sempiternū.
O seculum illud infelix: ô ferreum seculum. O ne-
detestabile uitium, resq; nunquā audita. O ne-
phas inexpiādum. O Lemnium malum prohi-
pudentiam impudicam. Terris tandem dij auer-
tite pestem. Euigila ergo animo, Heli memento,
qui in filios Ophni & Phinees negligens, grauem
in se excepit ultionem, fractis ceruicibus, perem-
ptis liberis, Ablata Arca.

Præficitur pastor baculo munitus adunco.
Vt uigili errantibus lumine seruet oues.

ET TV DIVE CAROLE qui totius chris-
tiani orbis uel Hyperassistes i. defensor es sce-
ptiferus, haud dissimilis Pelleo magnanimo, seu
Cæsari dictatori: te alloquor, & olitor aliquan-
do opportuna locutus est, à magnanimitate enim
Maiores

Maiorum tuorum minime degeneras, sed ueluti
 hereditaria accepisti uirtutem: Viuunt in te Im-
 peratoris Maximiliani Aui uirtutes: Viuit, in-
 quam, adhuc recens, & posteritate ipsa crescit
 proauui tui Friderici uiri forssimi memoria, Ho-
 nestos ille labores, pro ludo habuit, terris iacta-
 tus & alto: uoluptatem & ocium non secus sua
 giebat (pestem teterrimam) ac Maximilianus.
 Quot hyemes sub pellibus egit Maximilianus,
 pius, foelix, Augustus: quantis angustiis sua se ui-
 gilia expediuit Fridericus? Quid obtinuit,
 quo non summa cum laude sit perfunctus: debent
 illa pectori tuo, Maxime Caesar, infixae sedere:
 onerant alias te tuorum imagines, non illustrant,
 nisi quibus factis illi sibi nobilitatem pepererunt,
 ijs tu tuearis imagines eorum, et alas eorum titula.
 Huc te uocat generis tui Habsburgici claritas, huc
 patriae pietas, aderunt fortibus ausis superi faue-
 tes. Audaces adiuuat ipse Deus. In re honesta su-
 us cuique animus Deus est. Sic sic itur ad caelum.
 Maxima pars stadij tibi iam decursa est: hoc ala-
 crius ad metam propera, quo propior es. Tuis
 humeris innixa est patria. Illi despondebunt ani-
 mum, nisi eum praestiteris, quem semper esse iu-
 dicarunt. Haec ruitura est si te subduxeris. Ardua
 est, iuxta Hesiodum, uia, sed in uertice manet ina-
 est ima

est ima

estimabile præmium. Vere regium, magniq; animi est, male audire, quum benefeceris. Asina per medios ignes succurit suo fœtui, & Imperator fortissimus destituet patriam periclitantem: cuius pars sunt & liberi? Eò ergo perge, nō quo te reuocat mundus, sed quo te uocat Christus. An te remoratur difficultas, ubi cœlum promittitur? An dubitas de præmio, ubi promissor est Deus? Deus Opt. Max. hoc sanctissimū propositum tuū confirmet & adiuuet. Amen. Amen. Non autem hæc scribo, Potentissime Cæsar, quo te cessantem extimulem, sed quo sponte currenti calcar (quod aiunt) addam. &c. TV hætenus hucusq; strenuissimus Athleta S. Romanæ ecclesiæ exististi fortissimus Tu Cæsar: Imperator: Auguste

Cæsar mū dominus mūdi es iuxta l. deprecatio. ff. ad legem di domi rhod. de iactu, cū concordia textus in c. in apibus nus est. 7. q. 1. ac glo. in c. Ius quiritū 1. dist. & c. Tu A-

De Apro-
disii expu-
gnat. Epi. 1550. Et ultra Herculeas colūnas progressus, (ut grāmata omittam extremas occidentales Indias nullis pulcherri. seculis ante cognitās) christianum nomen ad scripsere, Ethiopas horridos & Indos, ad Nilum usque Adolphus ad

ad Gangem propagasti: Aequinoctialem tibi Meterch^o
circulum latentem haecenus et furentem, atq; ar^o Brugēsis,
dore solis adustam, antiquorum opinioe, Zonam, u^o & Consal^o
paucis exceptis, tibi parauit Deus, populis re^o Pere^o
fertiſſimam, amēnam, huberem, fortunatiſi^o
mam, auro & candentibus margaritis & con^o
chis abundantes. Te gallus: (anno 1525. huius pra^o
lij dies incidit in Natalem Caesaris, 24. diem Fe^o
buarj, Ligur, anno 1521. Venetus, paulò post.
Thuscus, anno 1555. horruit. Latium tremuit,
anno 1527. Eodē anno tuas cohortes uidit max^o
ma septicollis (septicollim autem Graci ἐπτα^o
κόρυ uocāt.) Roma. Ceruicem tibi submisit Sa^o
xonius Dux Ioannes Fridericus, Septemuir: &
Catthimelibocēſiū princeps Philippus, an. 1546.
& 47. Cesserunt Mauri truces, Arabes: Numi^o
da: & niger Garamas cū Hariadeno, anno 2535.
Quādo Muleassē restituisti: Et an. 1541. quādo Vide Pau.
Argierā obsedisti, quamuis sinistrē successus re= Ioui. li. 33.
ſponderit Dño Deo sic permittente ut hominē te Nicolaum
eſſe agnosceres. Tua & Sororij tui Lusitani, uir= Villagoga
tute bellica, uictis regibus, subacta eſt Canonora, Michaēlē
uicti Cucini, & Calocutha: Malachae regē, armis Brutum.
defenſionē parantē tributariū fecerunt tui tria^o
rij: & aut Molucca omniū aromatuū productrix,
quā F. Magellanus primū detexit: ut omittā inte^o

rim

rim Baduriū Cambaie regē. Mexicana Perurana, & Cuscana regna. Perge in incepto fidei negotio, tibi enim datū est pacem placidā orbi mittere: Vomica, chironium hulus, & phagedena maturuit, res ad restim redijt.

Quare te potētissime Caesar, per luculētissimas maiorum tuorum imagines, per egregiā indolem, per sapientiæ laudem cui semper studuisti: per Patriæ expectationem: per bene auspiciata laudum tuarū initia, obtestor, ne committas, ut quum hactenus ceteros uiceris, à teipso superatus uidearis. Dij tuum propositum cōfirmant, utere foelicibus fatis: Breuiter. *Παύτοισιν ἀπετάς μιν ἡσθεο* &c. Fer suppetias, obsecro, Luciferae Dei ecclesiae: ecce clamat ad te suum Esdrā et Iosue, submittit se se tuis pedibus: id ipsum Deus sponsus à te efflagitat, ratio suadet, Leges iubēt. en fundi nostri calamitas, in Democriti puteo iā omnis ueritas delitescit. Fac ut reflorescat prisca fidei ueritas, Nam murem in pera nutrire, q̄ tutum sit, prouerbiū docet: Anguis torpentem frigore herinacium domi suscepit, qui calefactus extensis pennis anguem domo pepulit. &c. Mentium efficacissimus transformator, dominus, erit protector uitae tue & à quo trepidabis? Mittet ei bi auxilium de sancto, & de Zion tuebitur te.

Tris

Id est, uni
uersae uir-
tutis me-
mento.

Tribuet tibi secundum cor tuum, & omne consi-
 lium tuum confirmabit. Deus obijcit clypeum suū
 in bello, inquit Homerus, ut principes tueatur,
 qui & Palladem deam Achilli adfuisse finxit. Ea-
 quus quidem paratur ad belli diem, sed à domino
 Deo, bellicoso parmulario, est saluatio. Soter in- Prou. 21.
 quam tecum est, Hier. 20. tanquam fortis bella-
 tor, ideo qui tua negotia remorantur & perse-
 quuntur, cadent: Patrium est enim Romanis alijs Romanis
 imperare, inquit Dionys. Halicarnasseus. Quid patriū Im-
 ergo aduersus stimulum calcas pseudoangelice? perare.
 Non deseretur Romanum Imperium. Nosti Ho-
 mericum illud. Aeneas τρωες στυ αὐαγεῖς Nosti
 Vergilianum: Imperium sine fine dedi: Rursum: Vide Oro-
 Romanos rerum dominos: Vt enim homo, inquit sium lib. 5.
 Florus, qui animantium solus rationis ac cogita-
 tionis particeps est, ceteris omnibus præfertur
 animalibus. Ita, Roma. Imperium ceterarū gen-
 tium imperia atq; respu. excelluit dignitate, etc.
 Collige igitur, Caesar, te ipsum, uehementis nanq;
 composuisti, animorum motus, exitia interuerti-
 sti: tumultus compescuisti. Licuit autem illud tuæ
 reputationi, ac Cesareæ Maiestati: Bonos in pa-
 ce conseruare, & inquietos perduelliones, qui
 rescindunt decreta, castigare. Nam sicut oculus
 innatus est corpori, ita & tu Imperator Maxi-

Ff me

Carolus. me mūdo adaptatus es: Quod nobis cecinit Agas-
Cū Augu- petus his uerbis. Ωυπερ οφθαλμοσ ενπεφυκε
sto, scē: σωατι, ουτω βασιλεὺς τῷ κόσμῳ ενηρμω-
lix Cum σαι. etc. Sic sic: Immortalis eris nunquam tua fas-
Traiano, iustus. ma peribit: Stabunt æternos fortia cœpta dies.
Constanti Nō est prolōgata manus domini, ueniet fides, &
no, religio illa tēporis filia, VERITAS, uictrix stabit. Res-
ius. dabit lux pristina ecclesiæ, sarcietur unitas, cule-
Theodo- tusq; religiōis in pristinum dignitatis gradū cum
sio, pius. usura restituetur: Humiliabitur superbia Assur,
Carolo & sceptrum Aegypti recedet.
magno, ui Aurea quippe prius longis amissa diebus.
etoriorus Aetas his ualidis manibus reuocata redibit.
Cum Pō- Resque suas modicas humilis cū diuite pauper
peio Ma- Aquabit, ueluti fertur uixisse uetustas.
gno, tellu
rem pede
uliat
Zach. 2.

Et alius.

Regnabit pietas cœlo demissa sereno.
 A qua descendit quicquid ubiq; boni est.
A VREA Ipse redibit amor, ratio instituetur honesti.
AETAS. Mutabit mores impia turba suos.
 Iustitiæ studium ciues uenerabitur inter.
 Et quæ nunc uirtus undiq; spreta iacet.
Hesl. 2. In falcem durus curuam formabitur ensis.
 Quæ modo saua gerit prælia uertet humum.
 Veraq; nutanti iam pax donabitur orbi.
 Aurea saturni tempora regis erunt.

Epiz

Epinicion seu uictoriale & gratus
litorium carnem.

I cito maxime rex, tibi sic Deus oro benignum.

Præstet iter faueat principijsq; tuis.

Ecce humeris defers mundi, rex fortis habenas.

Iure tibi paret quicquid in orbe uides.

ΤΕΛΟΣ.

ECCLESIAE.

Exhortatio ad Christifideles.

Alumnos.

Quocirca state mecum Christus enim sponsus
meus dilectus, uobis promisit ultima in coena, di-
cens. Alium paracletum dabit uobis, ut ma- Ioann. 14
neat uobiscum in æternum, Spiritum ueritatis, et
iterum: Non relinquam uos orphanos, ueniam ad
uos: atque iterum in eodem loco: Paracletus Spi-
ritus sanctus, quem mittet pater in nomine meo,
ille docebit uos omnia, & suggeret Vobis omnia,
quæcunq; dixero uobis. Hoc dubiò procùl factum
est, proinde non est necesse, ut imbibitã doctrinã,
ex ipsis fontibus pietatis nostræ haustã, ab Apo-
stolorum tẽpore sanctissime conseruatã, aliquorũ
ampullosis, leuib⁹, inauditis susurris præponatis.
Perdilecta igitur SVNAMITIS, (q̃ hæc ten⁹ for-
titer uicisti om̃igenos hostes, olim nullis supabilis

Ff 2 armis

armis, & quam nūquā potuit prosternere bel-
lica uirtus) reuertere, reuertere, Reuertere ad
me dicit dominus omnipotens, Iob. 14. Tit. 1. cā.
6. Hier. 3. 4. Reg. 17. Ezech. 18. Malach. 3. etc.
et ego suscipiam: Remea ad uerum Christi ouile.
Cognosce te ipsum: cōuertere ad dominū: ora ue-
niam: Synaxin rite celebra. Seduxerunt te uiri
pacifici tui, Hie. 38. prostrauit te subdola lingua
nigelli zythobibuli. Et Esa. 3. popule meus, qui
te beatum dicunt, ipsi te decipiunt: Quid te sedu-
ci pateris?

Ah procul à recto seducta uagaris ouili.

C. Vom.

Ah miseranda feris es modo præda lupis.

Reuoca maiorum fidē, pestiferos sætus cijce,
quid enim ab alijs sperādum. Præponite, charissi-
mi, uobis Herculis exēplū, qui adhuc Ephebus &
in prætextata ætate cū ad biuiū illud quod à Py-
thagora in forma υψιλον literæ figuratum est
peruenisset, repulsa uoluptate totis ut aiunt ul-
nis uirtutem cōplexus est. Insistite uestigijs san-
ctissimorum patrum, non sunt blesti, balbi, Pytha-
gorei: &c. In me manserunt & ego pro eis steti.
Et quid pulchrius quā prudentē: quid honestius
quā temperatum: quid maius quā fortem es-
se dici? Fidei catholicæ professio, nunquā à Chris-
tifidelibus eripitur, nec surripi potest, neq; nau-
fragio,

fragio, neq; incendio amittitur, nec ui tempe-
statu, nec perturbatione tēporum mutatur: Hæc
se possidentes diuinos efficit: &c. Submitte spon-
so meo Christo Iesu, qui sanguine suo precioso
uineam illam Engaddi rigauit, animos uestros, &
demissis spiritibus ad seruiendum ei, lacrimas,
præces energiticas & intensas effundite, ut pro
sua uoluntate uobis impertiatur misericordiam
suam, ut sicut animus uester superbia impiorum
consternatus est, ita rursum ex afflictione conse-
quatur gloria. Vbi nunc animi uestri constantia?
literæ: fides: Iuramentum: non uos seducit spon-
sa Christi, (Qui enim Christum sequitur, per e-
ius uestigia usq; ad æternæ lucis solium transmea-
bit) tu contra audentior ito.

Fidite uirtuti fortuna fugatior undis.

Non manet & certam nescit habere domum.
Etiam si, inquam, ultra Getas relegati essetis,
non negabo uos. Quamobrē nunc filioli qui pres-
byteri estis populi Dei, & ex uobis pendet ani-
mus subditorum, uita & prædicatione uestra il-
lorū animi eriguntur: (integritas præsidet, sa-
lus est subditorū.) Agite ante omnia gratias do-
mino Deo nostro, qui tentat, quemad. & patres
uestros charissimos filios: Reputate hæc ipsa
supplicia esse & flagella domini, quibus quasi

Ambr. de
mysterio
pasc hæ
cap. 5.

Mantua
nus. Car-
melita.

Pascere d-
cet Chri-
stus nō d-
spescere.

Es 3 trans

transgressores uos castigat dominus: ponite idcirco fiduciam & spem uestram in domino, & ipse sponsus meus, pater cœlestis, uos mirabiliter & stupendis modis enutriet non tardabit. Non dabit in æternum fluctuationem iusto, Psal. 54. Quid enim illo ditius? Quid illustrius eo? Quid illo potentius? Quid augustius? Quid fortius atq; inuictius? Quid triumphatius? Sapientius? formosius? Quid efficacius? Qui simplici nutu cōdidit uniuersa: Qui omnes cōsolatur, erigit, armat, docet, monet, trahit, rapit, mutat, transformat, omnibus undiq; obuius: Qui nostrū hunc limum induit, nostra tectus forma, nostram humanitatem assumpsit (excepta culpa) ut nos immortalitatis gloria uestiret, & in sui, hoc est summi boni communionē assereret: ad cuius iussu sum silescit mare, uertuntur rerum species, surgunt morbi, concidunt armati, pelluntur demones, seruiunt elementa, scinduntur petrae, reuiuiscunt mortui, resipiscūt peccatores, deniq; nouantur omnia: cuius immensitas adoranda magis quā explicāda. &c. QVERITE ergo clinicum dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est: (multorum seruus est, qui subiectus est uitijs, inquit, D. Ambrosi. de Iacob. libr. 2. cap. 3.) derelinquat impius uiam suam, & uir ini-

Luc. 13.
Esal 55.

iniquas cogitationes suas & reuertatur ad dile-
ctum meum et miserebitur eius, & ad Deum no-
strum quoniam multus est ad ignoscendum. Ex-
clamate cū Hieremia. Domine cognouimus im-
pietates nostras, & iniquitates patrum nostro-
rum (delinquentium) quia peccauimus tibi. Ne
des nos opprobrium propter nomen tuum, neq;
facias nobis contumeliam, soli gloria tua recor-
dare, ne irritum facias fœdus tuum quod nobiscū
habes: &c. Diligite dominum omnes sancti eius, Hierem. 14.
fidus enim tuetur dominus, & abunde retribuit
his qui superbè agunt. Eia ergo filioli, in os sa-
cro-sanctum paranympsi mei oculos uestros fi-
gite: buc aures cordis ad mouete: ille enim Ianua,
Ioan. 10. Ille uia, uita, ueritas: Ioan. 1. 14. Ille
scala sanguinis & aquæ, hanc uidit Iacob: in
illa angeli descenderunt & ascenderunt. Ille
lactea per quam descendere & ascendere debent
aroma precum ueststrarum plenis acerris. Ha-
derech, Lechu Bo, Ki Thaæminu, ve Id est, Hæc
Ki Thasmeilu, inqt Esaias de orthodoxa do-
ctrina, ca. 39. Eia, iterum dico charissimi, puras est uia, am-
bulate in
& innocentes manus uestras orantes extēdite. ea, tam hi
Tim, 2. Io. 9. fiduciā, 1. Io. 3. habete erga Deū, qui ad dex-
et quicquid petieritis, accipietis ab eo. Præcepta trā declina-
eius custodite, & ea quæ sunt placita coram eo, ti. q̄ qui
ad illustrā

Ej 4 facis

Hiob. 91.
Psal. 119,

facite. Et Ambrosius de Abraham. lib. 2. cap. 10.
Talem te præbe fili, inquit, bonis studijs, & prò-
pta fide, ut Deus tui misereatur, & uocet te
sicut ecclesiam uocauit, dicens. palam factus sum
quærentibus me, apparui ijs qui me non interro-
gabāt. &c. Constantes estote, & obfirmetur cor
uestrum omnes qui speratis in dominum: Fratres
quidem nostri & olim filioli qui ubera mea suxe-
runt, Ab longe facti sunt à me, & noti quasi alie-
ni recesserunt à me, dereliquerunt me propin-
qui mei, & qui me nouerant, obliuioni nos tra-
diderunt. Quibus olim dedi sanctum Baptismū,
sacros ordines: &c. ij, Vnicglephici porci Hუს-
tica glande saginati, nūc rabie canina immanissi-
mos edunt contra me latratus ut me dirumpant.
Lippus ille nigellus ueterator, & homo factus
ad lites, perfidē fidem uiolauit. Pro summis be-
neficijs summum maleficiū reddidit. Me matrē
perturbauit, à qua fuerat nudus egensq; receptus
olim. In quo neq; legū metus: neq; ratio, neq; ius-
iurandi relligio, nec æquitas ulla, nec inferni cru-
ciatus perpetui, nec numinis ullius reuerentia, &
metus, neq; ætatis pudor, & cui nihil canicies Pa-
trū. Si liberos Medæ Colchidis instar, mactassē,
pœnam non fugerem condignam: Sed nunc quan-
do proprijs factis talia dantur, nequeo non flere
imme-

*immeritum malum. Sors autem mea tu domine
 deus, in hoc sum ut custodiā uerba tua: Vultum
 tuum deprecor ex toto corde, ut miserearis iux-
 tā sermonē tuū: Orphani sunt charissimi mei,
 irrisi, flagellantur toto die, ecce cohæredes tui
 sunt, Rom. 8. Tu Sponse, illorum uulnera por-
 tasti, sauciatus es pro ipsis. Verum, Ba hæ-
 buratho nirpalanu: hoc est, eius plagis
 nobis medela & salus contigit, Esai. 53. Posuit,
 inquit Ambros. de fide lib. 2. cap. 1. animam su-
 am ut nostram leuaret, &c. Pro illis supplico
 misericors deus, domine exercitū. Reuertere
 obsecrō, respice de cælis, et uide, & uisita præ-
 paraq; Vineam istam, quam plantauit dextera
 tua, Psalm. 79. Nequando dicant gentes ubi est
 deus eorū: Tempore tribulationis meæ te (ex-
 tremam ancoram, & postremum subsidium)
 inuoco domine, Psa. 86. nam tu exaudis me. Vi-
 olenti insurrexerunt in me, & cætus audacium
 quærun animas fratrum meorum, neq; habent
 te præ oculis tuis. Sed quemad. in summa rerum
 desperatione, Nautæ solent sacram iacere an-
 coram. Ita ego dispectis omnibus ad te sponsum
 amabilem, propitium cōfugio. Nisi tu deus, ue-
 lut ἀπρόμηνχωνς, id est, ex improviso, huc te
 ad me cōferas, ecce funditus interij. Tu domine*

Ff 5 deus

deus clemens & misericors, qui tardus es ad
 irascendum, sed propensus ad ignoscendum,
 lento enim gradu diuina procedis ira, conuerte
 re ad me & miserere mei, da robur ac salutē mi
 sero tuo popello, ecce filiolī mei sunt quos mihi
 tradidisti in lauacro regenerationis, a te enim
 expecto τριστάλας ἀπαλλάξεις, id est,
 ter sanctas reuelationes. Fac mecum signum in
 bonum, ut eo uiso pudefiant osiores mei, quod
 tu domine auxilium & consolationem tuleris
 mihi: Quod promissisti Sponse prestabis nec dif
 fido, cognosce & uide, quod nihil mali molior,
 nihil praeuaricationis, nihil in te peccaui. Sēper
 in corde meo abscondi eloquia tua: Ipsi uero spu
 rij uenantur animā ut tollant eam: Venerunt in
 hereditatem tuā, polluerunt sanctū templū tuū
 posuerunt morticina seruorū tuorū escas uola
 tilibus celi, carnes sanctorū tuorū bestiis terrae:
 sed tu iudica inter me et illos. Et quare (iterum
 1. Mach. 7. dico) dilecte mi sic persequeris me: lama ha
 Chaldaei zautani: Quid enim ego designaui? Quid uerō
 ce lamasa mali est in manu mea? fremuerūt gētes, & po
 bactani. puli meditati sunt inania: concursarunt reges
 Math. 27. terrae, et principes conuenerūt in unū, aduersus
 sponsam et populū eius. Diuiserūt sibi uestimē
 Psal. 119. tau ea, et super uestē meā miserūt sortē, Pla. 21
 Math.

Math. 27. uerum uerbum Christe lucerna est
 pedibus meis, & lux ad iter meum, iuravi, idq;
 constanter prestabo, ut custodiam iudicia iusti-
 tia tue. Adieci animum meum decretis tuis, &
 exequar illa in finem usq;, & adeo eternum.
 Aggrediuntur nos inimici nostri copia iniuriarum
 et iniustitia, ut nos funditus deleant: sed tu ar-
 chidoctor illos in conspectu meo conficies: Fac
 illis sicut Madian & Sysare: sicut Iabin in tor- **Psalm. 82.**
 rente Cyson. Pone principes eorum, sicut Oreb
 zeb & Zebec & Salmana. Contudisti olim
 Amalechitas, contriuiisti Moabitas, Confregisti
 Ammonitas, delesti Edomitas forti manu,
 atq; brachio extento tuo: Ah contunde nunc
 eadem ira & contere, et confringe, & dele ini-
 micos christicidas, capita draconis. Perseuerate
 ergo in uestigijs predecessorum uestro-
 rum, nolite lectisternia uestra propria defada-
 re: proprio enim ligone seipsum percutere, uine-
 taq; sua cadere, ac in facta a se fouea decidere, q;
 imprudens incautusq; sit, uel lippis atq; torsoribus
 notum est. Iactet in nos contumelias aduersarij, nos
 cause confidimus, causa iustissimam tuemur in qua
 non dubitamus quicq; subesse fraudis. A terrore eo-
 rum ne formidetis, uobis sic uiuendum est, ut si fra-
 ctus illabatur orbis, impauidos feriat ruina, datum
 quidem

Seruire
deo quid.

quidē est illis uincere, sed ad tempus. Neq; ante
mo frangamini, Labeone enim Oreste q; in sanio-
res sunt: Quod non debent, agunt: quod non
uolunt, adinueniunt: Qui ergo se ipsis coniungit
diaboli uiscario intricatur, in sinu ignem de-
fert, hamum deuorat. Quin potius Dominū ex-
ercitū ipsam sanctificare, Is sit timor uester,
pauor uester. Cauete Spermologos, clamorosas
scriptas, solā fidem identidē iustificare, blate-
rantes: Hec enim quā profint, uidete in Chris-
ti Cōtionum exordio & epilogo Mat. 5. 6. 7.
Luc: 6. Ioan. 14. 15. 16. 17. Iac. 1. 2. &c. Seruire
re deo nihil aliud est, quā bonis operibus tue-
ri & cōseruare iustitiā, inquit Lact. de falsa sa-
pien. li. 3. ca. 9. Vide de operibus fideiū, Aug.
cōcio. 1. in Psal. 103. Hilar. in Psal. 129. Ambr.
in cap. Rom. 14. & in 1. Cor. 7. & in 2. Co. 7.
& li. 2. offic. ca. 2. et de uocatione gentiū li. 1.
ca. 3. 8. 9. Vide eundem Am. li. 2. de fide ca. 4.
& in prol. lib. 2. Greg. li. Moraliū 32. ca. 2. &
li. 9. ca. 14. & 26. Aug. in Psal. 118. concio. 11.
& 12. & idem Aug. in Psal. 120, & in Psal. 121
& 134. Amb. in ca. Rom. 5. Hieronij. li. 2. ad
Gal. ca. 5. Aug. in Apocal. Hom. 2. Cyril. in E-
uangelij Ioan. li. 9. ca. 30. 32. 33. 34. Ambr.
lib. 4. epist. 1. &c. Loci hi sunt tibi filij stupa &
cera

cera contra Seirenas (Poëta fingunt, tres fuisse
 filias Acheoloi) circumueniunt certè uos lubrici
 mille mæandris. Sūma, estote fideles usq; ad mor-
 tē, & habebitis coronā uitæ. apo. 2. Quia nō est
 deficientia timentibus deū, Psal. 34. Baïom Hoseæ 6:
 halisli iekimenu, uenihie Lephanaf, Psal. 103.
 hoc est, in die tertia suscitabit nos, & uiuemus
 in cōspectu eius. Fer igitur opē Christe, qua de-
 fendamur ab improborū matricidarū morsibus
 quoniā te nitimur, & in nomine tuo, dilecte mi,
 Nō erit nobis formidabilis ullus Harmagedon et
 Misanthropos, ἀπολλύων, Apocal. 9. Exter-
 minator, 1. Cor. 10. scismaticus, Hostis bestia. 2. Thess. 2.

Oratio ecclesiæ ad dilectum

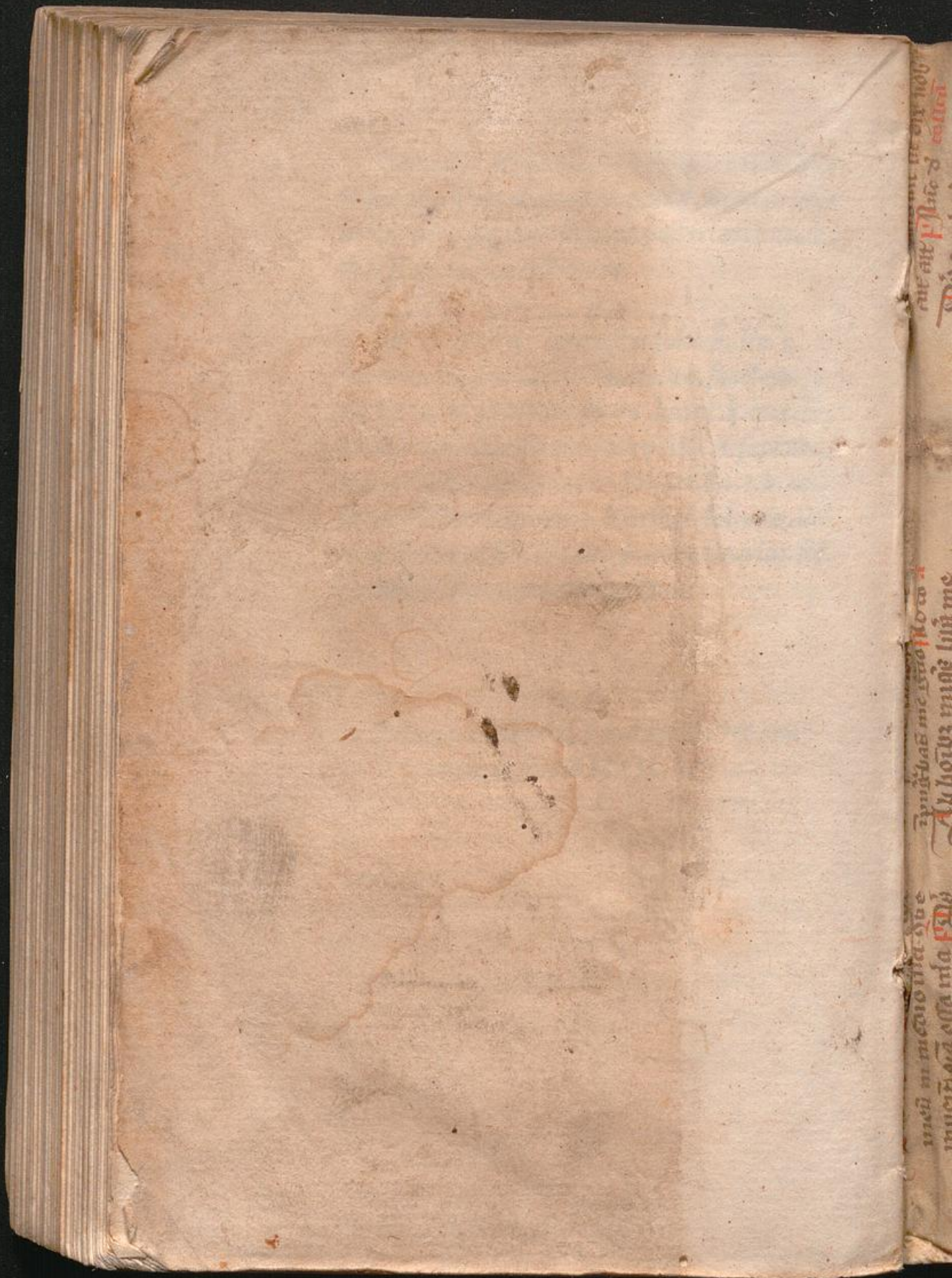
Sponsum.

Anna iehoua, hoschia, na Anna Psal. 117.
 iehoua, Hatziliah, na. Hoc est ô domine
 saluum me fac: ô domine, bene prosperare: Ex-
 cita potentiā tuā & ueni, & quod ecclesiæ tuæ
 promissisti, usq; in finem seculi clementer opera-
 re. Hoc fac pie I H E S V & citissime, fiat, fiat:
 dicat omnis ecclesia, leamen.

FINIS Paracleseos.

Liuide pone tuum tandem exitiale uenenum.

Non alium ledis te furor ipse necat.

...ant ut ex nob
...at aut **h**ic d
...

...bas me **h**ic d
...h **h**ic d
...

...in **h**ic d
...in **h**ic d
...

meu in medio tua que
invenit ad illa ista **De**
dia **Ex**ultat et in vultu
tua iustitiae et ista tua do
p **C**antui **a** **O**blati **e** **q**
ip noluit i pta tua ip
voluit **p** **l**ato **p** **u** **e** **m**

quidam me **p**ro **p**ro **p**ro **p**ro
A **h** **o** **r** **u** **r** **i** **n** **q** **u** **e** **l** **i** **n** **a** **m** **e**
D **u** **e** **S** **r** **u** **p** **a** **C** **u** **s** **t** **o** **d** **i**
me a laqo que statui est
in a al scadalus operam
iniquitate **i** **D** **i** **c** **t** **p** **o** **n**

que est **p** **h** **i** **c** **o** **d** **e** **c** **o** **s** **t** **i** **c** **a**
D **e** **q** **u** **i** **h** **o** **d** **a** **p** **u** **n** **i** **f**
H **o** **c** **o** **p** **u** **t** **e** **s** **c** **o** **d** **i** **e** **p** **u** **n** **i** **f**
e **d** **o** **s** **i** **a** **b** **i** **r** **e** **f** **i** **n** **i** **m** **i** **t**
S **u** **n** **i** **f** **e** **r** **e** **d** **a** **A** **t** **t** **e** **n** **i** **p**
D **u** **e** **d** **e** **m** **i** **o** **p** **u** **n** **i** **f** **e** **r** **e** **d** **a**
S **u** **n** **i** **f** **e** **r** **e** **d** **a** **A** **t** **t** **e** **n** **i** **p**

...fuit
nobis ad h. p. Bone
fuit q. factum. tū
fep. nōno f. m. m.
f. m. m. m. m. m.

